

Programmabegroting 2023 - 2026

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer.....	3
Algemene beschouwingen en financiële beschouwingen.....	5
Programma 1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	13
Programma 2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit	31
Programma 3. Sociaal domein	41
Programma 4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie	58
Programma 5. Onderwijs en Sport.....	77
Programma 6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	85
Programma 7. Algemene inkomsten	94
Programma 8. Overhead.....	100
Paragrafen	104
Paragraaf 1 Lokale heffingen.....	104
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	114
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	124
Paragraaf 4 Financiering	131
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	135
Paragraaf 6 Verbonden partijen	139
Paragraaf 7 Grondbeleid	169
Paragraaf 8 De inwoner centraal in participatie en dienstverlening.....	177
Financiële begroting.....	180
1 Overzicht van baten en lasten	180
2 Incidentele lasten en baten	184
3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	185
4 Ramingsgrondslagen	186
5 Geprognosticeerde balans.....	187
6 EMU-saldo	188
7 Investeringsplanning	189
8 Staat van reserves	198
9 Staat van voorzieningen	205
10 Kasstroomoverzicht	208

LEESWIJZER

De programmabegroting bestaat uit vier delen: algemene en financiële beschouwingen, de programma's, de paragrafen en financiële begroting.

In het onderdeel algemene en financiële beschouwingen gaan we vooral in op algemene en financiële ontwikkelingen van de gemeente Woerden, in context en perspectief. Hierbij kijken we breder dan alleen de inhoud van deze begroting: ook onderwerpen die een plaats hebben gekregen in het Collegewerkprogramma en andere aanvullende maatregelen die het college voorstelt worden hierbij toegelicht.

In de *programma's* staat centraal wat het bestuur – op hoofdlijnen – wil bereiken (maatschappelijke effecten), hoe dit concreet vorm krijgt (resultaten), wat daarvoor gedaan wordt (inspanningen) en welke middelen hiervoor beschikbaar zijn (lasten en baten). De raad stelt het totale bedrag per programma vast. De raad heeft gekozen voor een indeling in acht programma's.

In de programma's wordt eerst in een korte omschrijving/toelichting per taakveld beschreven waar het programma over gaat. Vervolgens herhalen we de eerder uitgesproken ambities aan het begin van elk programma (in verkorte vorm) en gaan we in op de actuele ontwikkelingen binnen het programma. Daarna worden maatschappelijke effecten weergegeven, uitgewerkt in concrete resultaten en inspanningen. Door de resultaten te boeken, realiseren we de effecten om daarmee de ambities waar te maken. Ook worden de beleidsindicatoren behorende bij het programma benoemd.

De tekstuele opzet van elk programma is daarmee als volgt:

- Overzicht verantwoordelijke portefeuillehouders;
- Omschrijving / toelichting per taakveld;
- Ambities;
- Actuele ontwikkelingen;
- Maatschappelijk effect: wat wij willen bereiken;
- Resultaten: waaruit blijkt dat het effect wordt gerealiseerd;
- Inspanningen: wat gaan wij in 2023 doen om de resultaten te bereiken;
- Overzicht baten en lasten per taakveld binnen het programma;
- Analyse van financiële verschillen tussen de begroting 2023 en de (gewijzigde) begroting 2022.

Hiermee ontstaat een compleet maar tegelijk ook een compact beeld over wat binnen het programma wordt opgepakt, wat de prestaties zijn en welke financiële gevolgen dit heeft.

Daarna volgen de *paragrafen*. Deze hebben een programmaoverstijgend karakter en bieden een dwarsdoorsnede op een bepaald thema. De paragrafen bevatten informatie over:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid
- De inwoner centraal in participatie en dienstverlening

De *financiële begroting* is een financiële samenvatting van de baten en lasten vanuit de programma's. Daarin zijn onder andere overzichten terug te vinden van de reserves en voorzieningen en wordt

aangegeven welke ramingen ten grondslag liggen aan de Begroting 2023. Ook het investeringsplan 2023-2026 vormt onderdeel van de financiële begroting.

Omdat de financiële effecten van het collegewerkprogramma nog niet zijn vastgesteld door de raad, is dit nog niet verwerkt in deze begroting. Via het raadsvoorstel bij deze begroting wordt dit nog ter besluitvorming voorgelegd en daarna conform raadsbesluit verwerkt.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN EN FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

1. INLEIDING

Voor u ligt de programmabegroting 2023-2026, de eerste van deze nieuwe bestuursperiode. Een bestuursperiode in een turbulente tijd waarin oorlog, energietransitie, de noodzaak voor duurzamer gebruik van grondstoffen en de kosten- en prijsstijgingen invloed hebben op overheid en samenleving. Dat levert een drietal bestuurlijke uitdagingen op. Namelijk de effecten van deze turbulente tijd op onze organisaties en inwoners, op de wensen en ambities uit het collegewerkprogramma en op de financiële situatie van de gemeente. Wij stellen u een begroting voor waarin we op ieder van die uitdagingen antwoord geven.

Ten eerste onze inwoners en maatschappelijke organisaties, voor wie de gestegen prijzen flink wat kopzorgen geven. Het college vindt het belangrijk om een vangnet te bieden waardoor niemand kopje-onder gaat als gevolg van de inflatie. Daarvoor reserveren we komend jaar € 1 miljoen in onze begroting. De gemeente wil goed aansluiten op wat het Rijk op dit punt gaat doen en het college zal daarom de precieze uitwerking van onze aanpak aan de raad voorleggen zodra de effecten van rijksmaatregelen goed in beeld zijn.

Een tweede uitdaging is hoe wij de wensen van de raad, zoals die geformuleerd zijn in het bestuursakkoord, allemaal gaan waarmaken. Als college hebben we deze handschoen opgepakt door met onze medewerkers, in relatief korte tijd, de 70 doelen uit het bestuursakkoord te vertalen in een collegewerkprogramma. Daar zijn we trots op, want een collegewerkprogramma hebben we nu voor het eerst in Woerden. Hierin zijn de maatschappelijke effecten en resultaten die we willen bereiken gekoppeld aan concrete inspanningen. Deze inspanningen zijn uitgezet in de tijd en waar nodig voorzien van middelen. Zo komen we ook tegemoet aan de wens vanuit de raad om zijn controlerende rol beter te kunnen uitvoeren. Het collegewerkprogramma vormt een onderlegger bij de programmabegroting. Op de realisatie van de inspanningen zullen wij de komende jaren via de P&C-cyclus rapporteren.

Het maken van een collegewerkprogramma heeft ook tot het inzicht geleid dat wij van onze ambtelijke organisatie veel vragen, boven op alle bestaande taken én ontwikkelingen die nog op ons afkomen. Dat geeft ook reden tot zorg. Om een betrouwbare overheid en partner te kunnen zijn, moet je verantwoordelijkheden immers ook kunnen waarmaken. Na de coronacrisis en de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en statushouders uit andere landen, vragen nieuwe ontwikkelingen als de Wet open overheid, de Omgevingswet, de krappe arbeidsmarkt, de stikstofcrisis en vele andere zaken volop onze aandacht.

Daarom hebben wij ervoor gekozen om, bovenop de € 1 miljoen uit het bestuursakkoord, gericht te investeren in de ambtelijke organisatie. Zo versterken we met het oog op de grote opgave van wijk- en dorpsagenda's en bewonersparticipatie het gebiedsgericht werken met 1 fte, maken we capaciteit vrij voor het opstellen van beheerplannen voor de openbare ruimte en zetten we eerdere voorgestelde besparingen (€ 385.000) uit de bestuursopdracht niet door. Voor de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt en met het oog op voldoende technisch geschoold personeel in de toekomst investeren we in de Technohub. We geven een impuls aan citymarketing en regiopromotie door de financiering van de kaasmakten. Tevens maken we hiermee de fusie van het kaaspakhuis en Woerden Markering mogelijk. Zo staat Woerden nóg beter op de kaart en versterken we onze economische positie.

De derde uitdaging is van financiële aard. In dat opzicht laten we, afgezien van het landelijke 'ravijnjaar' 2026, een sluitend en positief meerjarenperspectief zien. Voor de onzekerheid van de eigen gemeentelijke energiekosten hebben we een stelpost van € 1 miljoen opgenomen. Ook anticiperen we op een beperktere bijdrage vanuit het Rijk dan in de meicirculaire aangekondigd, omdat er geen zekerheid is of het Rijk alle geplande uitgaven ook werkelijk gaat doen en daar hangt de uitkering aan de gemeente mee samen. Daarnaast is het college van mening dat wij de extra middelen die wij vanuit Den Haag krijgen beperkt in structurele uitgaven moeten steken, wij verwachten namelijk niet dat het Rijk dit uitgavenpatroon langjarig gaat volhouden. Zo voorkomen we noodzakelijke bezuinigingen op middellange termijn. Daarom kiest het college ervoor om overschotten op de saldi in 2024 en 2025 te storten in de

Algemene Reserve.

Extra stortingen in de Algemene Reserve zijn ook van belang voor de steeds verder oplopende schuldquote. De kapitaallasten van de investeringen uit het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs zijn voor het eerst in de begroting opgenomen. Samen met de stijgende kosten voor investeringen in de openbare ruimte zorgt dat voor een nog sterkere stijging van de schuldquote dan de afgelopen jaren al bekend was. Het college ziet het aanpakken daarvan als topprioriteit en komt komend jaar met een voorstel hoe hiermee om te gaan.

Los van deze uitdagingen is en blijft Woerden een prachtige gemeente om te wonen, te werken en te verblijven. Met al onze inspanningen en ambities gaan we Woerden nóg mooier maken. Dat doen we samen met onze inwoners, ondernemers en medewerkers. Want Woerden, dat zijn we samen!

2. FINANCIËN/FINANCIËLE BESCHOUWINGEN

We zijn trots u in deze Begroting 2023-2026 een sluitend meerjarenperspectief te kunnen aanbieden voor de jaren 2023-2025. Dat is gelet op de uitdagende landelijke ontwikkelingen zeker niet vanzelfsprekend. Het heeft de afgelopen jaren een strak financieel beleid vereist en het zal onverminderd een strak financieel beleid blijven vergen! In de Strategische Heroriëntatie in 2020 zijn maatregelen genomen om de financiële positie te verbeteren. De resultaten daarvan zijn zichtbaar in de begroting: we zijn duurzaam op weg naar een robuustere financiële basis voor Woerden en krijgen steeds beter zicht op het financiële plaatje, maar er blijven ook echt nog wel forse financiële uitdagingen die scherpe sturing van raad en college vragen. Tegelijkertijd zien wij ook dat een aantal ingrepen uit de Strategische Heroriëntatie een té fors maatschappelijk effect hebben. We maken dan ook voor een aantal onderwerpen de keuze om maatregelen uit de Strategische Heroriëntatie aan te passen.

De begroting heeft een positief saldo in 2023 t/m 2025

Deze begroting is gebaseerd op de Kadernota 2023 die de raad op 6 juli 2022 heeft vastgesteld. De hoofdlijnen die de raad daarmee heeft vastgesteld, zijn vertaald en nader uitgewerkt in deze begroting. Daarnaast zijn de financiële effecten van het Bestuursakkoord 2023-2026 en van de meicirculaire 2022 verwerkt. Ten opzichte van de Kadernota zijn dit de belangrijkste onderwerpen die financieel doorvertaald zijn:

- indexering van kosten met 6,2%, op basis van gebruikelijke methodiek (CPI februari 2022);
- indexering van de OZB met 6,2%, naast de reeds vastgestelde verhogingen;
- indexering van de overige lokale heffingen met 6,2%, met zonodig een aanvullende bijstelling op basis van het uitgangspunt van kostendekkendheid;
- aanpassing stelpost jeugd van 75% naar 100%;
- actualisering van kosten voor verbonden partijen;
- verwerking van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP);
- bijstelling van investeringsbudgetten op basis van 'inhaal-indexering' en actualisatie planning;
- stelpost voor stijgende energiekosten;
- verwerking van het amendement 'Woerden zijn we samen', dat bij de Kadernota is vastgesteld.

Omdat de financiële effecten van het collegewerkprogramma nog niet zijn vastgesteld door de raad, zijn deze nog niet verwerkt in deze begroting. Via het raadsvoorstel bij deze begroting worden deze nog ter besluitvorming voorgelegd en daarna conform raadsbesluit verwerkt.

Samengevat leidt dit tot het volgende financiële beeld:

Bedragen (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-4.095 (v)	-7.711 (v)	-8.603 (v)	- 1.241 (v)
Mutaties reserves	3.058 (n)	3.055 (n)	3.102 (n)	2.765 (n)
Begrotingssaldo (na mutaties reserves)	-1.037 (v)	-4.656 (v)	-5.501 (v)	1.523 (n)

(v = voordeel, n = nadeel)

In de jaren 2023 t/m 2025 hebben wij een (ruim) positief begrotingssaldo. Voor 2026 is het beeld helaas wel negatief. De belangrijkste reden hiervoor ligt bij de algemene uitkering, dit wordt hieronder toegelicht.

Het structurele begrotingssaldo, dus exclusief incidentele baten en lasten en incidentele reservemutaties is in alle jaren, dus ook in 2026, positief. De provincie kijkt als toezichthouder voor de beoordeling van de begroting vooral naar dit structurele saldo.

Bestuursakkoord

In het bestuursakkoord zijn onderstaande punten met financiële effecten opgenomen. Deze bedragen zijn verwerkt in deze begroting.

Opgave	Activiteit	2023	2024	2025	2026
2. Zorgzame samenleving	10. Jongerenagenda / Jongerenraad	-	15.000	-	-
2. Zorgzame samenleving	12. Schrappen huurverhoging binnensport	42.000	42.000	42.000	42.000
3. Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen	16. Actieplan vitale binnenstad	50.000	75.000	100.000	100.000
3. Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen	21. Minimabeleid uitbreiden	25.000	40.000	20.000	20.000
5. Goed onderhoud openbare ruimte, ontwikkeling van mobiliteit	Extra middelen IBOR	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
6. Een duurzame toekomst	49. Isoleren van woningen lage inkomens	-	50.000	50.000	-
Organisatie en financiën	Impuls organisatie	500.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Bestuur	Versterken bestuurskracht college	140.000	140.000	140.000	140.000
Totaal		1.757.000	2.362.000	2.352.000	2.302.000

Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het Gemeentefonds en daarmee op de ontwikkeling van de algemene uitkering. Dit staat bekend als de 'trap-op-trap-af-systematiek'. Als het Rijk dus meer uitgeeft, gaat ook het gemeentefonds omhoog, maar als de rijksuitgaven dalen, daalt het Gemeentefonds mee. De zogeheten 'opschalingskorting' in het Gemeentefonds is voor de jaren 2023-2025 bevroren, maar vanaf 2026 is deze wel weer in de algemene uitkering verwerkt. In 2023 t/m 2025 is sprake van een fors hogere bestedingen door de Rijksoverheid, door de afspraken in het coalitieakkoord van het kabinet. Dit leidt dus ook tot een veel hogere algemene uitkering. Omdat de kans op onderuitputting van budgetten bij het Rijk groot is, hebben wij in de begroting een stelpost opgenomen waarmee we een eventuele nadelige bijstelling van de algemene uitkering kunnen opvangen.

De trap-of-trap-af-systematiek wordt vanaf 2022 wel gedeeltelijk losgelaten; de omvang van het Gemeentefonds en dus de algemene uitkering die de gemeenten van het Rijk ontvangen, wordt hiermee stabiel. De jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds, het zogeheten 'accres', wordt vanaf 2026 'vastgeklikt', waardoor deze flink lager is dan 2025. De VNG en het Rijk zijn nog in overleg op welke manier de inkomsten van gemeenten vanaf 2026 wel weer verhoogd worden en hoe gemeenten dus met het zogeheten 'ravijnjaar' moeten omgaan.

Een andere ontwikkeling bij de algemene uitkering is de herijking van het Gemeentefonds. De verdeling van het Gemeentefonds over gemeenten wordt bepaald aan de hand van een set aan indicatoren. Door een nieuwe systematiek, die vanaf 2023 ingevoerd gaat worden, ontstaan voordeel- en nadeelgemeenten. Woerden hoort bij de nadeelgemeenten, wat leidt tot een achteruitgang die oploopt van € 7,50 per inwoner in 2023 naar € 37,50 per inwoner in 2025 en verder. Het financiële effect van de herijking is gemaximaliseerd op € 37,50 per inwoner; als dit niet was gebeurd, was het nadeel voor Woerden nog veel groter geweest.

2023	2024	2025	2026
€ 390.000 (nadeel)	€ 1.170.000 (nadeel)	€ 1.950.000 (nadeel)	€ 1.950.000 (nadeel)

Op Prinsjesdag is de septembercirculaire gepubliceerd. Deze is zoals gebruikelijk nog niet in deze begroting verwerkt, maar wordt bij de Voorjaarsrapportage financieel vertaald naar de begroting.

Indexering 6,2%

De begroting wordt elk jaar geïndexeerd met de consumentenprijsindex van februari. Deze komt nu uit op 6,2%. Deze indexering is toegepast op de kosten, maar ook op de opbrengsten. Inmiddels ligt de inflatie nog hoger en blijft het onzeker of de nu begrote bedragen afdoende zijn. Voor de CAO-loonstijging is eveneens rekening gehouden met 6,2% stijging. Hiervoor is een stelpost opgenomen in de begroting, omdat er op dit moment nog geen nieuwe CAO is afgesproken voor 2023 en verder.

Ook aan de opbrengstenkant van de begroting is deze indexering toegepast.

Lokale heffingen

Bij de Strategische Heroriëntatie is afgesproken om de tarieven met onderstaande percentages te verhogen. Bij de begrotingsbehandeling 2022 is de stijging van 5% in 2022 eenmalig teruggebracht naar 2%, waarbij het verschil van 3% is doorgeschoven naar 2023. Samen met de indexering (6,2%) en de reeds afgesproken stijging uit de Strategische Heroriëntatie (3%) komt de totale OZB-stijging hiermee op 12,2%.

	2021	2022	2023	2024	2025 e.v.
OZB	8%	5%	3%	0%	0%

De opties voor een nieuw Beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig 2023-2027 zijn begin 2022 besproken met uw raad. Duidelijk is geworden dat in alle scenario's meer geld benodigd is. Naast de indexering van 6,2% wordt voorgesteld om de tarieven 3,5% extra te verhogen om de stijgende kapitaallasten te kunnen dekken.

Voor de afvalstoffenheffing wordt alleen de reguliere indexering van 6,2% toegepast. Op dit moment lijkt dat voldoende om de stijgende lasten te kunnen betalen.

Sociaal Domein en Hervormingsagenda

In het sociaal domein blijven wij, net als veel gemeenten in Nederland, kampen met steeds stijgende kosten voor jeugdzorg en Wmo. Wij werken hard om deze trend om te buigen om zo tegenvallers te temperen en hebben daar in het verleden ook al gericht beleid op gezet. Gelukkig heeft het Rijk in 2021 besloten om voor 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar te stellen vanwege de tekorten bij de jeugdzorg. Inmiddels is ook voor 2023 bij de meicirculaire dit bedrag beschikbaar gesteld. Kanttekening hierbij is wel dat deze gelden nog niet structureel beschikbaar gesteld zijn door het Rijk. In de jaren 2024 en verder hebben wij de extra middelen, conform de voorschriften van de toezichthouder, voor 100% ingerekend in onze begroting. Vorig jaar mocht deze stelpost nog slechts voor 75% meegenomen worden. Het Rijk heeft hier wel een ombuigingstaakstelling opgelegd, waardoor de extra middelen in de loop van de tijd wel weer verlaagd worden. Een deel van de beschikbare middelen (€ 865.000) is toegevoegd aan programma 3 en is hiermee direct inzetbaar. Hiervan is € 400.000 direct beschikbaar gesteld voor subsidies aan maatschappelijke partners. Aan een bedrag van € 465.000 wordt nader invulling gegeven op basis van een plan van aanpak. De overige middelen zijn voorlopig in programma 7 (Algemene Inkomsten) gereserveerd. Op basis van nadere planuitwerking worden deze middelen beschikbaar gesteld. De taakstellende bezuiniging die ook onderdeel is van de Hervormingsagenda was vorig jaar op programma 7 verantwoord, maar is nu op programma 3 opgenomen. Hierdoor kunnen de effecten van de hervormingsagenda beter gemonitord worden.

Integraal Huisvestingsplan

In 2022 is een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de onderwijshuisvesting opgesteld. De gehoopte besparing die bij de Strategische Heroriëntatie beoogd was, bleek niet realistisch. Ondanks het nemen van een aantal maatregelen zoals een langere afschrijvingstermijn (50 jaar), het verminderen van dure tijdelijke huisvesting en waar mogelijk meerdere scholen onder één dak, is de kostenstijging ook hier groot. In de kadernota is reeds aangegeven dat de uitkomsten van het IHP verwerkt worden in deze begroting, dat is dan ook op deze wijze nu verwerkt. Mocht de raad uiteindelijk afwijken van het gekozen voorkeursscenario, dan moet de begroting hier uiteraard nog op aangepast worden.

Stijging energiekosten

De energieprijzen zijn zoals bekend dit jaar tot enorme hoogtes gestegen. Uiteraard raakt dit ook ons als gemeente. Ons energiecontract loopt eind 2022 af en op dit moment loopt de aanbesteding voor een nieuw contract. Vaststaat dat de kosten veel hoger zullen zijn, hoeveel dat blijft nog onzeker. In de begroting is rekening gehouden met een extra kostenpost van € 1 mln. Daarnaast is het risico op een nóg hogere kostenpost reëel. Daarom is dit als risico in de risicoparagraaf opgenomen.

Investeringsplan

Bij de laatste jaarrekeningen is steeds geconstateerd dat de werkelijke investeringen achterblijven bij de begrote investeringen. Mede hierdoor kwam de schuldquote bij de jaarrekening 2021 (127%) veel lager uit dan waar in de begroting 2021 rekening mee was gehouden (152%). Met dit in het achterhoofd is kritisch gekeken naar de investeringsplanning en zijn diverse investeringsprojecten realistischer in de tijd neergezet. Dit heeft, zeker op korte termijn, een positief effect op de schuldquote.

De investeringen zoals deze in de Meerjaren Investeringsplanning waren opgenomen, zijn nu geïndexeerd naar prijspeil 2022. Het zal geen verrassing zijn dat ook dit een negatief effect heeft gehad, omdat prijsstijgingen van meer dan 20% hier regelmatig voorkomen.

Rembrandtbrug

In 2020 heeft u het besluit genomen om te investeren in de Rembrandtbrug. Belangrijk gegeven is dat het grootste deel van de (financiële) effecten van de investering tot uiting komt in de periode ná 2026. De nu voorliggende begroting heeft een horizon tot en met 2026. Het is goed om in ogenschouw te houden dat de kapitaallasten en beheerskosten van de Rembrandtbrug gaan stijgen van circa € 350.000 in 2026 naar ruim € 1,4 miljoen vanaf 2028. Hierdoor wordt de druk op de begroting in de latere jaren, die buiten de horizon van deze begroting liggen, ruim € 1 miljoen hoger dan in de laatste jaarschijf van de huidige begroting.

In april 2022 is aan de raad gemeld dat de raming voor de Rembrandtbrug nu uitkomt op circa € 31 miljoen. Het huidige krediet voor de Rembrandtbrug is dus ontoereikend, waardoor er een raadsbesluit genomen moeten worden over het gevolg voor dit project. In de investeringsplanning en de doorrekening van de schuldquote is rekening gehouden met de gestegen kosten. De extra kapitaallasten door de kostenstijging van deze investering vanaf 2028 zijn ongeveer € 350.000, uitgaande van de huidige rekenrente van 1,5%.

Schuldquote

De schuldquote is al enige jaren een belangrijk punt van aandacht en dat is niet voor niets: een hoge schuld zorgt ervoor dat het effect van rentefluctuaties op de begroting groot wordt. Doordat de afschrijving en rentelasten hiermee voor een lange tijd vastliggen, beperkt dit de flexibiliteit in de begroting. Zeker in de huidige tijd met sterk stijgende rentes is de schuldquote-ontwikkeling zeer relevant.

In de paragraaf Weerstandsvermogen zijn de financiële kengetallen opgenomen. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de schuldquote zichtbaar. Aanvullend op de afspraken in de Strategische Heroriëntatie heeft de raad het besluit genomen om een politiekantoor te realiseren. Uw raad heeft ingestemd met een verhoging van de schuldquote met 5,6%, omdat hier directe inkomsten tegenover staan (schuldquote 'maatschappelijke investeringen').

De schuldquote wordt uiteraard door een groot aantal variabelen beïnvloed: met name de investeringen, maar ook de 'reguliere' uitgaven en inkomsten. Ook de omvang van de totale baten heeft effect op de schuldquote. Omdat de algemene uitkering in de jaren 2023 t/m 2025 hoog is, blijft de schuldquote hier nog relatief laag. Vanaf 2026 loopt de schuldquote echter weer hard op, mede door de verwerking van het IHP en de veel hogere kosten van de Rembrandtbrug. De berekeningen zijn gebaseerd op het verwachte prijspeil 2023. Uiteraard zullen de werkelijke kosten in de loop van de tijd stijgen als gevolg van inflatie maar tegelijkertijd stijgt ook de omvang van de begroting, wat een verlagend effect heeft op de schuldquote.

In deze schuldquote-berekening wordt voor de jaren 2027 t/m 2032 uitgegaan van de totale baten zoals deze in 2026 begroot zijn. Omdat naar verwachting het Rijk nog met aanvullende maatregelen zal komen om het 'ravijn' te overbruggen, is in onderstaande tabel ook een reeks opgenomen waarbij voor de jaren 2026-2032 wordt gerekend met de totale baten zoals deze in 2025 begroot zijn.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Schuldquote conform strategische heroriëntatie	164%	167%	168%	166%	161%	160%	156%	151%	150%	150%
Schuldquote conform strategische heroriëntatie incl. maatschappelijke investeringen	168%	172%	173%	171%	167%	166%	162%	167%	156%	156%
Schuldquote begroting 2023 (2027-2032 o.b.v. totale baten 2026)	152%	161%	165%	181%	181%	178%	175%	180%	184%	188%
Schuldquote begroting 2023 (2026-2032 o.b.v. totale baten 2025)	152%	161%	165%	167%	167%	164%	162%	166%	170%	173%

De komende tijd zullen wij benutten om meer inzicht te krijgen in de gevolgen van deze hoge schuldquote, mede in relatie tot de stijgende rente.

Oekraïne crisis

De oorlog in Oekraïne heeft uiteraard ook in Woerden tot een grote stroom vluchtelingen geleid met het bijbehorende huisvestingsvraagstuk. Dit heeft grote impact gehad op de organisatie en dat zal ook in 2023 nog het geval zijn. Vanuit het Rijk ontvangen we hiervoor financiële compensatie, waarvan het beeld tot nu toe is dat deze ruim toereikend is. In deze begroting zijn hiervoor dan ook geen extra kosten opgenomen. Via de voor- en najaarsrapportage blijven wij dit uiteraard volgen.

Corona

Het mag geen verrassing zijn dat corona binnen onze gemeente in 2022 nog steeds een rol heeft gespeeld, zowel voor onze burgers als onze dienstverlening naar inwoners en in de bedrijfsvoering. Gelukkig waren de gevolgen wel beduidend minder verstrekkend dan in 2020 en 2021. In deze begroting zijn geen corona-uitgaven opgenomen, omdat de verwachting is dat maatregelen veel minder verstrekkend zullen zijn dan in de afgelopen jaren. En in de praktijk zien we dat de steunpakketten vanuit het Rijk tot op heden steeds de extra kosten dekken.

Samenvattend

We zijn erin geslaagd een meerjarenbegroting aan te bieden, met in 2023 t/m 2025 een overschot, en waarbij nog steeds ruimte blijft om jaarlijks € 2 miljoen toe te voegen aan de Algemene Reserve voor de versterking van de financiële positie. Gelet op de vele onzekerheden die nog op ons afkomen, is het zeer aan te bevelen om enige ruimte te hebben en die ook te houden. Hierdoor zullen de cijfers bij tegenslag minder snel omslaan in 'het rood'.

PROGRAMMA 1 BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Portefeuillehouder	Thema
Victor Molkenboer	Bestuurlijke zaken, Burgerzaken, Juridische zaken, Openbare orde en veiligheid, Handhaving en toezicht, Communicatie, Citymarketing, Iedereen doet mee, Dierenwelzijn.
Mariëtte Pennarts-Pouw	Inwonersparticipatie en gebiedsgericht werken, Bedrijfsvoering (ICT, P&O, Archief), Samenwerking Woerden-Oudewater
Arjan Noorthoek	Vergunningverlening en handhaving
Ad de Regt	Regionale samenwerking

Omschrijving

Programma 1 omvat twee opgaven uit het bestuursakkoord:

- Vitale wijken, dorpen en het buitengebied
- Fitte gemeentelijke organisatie

Taakvelden binnen programma 1 zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.1 - Bestuur	facilitering van de bestuursorganen: - college van burgemeester en wethouders (loonkosten, reis- en verblijfskosten e.d.); - raad en raadscommissies (vergoedingen, excursies e.d.); - de ondersteuning van de raad, griffie; - regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking; - lokale rekenkamer, lokale ombudsfunctie, accountantscontrole.
0.2 - Burgerzaken	producten burgerzaken: - paspoorten en rijbewijzen; - bevolkingsregister; - straatnaamgeving en kadastrale informatie; - burgerschap; - verkiezingen, referenda; - burgerzaken leges opbrengsten (economische categorie baten: 3.7).
1.1 - Crisisbeheersing en brandweer	taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.
1.2 - Openbare orde en veiligheid	taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid: - toezicht en handhaving openbare orde, BOA's; - Wet Bibob en (bestuurlijke) aanpak georganiseerde criminaliteit; - bureau Halt; - preventie van criminaliteit; - opstellen en handhaven APV; - leges drank & horeca; - wet wapen en munitie (voorheen vuurwapenwet); - beleid, toezicht en ruiming van conventionele explosieven; - veilige woon- en leefomgeving; - doodsschouw (door de officier van Justitie gelast onderzoek i.v.m. de mogelijk niet-natuurlijke doodsoorzaak); - tegengaan van radicalisering; - huiselijk geweld; - Persoonsgerichte Aanpak (PGA); - nazorg ex-gedetineerden
5.4 - Musea	activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur: gemeentelijk archief en RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

Ambities bestuur, dienstverlening en openbare orde en veiligheid

Vertrouwen, betrokkenheid en participatie

Woerden, dat zijn we samen! Met deze zin begint het bestuursakkoord dat CDA Woerden, Lijst van der Does, Progressief Woerden en ChristenUnie-SGP na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 hebben vastgesteld. Vertrouwen en betrouwbaarheid zijn voorwaarden voor goed bestuur. Voor inwoners, verenigingen en ondernemers is er maar één gemeente. Daarom investeren we in de samenwerking en rolverdeling tussen de bestuursorganen. We geven bewonersparticipatie concreter invulling en gaan op

alle beleidsterreinen meer werken vanuit de samenleving. Vertellen wat we doen, maar ook wat er niet kan, om vervolgens samen te bekijken wat wél kan. Een overheid die luistert en meedenkt, en die initiatieven van betrokken inwoners serieus en in samenhang benadert. Inclusie is een uitgangspunt in onze werkwijze. We verduidelijken de rol en positie van de wijk- en dorpsplatforms, werken daar intensiever mee samen waar dat kan en dagen hen uit om met een actuele wijk- of dorpsagenda te komen.

Investeren in dienstverlening en organisatie

Om samenleving en bestuur adequaat te ondersteunen bij de opgaven waarvoor we staan, investeren we in (de kwaliteit van) de organisatie. De balans tussen ambities, geld en ambtelijke capaciteit wordt daarbij hersteld en bewaakt. Er wordt een aanpak op dienstverlening uitgewerkt. We versterken het strategisch vermogen van de organisatie. We gaan toe naar een meer integrale manier van werken, waarbij complexe projecten integraal worden opgepakt. We monitoren periodiek de tevredenheid van de inwoners op het gebied van onze communicatie, dienstverlening en participatie.

Veiligheid door integrale samenwerking met partners

Wat betreft openbare orde en veiligheid werkt de gemeente samen met ketenpartners, inwoners en ondernemers aan een veilig Woerden. De gemeente Woerden streeft naar een veilige, leefbare, inclusieve en gezonde samenleving voor haar inwoners en bezoekers. De beleving van bewoners is een belangrijk ijkpunt bij een veilige en leefbare samenleving. De prioriteiten worden door de raad vastgesteld in het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. Deze prioriteiten vormen in de huidige bestuursperiode de kern van het veiligheidsbeleid. Handhaven van de openbare orde gebeurt in samenwerking met ketenpartners (politie, RIEC, belastingdienst, jongerenwerk etc.). We streven naar een zo veilig mogelijke woon- en leefomgeving waarin niet alleen criminaliteitscijfers zo laag mogelijk zijn maar inwoners zich ook daadwerkelijk veilig voelen.

Regionale samenwerking: richten op de gedeelde belangen

Veel van de uitdagingen waar lokale overheden voor staan, overstijgen de eigen gemeentegrenzen. Bodemdaling, omgang met landschap, stikstof, inkoop van zorg, luchtkwaliteit en behoefte aan woningen zijn hier voorbeelden van. Bovendien stimuleert het Rijk regionale samenwerking, via instrumenten als regiodeals en regionale energiestrategieën. Deze ervaringen en ontwikkelingen zorgen voor een toenemende dynamiek in de regionale samenwerkingen van gemeenten en zeker ook voor Woerden.

Woerden is onderdeel van zowel het Groene Hart als de regio Utrecht. Naast de samenwerkings-as Alphen aan den Rijn-Gouda-Woerden is na een succesvolle lobby in 2022 de bestuursovereenkomst NOVEX Groene Hart gesloten tussen het Rijk, drie provincies, drie waterschappen en 32 gemeenten. De inbreng van Woerden en andere gemeenten daarbij is dat er in het Groene Hart óók gewerkt en gewoond moet kunnen worden. Er komt een Regionale Investeringsagenda (met rijksmiddelen) waarvoor gemeenten in het Groene Hart projecten kunnen indienen die niet langs andere weg gerealiseerd kunnen worden.

In de regio Utrecht (U10) is de uitdaging om de verstedelijking van de regio in goede banen te leiden. Hierbij wordt gezocht naar een goede balans tussen landschap, wonen, werken, mobiliteit en energie, zodat de kwaliteiten van de regio op deze thema's worden behouden of versterkt. In 2021 is hiervoor een Ruimtelijk Economisch Perspectief, ook wel Integraal Ruimtelijk Perspectief genoemd, opgesteld. In 2022 is dit perspectief vertaald naar een Ruimtelijk Economisch Programma. Wij richten ons hierbij op lokale belangen, die aansluiten op regionale opgaven. Woerden wil een goede balans vinden in woningbouw voor eigen gemeente en regio, de vitaliteit van bedrijfsterreinen op peil houden en goed bereikbaar blijven. In dit verband is de bediening van station Woerden van belang evenals de aansluiting van het snelfietsnetwerk van de regio Utrecht op het Groene Hart. Ook wordt onderzocht welke oplossingen voor automobilititeit nodig zijn. Op deze manier kunnen zowel Woerden als de regio profiteren van onze inzet.

De samenwerking met de gemeente Oudewater neemt een bijzondere plek in. De dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen Woerden en Oudewater loopt tot 1 januari 2026. Op 1 januari 2025 moeten de twee gemeenten overeenstemming hebben over (verlenging van) de DVO. De

huidige samenwerking wordt eerst geëvalueerd. Bij een eventuele nieuwe DVO is voor Woerden het uitgangspunt dat de ambtelijke inzet voor Oudewater tegen reële kosten wordt gefactureerd.

Actuele ontwikkelingen

Veiligheid en corona

Door de coronacrisis is de doelstelling om een veilige woon- en leefomgeving te behouden in zijn uitvoering gewijzigd. Aandacht voor opgaven op het gebied van volksgezondheid zijn voorgegaan op inzet voor andere problematiek, zoals de aanpak van ondermijning. Er wordt momenteel alleen op incidenten gestuurd. Gezien de ontwikkelingen is het de verwachting dat dit nog aanhoudt.

Bestaande capaciteitsknelpunten bij de gemeente en ketenpartners zijn verder onder druk komen te staan. De uitdaging zit in het behouden van de goede relaties met hen, en binnen de bestaande kaders en middelen waken voor de leefbaarheid en veiligheid van Woerden. Een eventuele nieuwe coronagolf kan grote maatschappelijke gevolgen hebben en extra inzet van de gemeente vragen.

Oekraïne

Door de oorlogshandelingen in Oekraïne werden we in 2022 ineens geconfronteerd met een vluchtelingenstroom naar Nederland en andere West-Europese landen. Ook in Woerden worden zowel op particuliere als gemeentelijke locaties de nodige Oekraïners opgevangen. De crisisorganisatie die was ingericht is inmiddels ontbonden en activiteiten worden door de reguliere organisatie uitgevoerd.

Vluchtelingen mogen in ieder geval tot 1 oktober 2022 in Nederland blijven zonder een asielaanvraag te hoeven doen. Hoelang zij in Nederland en Woerden zullen blijven is (nog) niet duidelijk, maar dit zal inzet van de gemeente Woerden blijven vragen.

Statushouders en asielzoekers

Door een vastlopende asielketen vraagt het Rijk via provincies aan gemeenten om extra inspanningen te doen voor de opvang van asielzoekers en het huisvesten van statushouders. De gemeente Woerden zet zich in dit kader in om de taakstelling van 2022 versneld te behalen.

Landelijk gebied

Door de voornemens van Rijk en provincies op het gebied van stikstof en natuurontwikkeling ligt er een grote druk op de agrarische sector. Dit leidt ook tot protest en maatschappelijke onrust, met een veiligheidsaspect.

We sluiten bestuurlijk en ambtelijk aan op de Gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse Plassen en stellen een Plattelandsagenda op.

OPGAVE: VITALE WIJKEN, DORPEN EN HET BUITENGEBIED

Maatschappelijk effect

1.1 Inwoners, verenigingen, organisaties en ondernemers betrekken we meer bij en hebben invloed op wat de gemeente in hun wijk of dorp doet.

1.2 In elke wijk of dorp zijn basisvoorzieningen op loop- of fietsafstand, is ruimte voor ontmoeting en zijn er woningen voor elke levensfase. Ook is het er leefbaar en veilig.

1.3 Initiatiefnemers die zich bezighouden met het versterken van wijk of dorp zijn beter gefaciliteerd waardoor hun initiatieven kansrijker zijn om te realiseren.

1.4 Er worden zichtbare resultaten geboekt in de wijken en dorpen.

1.5 Inwoners voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is, worden meer zichtbaar.

Resultaat

1.1.1 Als inwoners, ondernemers, en organisaties dat willen, praten ze mee, beslissen ze mee, of werken ze samen met de gemeente aan projecten in hun wijk of dorp. De uitgangspunten van het participatiekader zijn hier leidend.

Inspanningen

1.1.1.1 De raad neemt het initiatief tot het opstellen van een Agenda Lokale Democratie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.2. in de wijken en dorpen waar een stabiel en divers platform is met draagvlak vanuit de wijk/dorp is verbeterde samenwerking en interactie met de gemeente.

Inspanningen

1.1.2.1 Met elk platform afspraken maken over de rol die zij willen vervullen zodat helder is op welke terreinen wordt samengewerkt (en op welke niet en welke alternatieve vormen van participatie gekozen kunnen worden).

Omschrijving (toelichting)

Hierbij wordt ook gekeken naar de rol die de gemeente heeft in de samenwerking met de platforms.

Kwaliteit (toelichting)

1.1.2.2 Het (subsidie)kader aanscherpen waardoor de rol en positie van de platforms duidelijker worden .

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.1.2.3 De dorps- en wijkplatforms uitdagen om een actuele dorps- of wijkagenda te komen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

1.1.3. De actuele onderwerpen (doelen 3a t/m 3h uit bestuursakkoord) worden integraal opgepakt in samenwerking met de bewonersplatforms die hierbij betrokken willen zijn, en voor wie het ook een belangrijk onderwerp is.

Inspanningen

1.1.3.1 De onderwerpen onderbrengen in het domein waar ze thuishoren, en het werk hierop zo integraal mogelijk oppakken. De projectleider zoekt daarbij telkens de verbinding met de (generalistische) omgevingsmanager, wijkambtenaar en buurtverbinder.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.1.4 De punten 3a t/m 3h uit het bestuursakkoord zijn verwerkt in de programma's 2, 3, 4, 5 en 6.

3a: 6.2.1.3 (Woningbouw Harmelen)

3b, c, d: 3.1.2.3 (Schulenburg, toekomst Milandhof i.c.m. nieuwbouw Joraïschool, ontmoetingsplek in Staatsliedenkwartier)

3e: 6.1.1.2 (Winkelcentrum Tournoyveld), 5.1.1.2 (Cruiff-court)

3f: 4.5.1.2 (recreatie-eiland Cattenbroekerplas)

3g: 2.1.3.2 (Orakelplein opknappen)

3h: 2.4.2.1 (parkeerproblematiek Bloemen- en Bomenbuurt)

Resultaat

1.2.1 Er is een accommodatiebeleid voor maatschappelijke voorzieningen.

zie programma 3,4 en 6

Resultaat

1.3.1 Het is voor initiatiefnemers helder op welke wijze zij initiatieven kunnen indienen, welke criteria er zijn voor de initiatieven en welke eventuele budgetten beschikbaar zijn.

Inspanningen

1.3.1.1 Inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties beter faciliteren door een loket in te stellen waar inwoners met initiatieven terecht kunnen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.3.1.2 Meedenken en ondersteunen bij het aanvragen van cofinanciering van initiatieven, bijvoorbeeld door de inzet van een subsidiecoördinator.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.4.1 De actuele onderwerpen (doelen 3a t/m 3h) worden integraal opgepakt in samenwerking met de bewonersplatforms die hierbij betrokken willen zijn, en voor wie het ook een belangrijk onderwerp is.

Inspanningen

1.4.1.1 De onderwerpen onderbrengen in het domein waar ze thuishoren, en het werk hierop zo integraal mogelijk oppakken.

Omschrijving (toelichting)

De projectleider zoekt daarbij telkens de verbinding met de (generalistische) omgevingsmanager, wijkambtenaar en buurtverbinder.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.5.1 Inclusie is zichtbaar in college- en raadsvoorstellen.

Inspanningen

1.5.1.1 We nemen inclusie als apart aandachtspunt op bij college- en raadsvoorstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.5.2 Inclusie is standaard onderwerp van gesprek met onze partners, waaronder platforms.

Inspanningen

1.5.2.1. Inclusie is een standaard gespreksonderwerp tussen de ambtenaar en het platform.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.5.2.2 Accounthouders en netwerkers binnen onze organisatie leren hoe zij inclusie tot een structureel onderwerp van gesprek kunnen maken in het contact met onze partners.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.5.3 In de domeinen/teams is inclusie een vast onderwerp van gesprek in de verschillende sociale en fysieke opgaven.

Inspanningen

1.5.3.1 Het onderwerp 'werken vanuit de samenleving' is minimaal tweemaal per jaar geagendeerd op de team- en domeinoverleggen die er zijn binnen onze organisatie.

Omschrijving (toelichting)

In dit onderwerp komen de wijken, dorpen en de buurten, de bestaande netwerken aan de orde en wordt bijgepraat over inclusie: wat het is en welke manieren er zijn om de samenleving in zijn geheel te laten meedoen.

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE: FITTE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

Maatschappelijk effect

1.6 De gemeente is gericht op haar inwoners en ondernemers en heeft een open houding voor maatschappelijk initiatief.

1.7 De samenleving heeft vertrouwen in het functioneren van de gemeente

1.8 De samenwerking tussen de gemeenten Woerden en Oudewater biedt inwoners van Woerden het voordeel van kennisdeling en kostenefficiency.

1.9 De gemeente is gericht op haar inwoners, en het gemeentebestuur kent een open, herkenbare, daadkrachtige en op onderlinge samenwerking gerichte bestuurscultuur.

Resultaat

1.6.1 De inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners staan meer centraal in onze werkwijze en dienstverlening.

Inspanningen

1.6.1.1 Een aanpak op dienstverlening uitwerken in samenhang met Huis op Orde en Huis van de Toekomst.

Omschrijving (toelichting)

De kenmerken betrouwbaarheid, dienstbaarheid en daadkracht gaan we verbinden met de bestaande kernwaarden van de organisatie eigenaarschap, samenspel en avontuur. De aanpak (inclusief kostenraming uitvoering) wordt voorgelegd aan de raad.

Kwaliteit (toelichting)

1.6.1.2 Daarbij maken we onder andere gebruik van de 'Gebruiker Centraal' om te bepalen hoe de organisatie het doet op het gebied van het betrekken van gebruikers, en om ambities voor de toekomst te bepalen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.6.1.3 Voorstel opstellen hoe we bestaande en/of nieuwe monitoringsinstrumenten kunnen gebruiken om de waardering van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties van de gemeentelijke dienstverlening te meten.

Omschrijving (toelichting)

We starten met een nulmeting in 2023, waarna we tweejaarlijks een uitvraag doen.

Kwaliteit (toelichting)

1.6.1.4 De samenlevingsgerichte aanpak implementeren in de gemeentelijke organisatie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025/2026.

Resultaat

1.6.2 Waar mogelijk vereenvoudigen we de eisen en procedures rondom de verstrekking van vergunningen. De administratieve lasten voor initiatiefnemers nemen waar mogelijk af.

Inspanningen

1.6.2.1 De adviezen uit het klanttevredenheidsonderzoek vergunningen en haalbaarheidsonderzoeken implementeren in de organisatie om zo de dienstverlening richting inwoners te verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 onderzoek, uitvoering 2025-26

1.6.2.2 Op basis van de afwijzingsgronden van initiatieven kijken in hoeverre de geldende regels knellend zijn om maatschappelijk initiatief toe te staan.

Omschrijving (toelichting)

De benodigde aanpassingen meenemen in het omgevingsplan van het gebied. Als input gebruiken we de resultaten uit het tevredenheidsonderzoek dat in 2022 is uitgevoerd.

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

1.6.2.3 De benodigde aanpassingen in de regelgeving, op basis van de analyse 2024 en 2025, meenemen in het gebiedsdekkend omgevingsplan en voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2026.

Resultaat

1.7.1 De verhouding tussen ambities, geld, en benodigde ambtelijke capaciteit is in balans.

Inspanningen

1.7.1.1 De prioritering van de ambities voorleggen aan de raad en indien nodig en mogelijk scenario's voorleggen en daarbij de consequenties van eventuele keuzes in beeld brengen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.1.2 Het bestuursakkoord uitwerken en toetsen op haalbaarheid in een collegewerkprogramma met meetbare resultaten, en opnemen in de begroting.

Omschrijving (toelichting)

Heldere tussendoelen en activiteiten komen terug in de jaarlijkse begroting.

Kwaliteit (toelichting)

1.7.1.3 Voorstel opstellen over de structuur waarin complexe, interdisciplinaire projecten georganiseerd kunnen worden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.7.1.4 Per nieuw project zorgen voor een realistische integrale raming en daarbij ook middelen voor ondersteunende en aanpalende functies meenemen.

Omschrijving (toelichting)

Afhankelijk van de complexiteit en de omvang van het project een onafhankelijk projectleider inzetten.

Kwaliteit (toelichting)

1.7.1.5 Een 'grote-projecten-kalender' op gemeentelijk niveau opstellen. Hierdoor wordt een integrale afweging en prioritering door directie en college mogelijk.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.7.2 We hebben een fittere organisatie ten opzichte van 2022.

Inspanningen

1.7.2.1 Een tweejaarlijks preventief medisch onderzoek naar de gezondheid uitvoeren, waaraan medewerkers op basis van vrijwilligheid kunnen deelnemen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.7.2.2 Een tweejaarlijks medewerkerstevredenheidsonderzoek uitvoeren om vervolgens aandacht te schenken aan de aandachtsgebieden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.2.3 Het strategisch vermogen van de organisatie versterken door het samenstellen van een strategisch overleg dat het bestuur integraal adviseert over gemeentebrede vraagstukken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.2.4 Het strategisch vermogen en projectmanagementvaardigheden van medewerkers versterken via sturing door management en training.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.7.2.5 In geval van spoedeisende (crisis)taken vanuit het Rijk gaat het college over tot inzet, vooruitlopend op de reëel te verwachten rijksbijdrage en begrotingswijziging. Hierover worden afspraken gemaakt met de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.2.6 De ambtelijke organisatie versterken daar waar de grootste formatieve knelpunten zitten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.2.7 Structureel aandacht besteden aan organisatieontwikkeling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.2.8 Daar waar de oorspronkelijk beoogde besparingen uit de bestuursopdracht een onevenredige impact hebben op de organisatie worden deze niet doorgezet.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.7.3 Inwoners begrijpen de informatievoorziening van de gemeente over activiteiten, projecten en dienstverlening beter.

Inspanningen

1.7.3.1 Teksten voor de website, het redactionele deel van de informatiepagina in de krant en social media van de gemeente op B1-niveau schrijven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.3.2 Jaarlijks minimaal 40 ambtenaren trainen in begrijpelijk schrijven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.3.3 Jaarlijks minimaal 30 van de meest verstuurde standaardbrieven naar niveau B1 herschrijven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.3.4 Vijftig ambtenaren die veel teksten voor inwoners schrijven krijgen een licentie voor software om het taalniveau van hun teksten te meten.

Omschrijving (toelichting)

Ze krijgen feedback over het taalniveau en worden uitgedaagd beter leesbare teksten te schrijven (niveau B1).

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

1.7.4 De waardering van inwoners voor de gemeentelijke communicatie wat betreft betrouwbaarheid, transparantie, volledigheid en tijdigheid stijgt.

Inspanningen

1.7.4.1 We meten de waardering van inwoners voor de gemeentelijke communicatie wat betreft betrouwbaarheid, transparantie, volledigheid en tijdigheid.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.7.4.2 We maken een plan waarin we vastleggen welke stappen we organisatiebreed moeten nemen om de communicatie op dit punt te verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

Daarbij maken we ook de financiële consequenties inzichtelijk en leggen indien nodig voor de dekking een voorstel voor aan de raad.

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.7.4.3 We meten de waardering van inwoners voor de gemeentelijke communicatie wat betreft betrouwbaarheid, transparantie, volledigheid en tijdigheid opnieuw, om te zien of deze gestegen is.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

Resultaat

1.8.1 Er ligt eventueel een nieuwe, duidelijke dienstverleningsovereenkomst met heldere samenwerkingsafspraken waarbij de inzet van de ambtelijke organisatie voor de gemeente Oudewater tegen reële kosten wordt gefactureerd.

Inspanningen

1.8.1.1 Afstemmen van het proces met gemeente Oudewater.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.8.1.2 Evalueren huidige samenwerking (kostenverdeling Woerden-Oudewater 50-50).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.8.1.3 Uitgangspunten van de samenwerking formuleren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.8.1.4 Onderhandelen en overeenkomst sluiten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

1.9.1 Er zijn goede afspraken over de samenwerking tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

Inspanningen

1.9.1.1 Goede afspraken maken over de samenwerking tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

Omschrijving (toelichting)

Hierbij is aandacht voor de onderlinge verwachtingen en verhoudingen.

Kwaliteit (toelichting)

1.9.1.2 Uitlijnen van een werkproces voor grote en/of nieuwe beleidsontwikkelingen, waarbij de raad startnotities en indien mogelijk scenario's krijgt voorgelegd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.9.1.3 In de ambtelijke organisatie duidelijk maken wat de kaders zijn voor het werken met en voor de raad.

Omschrijving (toelichting)

Van deze werkwijze zijn ook het college en de raad op de hoogte.

Kwaliteit (toelichting)

1.9.1.4 Een themasessie organiseren met raad, college en ambtelijke organisatie over de wisselwerking en samenwerking.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

1.9.1.5 In het inwerkprogramma aandacht besteden aan de rol van de ambtenaar in relatie tot samenleving, andere overheden, de ambtelijke organisatie, raad en college.

Omschrijving (toelichting)

Daarbij ook aandacht schenken aan hoe het bestuurlijk proces in de organisatie werkt.

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

1.9.1.6 Evalueren van de samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Formatie

Bron: Eigen gegevens

Periode	Woerden
2021	6,8 fte per 1.000 inwoners
2020	6,8 fte per 1.000 inwoners

Bezetting

Bron: Eigen gegevens

Periode	Woerden
2021	6,7 fte per 1.000 inwoners
2020	6,5 fte per 1.000 inwoners

Apparaatskosten

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2021	532 € per inwoner
2020	544 € per inwoner

Externe inhuur

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2021	12,1 % van pers.kosten (incl.inhuur) besteed aan inhuur
JR2020	16,3 % van pers.kosten (incl.inhuur) besteed aan inhuur

Overhead

Bron: Eigen begroting

Periode	Woerden
2021	8,0 % van totale lasten
JR2020	8,8 % van totale lasten

Verwijzingen Halt

Bron: Bureau Halt

Periode	Woerden	Nederland
2021	30 per 10.000 inw 12-17jr	80 per 10.000 inw 12-17jr

Winkeldiefstallen

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	0,7 per 1.000 inwoners	1,8 per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	2,3 per 1.000 inwoners	4,3 per 1.000 inwoners

Diefstallen uit woning

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	1,3 per 1.000 inwoners	1,3 per 1.000 inwoners

Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	4,9 per 1.000 inwoners	6,1 per 1.000 inwoners

Demografische druk

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	76,7 % groene en grijze druk tov 20-64	70,1 % groene en grijze druk tov 20-64

Jongeren met jeugdreclassering

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	0,2 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,3 % van alle jongeren van 12 tot 23 jaar

Jongeren met een delict voor de rechter

Bron: Verweij Jonker Instituut

Periode	Woerden	Nederland
2020	1 % van de jongeren van 12 - 23 jaar	1 % van de jongeren van 12 - 23 jaar

Functiemenging

Bron: Stichting LISA

Periode	Woerden	Nederland
2021	57,00 verhouding banen : woningen	53,30 verhouding banen : woningen

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.1 Bestuur	2.568.146	2.728.354	2.812.472	2.921.978	109.506	2.921.978	2.921.978	2.979.326
0.2 Burgerzaken	1.355.962	1.164.200	1.237.414	1.204.207	-33.207	1.208.772	1.207.735	1.166.713
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.240.873	3.298.962	3.347.890	3.392.596	44.706	3.569.755	3.579.885	3.583.320
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.155.318	1.116.467	1.158.885	1.199.151	40.266	1.200.987	1.412.626	1.448.656
5.4 Musea	243.884	319.865	319.865	329.179	9.314	348.003	360.760	362.419
Totaal Lasten	8.564.184	8.627.848	8.876.526	9.047.111	170.585	9.249.495	9.482.984	9.540.434
Baten								
0.1 Bestuur	-55.731	0	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	-808.658	-662.357	-662.357	-689.089	-26.732	-689.089	-689.089	-689.067
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-52.665	-35.120	-35.120	-11.210	23.910	-11.210	-11.210	-11.210
1.2 Openbare orde en veiligheid	-139.983	-59.069	-59.069	-113.161	-54.092	-158.044	-360.126	-360.126
5.4 Musea	0	-20.634	-20.634	-20.768	-134	-20.768	-20.768	-20.768
Totaal Baten	-1.057.038	-777.180	-777.180	-834.228	-57.048	-879.111	-1.081.193	-1.081.171
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	45.380	43.000	43.000	0	-43.000	0	0	0
Totaal Stortingen	45.380	43.000	43.000	0	-43.000	0	0	0
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-201.070	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-201.070	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	7.351.456	7.893.668	8.142.346	8.212.883	70.537	8.370.384	8.401.791	8.459.263

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.1	Burgemeester en wethouders: toename salarissen door extra wethouder in het kader van Versterking bestuurskracht van het college.	105.390	nadeel
0.1	Toevoeging aan de voorziening voor het pensioen van (oud-)wethouders	152.464	nadeel
0.1	Door toename van het aantal wachtgelders m.i.v. 2022 is de uitkering hoger.	82.428	nadeel
0.1	De pensioenen zijn iets verhoogd en het aantal gepensioneerden is toegenomen.	34.190	nadeel
0.1	Gemeenteraad: In 2022 is er vanwege de gemeenteraadsverkiezingen 54.000 eur besteed aan raadswisseling en coalitievorming en verkiezingsactiviteiten die in 2023 niet zullen plaatsvinden.	-54.000	voordeel
0.1	Door een systematiewijziging waarbij gewerkt zal worden met een voorziening voor de wachtgelders van wethouders, is er sprake van een administratief voordeel.	- 259.500	voordeel
0.1	Toename van de diverse contributies aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Regionale samenwerking Gebiedscommissie Utrecht-West.	46.296	nadeel
0.2	In 2022 zijn door Corona extra kosten gemaakt bij de verkiezingen. Omdat onzeker is hoe Corona zich in 2023 zal ontwikkelen zijn deze extra kosten in 2023 niet geprognosticeerd.	-47.325	voordeel
0.2	Door een hogere afgifte van o.a. rijbewijzen, reisdocumenten, VOG en door meer naturalisaties is er ook sprake van hogere afdrachten aan het Rijk en de IND.	21.683	nadeel
1.1	De bijdrage van de Veiligheidsregio Utrecht neemt in 2023 toe vanwege loon- en prijscompensatie.	56.800	nadeel
1.1	Brandweerpost Zegveld (vastgoed), onderhoud o.b.v. meerjarenonderhoudsprogramma vervalt omdat de brandweerpost eigendom wordt van de VeiligheidsRegio Utrecht.	-31.310	voordeel
1.2	De financiering van het nog te realiseren politiekantoor in Woerden zal gedurende de projectvorderingen verder worden opgenomen waardoor de rentekosten toenemen.	12.241	nadeel
1.2	De gebiedsmonitor leefbaarheid en veiligheid wordt eenmaal per twee jaar uitgevoerd. In 2023 worden hier zodoende wederom kosten voor begroot.	28.109	nadeel
	Diverse	23.119	nadeel
	Totaal mutaties lasten	170.585	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.2	In de begroting van 2023 houden wij rekening met hogere inkomsten op secretarieleges.	-26.469	voordeel
1.1	Afbouw van de vergoedingsregeling waarbij er jaarlijks van Vereniging van Nederlandse Gemeenten een vergoeding werd ontvangen voor de brandweerkazerne in Woerden.	24.565	nadeel
1.2	Vanaf 2023 gaat Woerden huuropbrengsten van het politiekantoor in Woerden ontvangen.	-50.988	voordeel
	Diverse	-4.156	voordeel
	Totaal mutaties baten	-57.048	voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	113.537	nadeel
--	--	----------------	---------------

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.1	Storting in de reserve reparatie 3e jaar WW: Deze reserve verschuift naar programma Overhead.	-43.000	nadeel
	Totaal mutaties reserves	-43.000	

PROGRAMMA 2. FYSIEK BEHEER OPENBARE RUIMTE EN MOBILITEIT

Portefeuillehouder	Thema
Ad de Regt	Openbare ruimte, Natuur, Water en waterketen, Verkeer en mobiliteit, Begraven en begraafplaatsen
Jelmer Vierstra	Circulaire economie en afval
Arjan Noorhoek	Rembrandtbrug

Omschrijving

Dit programma bevat twee opgaven: Onderhoud openbare ruimte en Mobiliteit

Het programma bestaat uit de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
0.63 - Parkeerbelasting	parkeerbelasting: - heffing en invordering; - opbrengsten parkeerfaciliteiten; - opbrengsten boetes
2.1 - Verkeer en vervoer	verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur
2.2 – Parkeren	ontwikkeling en beheer van parkeervoorzieningen en parkeerbeleid: - parkeerzone, ontheffingen en vergunningen; - inrichting en onderhoud open en gesloten parkeervoorzieningen; - baten en lasten die betrekking hebben op parkeervoorzieningen (excl. opbrengst parkeerbelasting, zie taakveld 0.63); - parkeermeters; - fietsenstalling; - algemene parkeervoorzieningen die door gehandicapten kunnen worden gebruikt
2.4 - Economische havens en waterwegen	(beroeps)scheepvaart en de bijbehorende infrastructuur
3.4 - Economische promotie	activiteiten gericht op het 'op de kaart zetten' van de gemeente: kermis, evenementen en coördinatie binnenstad
5.6 - Media	de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: mediabeleid
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	algemene voorzieningen gericht op participatie: multifunctionele centra
7.2 - Riolering	afvalwater en waterhuishouding
7.3 - Afval	inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval
7.5 - Begraafplaatsen en crematoria	taken op het terrein van de lijkbezorging

Ambities fysiek beheer openbare ruimte en vervoer

Integraal Beheer van de Openbare Ruimte (IBOR)

De openbare ruimte vormt het woon-, werk- en leefklimaat voor onze inwoners en ondernemers en legt de basis voor recreatie, toerisme en bedrijvigheid. Het is de onmisbare schakel om de ambities uit andere gemeentelijke programma's te realiseren. In het Bestuursakkoord 2022 zijn richtingen gekozen om toe te werken naar een sobere en doelmatige openbare ruimte, die haar functie als verbinder van mensen en verbinder van gemeentelijke ambities kan blijven vervullen. Binnen deze context gaat de gemeente zich vooralsnog richten op een veilige openbare ruimte totdat de beheerplannen vastgesteld zijn.

Daarom zetten we in op vier thema's. Het eerste thema is het sober en doelmatig beheren van de bestaande openbare ruimte. Het tweede thema is kritisch zijn op hoe toekomstige openbare ruimte ingericht wordt. Als derde: veel aandacht voor vergroening. Het vierde thema is het ruimte geven aan bewoners en ondernemers om actief bij te dragen aan een betaalbare openbare ruimte.

Bodemdaling, klimaatbestendigheid, biodiversiteit .

Bodemdaling is niet alleen een probleem van de gemeente. Een eerlijke verdeling van de kosten tussen samenleving, ontwikkelaars en overheid maakt dit voor iedereen draagbaar. Met Alphen, Gouda, provincies en het Rijk werken we aan een regiodeal, zodat onze investeringen op het gebied van bodemdaling ook daar op financiële steun kunnen rekenen.

We werken aan een klimaatbestendig Woerden in 2050. Ons streven is dat de openbare ruimte kan functioneren, ondanks extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering. Het voorkomen van hittestress en het aanpassen van het watersysteem passen binnen die ambitie.

Woerden heeft groene gebieden in eigendom en beheer. Dat geeft ons de mogelijkheid om hard te werken aan de verbetering van de biodiversiteit. Deze verbetering bereiken we onder andere door gericht beheren en investeren in de openbare ruimte.

Naar een circulaire economie

Het programma circulaire economie reduceert de kosten voor afvalverwerking, door met lokale bedrijven (groen) afval lokaal te verwerken en te gebruiken. In AVU-verband werken wij aan het circulair maken van afvalstromen. Het doel is een volledig circulaire economie in Nederland in 2050.

Resultaten boeken in mobiliteit en bereikbaarheid

Om Woerden nu en in de toekomst leefbaar, verkeersveilig en bereikbaar te houden, gaan wij aan de slag met de uitwerking en uitvoering van de Verkeersvisie 2030 en de Strategienota Verkeersvisie 2030. De uitvoeringsagenda hiervan is het Meerjaren-verkeersmaatregelenplan dat elk jaar opnieuw een update krijgt en met de raad wordt gedeeld.

Komend jaar gaan we in ieder geval aan de slag met de volgende punten: We werken aan verkeersveiligheid in wijken en nabij scholen. Om tot een andere mobiliteit te komen zetten we in op het gebruik van en voorzieningen voor de fiets. De hoofdontsluiting aan de oostkant van Woerden wordt verder vormgegeven. En we werken aan duurzaamheid door het opstellen van een laadvisie met de daarbij horende uitvoeringsagenda.

Actuele ontwikkelingen

de openbare ruimte is van en voor iedereen

Bewoners en ondernemers tonen in toenemende mate betrokkenheid bij de openbare ruimte. Woerden spant zich in om deze betrokkenheid mee te nemen in haar handelen. Bijvoorbeeld met het participatiebeleid, zie programma 1. Vanuit de openbare ruimte gezien is het wenselijk om ruimte te geven dat de betrokkenheid van bewoners en ondernemers vorm kan krijgen in een actieve houding in hun dagelijkse woon- en werkomgeving.

klimaatverandering

In 2023 komen de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI. Zoals de inschatting nu is zullen de benodigde maatregelen om in 2050 klimaatbestendig te zijn eerder toenemen dan afnemen ten opzichte van het huidige beleid. Maatregelen om hitte te voorkomen, aanpassingen van het watersysteem om wateroverlast te voorkomen, maatregelen tegen droogte en bewustzijn voor overstromingsrisico's hebben allemaal direct invloed op hoe wij omgaan met de openbare ruimte.

biodiversiteit

Het bewustzijn dat de biodiversiteit in Nederland afneemt neemt toe. Alsook het bewustzijn dat een goede biodiversiteit bijdraagt aan de gezondheid en aan de economie. Op dit moment is een ieder al verplicht, dus ook de gemeente, zorg te dragen voor beschermde soorten. Het tijdpad is nog onbekend maar de verwachting is dat de rijksoverheid ook inspanningen van gemeenten gaat verwachten voor de 'basiskwaliteit natuur', ofwel voor niet beschermde soorten.

mobiliteit

Woerden zet waar mogelijk in op minder automobiliteit. In de huidige situatie blijken er toch inspanningen nodig om de automobiliteit voldoende te faciliteren. Dat heeft verschillende oorzaken. Enerzijds is dat de toename van zwaar verkeer, ook in het buitengebied. Anderzijds heeft Woerden de ambitie om te groeien. Dat een deel van de gemeente op slappe bodem ligt maakt de opgave nog complexer.

OPGAVE: ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE

Maatschappelijk effect

2.1 Een openbare ruimte die veilig, doelmatig en sober is.

2.2 Een groene openbare ruimte met meer biodiversiteit.

2.3 Woerden gaat efficiënter met grondstoffen om waardoor we minder nieuwe grondstoffen hoeven te winnen en minder afval hoeven te verbranden.

Resultaat

2.1.1 De kwaliteit van de openbare ruimte voldoet aan het vastgestelde beleid.

Inspanningen

2.1.1.1 Het proces om te komen tot een visie op de openbare ruimte doorloopt de volgende stappen: startnotitie, beleid (keuzeknoppendocument) en beheerplannen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.2 Een beleidsplan openbare verlichting laten vaststellen en een uitvoeringsplan opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.1.3 Het onderhoud openbare ruimte invullen door middel van (nieuwe) contracten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.1.2 Nieuwe openbare ruimte wordt ingericht conform vooraf gestelde eisen met als doel lage onderhoudskosten.

Inspanningen

2.1.2.1 Een beleidskader voor nieuwe openbare ruimte laten vaststellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.1.2.2 Het HIOR actualiseren en vaststellen door het college als levend document.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.1.3 Ondernemers en bewoners nemen hun medeverantwoordelijkheid bij het onderhoud en beheer van de openbare ruimte.

Inspanningen

2.1.3.1 Een beleidsnotitie opstellen over welke gerichte acties de gemeente kan ondernemen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.2.1 Flora en fauna hebben meer ruimte

Inspanningen

2.2.1.1 Opstellen en vaststellen van een beheerplan. Diversificatie van beheer, maaibeheer en klimaat zijn criteria bij de voorgestelde keuzen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.3.1 Een groter percentage van het afval wordt hergebruikt of gerecyceld.

Inspanningen

2.3.1.1 Het afvalbeleid herzien, met als uitgangspunten: (1) er ontstaat zo min mogelijk afval en (2) het afval dat toch ontstaat wordt zo veel mogelijk gescheiden aangeboden en zo veel mogelijk hergebruikt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.3.1.2 Regels opstellen voor reductie van plastic bekertjes voor eenmalig gebruik op evenementen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE: MOBILITEIT

Maatschappelijk effect

2.4. Ontwikkeling van veilige en duurzame mobiliteit.

2.5 Duurzame mobiliteit in Woerden.

Resultaat

2.4.1 De uitvoering van de verkeersvisie en - strategie krijgt komende jaren verder vorm. Fietsen heeft hierbij een hoge prioriteit.

Inspanningen

2.4.1.1 Inrichten van de centrumring tot fiets- en voetgangersvriendelijke toegang van Woerden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.4.1.2 Bij reconstructies van wijken deze verkeersveilig inrichten conform de 30 km/uur norm.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.4.1.3 Onderzoeken uitvoeren voor de aanleg/verbreding van fietspaden, zoals (o.a.) Kamerik-Woerden, Rembrandtlaan-Leidsestraatweg, Stationsweg-Oostdam.

Omschrijving (toelichting)

De uitkomsten van deze onderzoeken worden aan de raad voorgelegd met daarin een voorstel voor

Kwaliteit (toelichting)

2.4.1.4 Verkeersveiligheid rondom scholen. Uitgangspunt is dat iedere school binnen de gemeente een schoolzone heeft/krijgt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

2.4.1.5 Participatietraject 'parkeren in de Bloemen- en Bomenbuurt' afronden met als resultaat een richtinggevend document ter besluitvorming.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.2 Het parkeerbeleid is geëvalueerd en mogelijke optimalisaties zijn voorgelegd aan de raad.

Inspanningen

2.4.2.1. Het parkeerbeleid evalueren. de hoofdlijn van het beleid blijft in principe overeind en wordt tezamen met optimalisaties aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.4.3 Voor de missing links in het hoofdwegennet zijn wegen aangelegd of er is planvorming.

Inspanningen

2.4.3.1 Het onderzoek naar en lobby voor de aanleg van de verschillende varianten van een oostelijke randweg voortzetten. Prioriteit bij aansluiting Steinhagenseweg op de randweg bij Harmelen.

Omschrijving (toelichting)

Onderzoeksresultaten voorleggen aan de raad in een voorstel incl. financieringsmogelijkheden.

Kwaliteit (toelichting)

2.4.3.2 Voorbereiding van de aanleg van de Rembrandtbrug voortzetten. Besluitvorming en bestemmingsplan op elkaar afstemmen en aan de raad voorleggen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

2.5.1 Mogelijkheden voor verduurzaming mobiliteit zijn onderzocht.

Inspanningen

2.5.1.1 Het beleid voor het plaatsen van laadpalen herijken aan de hand van gebruikerservaringen. Het beleid voor laadpalen, een laadvisie en bijbehorende beleidsregels worden vastgesteld.

Omschrijving (toelichting)

Een uitvoeringsagenda maakt hier onderdeel van uit.

Kwaliteit (toelichting)

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	9.764.334	10.112.647	11.351.957	12.294.775	942.818	12.622.162	12.923.838	12.847.107
2.2 Parkeren	1.788.947	1.784.369	1.809.087	1.618.855	-190.232	1.635.751	1.635.136	1.634.523
2.4 Economische havens en waterwegen	1.182.454	1.311.157	1.315.074	1.391.802	76.728	1.572.346	1.562.846	1.553.347
3.4 Economische promotie	232.536	243.316	267.740	234.274	-33.466	234.274	234.274	234.274
5.6 Media	33.841	30.318	80.318	85.298	4.980	85.298	85.298	85.298
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.971.171	3.920.497	4.003.860	4.422.957	419.097	4.582.411	4.516.637	4.490.160
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	297.430	311.260	311.686	0	-311.686	0	0	0
7.2 Riolering	4.241.574	4.359.993	4.359.993	4.592.081	232.088	4.897.739	5.214.093	5.541.518
7.3 Afval	4.602.766	4.919.897	4.919.897	5.223.162	303.265	5.219.248	5.220.121	5.222.213
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	591.649	715.453	727.223	654.151	-73.072	645.460	636.905	635.094
Totaal Lasten	26.706.704	27.708.907	29.146.835	30.517.355	1.370.520	31.494.689	32.029.148	32.243.534
Baten								
0.63 Parkeerbelasting	-1.470.733	-2.166.723	-1.566.723	-2.301.060	-734.337	-2.301.060	-2.301.060	-2.301.060
2.1 Verkeer en vervoer	-377.065	-77.875	-67.875	-78.111	-10.236	-78.111	-78.111	-78.111
2.2 Parkeren	-9.219	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-56.469	-58.906	-58.906	-62.558	-3.652	-62.558	-62.558	-62.558
3.4 Economische promotie	-84.500	-56.916	-56.916	-60.445	-3.529	-60.445	-60.445	-60.445
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-88.041	-20.217	-40.217	-41.471	-1.254	-41.471	-41.471	-41.471
7.2 Riolering	-5.928.606	-6.182.657	-6.182.657	-6.699.180	-516.523	-7.004.836	-7.321.190	-7.648.617
7.3 Afval	-6.443.841	-6.577.550	-6.577.550	-6.933.727	-356.177	-6.933.727	-6.933.727	-6.933.727
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-725.653	-729.834	-729.834	-769.429	-39.595	-754.041	-747.304	-747.304
Totaal Baten	-15.184.128	-15.870.678	-15.280.678	-16.945.981	-1.665.303	-17.236.249	-17.545.866	-17.873.293
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	307.042	300.975	300.975	190.041	-110.934	181.840	198.302	154.776
Totaal Stortingen	307.042	300.975	300.975	190.041	-110.934	181.840	198.302	154.776
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-786.997	-752.327	-752.327	-745.141	7.186	-736.939	-753.402	-734.606
Totaal Onttrekkingen	-786.997	-752.327	-752.327	-745.141	7.186	-736.939	-753.402	-734.606
Gerealiseerd resultaat	11.042.620	11.386.877	13.414.805	13.016.274	-398.531	13.703.341	13.928.182	13.790.411

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
2.1	Kadernota verharding algemeen: de huidige gevel-tot-gevel=contracten lopen t/m 2023 en moeten opnieuw aanbesteed worden. Hiervoor wordt eenmalig een externe deskundige ingehuurd.	150.000	nadeel
2.1	Stelpost areaaluitbreiding IBOR komt uit programmabegroting 2022.	29.000	nadeel
2.1	Kadernota: eenmalig extra budget HIOR (Handboek inrichting openbare ruimte) actualisatie en implementatie.	20.000	nadeel
2.1	Asfaltverharding: In 2022 is er incidenteel een extra budget voor IBOR beschikbaar gesteld. Voor asfaltverharding 400k.	-400.000	voordeel
2.1	Asfaltverharding in de Kadernota: prijsindexatie exploitatie marktprijzen asfalt. De GWW index (grondweg en waterbouw) wijkt sterk af van de gemeente-index.	122.063	nadeel
2.1	Elementenverharding: In 2022 is er incidenteel een extra budget voor IBOR beschikbaar gesteld. Voor asfaltverharding 205 k.	-205.000	voordeel
2.1	Bestuursakkoord 2022-2026 extra IBOR budget asfalt 100k, elementenverharding 208k, onkruidbestrijding 100k, openbare verlichting 50k, straatmeubilair 25k en civiele kunstwerken 50k.	532.750	nadeel
2.1	Gladheidsbestrijding: indexering budget met 6,2% en hogere kapitaallasten m.n. afschrijving ivm gladheidsinvesteringen	78.931	nadeel
2.1	Kadernota openbare verlichting: prijsindexatie marktprijzen 270k, extra budget toezicht activiteiten OVL aan Stedin net 32k, en eenmalige inventarisatie OV kabels 90 k.	392.396	nadeel
2.1	Openbare verlichting: hogere doorbelasting loonkosten. Er worden meer interne uren besteed aan openbare verlichting en door de Cao stijging zijn de loonkosten gestegen.	55.822	nadeel
2.1	Civiele kunstwerken: In 2022 is er incidenteel een extra budget voor IBOR beschikbaar gesteld. Voor civiele kunstwerken 190k.	-190.000	voordeel
2.1	Temporiseren investeringen in civiele kunstwerken. Daardoor eenmalig voordeel kapitaallasten.	-28.000	voordeel
2.1	Kadernota verkeerszaken; planstudie verbreden fietspad Kamerik-Woerden, planstudie kruispunt Europabaan-Steinhagenseweg weg en planstudie fietspad Rembrandtlaan-Leidsestraatweg.	140.000	nadeel
2.1	Verkeerszaken: Hogere doorbelasting loonkosten 16k, hoger budget verkeersveiligheidsmaatregelen 23k en hogere kapitaallasten verkeersinvesteringen 106k (inclusief stijging rente van 1,5 naar 2%)	145.000	nadeel
2.1	Verkeerszaken: ladenpalenbudget was eenmalig in 2022	-25.000	voordeel
2.1	Verkeersregelinstallaties: extra budget in kadernota onderzoek VRI Europabaan-Wulverhorstbaan-Noordzee 30 k en verhoging structurele budget onderhoud VRI's 55 k voor onderhoud 5 VRI's.	85.000	nadeel
2.2	Lager onderhoud parkeergarages obv meerjarig onderhoudsprogramma. Op programma 6 staat daarvoor een lagere onttrekking aan de reserve MOP.	-147.000	voordeel
2.4	Verhoging budgetten beschoeiingen en baggeren ivm indexering (kadernota en reguliere index)	72.000	nadeel
3.4	Economische promotie: in 2022 eenmalig extra budget toegekend voor participatie en voorbereiding besluitvorming Rijngrecht	-20.000	voordeel
5.7	Bestuursakkoord 2022-2026 extra IBOR budget openbaar groen. Beplanting 125k, gras 100k, onderhoud watergangen 50 k en speelplaatsen en velden 50 k.	325.000	nadeel
5.7	Openbaar groen in de Kadernota; prijsindexatie exploitatie marktprijzen onderhoud groen. De GWW index wijkt sterk af van de gemeente-index.	25.000	nadeel
5.7	Openbaar groen reguliere index exploitatiebudgetten 2023: 6,2%	146.866	nadeel
5.7	Stelpost Strategische heroriëntatie groen is in 2022 eenmalig geschrapt. In 2023 te halen taakstelling. Dus voordeel tov 2022.	-50.000	voordeel
5.7	Openbaar groen; bomen en bermenbeleid 35 k was eenmalig in 2022	-35.000	voordeel
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie; betreft multifunctionele centrals overgezet naar programma 3.	-311.686	voordeel

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
7.2	Hogere doorbelasting loonkosten riolering met name als gevolg van cao stijging.	49.270	nadeel
7.2	Hogere onttrekking aan de voorziening riolering (vanwege de stijging van de lasten)	-131.495	voordeel
7.2	Hogere lasten beleid en onderzoek. Er is meer geld ingezet op communicatiecampagnes omdat er gefocust wordt op meer goedkoper door inwoners te laten afkoppelen i.p.v. duurdere maatregelen in de openbare ruimte.	28.415	nadeel
7.2	Hogere lasten onderhoud vrijvervalriolering. Door stijging marktprijzen en veroudering van het areaal.	126.067	nadeel
7.2	Hogere lasten onderhoud hoofdgemalen. Door stijging marktprijzen.	24.177	nadeel
7.2	Onderhoud grondwater en drainage Dit is een nieuwe post. Dit is deels verschuiving vanuit beleid en onderzoek (15 k) en voor het overige deel hogere kosten meetnet en voor extra onderhoud dat nodig is.	64.000	nadeel
7.2	Huisaansluiting en riolering; verschuiving van kosten uit vrijvervalriolering. Deze worden nu expliciet gemaakt.	37.860	nadeel
7.3	Afval: lagere doorbelasting loonkosten. Met ingang van 2023 wordt de teamchef conform de BBV toegeschreven aan het programma overhead. Voorts worden er minder uren doorbelast van het KCC. (meldingen lopen via klachtenloket van team A&R)	-89.552	voordeel
7.3	Hogere storting in de voorziening afvalstoffenheffing	122.574	nadeel
7.3	Hogere kapitaallasten ivm nieuwe investeringen	18.010	nadeel
7.3	Hogere lasten inzameling afval: brandstof en inhuur chauffeurs/beladers	70.031	nadeel
7.3	Hogere lasten verwerking rest- en gft-afval AVU	110.203	nadeel
7.3	Hogere lasten verwerking overige afvalstromen	22.313	nadeel
7.3	Hogere lasten aankoop plastic zakken voor kunststofinzameling ivm gestegen grondstofprijzen	26.841	nadeel
7.3	Overige lasten afval	22.845	nadeel
7.5	Begraafplaatsen: lagere doorbelasting loonkosten en lagere onderhoudsexploitatielasten	-73.072	voordeel
	Diverse	33.891	nadeel
	Totaal mutaties lasten	1.370.520	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.63	Hogere baten parkeerbelasting ivm eenmalige aframing in 2022 met 600.000 euro mede vanwege raadsbesluit om eerste uur gratis parkeren in te voeren. En doordat de parkeerdruk door de geldende coronaregels in 2022 nog niet op het oude niveau was. Daarnaast indexering tarieven met 6,2% in 2023 wat extra baten oplevert.	-734.337	voordeel
7.2	Hogere baten rioolheffing (de geraamde stijging van 1% plus de index van 6,2% plus een extra benodigde stijging van 2,5%)	-514.663	voordeel
7.3	Hogere baten afvalstoffenheffing (de index van 6,2%).	-229.107	voordeel
7.3	Extra baten AVU voor het ingezamelde oud papier. De oud papierprijs is het afgelopen jaar fors gestegen.	-184.066	voordeel
7.3	Lagere baten uit het afvalfonds voor de inzameling PMD	74.660	nadeel
7.3	Hogere baten overige afvalstromen	-7.890	voordeel
7.5	Hogere baten begraafplaatsrechten door indexering tarieven met 6,2%	-39.595	voordeel
	Overige baten	-30.305	voordeel
	Totaal mutaties baten	-1.665.303	voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-294.783	voordeel
--	--	-----------------	-----------------

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Lagere storting in reserve kapitaallasten maatschappelijk nut	-110.934	voordeel
0.10	Lagere onttrekking aan het Groenfonds	-1.251	voordeel
0.10	Lagere onttrekking aan de reserve kapitaallasten maatschappelijk nut	8.437	nadeel
	Totaal mutaties reserves	-103.748	

Omvang huishoudelijk restafval

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2020 (B23)	145 kg per inwoner	170 kg per inwoner

PROGRAMMA 3. SOCIAAL DOMEIN

Portefeuillehouder	Thema
Mariette Pennarts-Pouw	Coördinatie Sociaal Domein, Wmo en Welzijn, Wijkgericht werken, Volksgezondheid.
Jacques Rozendaal	Jeugdhulp en jeugdzorg, Jeugd en jongeren, Economische zaken (arbeidsmarkt), Werk en inkomen, Armoedebeleid en bestaanszekerheid, Opvang en inburgering vluchtelingen en statushouders.

Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) twee opgaven:

- Zorgzame samenleving
- Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen

Taakvelden binnen programma 3 zijn:

Taakveld	Omschrijving
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Algemene voorzieningen gericht op participatie: <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunen van op participatie gerichte burgerinitiatieven, vrijwilligers en mantelzorg; - sociaal en cultureel werk, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), wijkopbouw; - preventie (bv. eenzaamheidsbestrijding, preventie op het gebied van GGZ); - buurt- en clubhuizen; - collectief aanvullend vervoer; - toegankelijkheid voorzieningen (inclusie); noodopvang vluchtelingen; - vreemdelingen; - LHBT+ beleid.
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorzieningen gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening).
6.3 Inkomensregelingen	Inkomens- en bijstandsvoorzieningen, schuldhulpverlening en gemeentelijk armoedebeleid.
6.4 WSW en beschut werk	Voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstroming naar arbeid.
6.5 Arbeidsparticipatie	Alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen.
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	Materiële voorzieningen en vervoers- en woondiensten om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden.
6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo) 6.71b Begeleiding (Wmo) 6.71c Dagbesteding (Wmo) 6.71d Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	Dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek, psychisch of psychosociale), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking.
6.72a Jeugdzorg begeleiding 6.72b Jeugdzorg behandeling 6.72c Jeugdhulp dagbesteding 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin, dus niet bij de aanbieder.
6.73a Pleegzorg 6.73b Gezinsgericht 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf 6.74c Gesloten plaatsing	Generalistische basis GGZ, kindergeneeskunde, Jeugd ggz behandeling regulier, specialistische en diagnostiek. Jeugdhulp dat vanwege een crisissituatie verleend wordt thuis of bij een aanbieder. Jeugdhulp waarbij de jongere verblijft bij een jeugd aanbieder o.b.v. een machtiging gesloten jeugdzorg of machtiging BOPZ en Wvvgz.
6.81a Beschermd wonen (Wmo) 6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	Opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven.
6.82a Jeugdbescherming 6.82b Jeugdreclassering	Maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerkdienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven.
7.1 - Volksgezondheid	Maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen.

Ambities Sociaal Domein

Door samen met onze partners te werken aan deze opgave zorgen wij voor elkaar én zorgen wij met elkaar dat onze inwoners naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Onze inwoners kunnen werken, leren, sporten en ontspannen in eigen wijk of dorp en hebben toegang tot zorg en ondersteuning als dat nodig is. Daar waar zij hier (tijdelijk) niet toe in staat zijn, krijgen zij een steuntje in de rug.

Actuele ontwikkeling

De afgelopen jaren is sterk geïnvesteerd in het Sociaal Domein. Inclusie is daarbij een vanzelfsprekendheid: alle inwoners ongeacht achtergrond, leefstijl en identiteit doen mee naar vermogen. We geloven in de kracht van een sterke sociale basis, zetten zoveel mogelijk in op preventie en organiseren zorg en ondersteuning zo dichtbij mogelijk. Deze koers is vastgelegd in onze Maatschappelijke Agenda (hierna MAG) en heeft effect, Woerden is een sociaal sterke gemeente. We kijken naar elkaar om en hebben oog voor elkaar. Mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben, krijgen die zoveel mogelijk op maat en dichtbij. De komende jaren willen wij verder bouwen aan en op die sterke sociale basis. We willen een zorgzame samenleving zijn, waarin we maximaal inzetten op het ontdekken van talenten en benutten van kansen en mogelijkheden van inwoners om mee te kunnen doen. We willen ruimte bieden voor een gezond leven en inwoners ondersteunen die kortere of langere tijd hulp van een ander nodig hebben. We zetten ook in op normaliseren; herstel van het gewone leven. We werken niet alleen aan deze sterke sociale basis; vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals zetten zich hier samen met de gemeente elke dag voor in.

Er zijn echter ook grote, en nieuwe, uitdagingen binnen het Sociaal Domein. Uit de recent uitgevoerde evaluatie blijkt dat de MAG op onderdelen een impuls nodig heeft. Daarom wordt de MAG in het najaar van 2022 vernieuwd. Vanuit de visie dat de inwoner centraal staat, werken we deze uitdagingen uit in concrete doelen en actiepunten. De nieuwe MAG blijft de leidraad vormen voor het brede Sociaal Domein in de komende jaren. We vinden het belangrijk de uitdagingen in het Sociaal Domein met vereende kracht aan te pakken. Daarom betrekken wij de samenleving nadrukkelijk bij het opstellen van onze nieuwe MAG. Om zo iedere dag met elkaar het verschil te kunnen maken. Een aantal ambities en uitdagingen zijn in deze begroting op basis van het bestuursakkoord al nader uitgewerkt in opgaven, effecten en resultaten. Deze vormen de kapstok voor de nieuwe MAG. In de nieuwe MAG bepalen we samen met onze partners wat er aanvullend op de doelen en ambities uit het bestuursakkoord de komende jaren nodig is.

Een belangrijke ambitie voor de komende periode is dat de gemeente en de partners nog meer aanwezig zijn op de ontmoetingsplaatsen in de wijken en dorpen. En dat we aansluiten bij vindplaatsen zoals onderwijs en huisartsen. Op die manier is er voldoende oog voor (individuele) kwetsbaarheden en eenzaamheid, is preventief aanbod beschikbaar, worden problemen zoveel mogelijk voorkomen en wordt vroegtijdig gesignaleerd. We zien dat door diverse maatschappelijke trends de benodigde zorg steeds zwaarder en complexer wordt. Dit legt tevens financiële druk op de gemeente waardoor de beschikbaarheid van zorg voor onze meest kwetsbare inwoners in gevaar komt. Ook heeft dit effect op de houdbaarheid van het voorzieningenniveau in de gemeente. Daarom vragen we inwoners die hun zorg zelf kunnen organiseren en financieren dit ook te doen. We zijn kritisch op de uitgaven voor zorg en ondersteuning die de gemeente zelf maakt en organiseren dit waar dat kan slimmer en efficiënter. We zetten ons in om kwalitatief goede zorg te kunnen blijven leveren en grip te houden op de kosten binnen het Sociaal Domein. Samen met aanbieders werken we aan deze uitdagingen en maken we hier met onze maatwerkorganisaties afspraken over. Ook werken wij aan de doorontwikkeling van onze dashboards Sociaal Domein zodat we naast inzage in de instroom, doorstroom en uitstroom van zorg ook beter kunnen monitoren of ingezette interventies effectief zijn. Tot slot ligt de uitdaging in het zo integraal mogelijk uitvoeren van deze opgave. Omdat we gebonden zijn aan de huidige programma-indeling hebben we ervoor gekozen alle doelen en effecten die bijdragen aan de overkoepelende opgave 2 in programma 3 op te nemen, ook als deze deels onder andere programma's vallen. Waar er links zijn naar andere programma's hebben we dit weergegeven in de matrix bij de inleiding.

OPGAVE: ZORGZAME SAMENLEVING

Maatschappelijk effect

3.1 Maatschappelijke organisaties en de gemeente hebben een gemeenschappelijk beeld van de visie en koers binnen het brede Sociaal Domein voor de komende jaren en geven daar gezamenlijk uitvoering en sturing aan. De inwoner staat hierin centraal.

3.2 Inwoners doen mee naar vermogen en worden ondersteund waar nodig in eigen wijk of dorp. Inwoners voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is, worden meer zichtbaar.

3.3 Alle inwoners krijgen kwalitatief goed passende zorg en ondersteuning, ongeacht achtergrond, leefstijl en identiteit.

3.4 Nieuwkomers krijgen een warm welkom en voelen zich snel thuis in Woerden zodat zij naar vermogen mee kunnen doen.

3.5 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

Resultaat

3.1.1 De maatschappelijke agenda is vernieuwd. Er is een startfoto, integraal beleidskader, uitvoeringsagenda en monitor opgesteld, gekoppeld aan de doelen uit de nieuwe MAG.

Inspanningen

3.1.1.1 De gemeente en organisaties bepalen op basis van de startfoto samen aan welke doelen en acties gewerkt wordt en op basis van welke indicatoren de resultaten gemeten worden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.1.1.2 Integraal beleidskader (de nieuwe MAG) voorleggen aan de raad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.1.2 We sturen op de kwaliteit en kosten binnen het Sociaal Domein.

Inspanningen

3.1.2.1 Het integrale beleidskader (nieuwe MAG) uitwerken in een uitvoeringsagenda die jaarlijks wordt opgenomen in de P&C-cyclus.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2026.

Kwaliteit (toelichting)

3.1.2.2 Een tweejaarlijkse monitor ontwikkelen waarin gezamenlijk met partners nader te bepalen indicatoren zijn opgenomen, gekoppeld aan de doelen uit de maatschappelijke agenda.

Omschrijving (toelichting)

In 2023-2026.

Kwaliteit (toelichting)

3.1.2.3 Sturingsmaatregelen uit de strategische heroriëntatie en 1e tranche impuls Jeugd/Wmo monitoren (gekoppeld aan de P&C-cyclus) en zo nodig bijsturen en/of aanvullen met maatregelen via de 2e tranche impuls Jeugd/Wmo en de MAG.

Omschrijving (toelichting)

Jeugd/Wmo en de MAG.

Kwaliteit (toelichting)

3.1.2.4 De inkomenstoets voor hulp bij het huishouden vanaf januari 2023 toepassen voor alle nieuwe indicaties en herindicaties. Bij bestaande indicaties het protocol toepassen zodra de indicatie afloopt.

Omschrijving (toelichting)

Extra toelichting: naar verwachting is uiterlijk op 1-1-2028 het protocol op alle HH indicaties toegepast.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.2.1 In alle acht wijken en de drie dorpen zijn er laagdrempelige ontmoetingsplaatsen waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning en activiteiten.

Inspanningen

3.2.1.1 Een inventarisatie maken van aanwezige ontmoetingsplaatsen en wat hierop aanvullend nodig is om de doelen binnen het SD te behalen. Hierop integraal accommodatiebeleid ontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.2.1.2 Aanvullend op 3.2.1.1 onderzoeken of ook de schoollocaties beter benut kunnen worden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.2.1.3 Op basis van de in 3.2.1.1 genoemde inventarisatie en het op te stellen accommodatiebeleid invulling geven aan en besluitvorming voorbereiden over:

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.2.1.4 Woerden Wijzer is op structurele basis fysiek aanwezig op de ontmoetingsplaatsen in de wijken en dorpen en/of bij vindplaatsen zoals onderwijs en huisartsen.

Omschrijving (toelichting)

Daarnaast zorgt Woerden Wijzer ervoor dat zorg en ondersteuning zich dicht bij de eigen leefomgeving bevindt.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.2.1.5 Op structurele basis samenwerking en overleg organiseren met de diverse partijen (zoals buurtverbinders, maatschappelijke organisaties, Ferm Werk en Woerden Wijzer) die in de wijken en dorpen actief zijn.

Omschrijving (toelichting)

Doel hiervan is dat deze partijen hun inzet wijkgericht maken, om zo beter aan te sluiten op de specifieke kenmerken en daaruit voortkomende behoeften per wijk of dorp.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

Resultaat

3.2.2 De score op de indicator sociale samenhang in de buurt stijgt in 2023 naar minimaal score 6,4 (2020: 6,1), waardoor de sociale kracht van inwoners in 2022 niet is gedaald (2020: 7,6).

Inspanningen

3.2.2.1 Het aanbod van organisaties, buurtverbinders en Woerden Wijzer is primair gericht op preventie, vroegsignalering van problematiek, het bevorderen van de sociale samenhang in wijken en dorpen en het bieden van kwalitatief goede ondersteuning als dat nodig is.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

Resultaat

3.2.3 We realiseren voorzieningen en diensten die aansluiten bij de wensen en behoeften van jongeren.

Inspanningen

3.2.3.1 Een aanpak ontwikkelen om beter aan te sluiten op de wensen en behoeften van jongeren. Dit wordt gekoppeld aan de doelen uit de nieuw op stellen maatschappelijke agenda.

Omschrijving (toelichting)

Hierbij wordt onderzocht of het opstellen van een jongerenagenda en oprichting van een jongerenraad geschikte middelen zijn.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.2.4 Inclusie is zichtbaar op college- en raadsvoorstellen.

Inspanningen in programma 1 onder resultaat 1.5.1.

Resultaat

3.2.5 Inclusie is standaard onderwerp van gesprek met onze partners, waaronder platforms en andere partijen. Partijen kennen het begrip.

Inspanningen in programma 1 onder resultaat 1.5.2.

Resultaat

3.3.1 Zorgaanbieders zetten in overleg met Woerden Wijzer effectieve interventies in:

- De (her)instroom in zorg op het gebied van Jeugdzorg en Wmo neemt niet toe t.o.v. 2020.

- De gemiddelde duur van trajecten Jeugdzorg en Wmo neemt niet toe t.o.v.2020

Inspanningen

3.3.1.1 Bij inkooptrajecten specifieke kwaliteitseisen vaststellen die wij stellen aan hulp en zorgverleners.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.3.1.2 In de MAG nader uitwerken hoe we voorkomen dat zorgaanbieders niet-effectieve interventies inzetten, hoe we hier beter op kunnen sturen en welke indicatoren we hiervoor moeten ontwikkelen en monitoren in samenwerking met de maatschappelijke partners en de regio.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.3.1.3 Op basis van maandelijkse dashboards en prognoses analyseren we de inzet van zorg en of effectieve interventies worden ingezet, zo nodig sturen we hierop bij.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

Resultaat

3.3.2 Het percentage inwoners dat zegt dat zij de ondersteuning als goed ervaren blijft minimaal gelijk (was 81% in 2020 in de ervaringswijzer).

Inspanningen

3.3.2.1 Extern onderzoek laten uitvoeren naar hoe begeleiding bij Woerden Wijzer beter gepositioneerd kan worden en welke organisatievorm daarvoor het best passend is.

Omschrijving (toelichting)

Praktijkvoorbeelden van andere gemeenten hierin betrekken evenals regionale adviezen over hoe je je lokale team inricht om gezinnen met zorgen over veiligheid adequaat op te vangen.

Kwaliteit (toelichting)

3.3.2.2 We zetten ons in voor versterking van het zorgaanbod binnen het ziekenhuisterrein. Dag- en nacht beschikbaarheid van huisartsenzorg in avond- en weekend,

Omschrijving (toelichting)

een vorm van spoedzorg en 24-uurs medicijnverstrekking zijn voor de gemeente hierbij uitgangspunten. Ook mogelijke kansen voor versterking van geriatrische zorg en het zorgpension wordt hierin meegenomen. Dit doen wij in samenwerking met St. Antonius en de andere partners van ZorgSamen. Over de invulling wordt de gemeenteraad geïnformeerd.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

Resultaat

3.4.1 Vanaf de eerste dag krijgen nieuwkomers begeleiding en wordt met hen een persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP) opgesteld waaronder inbegrepen taalonderwijs via een van de leerroutes.

Inspanningen

3.4.1.1 In gesprek met de gemeenteraad bepalen op welke wijze we de nieuwe Wet inburgering 'ruimhartig' kunnen toepassen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.4.1.2 Afspraken maken met de uitvoeringsorganisaties zodat zij ieder vanuit hun rol bijdragen om de doelstellingen uit het PIP te realiseren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.4.1.3 Taallesen aanbieden, gegeven door professionele organisaties, conform de inkoopafspraken in U16-verband.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.5.1 In de nieuw op te stellen maatschappelijke agenda is een Sociaal Domein brede integrale visie en aanpak opgenomen. Sport, cultuur en (positieve) gezondheid maken hier onderdeel van uit.

Inspanningen

3.5.1.1 De afspraken uit het preventieakkoord zijn opgenomen in de nieuwe Maatschappelijke agenda. Hieraan is een uitvoeringsagenda met concrete doelen en resultaten gekoppeld.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.5.1.2 De afspraken uit het sportakkoord zijn opgenomen in de nieuwe Maatschappelijke agenda. Hieraan is een uitvoeringsagenda met concrete doelen en resultaten gekoppeld (link naar programma 5).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.5.1.3 In ons beleid onderzoeken wij welke maatregelen (aanvullend op de reeds bestaande maatregelen), nodig zijn om sporten ook voor inwoners met een kleine portemonnee toegankelijk te laten blijven (link naar programma 5).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.5.2 De huurtarieven voor buitensportverenigingen worden alleen met inflatiecorrectie verhoogd. De uitgestelde huurverhoging voor binnensportverenigingen wordt geschrapt.

Inspanningen

3.5.2.1 Een voorstel incl. financiële consequenties voorleggen aan de raad om de huurtarieven voor buitensportverenigingen alleen met inflatiecorrectie te verhogen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

3.5.2.2 Een voorstel incl. financiële consequenties voorleggen aan de raad om de uitgestelde huurverhoging voor binnensportverenigingen te schrappen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.5.3 Er is door de gemeenteraad een besluit genomen over de toekomst van de zwembaden.

Inspanningen

3.5.3.1 Onderzoek doen naar een exploitatiemodel, waarin de optie sportbedrijf ook meegenomen wordt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2024.

3.5.3.2 Definitief besluit voor over de toekomst van de zwembaden voorbereiden. Uitgangspunten zijn onder andere bereikbaarheid voor onze inwoners, beschikbaarheid van voldoende aanbod voor zwemlessen,

Omschrijving (toelichting)

voldoende ruimte voor het verenigingsleven dat aan het zwembad verbonden is en betaalbaarheid voor alle inwoners. Het financiële uitgangspunt is de bestaande exploitatie.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

OPGAVE: VERSTERKEN BESTAANSZEKERHEID DOOR STERKE ECONOMIE, GOED ONDERWIJS, WERK EN INKOMEN.

Maatschappelijk effect

3.6 Alle kinderen uit Woerden hebben toegang tot onderwijs in daartoe geschikte en bereikbare gebouwen.

3.7 Alle inwoners hebben toegang tot passend werk of maatschappelijke activiteiten.

3.8 Ook inwoners met een kleine portemonnee kunnen sociaal, maatschappelijk en economisch participeren in de maatschappij.

Resultaat

3.6.1 Het integraal huisvestingsplan is in samenspraak met de schoolbesturen herijkt, conform het wettelijk OOGO-overleg (consensusoverleg).

Inspanningen

3.6.1.1 Het herijkte integraal huisvestingsplan ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Langere gebruiksduur en getemporeerde bouw van schoolgebouwen bij de herijking van het IHP meenemen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.6.1.2 Het herijkte IHP uitvoeren in samenspraak met de schoolbesturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.6.1.3 Mogelijkheden inzake investeringen in duurzaamheid door scholen verkennen, in overleg met de schoolbesturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2024.

3.6.1.4 Onderzoeken hoe we de bereikbaarheid van zowel openbaar als bijzonder onderwijs voor alle inwoners kunnen vergroten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2025.

Resultaat

3.6.2. In de samenwerkingsagenda Passend onderwijs is beschreven hoe inclusief onderwijs wordt vormgegeven.

Inspanningen

3.6.2.1. In samenwerking met onze partners een samenwerkingsagenda Passend onderwijs opstellen waarin inclusief onderwijs nadrukkelijk aandacht krijgt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.7.1 Er is voldoende technisch geschoold personeel.

Inspanningen

3.7.1.1 Inzetten op een vitale en goed functionerende lokale arbeidsmarkt met passend werk voor alle inwoners. Samenwerken met TechnoHUB om het tekort aan technisch geschoold personeel te verkleinen voor onze techniek- en maakindustrie in de gemeente en de regio. Afspraken maken tussen de gemeente, FermWerk, UWV, de TechnoHUB en Ondernemend Woerden, passend bij de beleidsuitgangspunten voor energietransitie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

3.7.2 Inwoners met een korte afstand tot de arbeidsmarkt worden bemiddeld naar betaald werk.

Inwoners voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is worden met ondersteuning door Woerden Wijzer bemiddeld naar (vrijwilligers) werk en/of maatschappelijke activiteiten.

Inspanningen

3.7.2.1 Samenwerken met maatschappelijke partners bij de begeleiding van inwoners voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is naar (vrijwilligers)werk of maatschappelijke activiteiten.

Omschrijving (toelichting)

Onderzoeken hoe het organiseren van beleid en uitvoering op het gebied van werk en inkomen hieraan bijdraagt.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.7.2.2 Bij de uitvoering van de participatiewet staat de inwoner centraal, regels zijn dienstbaar hieraan. We kunnen via de hardheidsclausule afwijken van regels als dit zorgt voor een betere uitkomst.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.7.2.3 Onderzoeken of we, tegen de huidige landelijke wetgeving in, flexibel kunnen omgaan met de sollicitatieplicht voor inwoners van 65 jaar en ouder.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

Resultaat

3.8.1 We versterken de bestrijding van armoede door het minimabeleid op onderdelen bij te stellen op basis van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. Dit wordt ook opgenomen in de nieuw op te stellen maatschappelijke agenda.

Inspanningen

3.8.1.1 Starten met het herijken van het minimabeleid.

Omschrijving (toelichting)

Uitgangspunten hierbij zijn:

- We werken voorstellen om inwoners net boven de norm te ondersteunen uit.
- De actie-agenda van de Raad van kerken wordt in de uitwerking integraal opgepakt.
- We onderzoeken hoe we het minimabeleid kunnen vereenvoudigen en laagdrempeliger kunnen organiseren.
- We zorgen dat regelingen makkelijk vindbaar en eenvoudig aan te vragen zijn.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor een regionaal aanbod van voorzieningen waarvan inwoners gebruik kunnen maken zoals ook andere regio's dat doen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2024.

3.8.1.2 Afspraken maken en samenwerken met organisaties die maatschappelijk actief zijn op dit onderwerp over de uitvoering en het meten van de effectiviteit van de diverse inspanningen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.8.1.3 Continuëren van de afspraken met Cazas wonen over vroegsignalering.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2026.

3.8.1.4 Afspraken maken met Cazas wonen over het nemen van energiebesparende maatregelen om zo het energieverbruik van inwoners te verlagen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Netto arbeidsparticipatie

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	73,4 % van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk	70,4 % van de beroepsbev (15-75 jr) heeft betaald werk

Achterstand onder jeugd / Werkloze jongeren

Bron: Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel

Periode	Woerden	Nederland
2020	2 % 16- t/m 22-jarigen	2 % 16- t/m 22-jarigen

Achterstand onder jeugd / kinderen in uitkeringsgezin

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2020	3 % kinderen tot 18 jaar	6 % kinderen tot 18 jaar

Personen met een bijstandsuitkering

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021 (B23)	231,5 per 10.000 inwoners	431,2 per 10.000 inwoners

Lopende re-integratievoorzieningen

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2020	186,80 per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	202,00 per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

Jongeren met jeugdhulp

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021 (B23)	10,9 % van alle jongeren tot 18 jaar	12,9 % van alle jongeren tot 18 jaar

Jongeren met jeugdbescherming

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021 (B23)	1,1 % van alle jongeren tot 18 jaar	1,2 % van alle jongeren tot 18 jaar

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

Bron: GMSD

Periode	Woerden	Nederland
eerste halfjaar 2021	620 per 10.000 inwoners	650 per 10.000 inwoners

Eigen indicatoren

Naast de genoemde (BBV-verplichte) indicatoren wordt nog een aantal zgn. eigen indicatoren gemonitord. Hierop wordt via de monitor Sociaal Domein gerapporteerd.

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.410.235	5.753.146	6.643.454	6.723.859	80.405	6.608.730	6.324.832	6.322.058
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.733.874	1.282.451	1.637.051	1.830.477	193.426	1.830.243	1.831.515	1.831.516
6.3 Inkomensregelingen	14.338.358	13.755.639	15.655.717	15.842.907	187.190	15.583.907	15.563.907	15.563.907
6.4 WSW en beschut werk	6.627.399	6.572.802	4.569.071	4.312.906	-256.165	3.906.906	3.667.906	3.440.906
6.5 Arbeidsparticipatie	1.996.782	1.995.193	1.454.458	1.697.000	242.542	1.640.000	1.640.000	1.640.000
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.335.204	2.201.886	2.303.027	2.423.500	120.473	2.423.500	2.423.500	2.423.500
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	9.029.918	8.356.775	9.280.285	0	-9.280.285	0	0	0
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	4.846.511	4.846.511	4.846.511	4.846.511	4.846.511
6.71B Begeleiding (WMO)	0	0	0	2.400.090	2.400.090	2.400.090	2.400.090	2.400.090
6.71C Dagbesteding (WMO)	0	0	0	1.879.177	1.879.177	1.879.177	1.879.177	1.879.177
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	10.000.895	9.146.323	10.012.544	0	-10.012.544	0	0	0
6.72A Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	4.843.415	4.843.415	4.806.741	4.762.830	4.590.684
6.72B Jeugdhulp behandeling	0	0	0	358.370	358.370	352.495	345.442	319.010
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	1.550.673	1.550.673	1.525.285	1.494.690	1.387.606
6.73A Pleegzorg	0	0	0	773.958	773.958	762.067	747.738	697.585
6.73B Gezinsgericht	0	0	0	275.586	275.586	276.331	277.278	277.278
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	1.573.549	1.573.549	1.550.352	1.522.502	1.418.130
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	3.154.611	3.154.611	3.109.853	3.059.737	2.863.869
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	475.247	475.247	470.427	464.641	442.952
6.74C Gesloten plaatsing	0	0	0	854	854	854	854	854
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	32.714	100.479	28.104	0	-28.104	0	0	0
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	57.210	57.210	57.210	57.210	57.210
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	3.717.169	3.683.252	4.538.001	0	-4.538.001	0	0	0
6.82A Jeugdbescherming	0	0	0	1.673.228	1.673.228	1.673.228	1.673.228	1.673.228
6.82B Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	2.167.474	2.207.951	2.272.107	2.217.044	-55.063	2.217.044	2.217.044	2.217.044
Totaal Lasten	57.390.023	55.055.897	58.393.819	58.910.172	516.353	57.920.951	57.200.632	56.293.115
Baten								
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-191.018	-125.354	-490.695	-612.198	-121.503	-644.638	-116.413	-116.413
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-32.482	0	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	-10.490.813	-10.171.855	-9.483.581	-9.086.381	397.200	-9.086.381	-9.086.381	-9.086.381
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.698	0	0	-282.604	-282.604	-282.604	-282.604	-282.604
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-497.428	-266.105	-266.105	0	266.105	0	0	0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-179.385	0	0	0	0	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-12.941	0	-275.000	0	275.000	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	-19.951	0	-30.000	0	30.000	0	0	0
Totaal Baten	-11.427.715	-10.563.314	-10.545.381	-9.981.183	564.198	-10.013.623	-9.485.398	-9.485.398
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-641.636	0	-130.575	0	130.575	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-641.636	0	-130.575	0	130.575	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	45.320.671	44.492.583	47.717.863	48.928.989	1.211.126	47.907.328	47.715.234	46.807.717

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2021	Bedrag	voordeel - nadeel +
6.1	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	58.262	Nadeel
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie: betreft multifunctionele centra. Is overgezet naar programma 3.	318.550	Nadeel
6.1	Incidenteel voordeel: bij voorjaarsrapportage 2022 eenmalig budget voor extra inzet vrijwilligersorganisaties.	-75.000	Voordeel
6.1	Deel van inburgering wordt door Ferm Werk uitgevoerd en is daarom gecorrigeerd naar taakveld 6.5.	-150.813	Voordeel
6.1	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten bij voorjaarsrapportage 2022 voor het investeringsfonds.	-50.925	Voordeel
6.1	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten bij voorjaarsrapportage 2022 voor de pilot mantelzorg.	-50.000	Voordeel
6.1	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten bij voorjaarsrapportage 2022 voor beschermd wonen.	-41.100	Voordeel
6.1	Indexering subsidies.	132.397	Voordeel
6.1	Uitvoering hervormingsagenda jeugd is verdeeld over meerdere taakvelden.	-78.810	Voordeel
6.2	Structureel budget bijgeraamd cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage over inhuurbudget.	151.452	Nadeel
6.2	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	-15.374	Voordeel
6.2	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage over inhuurbudget.	-135.099	Voordeel
6.2	Structureel budget bijgeraamd cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage over Inkoop Monitoring Utrecht West	28.008	Nadeel
6.2	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	116.900	Nadeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma inkomensregelingen.	309.483	Nadeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: Programma aanvullende dienstverlening.	-46.660	Voordeel
6.3	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	-31.968	Voordeel
6.3	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor de toeslag lage inkomens energie.	-471.200	Voordeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: Programma overhead.	197.477	Nadeel
6.3	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	203.324	Nadeel
6.4	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma WSW.	-281.752	Voordeel
6.4	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	25.587	Nadeel
6.5	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: programma arbeidsparticipatie	242.542	Nadeel
6.6	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	36.634	Nadeel
6.6	Indexering Wmo voorzieningen.	83.839	Nadeel
6.71 - 6.82	In de IV3-voorschriften is een nieuwe taakveldindeling voorgeschreven. De budgetten op de taakvelden 6.71 t/m 6.82 zijn hier anders ingedeeld. Per saldo budgetneutraal.	0	-
7.1	Cf. ontwerpbegroting GGD	21.419	Nadeel
7.1	De lonen zijn aangepast aan actuele premies voor werkgeverslasten, autonome loonontwikkelingen.	-40.597	Voordeel
7.1	Incidenteel voordeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage over preventie middelengebruik.	-30.000	Voordeel
	Diverse	89.777	
	Totaal mutaties lasten	516.353	Nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
6.1	Hogere specifieke uitkering (SPUK) inburgering	-163.187	Voordeel
6.1	Incidenteel nadeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor beschermd wonen. Zie het voordeel aan de lastenzijde voor hetzelfde bedrag.	41.100	Nadeel
6.3	Incidenteel nadeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor de toeslag lage inkomens. Zie het voordeel aan de lastenzijde voor hetzelfde bedrag.	471.200	Nadeel
6.3	Cf. ontwerpbegroting Ferm Werk: stijging inkomsten BUIG.	-74.000	Voordeel
6.6	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	-282.604	Voordeel
6.71	Correctie taakveld in verband met wijziging in IV3.	266.105	Nadeel
6.82	Incidenteel nadeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage voor bescherming in beweging.	275.000	Nadeel
7.1	Incidenteel nadeel cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage over preventie middelengebruik. Zie het voordeel aan de lastenzijde voor hetzelfde bedrag.	30.000	Nadeel
	Diverse	584	
	Totaal mutaties baten	564.198	Nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	1.080.551	Nadeel
--	--	------------------	---------------

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	voordeel/ nadeel
0.10	Dit is een incidenteel nadeel op het investeringsfonds cf. door de raad besloten voorjaarsrapportage.	130.575	Nadeel
	Totaal mutaties reserves	130.575	

PROGRAMMA 4. CULTUUR, ECONOMIE, RECREATIE & TOERISME, ENERGIETRANSITIE

Portefeuillehouder	Thema
Jelmer Vierstra	Cultuur, Binnenstad, Energietransitie en gaswinning, Duurzaamheid, Economische zaken (detailhandel, binnenstad)
Arjan Noorthoek	Economische zaken (schuifruimte/herstructurering bedrijventerreinen)
Jacques Rozendaal	Coördinerend wethouder Economische zaken
Ad de Regt	Milieu, Bodem, Natuur- en milieueducatie, Monumenten en archeologie
Mariëtte Pennarts-Pouw	Toerisme en recreatie
Victor Molkenboer	Citymarketing en evenementen

Omschrijving

Programma 4 omvat drie opgaven uit het bestuursakkoord:

- Kunst en cultuur, Recreatie en toerisme
- Sterke Economie
- Een duurzame toekomst (Energietransitie).

Taakvelden binnen het programma zijn:

Taakveld	Omschrijving
2.1 - Verkeer en vervoer	advies en instemmingsbesluit kabel- en leidingenbeheer
3.1 - Economische ontwikkeling	algemeen beleid ter versterking van ondernemersklimaat en arbeidsmarkt, en uitvoering van het Economisch Actieplan
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (Dienstverlening ondernemers)	op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening: - accountmanagement; - financiële steunregelingen voor bedrijven in samenwerking Ferm Werk; - regelen straathandel, markten incl. Koeiemart; - uitvoering BIZ-en (via baten categorie 2.2.1); - marktgeden en staanplaatsgeden markt (via baten categorie 3.7); - kosten en overige opbrengsten van nutsbedrijven.
3.4 - Economische promotie	Koeiemart en Woerden 650
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	lokaal onderwijsbeleid: peuteropvang en peuterspeelzalen
5.3 - Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel
5.4 - Musea	materieel en immaterieel erfgoed onderzoeken, verzamelen, conserveren en tentoonstellen. Musea staan open voor publiek (toegankelijk en inclusief) participeren, delen kennis, educatie: Stadmuseum Woerden
5.6 - Media	- zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers: bibliotheek en artotheek - professionalisering en versterking lokale journalistiek: RPL
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	openbaar groen, natuur en recreatie
6.1 - Samenkracht en burgerparticipatie	- algemene voorzieningen gericht op participatie - kinderopvang: toezicht op en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelzalen;
7.4 - Milieubeheer en energietransitie	taken ter bescherming van het milieu, kwaliteit leefomgeving: - voorbereidingen voor grootschalige vormen van duurzame elektriciteit - faciliteren van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties t.b.v. beperking van energiegebruik in de gebouwde omgeving en de overgang naar duurzaam verwarmen

Ambities cultuur, economie en milieu

Culturele en recreatieve voorzieningen

Voor vitale dorpen en wijken willen we dat onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen meegroeien met de toename van inwoners. Naast het hebben van deze voorzieningen is belangrijk dat hierover meer wordt gecommuniceerd. Samen met onze partners zorgen we dat onze inwoners en bezoekers op de hoogte zijn van onze aantrekkelijke vrijetijdsvoorzieningen.

Economische ontwikkeling

We willen dat onze historische en levendige binnenstad een vitale binnenstad is waar werken, wonen, bezoeken en jezelf ontwikkelen centraal staan.

Voor een sterke economie zijn vitale werklocaties nodig. Dit betekent dat we zowel inzetten op het vitaliseren van bestaande werklocaties en zorgen voor schuifruimte als tijdig inzetten op nieuwe werklocaties.

Iedereen moet kunnen deelnemen aan het arbeidsproces. Daarnaast zien we toe op de balans wonen-werken: bij toename van het aantal inwoners door woningbouw groeit de werkgelegenheid evenredig.

Samenwerken aan de energietransitie

Stap voor stap werken we aan de overgang naar duurzame energie. We werken aan energie besparen en duurzaam verwarmen van de gebouwen, en de energie die we nog gebruiken, wekken we duurzaam op. De energietransitie raakt iedereen, het is een gezamenlijke opgave; we werken daarom samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Iedereen moet kunnen meedoen en iedereen doet wat hij kan. Ook is het de ambitie gaswinning onder Woerden te voorkomen. We zullen de samenleving informeren over de mogelijkheden van inspraak en beroep tegen de gaswinning.

Milieu zorgt voor een gezonde leefomgeving

Toe zien op milieu betekent toe zien op een gezonde leefomgeving. Schone lucht is belangrijk voor een gezonde leefomgeving. Waar mogelijk gaan we luchtverontreiniging tegen.

Erfgoed

Om strategische ruimtelijke keuzes te maken is het van belang de identiteit en cultuurhistorische waarden te kennen van zowel de kernen als het landschap. Cultuurhistorisch, landschappelijk en/of archeologisch onderzoek is dus noodzakelijk bij omgevingsplannen en bij keuzes als energietransitie. We maken gebruik van de identiteit van plekken bij ontwikkelingen en recreatie & toerisme.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Energietransitie

In de Strategische Heroriëntatie is voor € 435.000 rekening gehouden met rijks gelden voor de uitvoering van taken uit het Klimaatakkoord. Over die rijks gelden is voor de aankomende jaren echter nog geen duidelijkheid. Dit kan consequenties hebben voor de resultaten en inspanningen.

De huidige gas- en elektriciteitsprijzen zijn hoog. Hierdoor kunnen steeds meer inwoners en ondernemers hun energierekening niet betalen. De gemeente pakt haar verantwoordelijkheid waar dit kan: de focus voor de warmtetransitie ligt met name bij de inwoners met een kleine beurs en/of een slecht geïsoleerd huis.

Vermilion bereidt gaswinning in Papekop voor. De gemeente kan de mogelijkheden voor inspraak, bezwaar en beroep benutten in de procedures die doorlopen moeten worden voor bestemmingsplan, planMER, winningsvergunning en winningsplan. Voor het benutten van deze mogelijkheden zijn nog geen financiële middelen begroot.

Landelijk gebied in transitie

Door een aantal ontwikkelingen in het landelijk gebied, waaronder de stikstofopgave, bodemdaling, waterkwaliteitsopgave, achteruitgang biodiversiteit en meer vraag naar recreatieve uitloopgebieden, staat het landelijk gebied voor een transitieopgave. Dit vraagt inzet om de inwoners van de gemeente te kunnen vertegenwoordigen in gebiedsprocessen. Het adviesrapport 'Wat wel kan' van Johan Remkes benadrukt

zowel het optreden als één overheid (Rijk, provincie en gemeenten/waterschappen) richting grondeigenaren (boeren en natuurorganisaties) als de rol en verantwoordelijkheid van de provincie in de gebiedsprocessen. Op de inhoud onderstreept het rapport de noodzaak om alle vraagstukken van water, bodem, klimaat en ruimte, waarbij de gemeente per definitie een rol speelt, mee te nemen in het gebiedsproces dat gericht is op stikstofreductie. Vanuit de provincie ligt er de handreiking om met gemeenten gezamenlijk op te trekken; dit moet in alle opzichten nog nader doordacht en uitgewerkt worden, ook vanuit belang en verantwoordelijkheid van de gemeente.

Milieu

Naar alle waarschijnlijkheid treedt op 1 januari 2023 de Omgevingswet in werking. De omzetting naar het werken onder de Omgevingswet zal voor het taakgebied milieu de eerste jaren veel aandacht vragen.

Maatschappelijk effect

4.1 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners (programma 3 in de lead).

4.2 Meer ruimte voor bestaande en nieuwe initiatieven.

4.3 In elke wijk of dorp zijn basisvoorzieningen op loop- of fietsafstand, is ruimte voor ontmoeting en zijn er woningen voor elke levensfase. Ook is het er leefbaar en veilig (programma 1 in de lead).

4.4 Toeristisch-recreatief aantrekkelijke gemeente.

4.5 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners (programma 3 in de lead).

Resultaat

4.1.1 Iedereen kan cultuur bezoeken en eraan deelnemen

Inspanningen

4.1.1.1 Voorwaarden hierover opnemen in uitvoeringsovereenkomst subsidie aan culturele instellingen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.1.2 De gesubsidieerde culturele instellingen fungeren als vliegwiel en werkplaats voor samenwerking met allerlei initiatiefnemers.

Inspanningen

4.1.2.1 Professionalisering Cultuur Platform Woerden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.2.1 Inzicht in ruimtebehoefte voor culturele activiteiten.

Inspanningen

4.2.1.1 Onderzoek naar ruimte behoefte (vraag en aanbod).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.3.1 Betere verbinding bibliotheek met bestaande ontmoetingsplaatsen en laagdrempelige toegang.

Inspanningen

4.3.1.1 We onderzoeken de mogelijkheden voor verbetering na uitvoering van een nulmeting.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.4.1 Een gezamenlijk opgestelde actualisatie van het toeristisch-recreatieve beleid om ons toeristisch-recreatieve aanbod en de verbinding te versterken.

Inspanningen

4.4.1.1 Een Agenda Toerisme & Recreatie 2023-2028 opstellen i.s.m. onze partners.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.4.2 Citymarketing op basis van het toeristisch-recreatieve beleid samen met onze marketingpartners (lokaal en regionaal).

Inspanningen

4.4.2.1 Op basis van de Agenda Toerisme & Recreatie 2023-2028 brengen we focus in onze citymarketing-activiteiten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.4.2.2 Organiseren van kaasmarkten in het zomerseizoen door Agrarisch Centrum Woerden/Kaasmarkt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.4.2.3 Stabiliseren van de exploitatie van Kaaspakhuis / VVV / Woerden Marketing ten behoeve van promotie van Woerden voor onze inwoners en de regio.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.5.1 Groenblauwe recreatieve voorzieningen o.a. speelplekken, recreatieve infrastructuur, zwemwater, groene uitloopgebieden, die kwantitatief en kwalitatief zijn meegegroeid met de toename van het aantal inwoners.

Inspanningen

4.5.1.1 Wandelen, fietsen en skeeleren, zowel utilitair als recreatief, stimuleren. Onze recreatieve routestructuren en andere recreatieve voorzieningen up-to-date houden en verder doorontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.5.1.2 Recreatie-eiland Cattenbroekerplas ontwikkelen en realiseren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

OPGAVE: STERKE ECONOMIE

Maatschappelijk effect

4.6 Kwalitatief goede en toekomstige vestigingslocaties voor Woerdense bedrijven.

4.7 Alle inwoners hebben toegang tot passend werk of maatschappelijke activiteiten (programma 3 in de lead).

4.8 Vitale en toekomstbestendige binnenstad.

4.9 Transitie Landelijk gebied.

4.10 Vitale, leefbare en veilige wijken en dorpen waarin inwoners in elke levensfase prettig kunnen wonen en leven (programma 1 in de lead).

Resultaat

4.6.1 Met de ondernemers opgestelde criteria voor een duurzame inrichting en toewijzing ruimte voor bedrijven.

Inspanningen

4.6.1.1 Vaart maken met de realisatie van nieuwe bedrijfsruimte bij de Putkop en de Van Zwietenweg (bestemmingsplan onherroepelijk resp. 2025 /2026). We zetten bij de inrichting van deze terreinen in op circulair.

Omschrijving (toelichting)

Bij toewijzing van bedrijfsruimte aan lokale ondernemers gebruiken we maatschappelijke toegevoegde waarde en werkgelegenheid in relatie tot werkgelegenheid en verkeersdruk als criteria.

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025 (Putkop); 2026 (Burgemeester van Zwietenweg)

Resultaat

4.6.2 Vastgestelde herstructureringsplannen voor de bestaande bedrijventerreinen t.w. , Kamerik/Nijverheidsweg en Zegveld/Nijverheidsbuurt. En start uitvoering herstructurering.

Inspanningen

4.6.2.1 Uitvoeren behoefteonderzoek gericht op verbetering van de bedrijventerreinen op het vlak van zorgvuldig ruimtegebruik, functionaliteit, aantrekkelijkheid en duurzaamheid.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.6.2.2 Uitvoering herstructureringsplannen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.6.3 Vastgestelde herstructureringsplannen voor de bestaande bedrijventerreinen Woerden/Barwoutswaarder.

Inspanningen

4.6.3.1 Opstellen herstructureringsplannen gericht op verbetering van de bedrijventerreinen op het vlak van zorgvuldig ruimtegebruik, functionaliteit, aantrekkelijkheid en duurzaamheid.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.6.4 Behoefteteonderzoek naar bedrijven voor de periode tot 2040 en keuze voor een bedrijvenlocatie.

Inspanningen

4.6.4.1 Opstellen behoefteteonderzoek naar nieuwe (schuif-)ruimte voor lokale ondernemers tot 2040.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.6.4.2 Locatie-onderzoek en -keuze worden voorgelegd aan de raad. Hierin worden de provinciale en U10-regionale opgaven en planning werklocaties meegenomen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025

Resultaat

4.7.1 Economische visie voor versterking van de economische ontwikkeling samen met Ondernemend Woerden, en een bijbehorend actieplan.

Inspanningen

4.7.1.1 Economische visie en actieplan opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.7.2 Vitale arbeidsmarkt en verbeterde aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Inspanningen

4.7.2.1 Via doelgerichte projecten inzetten op een vitale arbeidsmarkt en betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, o.a. CIV Smart Technology, CIV Zorg en welzijn, VMBO on stage.

Kwaliteit (toelichting)

4.7.2.2 Via deelname aan U10 regio Economie inzetten op de regionale opgave t.a.v. vitale arbeidsmarkt (Utrecht Talenten Alliantie (UTA) en werklocaties Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP)).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.7.3 Voldoende technisch geschoold personeel, waarbij ook aandacht is voor de groep inwoners voor wie betaald werk niet vanzelfsprekend is.

Inspanningen

4.7.3.1 Samenwerken met TechnoHUB om het tekort aan technisch geschoold personeel terug te dringen voor onze techniek- en maakindustrie in de gemeente en de regio.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.7.3.2 Afspraken maken tussen gemeente, FermWerk, UWV, de TechnoHUB en Ondernemend Woerden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.8.1 Gezamenlijke aanpak Vitale binnenstad met inwoners, wijkplatform, ondernemers en initiatiefnemers.

Inspanningen

4.8.1.1 Actieplan Vitale Binnenstad opstellen i.s.m. inwoners, ondernemers en initiatiefnemers met Uitvoeringsagenda tot 2030.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.8.1.2 Uitvoering van de Uitvoeringsagenda behorend bij het actieplan Vitale Binnenstad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.8.2 Er is een gebiedsgerichte aanpak voor detailhandel en horeca uitgewerkt.

Inspanningen

4.8.2.1 Uitwerken van het gebiedsgericht werken via de as wijkambtenaar, accountmanagement EZ en beleid. Detailhandelsstructuurvisie en horecabeleidskader gebiedsgericht uitwerken.

Omschrijving (toelichting)

Bevoegdheid besluitvorming ligt bij het college van nieuwe initiatieven waarin het beleid nog niet voorziet (zoals wenselijke locatie en logistiek van bezorgdiensten in de binnenstad).

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.9.1 Plattelandsagenda landelijk gebied.

Inspanningen

4.9.1.1 Startnotitie landelijk gebied opstellen en financiering voor Plattelandsagenda organiseren bij provincie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.9.1.2 Samen met agrariërs, provincie, waterschap, gebiedscommissie en natuur- en milieuorganisaties een plattelandsagenda opstellen om de opgaven in het landelijk gebied te concretiseren en vorm te geven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.10.1 Vitale dorpen en wijken (nog te doen overnemen resultaat uit programma 1)

Inspanningen

4.10.1.1 Samen met ondernemers onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid en mogelijkheid om een lokaal pakketsysteem in te richten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

OPGAVE: EEN DUURZAME TOEKOMST (ENERGIETRANSITIE)

Maatschappelijk effect

4.11 Inwoners en ondernemers staan in hun kracht en leveren een bijdrage aan de verduurzaming van woningen en gebouwen. We doen dit samen en iedereen kan meedoen. Als gemeente focussen we op het helpen van inwoners met een kleine beurs en slecht geïsoleerde huizen. De landelijke ambitie om te streven naar 50% minder CO₂-uitstoot in 2030 t.o.v. 1990 is daarbij uitgangspunt.

4.11 In Woerden wekken we in 2030 118-138 GWh duurzame energie op. Grootschalig wordt 50% opgewekt met zonne-energie en 50% met windenergie (totaal 76-88 GWh). Van deze energie die opgewekt wordt, is 50% lokaal eigendom. Middelgroot (grote daken en kleine windmolens) leveren in 2030 42-50 GWh.

4.12 Er worden geen olie- en gasboringen uitgevoerd onder Molenvliet. Hiermee wordt de veiligheid van de Woerdense woningen gegarandeerd.

4.13 Schonere lucht door minder uitstoot van verontreinigende stoffen.

Resultaat

4.11.1 Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn geïnformeerd over energie besparen en subsidies.

Inspanningen

4.11.1.1 Vernieuwen van de gemeentelijke website.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.1.2 Communicatiestrategie- en plan opstellen waarin via doelgroepenbenadering stimulering/bewustwording energiebesparing wordt opgepakt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.1.3 De doelgroepen actief benaderen m.b.t. besparen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.11.2 Programma voor uitvoering warmtetransitie met focus op inwoners met kleine portemonnee en slecht geïsoleerde huizen. Tevens is verkend wat de mogelijkheden zijn voor een warmtenet in Molenvliet en Snel & Polanen.

Inspanningen

4.11.2.1 Ontwikkelen aanpak energie-armoede.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.2.2 Uitvoeren aanpak energie-armoede.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.2.3 Isolatiefonds opzetten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.2.4 Subsidies aanvragen voor bv. isolatie e.a.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.2.5 Verkenning met betrokkenen warmtenet Molenvliet en Snel & Polanen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024-2025

Resultaat

4.11.3 Met lokale initiatieven en energiecoöperaties zijn afspraken gemaakt over de samenwerking.

Inspanningen

4.11.3.1 Afspraken maken met initiatiefnemers over hoe we samenwerken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.11.3.2 (Nieuwe) initiatieven faciliteren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.11.4 Eigen organisatie CO2-neutraal in 2030 OF op koers om in 2030 CO2-neutraal te zijn.

Inspanningen

4.11.4.1 Het programma CO2-neutraal met de CO2-prestatieladder uitvoeren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.11.5 Monitoringssysteem lokaal o.b.v. landelijke ontwikkelingen.

Inspanningen

4.11.5.1 Jaarlijks rapporteren en indien nodig bijsturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024-2025

Resultaat

4.12.1 Vergunningen zijn verleend aan geselecteerde initiatieven voor grootschalige zonnevelden (>1 hectare) en voor windturbines, op basis van de uitkomsten van gebiedsprocessen en de gebiedsvergelijking.

Inspanningen

4.12.1.1 Uitvoeren gebiedsvergelijking voor grootschalige windenergie in Reijerscop en Barwoutswaarder.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.1.2 Voorstel voorleggen aan de raad op basis waarvan hij kan besluiten welke locaties aangemerkt worden als zoekgebied grootschalige windenergie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024

4.12.1.3 De gebiedsprocessen voor 'grootschalige zon en wind te realiseren tot 2030' uitvoeren in de aangewezen gebieden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024-2025

4.12.1.4 Inwoners en lokale burgerinitiatieven gedurende het hele proces informeren over de te nemen stappen en zo nodig ondersteunen bij de mogelijkheden tot lokaal eigendom.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.12.2 Voor het zonneline A12 is i.s.m. gemeenten Utrecht en Montfoort, de provincie en RWS een uitvoeringsplan opgesteld.

Inspanningen

4.12.2.1 Afstemming met omliggende gemeenten, de provincie en RWS.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.2.2 Inwoners informeren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.2.3 Bij de verkenning rekening houden met de gebiedsprocessen in andere (mogelijke) zoekgebieden voor zon en wind.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.12.3 Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor grootschalig zon en wind in zoekgebieden voor na 2030.

Inspanningen

4.12.3.1 In het project Veenboeren in Beweging onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor zonnevelden in veenweiden gebied.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.3.2 Onderzoek naar grootschalig zon in combinatie met andere opgaven in deze gebieden zoals recreatie en bodemdaling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.12.4 Innovatieve vormen van netgebruik en opslag zijn in samenwerking met Stedin en RES U16 onderzocht.

Inspanningen

4.12.4.1 Regelmatig afstemming met Stedin en RES U16.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.4.2 Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties informeren over consequenties en mogelijkheden van netgebruik.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.12.5 De mogelijkheden voor middelgrote opwek zijn verder uitgewerkt en worden actief onder de aandacht gebracht bij ondernemers en andere stakeholders.

Inspanningen

4.12.5.1 Beleid voor middelgrote opwek evenals kleine windmolens bestemmingswijziging (hoogte) opnemen in omgevingsplan. Hierbij gebruikmaken van de uitkomsten van het ontwerpend onderzoek Landschappen van Verlangen

Omschrijving (toelichting)

Verlangen en van het onderzoek Veenboeren in Beweging.

Kwaliteit (toelichting)

4.12.5.2 Beeldkwaliteitsplan voor middelgrote zonnevelden opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.5.3 Er is regelmatig overleg met ondernemers(verenigingen) waarbij de gemeente met de ondernemers verkent hoe de gemeente hen kan ondersteunen bij middelgrote zon op dak.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.12.6 Binnen RES U16: herijken RES 2.0 en ontwikkelen RES 3.0.

Inspanningen

4.12.6.1 Bijdrage leveren aan de herijking van RES 2.0.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.12.6.2 Bijdrage leveren aan de ontwikkeling van RES 3.0.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

Resultaat

4.13.1 Bezwaar, inspraak en beroep tegen gaswinning door Vermilion.

Inspanningen

4.13.1.1 Alle mogelijke inspraak, bezwaar en beroep tegen de gaswinning door Vermilion benutten..

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.14.1 Voorstel om luchtverontreiniging te verminderen.

Inspanningen

4.14.1.1 Onderzoek verrichten (o.a. bij andere gemeenten) naar best practices voor bevordering schone lucht en vermindering van hinder door houtstook.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

4.14.1.2 Plan van aanpak opstellen met maatregelen gericht op het verminderen van de luchtverontreiniging

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

4.14.2 Uitvoering voorstel.

Inspanningen

4.14.2.1 Uitvoeren van maatregelen om luchtverontreiniging te verminderen conform plan van aanpak.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024-2026.

Hernieuwbare elektriciteit

Bron: RWS

Periode	Woerden	Nederland
2020	12,7 % van totale elektriciteit	26,9 % van totale elektriciteit

Banen

Bron: CBS / LISA

Periode	Woerden	Nederland
2021	889,3 per 1.000 inwoners 15-64 jr	805,5 per 1.000 inwoners 15-64 jr

Vestigingen (van bedrijven)

Bron: LISA

Periode	Woerden	Nederland
2021	194,4 per 1.000 inwoners 15-64 jr	165,1 per 1.000 inwoners 15-64 jr

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
2.1 Verkeer en vervoer	449.201	129.956	134.961	318.240	183.279	318.240	318.240	318.240
3.1 Economische ontwikkeling	513.395	419.945	430.582	429.085	-1.497	454.085	479.085	479.086
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	415.965	548.923	560.877	742.813	181.936	512.488	512.376	512.263
3.4 Economische promotie	175.444	213.661	215.547	158.968	-56.579	158.968	158.968	158.968
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	10.141	30.343	30.343	56.014	25.671	55.471	54.927	54.383
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.515.614	1.364.172	1.787.629	1.572.762	-214.867	1.380.315	1.379.513	1.370.508
5.4 Musea	242.796	225.356	225.356	239.723	14.367	239.723	239.723	239.723
5.6 Media	1.137.613	1.136.249	1.136.249	1.197.002	60.753	1.195.991	1.185.352	1.106.615
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	545.217	636.522	643.286	649.651	6.365	649.651	649.651	649.652
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	109.515	113.048	113.633	123.611	9.978	123.611	123.611	123.611
7.4 Milieubeheer	2.847.774	2.871.729	3.032.736	3.100.654	67.918	3.193.867	3.093.247	3.058.247
Totaal Lasten	7.962.674	7.689.904	8.311.199	8.588.523	277.324	8.282.410	8.194.693	8.071.296
Baten								
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1 Verkeer en vervoer	-203.564	-88.848	-88.848	-94.357	-5.509	-94.357	-94.357	-94.357
3.1 Economische ontwikkeling	-27.037	0	0	0	0	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-242.556	-287.451	-287.451	-305.273	-17.822	-305.273	-305.273	-305.273
3.4 Economische promotie	0	-31.293	-31.293	-33.233	-1.940	-33.233	-33.233	-33.233
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-20.976	-25.159	-25.159	-26.719	-1.560	-26.719	-26.719	-26.718
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-220.035	-199.853	-199.853	-212.244	-12.391	-212.244	-212.244	-212.244
5.6 Media	-205.211	-233.535	-233.535	-248.014	-14.479	-248.014	-248.014	-248.014
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.070	0	0	0	0	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-8.800	0	0	0	0	0	0	0
7.4 Milieubeheer	-218.957	-647.762	-760.389	-610.333	150.056	-685.333	-660.333	-656.526
Totaal Baten	-1.148.207	-1.513.901	-1.626.528	-1.530.173	96.355	-1.605.173	-1.580.173	-1.576.365
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	24.167	2.500	2.500	0	-2.500	0	0	0
Totaal Stortingen	24.167	2.500	2.500	0	-2.500	0	0	0
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-224.060	-60.000	-60.000	0	60.000	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-224.060	-60.000	-60.000	0	60.000	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	6.614.574	6.118.503	6.627.171	7.058.350	431.179	6.677.237	6.614.520	6.494.931

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutaties lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
2.1	In de kadernota is een structureel budget van 180 k opgenomen voor de regie en procesbeheersing van kabels en leidingen. (extra fte of externe inhuur). Dit ivm het stijgende aantal aanvragen.	183.279	nadeel
3.3	Herstructureringsprogramma bedrijventerrein, besluit kadernota 2022 eenmalig budget.	170.150	nadeel
3.4	Woerden 650 jaar stad, festiviteiten hebben in 2022 plaatsgevonden (zie ook mutaties reserves).	-60.000	voordeel
4.3	BSO De Scheepmaatjes en Psz `t Haventje (Vastgoed), minder onderhoud vanaf 2023 obv het MJOP.	-23.702	voordeel
4.3	Kindcentrum Kallameer, hogere rente en afschrijving doordat de Stichting gebouwenbeheer Woerden is ontbonden en de gemeente eigenaar is geworden.	28.860	nadeel
4.3	Brede school Schilderskwartier: hogere rente en afschrijving doordat de Stichting gebouwenbeheer Woerden is ontbonden en de gemeente eigenaar is geworden.	20.427	nadeel
5.3	Cultuurprestaties: hogere doorbelasting loonkosten.	29.485	nadeel
5.3	De subsidie voor het Klooster is geïndexeerd met 6,2% over € 1.007 mln.	62.440	nadeel
5.3	Voor 2022 is via de septembercirculaire en decembercirculaire 2021 incidenteel € 244.847 toegekend ten behoeve van noodsteun aan lokale cultuur. In 2023 wordt dat bedrag niet ontvangen.	-244.847	voordeel
5.3	Het Klooster: Onderhoud obv meerjarenonderhoudsprogramma (MOP). Daartegenover staat een lagere onttrekking aan de voorziening MOP.	-89.722	voordeel
5.3	Kosten Carillon: bij de kadernota is voorgesteld dit budget te verhogen omdat het onvoldoende bleek.	8.223	nadeel
5.4	De subsidie van het Stadsmuseum Woerden neemt toe met een index van 6,2% over 217.914.	13.511	nadeel
5.6	De subsidie voor de bibliotheek en artotheek is geïndexeerd met 6,2% over € 938.805	58.206	nadeel
6.1	Intensivering inspecties kinderopvang	15.000	nadeel
7.4	Uitvoeringskosten ODRU conform VJR 2022	143.854	nadeel
7.4	In 2022 was er o.a. een eenmalige bijdrage (met de bijbehorende begrote lasten) voor de energietransitie	-86.426	voordeel
	Diverse	48.586	nadeel
	Totaal mutaties lasten	277.324	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
2.1	Hogere bijdrage degeneratievergoeding kabels en leidingen	-5.509	voordeel
3.3	BIZ Centrumgebied en Honthorst	-12.395	voordeel
3.3	Marktgeden - door indexering met 6,2%	-6.737	voordeel
5.3	Huur Klooster	-12.391	voordeel
5.6	Media - huur bibliotheek en energievergoeding	-14.473	voordeel
7.4	ODRU verrekening milieu-adviezen (minder)	12.571	nadeel
7.4	Rijksbijdrageregeling reductie energieverbruik (eenmalig)	112.627	nadeel
	Diverse	22.662	nadeel
	Totaal mutaties baten	96.355	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	373.679	nadeel
--	--	----------------	---------------

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	voordeel/ nadeel
0.10	Er wordt vanaf 2023 geen storting meer gedaan in de reserve Woerden 650 jaar stad	-2.500	voordeel
0.10	Er vindt vanaf 2023 geen onttrekking meer plaats tbv Woerden 650 jaar stad	60.000	nadeel
	Totaal mutaties reserves	57.500	nadeel

PROGRAMMA 5. ONDERWIJS EN SPORT

Portefeuillehouder	Thema
Jacques Rozendaal	Onderwijs en onderwijshuisvesting
Arjan Noorthoek	Sport

Omschrijving

Dit programma bevat (onderdelen van) de opgaven:

- Zorgzame samenleving
- Sterke economie, goed onderwijs, werk en inkomen.

Taakvelden binnen programma 5 zijn:

Taakveld	Omschrijving
4.1 - Openbaar basisonderwijs	<p>Taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestuurskosten voor gemeenten die zelf bestuur zijn; - primair openbaar basisonderwijs, bewegingsonderwijs (inclusief schoolzwemmen); - de huur van bv. een gymnastieklokaal; - passend onderwijs.
4.2 - Onderwijshuisvesting	<p>Taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieuwbouw, aanpassing en uitbreiding van bestaande schoolgebouwen; - verhuur; - opstellen programma onderwijshuisvesting; - vandalismebestrijding.
4.3 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	<p>Lokaal onderwijsbeleid, leerlingvoorzieningen en onderwijssteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteuning leerkrachten en directie; - uitgaven bijzonder onderwijs (incl. bewegingsonderwijs en schoolzwemmen voor leerlingen bijzonder onderwijs, maar excl. huisvesting); - achterstandenbeleid; - coördinatie samen naar school, passend onderwijs; - volwasseneducatie; - leerlingzorg en leerlingbegeleiding; - leerlingenvervoer (incl. leerlingenvervoer voor leerlingen openbaar onderwijs); - stimuleren schooldeelname: leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten.
5.1 - Sportbeleid en activering	<p>Niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport zoals: stimuleren van topsport, ondersteunen en stimuleren recreatieve sportbeoefening, ondersteunen van organisaties die zich bezig houden met sport, sport in buurt- en combinatiefuncties.</p>
5.2 - Sportaccommodaties	<p>Alle accommodaties voor sportbeoefening.</p>

Ambities onderwijs en sport

Door samen met onze partners te werken aan deze opgave zorgen wij voor elkaar én zorgen wij met elkaar dat onze inwoners naar vermogen kunnen meedoen in een gezonde samenleving. Onze inwoners kunnen werken, leren, sporten en ontspannen in hun eigen wijk of dorp. Daar waar zij hier (tijdelijk) niet toe in staat zijn, krijgen zij een steuntje in de rug.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Onze gemeente heeft een toegankelijk aanbod aan activiteiten en voorzieningen op het gebied van onderwijs en sport. Zo hebben onze inwoners voldoende mogelijkheden voor ontwikkeling, ontspanning en plezier en moeten zij, ongeacht hun achtergrond, de kans krijgen om via onderwijs en sport het beste uit zichzelf te halen. De gemeente stimuleert, faciliteert en verbindt partijen zodat er een samenhangend

en sluitend stelsel van voorzieningen aanwezig is. In de nieuw op te stellen maatschappelijke agenda is een Sociaal Domein brede integrale visie en aanpak opgenomen. Sport, cultuur en (positieve) gezondheid maken hier onderdeel vanuit.

Onderwijs

Goed onderwijs is van groot belang en vervult een grote rol bij de ontwikkeling van kinderen en jongeren. We borgen de kwaliteit van en de veiligheid op de kinderopvang door jaarlijkse inspecties en waar nodig handhaven we op incidenten. Zo kunnen kinderen van 0 tot 4 jaar veilig starten met spelen en leren op de opvang. Als we signaleren dat kinderen tussen 0 en 4 jaar mogelijk al met een achterstand op de basisschool starten, zetten we in op voorschoolse educatie. Ouders die geen kinderopvangtoeslag van het Rijk krijgen, kunnen via de gemeente een vergoeding krijgen. Zo krijgen alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar dezelfde kansen om een goede start te maken op de basisschool. Om kinderen in een achterstandssituatie dezelfde startkansen in het onderwijs te geven, blijven we inzetten op voorschoolse educatie. Met de beschikbare NPO-middelen blijven we scholen ondersteunen voor de inzet op herstel en ontwikkeling van het onderwijs.

De gemeente neemt zitting in de wettelijk voorgeschreven LEA en het OOGO, wat de basis is om het beleid en de belangen van beide goed in balans te brengen, bijvoorbeeld met betrekking tot de bereikbaarheid van openbaar en bijzonder onderwijs.

Het nieuwe integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting wordt financieel onderbouwd en de uitvoering zal ter hand worden genomen. De aanbevelingen uit de rapportage van BMC, naar aanleiding van de casus van de Wilhelminaschool, zullen waar mogelijk worden geïmplementeerd. De risico's van de prijsstijgingen zijn financieel onderbouwd en voorzien, maar gezien de extreme ontwikkelingen op dit ogenblik vormen ze een reëel risico. De wens om woningen sneller te (laten) bouwen, is nog niet verwerkt in het integraal huisvestingsplan onderwijshuisvesting. Deze is gebaseerd op de bouw van het aantal woningen zoals deze in het verleden was geprognosticeerd. Een snellere groei vraagt aanpassingen van de leerlingenprognose en de plannen voor (ver)bouw van de scholen.

Een belangrijke ambitie voor de komende periode is dat de gemeente en de partners nog meer aanwezig zijn op de ontmoetingsplaatsen in de wijken en dorpen. We onderzoeken welke taak de schoolgebouwen hierin kunnen vervullen.

Sport

Bewegen en sporten draagt bij aan fitte en gezonde inwoners, en brengt mensen dicht bij elkaar. Daarom vinden we het belangrijk dat alle inwoners kunnen spelen, sporten en bewegen. Wij blijven de sportverenigingen ondersteunen en bewaken dat onze sportverenigingen levendig en betaalbaar blijven. We gaan met de sportaanbieders in gesprek om de behoefte aan de invulling van het Sportoverleg of een andere participatievorm van het sportterrein te verkennen. Aan de hand van deze input zal invulling gegeven worden aan de ambitie om in nauw contact te zijn met de sportaanbieders. Daarnaast gaan we verder met de uitvoering van de projecten uit het Sportakkoord en blijven samen met onze lokale partners extra inzetten op een gezond Woerden. Over de toekomst van de zwembaden gaan we met de gemeenteraad in gesprek en we zullen WoerdenSport hierbij betrekken, we werken daarbij meerdere scenario's uit.

Omdat de gemeente de btw op sport niet meer kan verrekenen, vraagt de gemeente jaarlijks op basis van de begroting een uitkering voor de Regeling specifieke uitkering stimulering sport aan. De verantwoording vindt plaats aan de hand van de daadwerkelijke realisatie, daarom kan er sprake zijn van een beperkt financieel risico. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf.

OPGAVE: ZORGZAME SAMENLEVING

Maatschappelijk effect

5.1 Inwoners doen mee naar vermogen en worden ondersteund waar nodig in eigen wijk of dorp. Inwoners voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is, worden meer zichtbaar (tevens link naar programma 3).

5.2 Onze sociale, culturele, fysieke en groenblauwe voorzieningen dragen bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners (tevens link naar programma 3 en 4).

Resultaat

5.1.1 In alle acht wijken en de drie dorpen zijn er laagdrempelige ontmoetingsplaatsen waar inwoners terecht kunnen voor ontmoeting, ondersteuning en activiteiten.

Inspanningen

5.1.1.1 Onderzoeken of ook de schoollocaties beter benut kunnen worden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.1.1.2 Een besluit voorbereiden over de eventuele aanleg van een Cruiff-court voor jongeren in de wijk Schilderskwartier.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.2.1 In de nieuw op te stellen maatschappelijke agenda is een Sociaal Domein brede integrale visie en aanpak opgenomen. Sport, cultuur en (positieve) gezondheid maken hier onderdeel van uit (tevens link naar programma 3).

Inspanningen

5.2.1.1 De afspraken uit het sportakkoord opnemen in de nieuwe Maatschappelijke agenda. Hieraan een uitvoeringsagenda met concrete doelen en resultaten koppelen .

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.2.1.2 In ons beleid onderzoeken wij welke maatregelen (aanvullend op de reeds bestaande maatregelen), nodig zijn om sporten ook voor inwoners met een kleine portemonnee toegankelijk te laten blijven.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.2.2 De huurtarieven voor buitensportverenigingen worden alleen met inflatiecorrectie verhoogd. De uitgestelde huurverhoging voor binnensportverenigingen wordt geschrapt.

Inspanningen

5.2.2.1 Een voorstel inclusief financiële consequenties aan de raad voorleggen om de huurtarieven voor buitensportverenigingen alleen met inflatiecorrectie te verhogen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.2.2.2 Een voorstel inclusief financiële consequenties aan de raad voorleggen om de uitgestelde huurverhoging voor binnensportverenigingen te schrappen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.2.3 Er is door de gemeenteraad een besluit genomen over de toekomst van de zwembaden.

Inspanningen

5.2.3.1 Onderzoek doen naar een exploitatiemodel, waarin de optie sportbedrijf ook meegenomen wordt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2024.

5.2.3.2 Definitief besluit over de toekomst van de zwembaden voorbereiden. Uitgangspunten zijn onder andere bereikbaarheid voor onze inwoners, beschikbaarheid van voldoende aanbod voor zwemlessen, voldoende ruimte voor het verenigingsleven dat aan het zwembad verbonden is en betaalbaarheid voor alle inwoners. Het financiële uitgangspunt is de bestaande exploitatie.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023-2024.

OPGAVE: VERSTERKEN BESTAANSZEKERHEID DOOR STERKE ECONOMIE, GOED ONDERWIJS, WERK EN INKOMEN

Maatschappelijk effect

5.3 Alle kinderen uit Woerden hebben toegang tot onderwijs in daartoe geschikte en bereikbare gebouwen (link naar programma 3).

Resultaat

5.3.1 Het integraal huisvestingsplan is in samenspraak met de schoolbesturen herijkt, conform het wettelijk OOGO overleg (consensusoverleg) (link naar programma 3).

Inspanningen

5.3.1.1 Het herijkte integraal huisvestingsplan ter besluitvorming aan de raad voorleggen. Langere gebruiksduur en getemporeerde bouw van schoolgebouwen is bij de herijking van het IHP meegenomen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.3.1.2 Het herijkte IHP uitvoeren in samenspraak met de schoolbesturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.3.1.3 Mogelijkheden inzake investeringen in duurzaamheid door scholen verkennen, in overleg met de schoolbesturen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

5.3.1.4 Onderzoeken op welke wijze we de bereikbaarheid van zowel openbaar als bijzonder onderwijs voor alle inwoners kunnen vergroten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

5.3.2 In de samenwerkingsagenda Passend onderwijs is beschreven hoe inclusief onderwijs wordt vormgegeven (link naar programma 3).

Inspanningen

5.3.2.1 In samenwerking met onze partners een samenwerkingsagenda Passend onderwijs opstellen waarin inclusief onderwijs nadrukkelijk aandacht krijgt.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

% Niet-sporters

Bron: Div.

Periode	Woerden	Nederland
2020	43,3 % van bevolking > 18jr sport niet wekelijks	49,3 % van bevolking > 18jr sport niet wekelijks

Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2021	1,5 % leerlingen vo en mbo	1,9 % leerlingen vo en mbo

Absoluut verzuim

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2021	0,5 % leerplichtigen niet bij een school ingeschreven	2,5 % leerplichtigen niet bij een school ingeschreven

Relatief verzuim

Bron: DUO/Ingrado

Periode	Woerden	Nederland
2021	13 per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig	19 per 1000 leerlingen verzuimen veelvuldig

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
4.1 Openbaar basisonderwijs	165.048	397.260	399.684	402.240	2.556	402.240	402.240	402.240
4.2 Onderwijshuisvesting	4.881.388	4.322.202	4.062.104	4.674.927	612.823	4.625.939	4.335.262	4.179.720
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.607.613	2.729.112	3.701.433	2.718.857	-982.576	2.620.185	2.629.743	2.621.272
5.1 Sportbeleid en activering	644.604	617.059	618.415	647.896	29.481	647.896	647.896	647.896
5.2 Sportaccommodaties	4.522.991	5.406.765	5.483.151	4.161.859	-1.321.292	4.476.697	4.090.512	4.066.413
Totaal Lasten	12.821.644	13.472.398	14.264.787	12.605.779	-1.659.008	12.772.957	12.105.653	11.917.541
Baten								
4.2 Onderwijshuisvesting	-48.596	-32.218	-32.218	-34.216	-1.998	-34.216	-34.216	-34.215
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-600.755	-537.445	-1.496.888	-538.527	958.361	-538.527	-538.527	-538.527
5.1 Sportbeleid en activering	-30.282	0	0	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	-2.317.348	-1.922.352	-1.922.352	-1.996.930	-74.578	-2.326.930	-1.996.930	-1.996.932
Totaal Baten	-2.996.981	-2.492.015	-3.451.458	-2.569.673	881.785	-2.899.673	-2.569.673	-2.569.674
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	445.000	194.451	194.451	669.820	475.369	669.820	669.820	669.820
Totaal Stortingen	445.000	194.451	194.451	669.820	475.369	669.820	669.820	669.820
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-147.338	-42.000	-219.500	0	219.500	-28.572	-28.572	-149.044
Totaal Onttrekkingen	-147.338	-42.000	-219.500	0	219.500	-28.572	-28.572	-149.044
Gerealiseerd resultaat	10.122.325	11.132.834	10.788.280	10.705.926	-82.354	10.514.532	10.177.228	9.868.643

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
4.2	Onderwijshuisvesting algemeen: lagere kapitaallasten door temporisering investeringen.	-119.966	voordeel
4.2	Onderwijshuisvesting uitbesteed werk en tijdelijke huisvesting. De tijdelijke huisvesting van de R. De Jagerschool is een jaar opgeschoven van 2022 naar 2023. In de Voorjaarsnota 2022 zijn de kosten van tijdelijke huisvesting dan ook afgeraamd.	310.310	nadeel
4.2	Onderwijshuisvesting: hogere kapitaallasten door nieuwe investeringen	133.030	nadeel
4.2	Tijdelijke huisvesting Wilhelminaschool in 2023	295.104	nadeel
4.2	Onderwijshuisvesting: hogere belastingen en verzekeringen	18.756	nadeel
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken: doorbelasting loonkosten	-83.585	voordeel
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken: gemeentelijk onderwijsachterstanden (zie ook batenzijde). Het voorstel over 2023 wordt bij de Voorjaarsrapportage verwerkt. Hier staat een rijksbijdrage tegenover.	-233.146	voordeel
4.3	Leerlingenvervoer: Indexering met 6,2% (structureel 50k) en in kademota is dit budget eenmalig in 2023 verhoogd voor hogere kosten door gestegen brandstof en chauffeurstekort (eenmalig 90k).	140.519	nadeel
4.3	Nationaalprogramma onderwijs. Bij de Voorjaarsrapportage wordt de begroting bij de plannen van 2023 verwerkt. Dit wordt gedekt uit bijdragen van het Rijk en is daarmee budgetneutraal.	-727.500	voordeel
5.1	Sport en onderwijs: indexering van budget Combinatiefuncties	29.463	nadeel
5.2	Zwembad Woerden: Er staat in 2023 minder onderhoud gepland dan in 2022. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve (in programma 6).	-665.993	voordeel
5.2	Zwembad Harmelen: Er staat in 2023 minder onderhoud gepland dan in 2022. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve (in programma 6).	-532.976	voordeel
5.2	Groot onderhoud aan sporthallen en gymzalen (De Kroon, Snellerpoort, Oudeland, Dr Kuyperlaan en Essenlaan) staat lager gepland dan in 2022. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de reserve (in programma 6).	-263.063	voordeel
	Diverse	40.039	nadeel
	Totaal mutaties lasten	1.659.008	- voordeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
4.3	Onderwijsachterstandenbeleid (zie ook lastenzijde). Dit is de rijksbijdrage.	231.943	nadeel
4.3	Nationaal programma onderwijs (zie ook lastenzijde). Dit is de rijksbijdrage.	727.500	nadeel
5.2	Zwembad Woerden indexatie huur	-26.607	voordeel
5.2	Zwembad Harmelen indexatie huur	-17.547	voordeel
5.2	Groene buitensportaccommodaties huur	-23.640	voordeel
	Diverse	-9.864	voordeel
	Totaal mutaties baten	881.785	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-777.223	voordeel
--	--	-----------------	-----------------

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	voordeel/ nadeel
0.1	In 2022 onttrekkingen uit Algemene Reserve voor Corona (177.500) en uitstel tariefsverhoging binnensport (42.000)	219.500	nadeel
0.1	Hogere toevoeging aan de reserve onderwijshuisvesting	475.369	nadeel
	Totaal mutaties reserves	694.869	nadeel

PROGRAMMA 6. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN

Portefeuillehouder	Thema
Arjan Noorthoek	Ruimtelijke ordening, Bouwen en wonen, Stationsgebied (bouwen en wonen), Vastgoed (sportaccommodaties)
Ad de Regt	Grondbeleid en grondbedrijf, Vastgoed (exclusief sportaccommodaties), Water en waterketen

Omschrijving

Dit programma omvat de opgave Bouwen en wonen, en bevat de volgende taakvelden:

Taakveld	Omschrijving
8.1 - Ruimtelijke ordening	taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening: - voorbereiden van vaststellen structuurplannen en - visies; - BGT (Basisregistratie Grootchalige Topografie); - voorbereiden en vaststellen bestemmingsplannen; - CAI-, breedband- en glasvezel-aanleg; - faciliterend grondbeleid (passief grondbeleid)
8.2 - Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitatie: - grondvererving, bouw- en woonrijp maken; - bovenwijkse voorzieningen ten behoeve van de bouwgrondcomplexen; - verkoop van bouwrijpe gronden; - in het voorkomende geval onschadelijk maken en verwijderen van explosieven
8.3 - Wonen en bouwen	gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening: - (leges) omgevingsvergunning; - bouwtoezicht; - basisregistratie adressen en gebouwen (BAG); - woningbouw en woningverbetering, renovatie; - woonruimteverdeling, woningsplitsingsvergunning, woonvergunning; - stedelijke vernieuwing: gebiedsgerichte aanpak woningvoorraad, woonomgeving en voorzieningen; - uitkoopregeling hoogspanningsverbindingen

Ambities ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Woningbouw

De druk op de woningmarkt overstijgt onze gemeentegrenzen. In de 'Woondeal 2022' hebben het Rijk, de provincie Utrecht en 16 gemeenten in de regio Utrecht vastgelegd langjarig samen te werken om de woningbouwproductie te versnellen en de betaalbaarheid te vergroten. Ook voor Woerden is dit een belangrijk speerpunt. Daarom is in het bestuursakkoord prioriteit gelegd bij het versneld bouwen van woningen. De ambitie is om per jaar 300-400 woningen op te leveren in de gemeente. Dit wordt gemonitord in de strategische woningbouwplanning. Het college vindt het belangrijk dat alle doelgroepen evenveel kans maken op een woning. Daarom wordt het aandeel betaalbare woningen vergroot van 50% naar 60% van het woningbouwprogramma. Het aandeel sociale huur hierbinnen stijgt naar 25%. Er staat een stevige organisatie om deze ambities te kunnen waarmaken samen met onze strategische partners, zoals Cazas wonen en ontwikkelaars. Wij werken met Cazas samen om de leefbaarheid in de wijken op peil te houden, en voor het bereiken van doelstellingen gericht op duurzaamheid en inclusie.

Poort van Woerden

In de Poort van Woerden kunnen 3.500 tot 5.000 woningen gerealiseerd worden. Om de woningbouw in dit gebied te versnellen, hebben we € 7,1 miljoen ontvangen vanuit de Woningbouwimpuls van het Rijk. In het komende jaar wordt gewerkt aan een integraal beleidsprogramma voor de Poort van Woerden, waarbij aandacht is voor de leefbaarheid, duurzaamheid en verschillende vormen van mobiliteit (aansluiting op de A12, het OV, fietspaden en looproutes). Wij ontwikkelen dit gebied met in het achterhoofd de kernwaarden van Woerden: de menselijke maat, eigen identiteit, intimiteit, inclusie en centrumgemeente. Voor het deelgebied Snellerpoort wordt in 2023 de eerste koop-realisatieovereenkomst afgesloten, waarna gestart kan worden met de bouw. Bij de transformatie van Nieuw-Middelland ondersteunen en stimuleren wij de markt. De eerste woningen op Middelland worden opgeleverd. In het Stationsgebied wordt verder gewerkt aan het stedenbouwkundig plan.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Omgevingswet

De komende bestuursperiode is onze ambitie om met een gebiedsgerichte aanpak stapsgewijs het (tijdelijke) 'omgevingsplan van rechtswege' om te zetten in een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl. De gemeenteraad zal hiertoe meerdere wijzigingsbesluiten omgevingsplan dienen te nemen. Gezien de grote veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt, kunnen we nu nog niet goed overzien of dit haalbaar is. Daarom zal jaarlijks gerapporteerd worden over de voortgang. Het betekent ook dat we de komende jaren deels werken met een tijdelijk omgevingsplan en deels met het omgevingsplan nieuw stijl. Dit zal om extra afstemming vragen.

OPGAVE: BOUWEN EN WONEN

Maatschappelijk effect

6.1 De gemeente Woerden biedt voldoende passende woningen voor haar inwoners.

6.2 Er komt een uitbreiding van woongebieden voor inwoners en werkgebieden voor ondernemers.

6.3 Er komt meer ruimte voor maatschappelijk initiatief. Burgers en ondernemers kunnen straks meedenken en meebeslissen over de inrichting van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet maakt de vergunningverlening voor de initiatiefnemer ook eenvoudiger, overzichtelijker en sneller.

Resultaat

6.1.1 Er worden in de gemeente Woerden worden 300-400 woningen per jaar opgeleverd.

Inspanningen

6.1.1.1 In de periode 2023-2026 jaarlijks 300-400 woningen opleveren. Dit wordt gerapporteerd in de woningbouwplanning.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.1.1.2 Het winkelcentrum in Tournoysveld vernieuwen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.1.2. In 2026 is in de woningbouwplanning het aandeel huur en betaalbare koop gestegen van 50% naar maximaal 60%.

Inspanningen

6.1.2.1. Bij de herijking van de woonvisie worden de percentages sociale huur, middenhuur, goedkope en betaalbare koop herijkt naar 25% sociale huur en in totaal 60% betaalbare koop.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

6.1.2.2. De nieuwe uitgangspunten voor sociale huur en betaalbare koop zijn leidend in de nieuw te sluiten intentieovereenkomsten met ontwikkelaars .

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

6.1.3 Er is in 2024 een kader voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

Inspanningen

6.1.3.1 Het vraagstuk arbeidsmigranten projectmatig oppakken. Hiervoor wordt een raadsvoorstel opgesteld, waarin de aanpak en de benodigde middelen worden beschreven en na goedkeuring worden uitgevoerd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.1.3.2 Op basis van de resultaten van het plan van aanpak een kader stellen voor goede huisvesting en maatschappelijke ondersteuning voor arbeidsmigranten.

Omschrijving (toelichting)

Start in 2024.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.1.4. We vergroten de kansen voor starters en middeninkomens om in Woerden zelf een woning te kopen.

Inspanningen

6.1.4.1 De mogelijkheden voor het invoeren van de opkoopbescherming onderzoeken.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.1.4.2 De mogelijkheden voor het uitbreiden van de zelfbewoningsplicht en antispeculatiebeding onderzoeken.

Omschrijving (toelichting)

Start in 2024.

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.1.5. We versnellen de taakstelling voor de huisvesting van statushouders conform de opdracht van het Rijk.

Inspanningen

6.1.5.1 Verschillende mogelijkheden voor de extra huisvesting van statushouders binnen de gemeente Woerden onderzoeken en voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.1 Voor Kamerik, Harmelen en Zegveld zijn afspraken gemaakt over nieuwe woningbouwlocaties in buitenstedelijk gebied.

Inspanningen

6.2.1.1 De mogelijkheid onderzoeken voor nieuwe woninglocaties, mede op basis van de omgevingsvisie en waar de ontwikkelingen op o.a. stikstof nadrukkelijk bij betrokken worden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

6.2.1.2 De dorpsplatforms worden door de dorpsambtenaar nadrukkelijk betrokken bij het zoekproces.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.1.3 De woningbouwprojecten in Harmelen vlottrekken en de volgende locaties voor woningbouw aanwijzen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.2 In 2023 wordt een integraal beleidsprogramma, inclusief doelen, indicatoren en (benodigde) financiering, gericht op de brede gebiedsontwikkeling in de Poort van Woerden ter besluitvorming voorgelegd aan college en gemeenteraad.

Inspanningen

6.2.2.1 Werken aan het integrale beleidsprogramma voor de Poort van Woerden.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.2 Koop-realisatieovereenkomst sluiten voor bouwveld B1.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.3 Ontwikkelovereenkomst sluiten voor bouwveld B2.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.4 Op Middelland 225 woningen opleveren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.5 Op Middelland een intentieovereenkomst en een anterieure exploitatieovereenkomst afsluiten voor nieuwe woningbouwontwikkeling.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.6 Het stedenbouwkundig plan voor het stationsgebied voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.2.7 Het participatietraject voor de oude Minkema-locatie opstarten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.3 In 2023 wordt een verkenningsstudie naar de Harmelerwaard ter besluitvorming voorgelegd aan college en raad.

Inspanningen

6.2.3.1 In samenwerking met de provincie een verkenningsstudie uitvoeren naar de Harmelerwaard.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.4. De bestemmingsplannen Putkop en de Burgemeester van Zwietenweg zijn onherroepelijk.

Inspanningen

6.2.4.1 De gronden verwerven bij de Putkop en bij de Burgemeester van Zwietenweg.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.4.2 Bestemmingsplan voor de Putkop ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.2.4.3 Bestemmingsplan voor de Burgemeester van Zwietenweg ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.2.5. Er is een bouwveld aangewezen waarop een CPO project kan worden getenderd.

Inspanningen

6.2.5.1 Randvoorwaarden voor CPO in Woerden opstellen en voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.3.1 In 2026 beschikken we over een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl.

Inspanningen

6.3.1.1 Het omgevingsplan opbouwen na inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2023. Het streven is om dit proces in vier jaar te doorlopen. In 2023 een start maken met het omgevingsplan.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.3.1.2 Een deel van het gebiedsdekkend omgevingsplan voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

Resultaat

6.3.2 In 2024 wordt de raamverordening fysieke leefomgeving vastgesteld.

Inspanningen

6.3.2.1 Voorbereidingen voor de verordening fysieke leefomgeving treffen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

6.3.3 In deze collegeperiode ontstaat meer ruimte voor maatschappelijk initiatief, zowel binnenstedelijk als in het buitengebied.

Inspanningen

6.3.3.1 De adviezen uit het klanttevredenheidsonderzoek vergunningen en haalbaarheidsonderzoeken implementeren in de organisatie om zo de dienstverlening richting inwoners te verbeteren.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

6.3.3.2 Op basis van de afwijzingsgronden van initiatieven bekijken in hoeverre de geldende regels knellend zijn om maatschappelijk initiatief toe te staan.

Omschrijving (toelichting)

De benodigde aanpassingen meenemen in het omgevingsplan van het gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoering in 2024-2025.

6.3.3.3 Op basis van de bevindingen vanuit het 'nieuwe' vergunningproces Omgevingswet bekijken waar mogelijke vereenvoudigingen in het proces kunnen worden doorgevoerd.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

6.3.3.4 De benodigde aanpassingen in de regelgeving, op basis van de analyse 2024 en 2025, meenemen in het gebiedsdekkend omgevingsplan en voorleggen aan de gemeenteraad.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2026.

Nieuw gebouwd woningen

Bron: BAG

Periode	Woerden	Nederland
2021	4,3 nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen	8,9 nieuwgebouwde woningen per 1.000 woningen

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	472.034	9.574.740	9.574.740	5.934.931	-3.639.809	4.770.072	4.966.381	1.091.681
5.5 Cultureel erfgoed	408.367	362.726	369.547	352.797	-16.750	352.767	352.737	352.627
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.457.648	1.236.792	1.275.442	1.846.763	571.321	1.846.763	1.846.763	1.846.763
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	4.394.599	8.742.420	8.772.420	8.666.021	-106.399	6.955.811	5.943.957	4.570.958
8.3 Wonen en bouwen	3.897.607	3.157.215	3.774.896	3.496.570	-278.326	3.591.493	3.524.575	3.497.788
Totaal Lasten	10.630.256	23.073.893	23.767.045	20.297.082	-3.469.963	17.516.906	16.634.413	11.359.817
Baten								
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-100.542	-9.574.740	-9.574.740	-5.934.931	3.639.809	-4.770.072	-4.966.381	-1.091.681
5.5 Cultureel erfgoed	-43.099	-16.439	-16.439	-17.458	-1.019	-17.458	-17.458	-17.458
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.898.760	-906.715	-906.715	-1.141.072	-234.357	-1.141.072	-1.141.072	-1.141.072
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-5.040.453	-8.741.710	-8.741.710	-8.636.021	105.689	-6.955.811	-5.943.957	-4.570.958
8.3 Wonen en bouwen	-2.036.338	-1.539.554	-1.720.804	-1.909.142	-188.338	-1.934.142	-1.909.142	-1.897.140
Totaal Baten	-9.119.193	-20.779.158	-20.960.408	-17.638.624	3.321.784	-14.818.555	-13.978.010	-8.718.309
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.621.920	0	0	908.468	908.468	928.394	934.509	940.734
Totaal Stortingen	1.621.920	0	0	908.468	908.468	928.394	934.509	940.734
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-1.037.320	-1.311.464	-1.311.464	0	1.311.464	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	-1.037.320	-1.311.464	-1.311.464	0	1.311.464	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	2.095.663	983.271	1.495.173	3.566.926	2.071.753	3.626.745	3.590.912	3.582.242

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	De grondexploitatie-bedrijventerreinen Burg. van Zwietenweg en Putkop zijn aangepast aan de laatst herziene MPG. Tegenover deze lasten staan baten, dit is budgetneutraal.	-3.639.809	voordeel
8.1	De loonkosten zijn hoger en de overhead wordt vanaf 2023 mee begroot onder het kostenverhaal. In de realisatie gebeurde dit al. Het doorbelasten van de overhead leidt tot een nadeel in de begroting bij het kostenverhaal, maar tot een voordeel in het programma Overhead.	567.017	nadeel
8.2	De grondexploitaties (niet-bedrijventerreinen) zijn aangepast aan de laatst herziene MPG. Tegenover deze lasten staan baten, dit is budgetneutraal.	-106.399	voordeel
8.3	Benodigd voor voorbereidingskosten omgevingswet (besluit KN 2023), wordt gedekt uit bijdrage Rijk.	350.000	nadeel
8.3	Minder loonkosten doorbelast aan beheer onroerende zaken.	-72.429	voordeel
8.3	Bij het ramen van de leges op omgevingsvergunningen wordt uitgegaan van de gemiddelde leges over de afgelopen vijf jaar. Op basis daarvan verwachten wij hogere leges.	-232.270	voordeel
8.3	Verkenningstudie Harmelerwaard eenmalig budget in 2022 conform NJR 2022.	-335.460	voordeel
	Diverse	-613	voordeel
	Totaal mutaties lasten	-3.469.963	voordeel

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2022	Bedrag	voordeel - nadeel +
3.2	Zie onder lasten.	3.639.809	nadeel
8.1	De hogere loonkosten worden verrekend met de inkomsten.	-234.351	voordeel
8.2	Zie onder lasten.	105.689	nadeel
8.3	Bijdrage Rijk voor voorbereidingskosten omgevingswet (besluit KN 2023).	-350.000	voordeel
8.3	Meerinkomsten op de omgevingsvergunningen leiden tot een hogere werkdruk. Daarvoor wordt ingehuurd.	55.904	nadeel
8.3	Verkenningstudie Harmelerwaard eenmalige bijdrage provincie in 2022 conform NJR 2022.	113.250	nadeel
	Diverse	-8.517	voordeel
	Totaal mutaties baten	3.321.784	nadeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-148.179	voordeel
--	--	-----------------	-----------------

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	voordeel/ nadeel
0.10	Actualisatie Meerjaren Onderhoudsplan gemeentelijk vastgoed, storting, conform KN 2023.	908.468	nadeel
0.10	Er vinden in 2023 geen onttrekkingen plaats uit de reserve MOP gemeentelijk Vastgoed. (zie ook programma 5)	1.311.464	nadeel
	Totaal mutaties reserves	2.219.932	nadeel

PROGRAMMA 7. ALGEMENE INKOMSTEN

Portefeuillehouder	Thema
Jelmer Vierstra	Financiën

Omschrijving

De opgave binnen programma 7 is: Gezonde financiën.

De taakvelden zijn:

Taakveld	Omschrijving
0.5 - Treasury	rente en dividenden
0.61/0.62 - OZB	OZB woningen en niet-woningen
0.64 - Belasting overige	overige belastingen
0.7 - Algemene Uitkering	algemene uitkeringen gemeentefonds
0.8 - Overige baten en lasten	reserveringen / algemene stelposten

Ambities

Belangrijkste ambitie is om Woerden financieel gezond te krijgen en te houden. Hiervoor zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Ondanks de lastige financiële omstandigheden blijft het uitgangspunt om een structureel sluitende begroting te presenteren.

Actualiteit en beleidsaanpassingen

Actuele ontwikkelingen

Algemene uitkering Gemeentefonds

De Algemene uitkering uit het Gemeentefonds laat tot en met het jaar 2025 een positieve trend zien. Dit wordt met name verklaard door het effect van de zgn. 'trap-op-trap-af'-systematiek: bij het stijgen of dalen van de Rijksuitgaven stijgen of dalen ook de inkomsten de gemeente in het Gemeentefonds. Hiertegenover staan de negatieve effecten van de herijking van het Gemeentefonds voor Woerden. Het jaar 2026 wordt het zgn. 'ravijnjaar'. De inkomsten uit het Gemeentefonds dalen dan door met name de zgn. opschalingskorting die tot en met 2025 wordt bevroren, maar vanaf 2026 vooralsnog wel geldt. De Algemene uitkering is erg gevoelig voor externe ontwikkelingen en kan dus ook fors afwijken van de huidige ramingen.

Beleidsaanpassingen

Financiële verordening

Per 1 januari 2023 treedt een nieuwe Financiële Verordening in werking. De implementatie hiervan heeft op diverse aspecten grote gevolgen. De komende tijd wordt in kaart gebracht welke zaken direct van toepassing kunnen zijn en voor welke onderdelen een langer tijdspad nodig is.

OPGAVE: GEZONDE FINANCIËN

Maatschappelijk effect

7.1 We hebben oog voor kostenstijgingen waar inwoners mee te maken hebben.

7.2 Stabiele en gezonde gemeentefinanciën en beheersing hiervan.

Resultaat

7.1.1 Woonlastenstijging beperken tot kostenstijging en inflatie, niet voor nieuwe ambities.

Inspanningen

7.1.1.1 Het begrotingsproces zo inrichten dat dit uitgangspunt leidend is.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.1 Baten en lasten zijn reëel en structureel in evenwicht.

Inspanningen

7.2.1.1 Het begrotingsproces zo inrichten dat een sluitend meerjarenperspectief leidend is. Indien nodig nemen wij maatregelen om de begroting sluitend te krijgen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.2.1.2 Nieuwe voorstellen worden alleen naar de raad gestuurd als er dekking is voor de eventuele extra lasten.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.2 Onze financiële ratio's voldoen aan de minimale eisen uit de financiële verordening.

Inspanningen

7.2.2.1 Bij de begroting en jaarrekening de financiële ratio's berekenen. Indien nodig maatregelen nemen om de ratio's op het gewenste niveau te krijgen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Resultaat

7.2.3 Financiële verordening geïmplementeerd.

Inspanningen

7.2.3.1 Opstellen en implementeren Nota Risicobeleid conform Financiële Verordening.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

7.2.3.2 Opstellen en implementeren inkoopbeleid inclusief toetsing conform Financiële Verordening.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025

7.2.3.3 Opstellen Meerjarenonderhoudsprogramma per categorie kapitaalgoederen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

7.2.3.4 Opstellen Nota treasury.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.2.3.5 Herijken bestemmingsreserves (doel, omvang, spelregels).

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

7.2.3.6. Versterken beheersingsmaatregelen omtrent garanties en leningen, conform Financiële Verordening.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2024.

7.2.3.7 Opstellen en implementeren nota Verbonden Partijen inclusief toetsing conform Financiële Verordening.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Start in 2025.

7.2.3.8 Opstellen en implementeren nota Grondbeleid inclusief toetsing of deze conform Financiële Verordening is.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (toelichting)

Gemiddelde WOZ-waarde

Bron: CBS

Periode	Woerden	Nederland
2021	328 duizend euro	290 duizend euro

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden

Bron: COELO

Periode	Woerden	Nederland
2021	858 euro	733 euro

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Bron: COELO

Periode	Woerden	Nederland
2021	893 euro	810 euro

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.5 Treasury	-1.187.237	-1.269.177	-1.269.177	-1.874.743	-605.566	-1.995.079	-1.713.690	-1.417.711
0.61 OZB woningen	383.688	337.998	343.966	334.671	-9.295	334.671	334.671	334.671
0.62 OZB niet-woningen	160.282	118.540	120.939	122.228	1.289	121.237	121.237	121.237
0.64 Belastingen overig	89.349	94.542	97.830	94.051	-3.779	94.051	94.051	94.051
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	50.276	2.535.303	1.403.240	4.823.093	3.419.853	5.231.592	6.027.395	6.960.822
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-15.161	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-518.803	1.817.206	696.798	3.499.300	2.802.502	3.786.472	4.863.664	6.093.070
Baten								
0.5 Treasury	-289.355	-203.148	-327.581	-160.465	167.116	-160.465	-160.465	-160.465
0.61 OZB woningen	-8.527.372	-8.841.011	-8.841.011	-10.035.835	-1.194.824	-10.035.835	-10.035.835	-10.035.835
0.62 OZB niet-woningen	-5.070.946	-5.183.916	-5.183.916	-5.935.135	-751.219	-5.935.135	-5.935.135	-5.935.135
0.64 Belastingen overig	-271.123	-255.117	-209.608	-270.935	-61.327	-270.935	-270.935	-270.935
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-83.331.710	-83.359.541	-88.572.697	-93.129.629	-4.556.932	-96.158.265	-97.423.023	-89.382.512
0.8 Overige baten en lasten	0	0	-216.291	0	216.291	0	0	0
3.4 Economische promotie	-82.611	-95.506	-95.506	-101.427	-5.921	-101.427	-101.427	-101.427
Totaal Baten	-97.573.117	-97.938.239	-103.446.610	-109.633.426	-6.186.816	-112.662.062	-113.926.820	-105.886.309
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	1.443.168	3.195.907	3.598.907	2.323.647	-1.275.260	2.327.949	2.332.453	2.056.145
Totaal Stortingen	1.443.168	3.195.907	3.598.907	2.323.647	-1.275.260	2.327.949	2.332.453	2.056.145
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	-2.326.910	-1.398.634	-1.398.634	-294.413	1.104.221	-293.026	-256.856	-178.121
Totaal Onttrekkingen	-2.326.910	-1.398.634	-1.398.634	-294.413	1.104.221	-293.026	-256.856	-178.121
Gerealiseerd resultaat	-98.975.661	-94.323.760	-100.549.539	-104.104.892	-3.555.353	-106.840.667	-106.987.559	-97.915.215

Verschillenanalyse 2022 - 2023

Hieronder worden de belangrijkste verschillen toegelicht:

Taakveld	Mutatie lasten t.o.v. 2021	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.5	Werkelijk doorberekende rente aan de taakvelden is hoger	-329.471	voordeel
0.5	Rente doorberekend aan het grondbedrijf	-170.155	voordeel
0.5	Daling van de rente langlopende geldleningen	-125.548	voordeel
0.5	Rente financiering	31.979	nadeel
0.8	Stelpost frictiekosten vervallen	-145.000	voordeel
0.8	Stelpost areaaluitbreiding vervallen	-147.307	voordeel
0.8	Stelpost coalitieakkoord oud vervallen	-150.000	voordeel
0.8	Stelpost hervormingsagenda jeugd bijgesteld	-50.000	voordeel
0.8	Stelpost loonkostenstijging opgenomen voor CAO-stijging 2023	2.196.086	nadeel
0.8	Stelpost raadsinitiatieven op basis van amendement Kadernota 2022	150.000	nadeel
0.8	Stelpost impuls organisatie op basis van Bestuursakkoord 2022-2026	500.000	nadeel
0.8	Stelpost voor stijgende energiekosten voor gemeentelijke eigendommen.	1.000.000	nadeel
0.8	Stelpost Wet open overheid (meicirculaire)	15.000	nadeel
0.8	Stelpost systeempleren (meicirculaire)	14.000	nadeel
0.8	Stelpost BOA's (meicirculaire)	38.143	nadeel
	Diverse	-25.225	voordeel
	Totaal mutaties lasten	2.802.502	nadeel

Taakveld	Mutatie baten t.o.v. 2021	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.5	In 2022 is er in de voorjaarsrapportage opbrengst dividend bijgeraamd. In 2023 is uitgegaan van het oorspronkelijk begrote bedrag.	124.433	nadeel
0.61	OZB woningen (hogere opbrengst)	-1.194.824	voordeel
0.62	OZB niet-woningen (hogere opbrengst)	-751.219	voordeel
0.64	Belastingen overig m.n. opbrengst precario terrassen, deze zijn in 2022 op nul gezet.	-45.509	voordeel
0.7	Algemene uitkering	-6.557.221	voordeel
0.7	Stelpost onderuitputting rijksbesteding ivm mogelijke neerwaartse bijstelling Algemene Uitkering (behoedzaamheid)	700.000	nadeel
0.7	Integratie-uitkering sociaal domein (deel jeugd is in 2023 opgegaan in Algemene Uitkering.)	1.300.289	nadeel
0.8	Betreft eenmalige opbrengst 2022 uit voorjaarsnota ivm BTW / BTW Compensatiefonds	216.291	nadeel
	Diverse	20.944	nadeel
	Totaal mutaties baten	-6.186.816	voordeel

	Totaal mutaties lasten en baten	-3.384.314	voordeel
--	--	-------------------	-----------------

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	voordeel - nadeel +
0.10	Lagere stortingen in de algemene reserve (2022: 850k + 403.000 ivm OZB)	-1.245.499	voordeel
0.10	Lagere storting in reserve dekking kapitaallasten economisch nut	-29.761	voordeel
0.10	Lagere Onttrekking algemene reserve (2022: 700k + 403k OZB)	1.103.000	nadeel
0.10	Onttrekking reserve dekking kapitaallasten economisch nut	1.221	nadeel
	Totaal mutaties reserves	-171.039	voordeel

PROGRAMMA 8. OVERHEAD

Portefeuillehouder	Thema
Mariëtte Pennarts-Pouw	Bedrijfsvoering (ICT, P&O, Archief)
Jelmer Vierstra	Financiën

Omschrijving

Dit programma biedt inzicht in de overheadkosten van de gemeente Woerden. Volgens de BBV-regelgeving worden deze lasten (en baten) apart inzichtelijk gemaakt. Het betreft een meer financieel-technisch programma waaraan geen specifieke programmadoelen zijn gekoppeld.

Specificatie taakvelden

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Verschil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten								
0.4 Overhead	18.120.593	18.213.189	18.809.146	18.469.160	-339.986	18.275.154	17.948.928	17.326.405
Totaal Lasten	18.120.593	18.213.189	18.809.146	18.469.160	-339.986	18.275.154	17.948.928	17.326.405
Baten								
0.4 Overhead	-6.747.114	-6.179.726	-6.395.625	-6.896.139	-500.514	-6.896.139	-6.896.139	-6.896.139
Totaal Baten	-6.747.114	-6.179.726	-6.395.625	-6.896.139	-500.514	-6.896.139	-6.896.139	-6.896.139
Stortingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	45.666	45.666	45.666	45.666	45.666
Totaal Stortingen	0	0	0	45.666	45.666	45.666	45.666	45.666
Onttrekkingen								
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal Onttrekkingen	0	0	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Gerealiseerd resultaat	11.373.479	12.033.463	12.413.521	11.578.687	-834.834	11.384.681	11.058.455	10.435.932

Verschillenanalyse 2022 – 2023

LASTEN EN BATEN (inclusief mutaties reserves)

Verdeling overhead	Begroting 2022	Begroting 2023	Verschil
Personeel	7.943.936	6.728.389	-1.215.547
Communicatie	86.025	79.649	-6.376
Automatisering en informatiebeleid	2.645.262	2.890.625	245.363
Facilitair	346.626	460.629	114.003
Organisatie	216.963	210.280	-6.683
Huisvesting	1.174.709	1.203.449	28.740
Reserves	0	5.666	5.666
Saldo	12.413.521	11.578.687	-834.834

LASTEN OVERHEAD

Verdeling overhead	Begroting 2022	Begroting 2023	Verschil
Personeel	13.796.827	13.046.671	-750.156
Communicatie	86.025	79.649	-6.376
Automatisering en informatiebeleid	2.849.531	3.106.999	257.468
Facilitair	419.026	537.518	118.492
Organisatie	290.911	288.813	-2.098
Huisvesting	1.366.826	1.409.510	42.684
Saldo	18.809.146	18.469.160	-339.986

BATEN OVERHEAD

Verdeling overhead	Begroting 2022	Begroting 2023	Verschil
Personeel	-5.852.891	-6.318.282	-465.391
Communicatie	0	0	0
Automatisering en informatiebeleid	-204.269	-216.374	-12.105
Facilitair	-72.400	-76.889	-4.489
Organisatie	-73.948	-78.533	-4.585
Huisvesting	-192.117	-206.061	-13.944
Saldo	-6.395.625	-6.896.139	-500.514

SALDO BATEN EN LASTEN	12.413.521	11.573.021	-840.500
------------------------------	-------------------	-------------------	-----------------

LASTEN

Taakveld	Analyse lasten: personeel		Voordeel/ nadeel
Overhead	Hogere lasten in verband met indexering	81.110	nadeel
Overhead	Lagere doorbelasting van de lonen aan overhead.	-362.574	voordeel
Overhead	Verhoging van de te realiseren stelpost 'Business Case' (conform meerjarenbegroting).	-320.467	voordeel
Overhead	Hogere doorbelasting salarissen Oudewater. Dit in verband met stijging cao en premies.	377.304	nadeel
Overhead	De doorbelaste overheadkosten zijn gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een andere systematiek. Deze baten (negatieve kosten) kwamen eerst ten gunste van programma 6.	-784.388	voordeel
Overhead	Mobiliteitsadviseur ter voorkoming van 3e jaar ww (ten laste van de reserve WW 3e jaar)	40.000	nadeel
Overhead	De afgelopen jaren is het aantal personen dat deelneemt aan het generatiepact flink toegenomen. De loonkosten van het generatiepact zijn dit jaar expliciet zichtbaar gemaakt op het product generatiepact.	207.226	nadeel
Overhead	Overige	11.633	nadeel
	Totaal mutaties lasten personeel	-750.156	voordeel

Taakveld	Analyse lasten: communicatie		Voordeel/ nadeel
Overhead	Indexatie van de lasten	-6.376	voordeel
	Totaal mutaties lasten communicatie	-6.376	voordeel

Taakveld	Analyse lasten: automatisering en informatiebeleid		Voordeel/ nadeel
Overhead	Hogere lasten in verband met indexering	111.460	nadeel
Overhead	Hogere kapitaallasten	137.359	nadeel
Overhead	Overige kosten ICT	8.649	nadeel
	Totaal mutaties lasten automatisering en informatiebeleid	257.468	nadeel

Taakveld	Analyse lasten: facilitair		Voordeel/ nadeel
Overhead	Hogere lasten in verband met indexering	21.860	nadeel
Overhead	Hogere verzekeringspremies	4.405	nadeel
Overhead	Kosten aansluiten E-depot (kadernota)	90.500	nadeel
Overhead	Overige facilitaire kosten	1.727	nadeel
	Totaal mutaties lasten facilitair	118.492	nadeel

Taakveld	Analyse lasten: organisatie		Voordeel/ nadeel
Overhead	Lagere overige uitgaven Vastgoed	-25.000	voordeel
Overhead	Hogere lasten in verband met indexering	16.564	nadeel
Overhead	Overige kosten organisatie	6.338	nadeel
	Totaal mutaties lasten organisatie	-2.098	voordeel

Taakveld	Analyse lasten: huisvesting		Voordeel/ nadeel
Overhead	Hogere lasten in verband met indexering	43.602	nadeel
Overhead	Overige kosten huisvesting	-918	voordeel
	Totaal mutaties lasten huisvesting	42.684	nadeel

BATEN

Taakveld	Analyse baten: personeel		Voordeel/ nadeel
Overhead	Hogere bijdrage loonkosten, betreft werkzaamheden voor de gemeente Oudewater	-414.987	Voordeel
Overhead	Bijdrage in organisatiekosten derden, conform voorjaarsrapp.	-23.895	Voordeel
Overhead	Voordeel salariskosten generatiepact (bijdrage deelnemers) door toename deelnemers	-31.319	Voordeel
Overhead	Overige baten personeel	4.810	Nadeel
	Totaal mutaties baten personeel	-465.391	Voordeel

Taakveld	Analyse baten: automatisering en informatiebeleid		Voordeel/ nadeel
Overhead	Betreft voornamelijk de indexering van de inkomsten	-12.105	Voordeel
	Totaal mutaties baten automatisering en informatiebeleid	-12.105	Voordeel

Taakveld	Analyse baten: facilitair		Voordeel/ nadeel
Overhead	Betreft voornamelijk de indexering van de inkomsten	-4.489	Voordeel
	Totaal mutaties baten facilitair	-4.489	Voordeel

Taakveld	Analyse baten: organisatie		Voordeel/ nadeel
Overhead	Betreft voornamelijk de indexering van de inkomsten	-4.585	Voordeel
	Totaal mutaties baten organisatie	-4.585	Voordeel

Taakveld	Analyse baten: huisvesting		Voordeel/ nadeel
Overhead	Betreft de indexering van de inkomsten	-13.944	Voordeel
	Totaal mutaties baten huisvesting	-13.944	Voordeel

Taakveld	Mutaties reserves	Bedrag	Voordeel/ nadeel
0.10	Stortingen in de reserve WW 3e jaar	45.666	Nadeel
0.10	Onttrekking uit de reserve WW 3e jaar	-40.000	Voordeel
	Totaal mutaties reserves	5.666	Nadeel

PARAGRAFEN

PARAGRAAF 1 LOKALE HEFFINGEN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Het totale pakket van gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een tiental verschillende belastingen, heffingen en rechten die worden gelegitimeerd door een belastingverordening die door de gemeenteraad is vastgesteld.

Deze paragraaf geeft een overzicht op hoofdlijnen van deze heffingen die bij de diverse programma's in de programmabegroting zijn geraamd. In het kort geven we aan welk beleid we in het begrotingsjaar gaan voeren ten aanzien van de lokale heffingen. Het lokale beleid is vastgesteld in de belastingverordeningen. Verder is een overzicht opgenomen van de geraamde opbrengsten, wordt aandacht besteed aan de lokale belastingdruk en aan het kwijtscheldingsbeleid.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk kader

Ten aanzien van de heffingen onderscheid de wet drie soorten:

- Belastingen: gedwongen betalingen aan de overheid waar geen rechtstreekse contraprestatie van de overheid tegenover staat. Ze kunnen aan een brede of specifieke doelgroep in rekening worden gebracht.
- Bestemmingsheffingen: deze die dienen ter bestrijding van specifieke kosten. Voorbeelden zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen niet meer dan kostendekkend zijn.
- Rechten: een betaling waar een direct aanwijsbare contraprestatie van de overheid tegenover staat. Deze contraprestatie kan bestaan uit een product of dienst. Onderscheid kan worden gemaakt in onder meer gebruiksrechten (bijvoorbeeld haven- of marktgelden) en genotsrechten (waaronder leges). De hoogten van sommige rechten zijn landelijk bepaald. Verder geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.

Naast het landelijk beleid is het volgende gemeentelijk beleid geformuleerd:

- De bestemmingsheffingen en rechten zijn in principe 100% kostendekkend. Dat is niet overal het geval omdat er bijvoorbeeld wettelijke voorschriften zijn (wettelijke tarieven).
- De heffingen worden in 2023 ten opzichte van 2022 verhoogd met 6,2% (indexering). Uitgezonderd onroerendezaakbelasting (12,2%), rioolrechten (9,7%) en toeristenbelasting (1,5%).
- Kwijtscheldingsbeleid. Voor de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing kan kwijtschelding worden verleend aan personen (niet aan bedrijven). De gemeente Woerden hanteert voor de kwijtschelding de norm die door het Rijk gegeven wordt aan de gemeenten: 100% van de norm voor de bijstand. Bij een norm onder de 100% is er sprake van strenger beleid. Vrijwel alle inwoners die een aanslag gemeentelijke belastingen ontvangen en moeten rondkomen van een bijstandsuitkering of alleen een AOW-uitkering en geen vermogen hebben, komen op basis van deze norm voor kwijtschelding in aanmerking. De regelgeving voor de kwijtschelding is neergelegd in de Leidraad Invorderingswet 1990.

Geraamde opbrengsten

	Baten begroting 2023	Baten begroting 2022	Baten rekening 2021
Belastingen en heffingen			
<i>A. Belastingen</i>			
1 Eigenaren woningen	10.036	8.841	8.527
Eigenaren niet-woningen	3.642	3.214	3.136
Gebruikers niet-woningen	2.293	1.970	1.935
2 Parkeerbelasting	2.301	2.167	1.480
3 Hondenbelasting	75	71	74
4 Precariobelasting	106	98	122
5 Toeristenbelasting	101	96	83
<i>Subtotaal A Belastingen</i>	18.554	16.457	15.357
<i>B. Bestemmingsheffingen</i>			
1 Afvalstoffenheffing	6.043	5.814	5.398
2 Rioolheffing	6.699	6.183	4.900
<i>Subtotaal B Bestemmingsheffingen</i>	12.742	11.997	10.298
<i>C. Rechten</i>			
1 Leges burgerzaken	685	662	786
2 Begrafenisrechten	769	730	725
3 Marktgeden	176	165	68
4 Havengelden	63	59	56
5 Omgevingsvergunningen	1.347	1.350	1.380
<i>Subtotaal C Rechten</i>	3.040	2.966	3.015
Totaal	€ x 1.000	€ 34.336	€ 31.420
		€ 31.420	€ 28.670

Lokale lastendruk

De lokale lastendruk geeft voor de belangrijkste tarieven weer wat een inwoner van de gemeente betaalt en hoe deze tarieven zich het afgelopen jaar hebben ontwikkeld. De bedragen zijn gebaseerd op een fictief huishouden in een woning met een waarde voor het belastingjaar 2022 van € 349.000 en voor 2023 van € 401.000 (15% waardeverhoging). Dit is exclusief de teruggave afvalstoffenheffing en gerekend met de indexeringspercentages.

	2023 1-persoons	2023 meerpersoons	2022 1-persoons	2022 meerpersoons
1 OZB	445	445	395	395
2 Rioolheffing	264	264	241	241
3 Afvalstoffenheffing	255	309	240	291
Totaal	€ 964	€ 1.018	€ 876	€ 927

A. Belastingen

Ad 1 OZB

In de onderstaande tabel zijn de OZB-tarieven 2023 en 2022 opgenomen. De tarieven 2023 worden gegeven als percentage van de ingeschatte woningwaarde per 1 januari 2022. De prognoses per 1 september 2022 duiden op een gemiddelde stijging voor woningen met 15% en de gemiddelde stijging voor niet-woningen met 1,7%. De tarieven worden hiermee gecorrigeerd. De werkelijke OZB-opbrengst kan uiteindelijk afwijken van de begrote opbrengst door:

- waardeontwikkeling van de onroerende zaken;
- te verwachten minder- en meeropbrengsten van respectievelijk sloop en nieuwbouw;
- waardevermindering als gevolg van bezwaar- en beroepsprocedures;
- toename van het aantal 'No Cure No Pay' - bezwaren en de kostenvergoeding hiervan;
- en leegstand van bedrijven.

In december worden de OZB-tarieven definitief vastgesteld door de raad, deze kunnen daarom afwijken van de tarieven zoals hieronder opgenomen.

Tarief OZB	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
<i>1 Woningen</i>			
a Eigenaren	0,1111%	0,1133%	0,1133%
<i>2 Niet-woningen</i>			
a Eigenaren	0,3441%	0,3026%	0,3072%
b Gebruikers	0,2508%	0,2200%	0,2239%

Opbrengst OZB:

De opbrengsten voor de OZB worden in 2023 met 12,2% index verhoogd.

Taak- veld	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
0.61 Eigenaren woningen	10.036	8.841	8.527
0.62 Eigenaren niet-woningen	3.642	3.214	3.136
0.62 Gebruikers niet-woningen	2.293	1.970	1.935
Totaal	€ x 1.000	€ 15.971	€ 14.025
		€ 14.025	€ 13.598

Ad 2 Parkeerbelasting

In 2021 is het nieuwe parkeerbeleid vastgesteld, met gedifferentieerde tarieven per zone. Na een heroverweging door de gemeenteraad nav. signalen uit de samenleving zijn de tarieven bijgesteld. In 2022 golden de volgende tarieven: Voor de meeste zones geldt een tarief van € 2,50 per uur, voor enkele zones geldt een tarief van € 5,00 per uur tot een maximum van € 20,00 per dag. Om het gebruik van de parkeergarages te stimuleren en het straat parkeren te ontmoedigen liggen daar de tarieven lager dan op straat. Voor parkeergarages geldt namelijk een tarief van € 1,00 of € 2,00 per uur, afhankelijk van het tijdstip. Voor 2023 moeten de tarieven nog worden bepaald. Deze zullen conform de index met 6,2% worden verhoogd.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
2.2	Parkeren	1.980	2.146	2.150
0.4	Overhead	70	64	28
	Totale lasten	2.050	2.210	2.178
0.63	Baten	2.301	2.167	1.480
	Saldo € x 1.000	€ 251	-€ 43	-€ 698
	Kostendekkendheidsgraad	112%	98%	68%

Het onderhoud obv het meerjarenonderhoudsprogramma fluctueert ieder jaar. Daardoor verschillen de lasten van jaar tot jaar. In het nieuwe systematiek van het MOP zal voor een gemiddelde onderhoudsdruk op de begrotingsproducten gekozen worden. Daarnaast zijn de tarieven geïndexeerd met 6,2%.

Ad 3 Hondenbelasting

Hondenbelasting wordt geheven van de houder van één of meer honden binnen de gemeente.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
0.64	Belastingen overig	28	29	28
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	29	27	28
0.4	Overhead	14	15	14
	Totale lasten	71	71	70
0.64	Baten	75	71	74
	Saldo € x 1.000	€ 4	€ 0	€ 4
	Kostendekkendheidsgraad	106%	100%	106%

Onder de lasten hondenbelasting zijn alleen de kosten verantwoord die direct op het product geboekt worden. Een aantal lasten zijn hier niet in meegenomen omdat deze vallen onder het totaal van andere producten (toezicht, groen e.d.).

Ad 4 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond. Ook terrassen vallen hieronder.

Taak- veld		€ x 1.000	Begroting	Begroting	Rekening
			2023	2022	2021
0.64	Opbrengst		€ 106	€ 98	€ 122

Ad 5 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen zijn ingeschreven.

Taak- veld		€ x 1.000	Begroting	Begroting	Rekening
			2023	2022	2021
3.4	Opbrengst		€ 101	€ 96	€ 83

B. Bestemmingsheffingen

Ad 1 Afvalstoffenheffing

Voor de bestrijding van de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van afval is de gemeente bevoegd om de gemaakte kosten te verhalen. Voor het huishoudelijk afval (afval dat ontstaat vanuit particuliere huishoudens) wordt afvalstoffenheffing geheven.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van baten en lasten afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Het uitgangspunt bij het vaststellen van de tarieven is dat het tarief voor eenpersoonshuishoudens circa 80% bedraagt van het tarief voor meerpersoonshuishoudens. Dit percentage kan enigszins afwijken. De reinigingsrechten zijn van toepassing op bedrijven die in de binnenstad zijn gevestigd en hun afval aanbieden aan de gemeente via vuilcontainers. Deze tarieven zijn exclusief btw.

Wanneer de baten hoger zijn dan de lasten, wordt het meerdere in de Voorziening afvalstoffenheffing gestort.

Taak- veld		Begroting	Begroting	Rekening
		2023	2022	2021
Lasten				
7.3	Afval	5.046	4.824	4.855
2.1	Verkeer en vervoer	259	258	276
5.7	Openbaar groen	0	0	129
0.4	Overhead	438	469	465
	Kwijtscheldingen	153	153	184
	btw-lasten te verhalen op btw-comp.fonds expl.+invest.	863	777	867
	Storting +/-Onttrekking - in voorziening afvalstoffenheffing	174	97	-252
	Totale lasten	6.933	6.578	6.524
7.3	Afvalstoffenheffing inclusief teruggave	6.043	5.814	5.398
7.3	Overige baten	890	764	1.046
	Coronasteunpakket en toeslagenaffaire	0	0	80
	Baten	6.933	6.578	6.524
	Saldo	€ 0	€ 0	€ 0
	Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

Dit resulteert in de volgende mutaties van de voorziening afvalstoffenheffing:
(stand per 1-1-2022 € 249.273)

2022	storting (begroot)	€ 61.408
2023	storting	€ 174.308
2024	storting	€ 166.347
2025	storting	€ 179.999
2026	storting	€ 166.644

Dit zijn indicatieve bedragen omdat de hoogte van diverse lasten en baten nog niet exact bekend zijn, zoals de teruggave afvalstoffenheffing n.a.v. het aantal keren dat er huisvuil is aangeboden en de bijdrage uit het Afvalfonds. Op deze wijze wordt een redelijke voorziening opgebouwd. Deze voorziening zal gemaximeerd worden.

De hoogte van de lasten en baten is tot stand gekomen met de inzichten van medio 2022. We volgen de werkelijkheid nauwlettend en sturen bij waar nodig. Er is veel onzekerheid in de markt wat betreft de lastenkant (brandstof/energie/inhuurlasten en de tarieven van afvalverwerkers).

De batenkant neemt toe door de groei van het aantal huishoudens en de stijging van het tarief, en de stijging van de oud-papierprijzen.

De kosten voor het inzamelen van huishoudelijk afval vallen in 2023 hoger uit dan in 2022. De belangrijkste oorzaak van deze kostenstijging is de toegenomen kosten van de verwerking van huishoudelijk afval door de Afvalverwerking Utrecht (AVU). De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de Financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op exploitatie en investeringen. De baten stijgen conform de index van 6,2%. Daarbij dient ook opgemerkt te worden dat de werkelijke baten in 2022 lager zijn uitgevallen dan begroot.

Een positief saldo van baten en lasten blijft behouden voor het product Afval en Reiniging, door dit te storten in de voorziening. De voorziening wordt ingezet om tegenvallers op te vangen en om de tarieven de komende jaren te stabiliseren.

Teruggaaf van de afvalstoffenheffing

Indien de belastingplichtige de mini-container voor restafval minder dan 17 keer aan de inzameldienst heeft aangeboden of de verzamelcontainer minder dan 81 keer heeft geopend, bestaat aanspraak op gedeeltelijke teruggaaf van de afvalstoffenheffing.

De bedragen met betrekking tot de teruggaaf afvalstoffenheffing staan vermeld in de Verordening Afvalstoffenheffing.

Ad 2: Rioolheffing

Uit de rioolheffing bekostigt de gemeente de uitvoering van de drie gemeentelijke watertaken. Dit zijn het inzamelen en transporteren van afvalwater, het bergen en afvoeren van hemelwater en het zorgdragen voor het grondwater. Onderdeel van hemelwater en grondwater zijn ook maatregelen voor de uitvoering van de thema's wateroverlast en droogte van actieplan Klimaatbestendig 2050. Meer informatie vindt u in het Gemeentelijk Waterbeleidsplan 2018-2022. De rioolheffing stijgt in 2023 met 9,7% inclusief inflatiecorrectie. Dit is nodig om de stijgende kapitaallasten als gevolg van vervangingsinvesteringen en keuzes uit de Strategische Heroriëntatie te kunnen dekken.

Uit de Strategische Heroriëntatie komt verschuiving van compensabele btw van de rioolinvesteringen vanaf 2021 naar de rioolheffing. Vanaf 2023 worden jaarlijks de volledige kosten van baggeren ten laste van de rioolheffing gebracht.

In onderstaande tabel vindt u een overzicht van de kosten en baten van de rioolbegroting.

Taakveld	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
Lasten			
7.2 Riolering	4.805	4.462	3.948
2.1 Verkeer en vervoer	259	268	226
2.4 Economische havens en waterwegen	666	544	200
0.4 Overhead	319	281	226
Kwijtscheldingen	143	143	
btw-lasten te verhalen op btw-compensatiefonds	799	645	314
Storting+/Onttrekking - in voorziening rioolheffing	-292	-160	-14
Totale lasten	6.699	6.183	4.900
7.2 Doorberekende kosten huisaansluitingen	32	30	
7.2 Rioolretributies	6.667	6.153	
7.2 Baten	6.699	6.183	4.900
Kostendekkendheidsgraad	100%	100%	100%

De lasten nemen toe door de hogere extracomptabele doorbelastingen conform de BBV en de financiële verordening. Dit betreft met name de hogere doorbelasting van de btw op baggeren en de kwijtscheldingen. De baten daarentegen stijgen conform nieuw vast te stellen GWP met 3,5% naast de index van 6,2%. Daarbij dient ook opgemerkt te worden dat de werkelijke baten in 2022 lager uitvallen dan de begrote baten.

Dit resulteert in de volgende mutaties van de Voorziening riolering:
(stand per 1-1-2022 € 2.926.000)

2022	onttrekking	€ 161.000
2023	onttrekking	€ 292.061
2024	onttrekking	€ 307.262
2025	onttrekking	€ 219.972
2026	onttrekking	€ 119.866

C. Rechten

In de onderstaande tabellen is voor de verschillende rechten opgenomen wat de begrote baten en lasten zijn en wat de kostendekkendheid is. Nagestreefd wordt een kostendekkendheidsgraad van 100%. Zichtbaar is dat dit voor een aantal tarieven nog niet is gerealiseerd.

Ad 1 Leges burgerzaken

Onder de naam 'leges' wordt een aantal verschillende rechten geheven 'ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten'. Sommige leges zijn niet voor 100% kostendekkend omdat er voorgeschreven wettelijke tarieven zijn (voorbeelden: uittreksels burgerlijke stand, reisdocumenten en rijbewijzen).

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
0.2	Burgerzaken	1.103	1.073	1.083
0.4	Overhead	308	298	301
	Totale lasten	1.411	1.371	1.384
0.2	Baten	685	662	786
	Saldo € x 1.000	-€ 726	-€ 709	-€ 598
	Kostendekkendheidsgraad	49%	48%	57%

De baten op de leges nemen af door de wijziging van de Paspoortwet. Doordat onder andere identiteitskaarten tien jaar geldig zijn in plaats van vijf jaar, nemen de leges af vanaf 2020.

Ad 2 Begrafenisrechten

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	656	715	591
0.4	Overhead	138	150	145
	Totale lasten	794	865	736
7.5	Baten	769	730	725
	Saldo € x 1.000	-€ 25	-€ 135	-€ 11
	Kostendekkendheidsgraad	97%	84%	99%

De lasten begrafenisrechten nemen in 2023 minder toe dan eerder begroot, dit komt met name doordat de uitvoering van het Begrafenisbeleidsplan 2020 op onderdelen getemporeerd wordt. Dit geeft voor 2023 een begroot voordeel op de kapitaallasten. In 2023 worden hogere baten verwacht als gevolg van de indexering en de baten voor natuurlijk begraven en begraven volgens islamitische gebruiken. De verwachte kostendekkendheid stijgt hierdoor naar 97%.

Ad 3 Marktgeden

Onder de naam marktgeld wordt een recht geheven voor het innemen van een standplaats (warenmarkt, streekmarkt en Koeiemart).

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	135	126	122
3.4	Economische promotie	194	187	49
0.4	Overhead	53	56	53
	Totale lasten	382	369	224
	Baten			
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	82	77	63
3.4	Economische promotie	94	88	5
	Totale baten	176	165	68
	Saldo	€ x 1.000	-€ 206	-€ 204
	Kostendekkendheidsgraad		46%	45%
				30%

Ad 4 Havengelden

Op basis van deze verordening worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats met een vaartuig in (een deel van) het openbaar vaarwater van de gemeente Woerden.

Door de renovatie van de oevers in de Singel en het plaatsen van clusters waar vaartuigen met een vergunning kunnen aanmeren, is de exploitatie aanzienlijk verbeterd. Met name door het clusteren van ligplaatsen hebben meer bootbezitters een vergunning gekregen. Inmiddels is de bezettingsgraad 100% en er is een wachtlijst voor het krijgen van een ligplaats.

Taak- veld		Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
	Lasten			
2.4	Economische havens en waterwegen	32	34	37
0.4	Overhead	11	11	11
	Totale lasten	43	45	48
2.4	Baten	63	59	56
	Saldo	€ x 1.000	€ 20	€ 14
	Kostendekkendheidsgraad		147%	131%
				117%

De hogere baten houden verband met de harmonisering van de tarieven en verbetering bedrijfsvoering (o.a. door moderniseren door plaatsing elektrische zuiltjes).

Ad 5 Omgevingsvergunningen

Binnen het taakveld omgevingsvergunning is de kostendekkendheid afhankelijk van de baten. Temporisering van de baten leidt tot een lagere kostendekkendheid. Hogere of lagere baten zijn meestal gekoppeld aan een grotere of kleinere werklust, maar niet altijd is hier een één-op-één relatie. Kleine vergunningsaanvragen met lage legesopbrengsten kosten relatief veel meer inspanning dan grotere projecten.

Taakveld	Begroting 2023	Begroting 2022	Rekening 2021
Lasten			
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	18	278
8.3 Wonen en bouwen (loonkosten)	1.187	1.042	1.319
8.3 Wonen en bouwen (overige kosten)	313	322	665
0.4 Overhead			840
Totale lasten	1.519	1.382	3.102
Totale lasten verhaalbaar 60%			1.861
Baten			
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	0	54
8.3 Wonen en bouwen	1.347	1.350	1.326
Totale baten	1.347	1.350	1.380
Saldo € x 1.000	-€ 172	-€ 32	-€ 1.722
Kostendekkendheidsgraad	89%	98%	44%

Om de kostendekkendheid te berekenen maken wij gebruik van de methode Activity based costing, waarbij wordt bekeken hoeveel tijd er gemiddeld met een aanvraag is gemoeid.

. Vergelijking met andere gemeenten

Belastingsoort 2022	Woerden	Oudewater	Bodegraven-Reeuwijk	Montfoort	De Ronde Venen
OZB woningen	0,1133%	0,1246%	0,1162%	0,1223%	0,0724%
OZB niet-woningen	0,5311%	0,5355%	0,4671%	0,6468%	0,4125%
Afvalstoffenheffing					
Eenpersoonshuish.	€ 240	€ 263	€ 222	€ 229	€ 270
Meerpersoonshuish.	€ 291	€ 329	€ 275	€ 374	€ 348
Rioolheffing	€ 241	€ 335	€ 375	€ 269	€ 210

PARAGRAAF 2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financiële positie van een gemeente bestaat uit de exploitatie en het eigen vermogen. Het niet geormerkte vermogen (= de beschikbare weerstandscapaciteit) is van belang om te bepalen of de gemeente financieel gezond is, wat mede afhankelijk is van het risicoprofiel.

Voor het beoordelen van de financiële positie is daarom inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in het vermogen van de gemeente Woerden om niet-gedekte risico's op te vangen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Wettelijk kader

De gemeente heeft voor wat betreft het weerstandsvermogen en risicobeheersing met een aantal wetten en toezichthoudende partijen te maken: Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Rijk, provincie Utrecht en accountant. De informatie die in deze paragraaf is opgenomen, is vooral gebaseerd op het BBV. Hierin staat dat in deze paragraaf een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, een inventarisatie van de risico's en het beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's moet worden opgenomen.

Gemeentelijk beleid

Hoe we omgaan met risico's en de bepaling en aanwending van het weerstandsvermogen hebben we vastgelegd in de Financiële Verordening en de Nota Financiële Sturing. De recentste versie van dit document is door de raad vastgesteld in februari 2020. Veel van het onderstaande is terug te leiden tot de afspraken die in de Nota Financiële Sturing staan. Ons beleid is erop gericht om goed zicht te hebben op de risico's die het behalen van onze doelstellingen in de weg kunnen staan. De risico's die we onderkennen worden geanalyseerd en afhankelijk van het type risico worden beheersmaatregelen opgesteld en uitgevoerd. Dit proces is cyclisch opgebouwd en maakt onderdeel uit van ons planning-en-control-instrumentarium.

Over de aanwending van de weerstandscapaciteit bepaalt ons beleid:

- Voor zover mogelijk treffen we maatregelen ter beperking van de schade.
- Voor zover de schade niet kan worden beperkt, analyseren we in hoeverre de kosten kunnen worden betaald uit de daarvoor bedoelde programmabudgetten. Dit geldt ook voor de kosten die verbonden zijn aan het treffen van de maatregelen.
- Als dat niet mogelijk of bestuurlijk ongewenst is, wordt een beroep gedaan op de aanwezige weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Zoals er sprake is van incidentele en structurele risico's, zo is ook sprake van incidentele en structurele weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel is opgenomen welke onderdelen kunnen worden onderscheiden binnen onze gemeente en in hoeverre deze structureel of incidenteel zijn.

Conclusie op basis van dit overzicht is dat er aanmerkelijk meer incidentele dan structurele dekking is. Dit is geen probleem. Bij de kwantificering van de risico's wordt hiermee rekening gehouden door structurele risico's dubbel te laten meetellen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat een structureel risico binnen een tijdsbestek van 3 tot 4 jaar kan worden opgevangen, waarbij in het eerste jaar de impact 100% bedraagt, in het tweede jaar 75%, in het derde jaar 25% en in het vierde jaar 0%.

Bedragen x € 1.000		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene reserve	incidenteel	20.271	22.348	27.351	29.616	31.890	33.889
Beklemmingen Alg. reserve	incidenteel			-300	-300	-300	-300
Algemene reserve grondbedrijf	incidenteel	5.062		4.874	4.874	4.874	4.874
Niet bestemd deel van bestemmingsreserves	incidenteel			n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Stille reserves	incidenteel	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	structureel	26	26	27	27	27	27
Onbenutte belastingcapaciteit	structureel	3.152	3.152	3.058	3.058	3.058	3.058
Totaal (excl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 25.359	€ 22.374	€ 31.952	€ 34.217	€ 36.491	€ 38.490
Totaal (incl. onbenutte belastingcapaciteit)		€ 28.511	€ 25.526	€ 35.010	€ 37.275	€ 39.549	€ 41.548

Op de tabel is de volgende toelichting te geven:

- Algemene reserve. De incidentele weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden wordt hoofdzakelijk gevormd door de algemene reserve. Andere reserves worden niet meegerekend, omdat hiervoor een bestemming in de begroting is opgenomen.
- Beklemmingen Algemene Reserve: Binnen de Algemene Reserve zijn er twee 'gelabelde' bedragen: het investeringsfonds Sociaal Domein en de Volkshuisvestingsreserve. Omdat deze beklemmingen hiermee het karakter hebben van een bestemmingsreserve, wordt dit niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.
- Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). In het overzicht met risico's worden ook de risico's ten aanzien van grondexploitaties meegenomen. Daarom wordt ook de ARG meegenomen in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Niet bestemd deel van de bestemmingsreserves. Indien er aan bestemmingsreserves geen volledig bestedingsdoel is gekoppeld, kan (een deel van) een bestemmingsreserve meegenomen worden in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit.
- Stille reserves. De stille reserves van de gemeente Woerden worden vanwege hun speculatieve karakter op 0 gewaardeerd.
- Post onvoorzien. Ter dekking van onvoorzien begrotingsuitgaven in de loop van het jaar is in de begroting een budget onvoorzien opgenomen. Dit budget is gebaseerd op een norm van € 0,50 per inwoner.
- Onbenutte belastingcapaciteit. Deze indicator geeft aan in welke mate wij risico's kunnen opvangen door belastingen te verhogen en zo de inkomsten te verhogen. Daarbij maken wij gebruik van de zogenoemde artikel 12-norm. Dit is de norm waarmee het Rijk aangeeft tot welk bedrag de OZB kan worden verhoogd op het moment dat een gemeente in financiële problemen komt. De berekening ziet er als volgt uit:

	Baten begroting 2022	Tarief OZB	Totale WOZ-waarde
Eigenaren woningen	10.036	0,1111%	9.033.303
Eigenaren niet-woningen	3.642	0,3441%	1.058.413
Gebruikers niet-woningen	2.293	0,2508%	914.274
Totale baten	15.971		11.005.991
Art.12-norm		0,1729%	
Maximale baten (0,1729% x totale WOZ-waarde)	19.029		
Onderdekking rioolheffing		-	
Onderdekking afvalstoffenheffing		-	
Onbenutte ruimte (maximale totale baten)	€ 3.058		

Risico's

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel (rest)risico van € 100.000 of meer laten zien en waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen. Het overzicht toont 21 van de in totaal 42 geïnventariseerde risico's. Deze risico's vertegenwoordigen in euro's uitgedrukt 95% van het totaal aan risico's. Wij presenteren, conform de nota Financiële Sturing, alleen de risico's van € 100.000 of meer, om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn. De risico's kleiner dan € 100.000 zijn als totaalregel onderaan de tabel opgenomen.

In algemene zin is het risicoprofiel iets toegenomen. Dit wordt voornamelijk verklaard doordat we de afgelopen jaren steeds te maken hebben met stijgende zorgkosten, maar ook met bijvoorbeeld stijgende kosten in het ruimtelijk domein en de coronacrisis. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de prijsstijgingen op de wereldmarkt hebben hun weerslag op de risico-inschatting, zowel door directe kostenstijgingen als via een hoger risico dat garantiestellingen worden aangesproken of leningen niet worden terugbetaald.

Anderzijds hebben we voor een aantal risico's het risicoprofiel verlaagd, daar waar we constateren dat er afdoende beheersmaatregelen zijn getroffen of geen sprake is van een financieel risico. De belangrijkste hiervan is het gemeentefond: het risico van de Herijking is nu verlaagd, omdat deze herijking nu verwerkt is in de algemene uitkering en daarmee ook in deze begroting. Daartegenover staat wel een hogere onzekerheid over eventuele (negatieve) bijstellingen.

Pro-gramma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge-voerd	Impact	Kans	I/S *	Kans x omvang (in €)
6	Grondexploitaties	Binnen de grondexploitaties bestaan risico's op o.a. kostenstijgingen, lagere opbrengsten en langere exploitatieperiodes. In het MPG (Meerjarenperspectief Grondbedrijf) zijn deze risico's via een Monte Carlo simulatie berekend.	Projectbeheersing van de grondexploitaties, sturing op de (financiële) uitkomst.	Ja				6.100.000
6	Energiekosten	Stijgende energiekosten	Besparingsmaatregelen, bijv. door isolatie.	Nee	2.000.000	50%	S	2.000.000
2	IBOR - Riolering	De prijsstijging in de sector Grond-, Weg- en Waterbouw is al jaren hoger dan de indexatie die op de gemeentebegroting wordt toegepast. Tevens zijn budgetten IBOR bij de Strategische Heroriëntatie verlaagd. Hierdoor kunnen minder activiteiten worden uitgevoerd. Hiermee komen (wettelijke) taken van R&B onder druk te staan. Gevolgen van imago schade tot juridische aansprakelijkheid. Overschrijding voor producten waar lopende contracten met landelijke indexen zijn voorgeschreven of waar wettelijke zorgplicht dwingt tot ingrijpen ook als het budget niet toereikend is.	In de voorjaarsrapportage het verschil tussen de gemeenteindex en landelijke index corrigeren.	Ja	1.250.000	75%	S	1.875.000
3	Maatwerk jeugd	Toenemende kosten jeugdzorg Doordat jeugdzorgtaken 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen voor ondersteuning. Een specifieke oorzaak voor dit risico is dat andere organisaties dan de gemeenten (mn SAVE en de huisartsen) jeugdigen kunnen indiceren voor hulpverlening.	Invoering van casemanagement en zorg op maat tegen zakelijke insteek. Doorontwikkelen van prognosemodel.	Ja	1.750.000	50%	S	1.750.000
3	WMO	Toenemende kosten door vergrijzing Prognose van de VNG is stijging van 7% per jaar. Dit wordt veroorzaakt door vergrijzing, maar ook de aanzuigende werking door het abonnementstarief.	Mogelijke maatregel in het volume van de verstrekking, aantal uur per week dat Huishoudelijke hulp verstrekt wordt. Onderzoeken welke ruimte de wet biedt. Andere maatregelen onderzoeken met sociaal team.	Nee	1.750.000	50%	S	1.750.000
7	Rente	Bij crisis/ inflatie is er kans op een rentestijging hetgeen gevolgen heeft voor de begroting	Temporiseren of verminderen van investeringen en/of uitgaven.	Nee	1.200.000	50%	S	1.200.000

Pro-gramma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact	Kans	I/S *	Kans x omvang (in €)
7	Gemeentefonds	Rijksbestedingen vallen uiteindelijk mogelijk lager uit dan waar in de meicirculaire 2022 rekening mee is gehouden. Als gevolg van trap-op-trap-af systematiek kan de Algemene Uitkering hoger of lager uitvallen. De klimaat- en stikstoffondsen van de rijksoverheid zorgen o.a. voor een hogere Algemene Uitkering. Als de werkelijke uitgaven achterblijven dan wordt ook de algemene uitkering neerwaarts bijgesteld.	Stelpost in begroting opgenomen.	Nee	2.000.000	25%	S	1.000.000
2	IBOR - Openbare verlichting	Het verlichtingsareaal is sterk verouderd en de constructieve veiligheid is niet inzichtelijk.	Lichtmasten ouder dan 40 jaar worden op sterkte gemeten obv een z.g.n. rotatie-meting. Op basis van inspectie wordt een vervangingsprogramma voor geheel OVL-areaal opgesteld en daarna uitvoeren.	Nee	1.000.000	75%	I	750.000
2	IBOR - Meldingen Openbare Ruimte	De toename in meldingen hebben een negatief effect op de effectieve inzet van middelen en personeel. Inzet van geld en capaciteit voor meldingen heeft een negatief effect op de beschikbare middelen voor regulier onderhoud.	1. Maatregelen voor het inlopen van achterstanden in onderhoud per beheerdiscipline. 2. Communicatie over vertragingen en capaciteitsproblemen, om dubbele meldingen te voorkomen.	Nee	400.000	75%	S	600.000
3	Werk en inkomen	Doordat de door de gemeente uitgevoerde taken op het gebied van werk & inkomen 'open einde regelingen' zijn, is geen zekerheid te krijgen en geen grens te stellen aan het aantal aanvragen om voor een uitkering in aanmerking te komen. Daarnaast wordt begroot op basis van een BUIG-budget dat wij van het rijk ontvangen in april van het voorgaande jaar. Dit wordt nadien nog 3x bijgesteld tot het definitieve bedrag. Dit kan zowel positief als negatief uitvallen.	* Adequaaf begroten door zowel Ferm Werk als gemeente * juiste ervaringscijfers genereren * prognoses opstellen * juiste informatie verwerven over arbeidsmarktontwikkelingen en instroom statushouders * actuele budgetoverzichten bijhouden * krachtige inzet op uitstroombesluit via prestatieafspraken en de opgaven werk & inkomen en integratie statushouders * scherpe analyse van de kwartaalrapportages van FermWerk	Ja	600.000	50%	S	600.000

Pro-gramma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat- regel uitge- voerd	Impact	Kans	I/S *	Kans x omvang (in €)
7	Leningen / Garantiestellingen	De gemeente staat garant voor leningen aan instellingen met een maatschappelijk belang. Uitstaande leningen worden mogelijk niet terugbetaald of uitstaande garanties worden aangesproken doordat de betreffende partij in financiële problemen komt. Een groot deel van de garantiestellingen heeft betrekking op leningen aan woningcorporaties die via het WSW worden geborgd. Als gemeente hebben wij hierbij een achtervangpositie.		Nee	10.000.000	5%	I	500.000
1	Privacy	Datalek, zoals bedoeld in de AVG. Hiervoor kunnen boetes opgelegd worden door de Autoriteit Persoonsgegevens	Technische maatregelen, verhogen bewustzijn en aanstelling van een Functionaris Gegevensbeheer.	Ja	1.000.000	50%	I	500.000
1	Personeel en Organisatie	Kwalitatieve en/of kwantitatieve mismatch tussen gevraagde omvang en competenties van de formatie ten opzichte van de aanwezige omvang en competenties. Ook ziekteverzuim, mede door de coronasituatie leidt tot hogere uitval van medewerkers. Dit kan ook leiden tot hoge kosten voor inhuur.	Constante aandacht van het management voor omvang en de kwaliteit van de formatie en sturing op inhuur. Opleidingsmogelijkheden bieden, zoals via de Groene Hart academie.	Ja	400.000	50%	S	400.000
1	Continuïteit ICT voorzieningen	Externe aanvallen (Hacking / DDOS-aanvallen), stroomstoringen. ICT architectuur is kwetsbaar met als gevolg een instabiele of niet werkende netwerkomgeving. Continuïteit van dienstverlening en werkprocessen komt hiermee in gevaar.	1. Aandacht voor gevaren van bijv. phishingmails in de organisatie. 2. Uitwijkmogelijkheden inrichten 3. Analyse van ICT-architectuur 4. Meer samenwerken in plaats van zelf ontwikkelen. 5. Crisisplan schrijven en oefenen crisis. 6. Aanpakken kwetsbaarheden.	Ja	750.000	50%	I	375.000
4	Onderwijshuisvesting	De gemeente heeft een wettelijke financiële taak ten aanzien van het herstel van constructiefouten in schoolgebouwen. Als bij de bouw van nieuwe schoolgebouwen sprake is van constructiefouten; dit kan (financiële) consequenties voor de gemeente hebben.	Indien een aanvraag wordt ingediend om de vergoeding van de herstelkosten van de constructiefouten: onderzoek naar de vraag of er inderdaad sprake is van constructiefouten. Daarnaast onderzoek naar de verhaalbaarheid van de kosten op aannemer, architect en/of eventuele rechtsopvolgers. Ook onderzoek naar de rol en de verantwoordelijkheid van de school als bouwheer en van de rol van de gemeente.	Nee	1.000.000	25%	I	250.000

Pro-gramma	Omschrijving	Toelichting	Beheersmaatregel	Maat-regel uitge-voerd	Impact	Kans	I/S *	Kans x omvang (in €)
6	Harmelerwaard	Toekomstvisie Harmelerwaard heeft mogelijk gevolgen voor realiseren ontsluitingsweg. Mogelijk afboeking van reeds gemaakte plankosten	Afhankelijk van uitkomst toekomstvisie.	Nee	1.000.000	25%	I	250.000
Overhead	Juridische zaken	Juridische kwaliteit van het handelen van de gemeente voldoet niet; kwaliteitsnormen worden niet altijd gehaald en regelgeving is niet (volledig) actueel, de gemeente voldoet niet aan alle wet- en regelgeving door achterstand implementatie wet- en regelgeving. Geen/minimale inzet op juridische kwaliteitszorg	Geen	Nee	400.000	25%	S	200.000
6	Legesopbrengsten	Teruglopende bouwactiviteiten of uitstel van projecten kunnen leiden tot lagere opbrengsten van bouwleges.		Nee	200.000	75%	I	150.000
5	Tijdelijke huisvesting schoollocaties	In het nieuwe IHP is de fasering voor nieuwbouw van scholen zo opgesteld dat alleen voor de St. Bavoschool in 2024 tijdelijke huisvesting benodigd is. Indien de uitvoering qua planning toch anders verloopt bestaat het risico dat er toch voor een aantal scholen tijdelijke huisvesting benodigd is.	Monitoring	Ja	300.000	25%	S	150.000
2	IBOR - Elektrische installaties	De elektrische installaties van de gemeente (ook buiten IBOR) zijn niet aantoonbaar elektrisch veilig. Veilig werken cf. de regelgeving is niet mogelijk doordat geen Installatieverantwoordelijke binnen de gemeente is aangewezen en er geen handboek voor aanwezig is.	Geen	Nee	1.000.000	5%	S	100.000
2	Verkeersmaatregelen	Draagvlak voor maatregelen ontbreekt (bij omwonenden of politiek), danwel de bodemgesteldheid zorgt voor langere doorlooptijd, juridische procedures en extra kosten.	Adequate projectbeheersing met veel aandacht voor communicatie met de omgeving.	Nee	400.000	25%	I	100.000

Subtotaal risico's groter dan of gelijk aan € 100.000								€ 20.600.000
Subtotaal risico's kleiner dan € 100.000								€ 1.000.000
Totaal risico's								€ 21.600.000

Fraude- en continuïteitsrisico's

Net als elke organisatie loopt ook de gemeente Woerden een risico op fraude. Hiervoor is een frauderisicoanalyse uitgevoerd en wordt in de organisatie aandacht besteed aan het onderwerp integriteit.

Gezien het positieve structurele saldo van de begroting is het continuïteitsrisico beperkt. Daarnaast is er het 'vangnet' van een artikel-12 status, hierdoor is het niet mogelijk voor een gemeente om failliet te gaan. De ontwikkeling van de schuldquote blijft in dit kader wel een punt van aandacht.

Niet kwantificeerbare risico's

Niet alle risico's zijn in een geldswaarde uit te drukken. Dat wil niet zeggen dat dergelijke niet kwantificeerbare risico's geen schade aan de gemeente kunnen berokkenen. Hier moet met name gedacht worden aan gebeurtenissen die imagoschade tot gevolg hebben. Het spreekt voor zich dat dergelijke risico's om beheersmaatregelen vragen en een plek in deze paragraaf verdienen, wanneer de impact ervan groot kan zijn. Dit betreft bijvoorbeeld:

- Juridische risico's / aansprakelijkheidsstelling
- Gewenste maatschappelijke effecten van het beleid worden niet bereikt
- Frauderisico's en integriteitsrisico's
- Mogelijke wijziging energiebijdragen vanuit het Rijk

Weerstandsvermogen

Het totaalbedrag aan kwantificeerbare risico's bedraagt € 21.600.000. Het is te verwachten dat het jaarlijkse totaal berekende bedrag aan risico's fluctueert. In de nota Financiële Sturing is een bandbreedte afgesproken. Die bandbreedte is:

- minimaal de totale netto waarde van de geïntariseerde (rest)risico's (dit zijn de risico's waarvoor geen voorziening of vereveningsreserve in het leven is geroepen) en
- maximaal de totale netto waarde van de geïntariseerde (rest)risico's maal een onzekerheidsfactor van 1,43. Deze onzekerheidsfactor gaat ervan uit dat de geïntariseerde (rest)risico's 70% van de totale risico's vormen.

Wij streven naar een weerstandsvermogen van 1,4 ten opzichte van de geïdentificeerde netto risico's die niet worden gedekt door bestemmingsreserves of voorzieningen.

De verhouding tussen de risico's en de benodigde weerstandscapaciteit binnen de afgesproken bandbreedte ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Beschikbare weerstandscapaciteit (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	25.359	22.374	31.952	34.217	36.491	38.490
Beschikbare weerstandscapaciteit (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	28.511	25.526	35.010	37.275	39.549	41.548
Ondergrens benodigde weerstandscapaciteit	19.650	19.550	19.550	19.550	19.550	19.550
Bovengrens benodigde weerstandscapaciteit (risico's x 1,43%)	28.100	27.957	27.957	27.957	27.957	27.957
Weerstandsvermogen (excl. onbenutte belastingcapaciteit)	1,3	1,1	1,6	1,8	1,9	2,0
Weerstandsvermogen (incl. onbenutte belastingcapaciteit)	1,5	1,3	1,8	1,9	2,0	2,1

Uit de tabel blijkt dat er ook bij het opstellen van de begroting voor de risico's onvoldoende dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit, gemeten naar de huidige afspraken omtrent de bandbreedte. Het weerstandsvermogen bedraagt 1,8 (incl. onbenutte belastingcapaciteit) en 1,6 (excl. onbenutte

belastingcapaciteit). Dit is boven de gewenste 1,4. Doordat het eigen vermogen de komende jaren wordt versterkt, via de jaarlijkse toevoeging aan de Algemene Reserve van € 2 miljoen, ontwikkelt de weerstandsratio zich daarnaast in gunstige zin.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Zij kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Daarom schrijft het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voor dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat:

- a. 1) netto schuldquote en 2) netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
- b. solvabiliteitsratio
- c. grondexploitatie
- d. structurele exploitatieruimte
- e. belastingcapaciteit

In onderstaande tabel geven we de kengetallen en hun verloop weer.

Kengetal	Rekening 2020	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
a1. netto schuldquote	129%	158%	152%	161%	165%	181%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	128%	157%	151%	161%	164%	180%
b. solvabiliteitsratio	23%	17%	20%	21%	22%	22%
c. grondexploitatie	-4%	9%	10%	12%	16%	12%
d. structurele exploitatieruimte	2,4%	1,2%	3,4%	5,1%	5,6%	1,3%
e. belastingcapaciteit	105%	114%	113%	113%	113%	113%

Aan de kengetallen zijn door de toezichthouder geen normen verbonden, maar ze hebben wel een signaleringswaarde. Deze signaleringswaarden zijn als volgt:

Signaleringswaarden	Minste risico	Neutraal	Meeste risico
a1. netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
a2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
b. solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
c. grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
d. structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
e. belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen geven inzicht in de (ontwikkeling van de) financiële positie van de gemeente. Ze maken onder meer inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Daarnaast geven ze inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de gemeente. Hieronder wordt per kengetal uitgelegd welke verhouding wordt uitgedrukt en hoe het desbetreffende kengetal zich ontwikkelt.

a. netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de financiële positie drukken. De signaalwaarde voor de netto schuldquote bedraagt 130%. Wanneer de netto schuld groter is dan 130% van de inkomsten, is sprake van een erg hoge schuld.

b. solvabiliteitsratio

Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% (signaalwaarde) heeft een gemeente haar bezit zwaar belast met een schuld.

c. grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de in exploitatie genomen bouwgronden) is ten opzichte van de totale jaarlijkse baten. Het geeft aan of een gemeente veel geld heeft geïnvesteerd in haar grondexploitatie. Dit geld moet namelijk nog worden terugverdiend vanuit grondverkoop. Een grondexploitatie van 20% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

d. structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in welke mate de structurele lasten van de gemeente worden gedekt door structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat er sprake is van een structureel sluitende begroting. Wanneer dit kengetal negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten in de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

e. belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag is, betekent het dat de gemeente in principe nog meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt, is een politieke beleidskeuze. Een kengetal boven de 100% kan een indicatie geven van de mate waarin de gemeente voor het structureel kunnen dekken van de begroting afhankelijk is van de eigen belastingbaten. Dit is echter niet alleen bepalend. Met name de eventueel nog beschikbare ruimte in de onbenutte OZB-belastingcapaciteit geeft aan of er nog ruimte is voor verhoging van de OZB-baten.

Analyse ontwikkelingen kengetallen

De schuldquote blijft zoals bekend een punt van aandacht. Door het doorschuiven van investeringen en de hogere baten in de begroting ontwikkelt de schuldquote zich op korte termijn gunstiger dan in de Begroting 2022 opgenomen. Op de langere termijn (2026 en verder) stijgt deze wel hard. Dit komt met name door forse investeringen in de Rembrandtbrug en nieuwe schoolgebouwen (Integraal Huisvestingsplan). Daarnaast wordt de Algemene Uitkering vanaf 2026 veel lager geraamd.

PARAGRAAF 3 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De gemeente heeft de openbare ruimte in beheer. In die ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats, zoals wonen, werken en recreëren. Voor die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen op gebied van infrastructuur (wegen, water, riolering, kunstwerken), voorzieningen (groen, verlichting, sportfaciliteiten) en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continu budgettaire middelen vergt. Doel van deze paragraaf is om daar inzicht in te geven en het kader te schetsen voor zes hoofdonderwerpen: integraal beleid openbare ruimte (o.a. wegen, groen, kunstwerken en meubilair), riolering, baggeren, sportvelden, begraafplaatsen en gebouwen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Beheerplannen

Voor de meerjarige onderhoudsramingen van enige omvang wordt in Woerden gewerkt met beheerplannen waarin, gekoppeld aan de keuze voor een bepaald onderhoudsniveau, een meerjarenraming van de kosten wordt gemaakt. Daarbij worden die kosten van onderhoud gesplitst naar:

- klein onderhoud (dekking kosten via exploitatie);
- groot onderhoud (dekking kosten via exploitatie of via investering);
- vervangingen/renovaties (dekking kosten via kapitaalkrediet);

Deze beheerplannen omvatten in principe een periode van 5 tot 10 jaar.

3. Beleid en belangrijkste projecten per hoofdonderwerp

Integraal beheer openbare ruimte

Het IBOR-model gaat in de basis uit van het bekende onderstaande model waarbij aan 3 verschillende knoppen wordt gedraaid. Alle 3 houden direct verband met elkaar, dus draai je aan 1 dan bewegen de andere 2 mee.

Gemeente Woerden maakt gebruik van de kwaliteitsnormen conform de landelijke richtlijnen van het CROW (Beeldkwaliteit openbare ruimte\kwaliteitscatalogus openbare ruimte, 11-12-2018). De kwaliteitscatalogus openbare ruimte beschrijft onderhoudsniveaus voor objecten in de openbare ruimte. Om de beeldkwaliteit helder te beschrijven, is gekozen voor vijf onderhoudsniveaus. De vijf niveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). De gemeente is wettelijk gehouden aan de zorgplicht, waarbij niet onnodig de veiligheid voor gebruikers van de openbare ruimte op de proef wordt gesteld.

Niveau	Omschrijving	Indicatie kwaliteit	Relatie met wegbeheer
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Er is geen schade
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Er is enige schade, maar de waarschuwingsgrens is nog niet overschreden
B	Basis	Functioneel	De waarschuwingsgrens is overschreden: er is klein onderhoud nodig of binnen vijf jaar is groot onderhoud nodig
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	De richtlijn is overschreden: er is binnen twee jaar groot onderhoud nodig
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkstelling of sociale onveiligheid	De richtlijn is meer dan één klasse overschreden: er is direct groot onderhoud nodig

Onderhoudsniveaus conform de beeldkwaliteit systematiek (CROW, 2018)

De meetlat voor de kwaliteit bestaat uit 4 elementen.

- 1) Het niveau
- 2) Een foto
- 3) Een toelichting
- 4) Een norm

Hieronder staat een voorbeeld weergegeven voor het onderdeel voegwijdte en levenskracht bomen:

A+	A	B	C	D
				
Er is geen voegwijdte. Er is geen schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is lichte voegwijdte. Er is enige schade volgens de CROW-systematiek voor wegbeheer.	Er is enige voegwijdte. De waarschuwingsgrens van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is aanzienlijke voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is overschreden.	Er is grote voegwijdte. De richtlijn van de CROW-systematiek voor wegbeheer is met meer dan één klasse overschreden. Er is sprake van onderhoudsachterstand.
voegwijdte ≤ 5 mm	voegwijdte ≤ 10 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte ≤ 20 mm	voegwijdte > 20 mm

Voorbeeld beeldkwaliteit voegwijdte (CROW, 2018)

A+	A	B	C	D
				
De boom is zeer gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en levenskrachtig.	De boom is gezond en redelijk levenskrachtig.	De boom is niet gezond en nauwelijks levenskrachtig.	De boom is (bijna) dood.
levenskracht goed	levenskracht redelijk	levenskracht matig	levenskracht slecht	levenskracht dood

Voorbeeld beeldkwaliteit levenskracht bomen (CROW, 2018)

Bij het meten van de kwaliteit is het volgende meegenomen.

Schoon:

Het gaat er hierbij om of de openbare ruimte schoon en netjes is. Bij dit onderdeel wordt gekeken naar de volgende elementen:

Verharding: Zwerfafval, onkruid en natuurlijk vuil (bladeren etc.);

Groen: Zwerfafval, onkruid, bladafval;

Meubilair: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen);

Speelvoorzieningen: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen);

Civiele kunstwerken: graffiti, aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) op civiele kunstwerken zoals bruggen en beschoeiing;

Water: zwerfafval, vegetatie in water;

Afvalbakken: graffiti en aanplakbiljetten, natuurlijke aanslag (bijv. algen) en vullingsgraad afvalbak.

Heel en veilig:

De meting heeft ook in beeld gebracht of er schade in de openbare ruimte aanwezig is. Deze schade kan invloed hebben op de uitstraling (beeld), de bruikbaarheid (comfort) en de veiligheid van de openbare ruimte.

Verharding: o.a. scheuren, spoorvorming en verzakking van asfalt en elementenverharding, halfverharding en de zichtbaarheid van de wegmartering;

Groen: o.a. snoeibeeld, beschadigingen, vitaliteit, kaal oppervlak, overgroei over verharding van al het groen in de openbare ruimte;

Meubilair: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen, rotting;

Civiele kunstwerken: o.a. gaten, scheuren, rotting, beschadigingen, scheefstand, verzakking van met name bruggen en beschoeiing;

Water: niet van toepassing;

Afvalbakken: o.a. scheefstand, beschadigingen, loszittende of ontbrekende delen.

Alle vijf de onderhoudsniveaus zijn in de praktijk aan te treffen. Om het ambitieniveau te formuleren en eventueel voor te schrijven in een opdracht, gebruiken wij alleen de niveaus A, B en C. Niveau D kan een beheerder niet kiezen als ambitieniveau of eis, omdat voor dit niveau geen onderhoud nodig is. Niveau D is slechts bedoeld om te kunnen meten dat niveau C niet is behaald. Niveau A+ is vooral een opleveringskwaliteit (aanleg), die moeilijk voor langere tijd vast te houden is. De onderhoudsniveaus zijn in deze kwaliteitscatalogus zo veel mogelijk gerelateerd aan bestaande onderhoudsrichtlijnen voor wegverhardingen en aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). De onderhoudsniveaus voor verhardingen zijn afgeleid uit de richtlijnen, de waarschuwingsgrenzen en de visuele inspectie voor wegbeheer uit CROW-publicatie 146 en 147.

Kwaliteitsniveaus vertaald naar de begroting

De kwaliteitsniveaus (geldend is na de Strategische Heroriëntatie: wettelijke zorgplicht) zijn in financiële zin vertaald in de begroting (zie ook programma 2). De hierna volgende tabel geeft weer wat de budgetten zijn voor onderhoud (interne uren en derden), overig (kapitaallasten, belastingen etc.) en voor vervanging en reconstructie. De vervangings- en reconstructie maatregelen worden daarbij gedeeltelijk via investeringen gefinancierd. Daarnaast zijn investeringen opgenomen die worden afgeschreven. In de tweede kolom staan de investeringen 2023. Op grond van het in deze bijlage opgenomen overzicht autoriseert uw raad de kredieten.

BEGROTING 2023		Onderhoud 2023	Kapitaallasten 2023	Totaal exploitatie 2023	Vervanging/ reconstructie
A) IBOR	1-Verhardingen	1.460.412	3.468.110	4.928.522	3.895.000
	1-Straatreiniging	600.016	3.500	603.516	0
	1-Gladheidbestrijding	367.698	55.503	423.201	0
	2-Groenvoorziening	3.407.696	279.747	3.687.443	1.065.000
	2-Onkruidbestrijding	651.106	0	651.106	0
	2-Speelvoorzieningen	230.104	239.202	469.306	55.000
	3-Straatmeubilair	225.917	0	225.917	0
	3-Verlichting	1.378.492	337.282	1.715.774	1.961.000
	4-Beschoeiingen	138.040	611.657	749.697	2.885.000
	5-Civiele kunstwerken	874.464	617.784	1.492.248	534.000
Subtotaal	€	9.333.945	5.612.785	14.946.730	10.395.000
B)	Riolering	2.304.081	1.893.300	4.197.381	6.570.000
C)	Baggeren	609.703	0	609.703	0
D)	Sportvelden	-78.571	659.384	580.813	177.000
	Begraafplaatsen	-303.054	126.971	-176.083	90.000
Totaal	€	11.866.104	8.292.440	20.158.544	17.232.000

Overzicht hoeveelheden IBOR (zie ook Zomerrib 2021)

In totaal beheert gemeente Woerden een areaal met een vervangingswaarde van meer dan 500 miljoen euro. Vervangingswaarde is, net als bij een auto, de actuele waarde van het object. In de onderstaande tabellen zijn de totale hoeveelheden van het areaal gegeven. Hierbij wordt per onderdeel de vervangingswaarde getoond.

Wegen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Asfaltverharding	1.200.000	m2	€ 148 mln
Elementenverharding	1.560.000	m2	€ 154 mln
Totale vervangingswaarde			€ 302 mln

Groen

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Bomen	30.000	stuks	€ 20 mln
Beplanting	670.000	m2	€ 10 mln
Gras	2.435.000	m2	€ 3,5 mln
Totale vervangingswaarde			€ 33,5 mln

Civiele kunstwerken

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Fiets- voetgangersbruggen	173	stuks	€ 14,5 mln
Vaste verkeersbruggen (alle verkeer)	100	stuks	€ 22 mln
Beweegbare bruggen (alle verkeer)	5	stuks	€ 16 mln
Damwandconstructies hout	17.000	m	€ 10 mln
Damwandconstructies kunststof	14.000	m	€ 11 mln
Damwandconstructies beton en staal	7.000	m	€ 15 mln
Kademuren	2.500	m	€ 7 mln
Onderdoorgangen (alle verkeer)	5	stuks	Onbekend
Fietstunnels	3	stuks	€ 4 mln
Steigers	92	stuks	€ 1 mln
Afmeervoorzieningen	ca. 750	stuks	€ 0,5 mln
Pontje	1	stuks	€ 0,5 mln
Geluidsschermen	600	m	€ 0,5 mln
Wegfundering De Kanis	1	Stuks	€ 10 mln
Totale vervangingswaarde			€ 112 mln

Diverse meubilair

Onderdeel	Hoeveelheid	Eenheid	Vervangingswaarde
Verkeerspalen	5.800	stuks	€ 0,5 mln
Verkeersborden	9.100	stuks	€ 0,5 mln
Hekwerken	31.500	stuks	€ 1 mln
NBd-borden	136	stuks	€ .3 mln
Dynamische zakpalen	2	stuks	€ 0,05 mln
Evenementeninstallaties	20	stuks	€ 0,6 mln
Overig	13.817	stuks	€ 3,5 mln
Speelplekken	224	stuks	€ 4,2 mln
Verkeersregelinstallaties	5	stuks	onbekend
Totale vervangingswaarde			€ 10,6 mln

Water

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Waterloop	1.965.046	m2	geen
Beschoeiingen	99.775	m2	€ 21 mln
Totale vervangingswaarde			€ 21 mln

Openbare verlichting

Onderdeel	Hoeveelheid	eenheid	Vervangingswaarde
Armaturen	11.473	stuks	€ 6,5 mln
Lichtmasten	10.516	stuks	€ 12 mln
Kasten ('eigen net')	26	stuks	€ 2,0 mln
Totale vervangingswaarde			€ 20,5 mln

De belangrijkste aandachtspunten:

Ad a: IBOR

1. Verharding (wegen), straatreiniging (inspectie om het jaar)

Voor het wegenonderhoud wordt op basis van de meeste actuele resultaten uit de weginspectie (d.d. zomer 2022) en het geldende wegenbeheerplan het benodigde onderhoud bepaald. Hierin zijn de doelstellingen vanuit het IBOR vertaald in concrete maatregelen. In dit laatste jaar van het beheerplan wordt proactief ingezet op het verder voorkomen van achterstallig onderhoud en het beheersbaar houden van de veiligheid. Tevens zijn de resultaten van de taskforce verwerkt in het onderhoudsprogramma. Het wegonderhoud wordt zo goed mogelijk afgestemd op het onderhoud van de rest van de openbare ruimte (groen, civiele kunstwerken, beschoeiingen en riolering). De in de tabel opgenomen budgetten zijn inclusief het ophogen van de verharding in zettingsgevoelige gebieden.

2. Groen en speelvoorzieningen (jaarlijkse inspectie)

Ook voor het onderhoud van het groen en de speelvoorzieningen gelden de beleidskaders vanuit het IBOR.

Groen: Daarnaast zijn het Groenblauwe Omgevingsplan en de periodieke inspecties de basis waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Het onderhoudsniveau wordt afgestemd op de omgeving en er wordt proactief ingezet op het voorkomen van achterstallig onderhoud in de toekomst.

Onkruidbestrijding op verharding: Sinds 2016 is het gebruik van chemische middelen op verharding niet meer toegestaan. Binnen de gemeente Woerden is gekozen voor het borstelen en af en toe branden van de verharding.

Speelplaatsen: Het regulier onderhoud van de speelplaatsen vindt plaats conform de doelstellingen vanuit IBOR en op basis van het Uitvoeringsplan Spelen 2017-2029.

3. Overig meubilair (vijfjaarlijks)

Het overige meubilair wordt onderhouden conform de doelstellingen vanuit IBOR, geldende richtlijnen en het beheerplan Meubilair. En bij vervanging wordt wanneer mogelijk gekozen voor een circulaire invulling.

4. Beschoeiingen (vijfjaarlijks)

Onderhoud en vervanging worden ingepland op basis van inspectie en de wettelijke zorgplicht, het Groenblauw Omgevingsplan en het Beheerplan Groenblauw.

5. Civiele kunstwerken (vijfjaarlijks)

Civiele kunstwerken (bruggen, tunnels, steigers e.d.) worden beheerd conform de wettelijke zorgplicht. De kwaliteit wordt gebaseerd op basis van inspecties en het beheerplan kunstwerken.

Ad B: Riolering

Eind 2022 is het eerste Gemeentelijk WaterbeleidsPlan 2018-2022 (GWP) vervangen door het Beleidsplan Gemeentelijk Water en Klimaatbestendig 2023-2027 (GWK). Dit is een strategisch beleidsplan waarin de invulling van het gemeentelijk waterbeheer en klimaatbestendige maatregelen staan beschreven. Het belangrijkste en kostbaarste middel voor het gemeentelijk waterbeheer zijn de riolering en bijbehorende voorzieningen. In het GWP zijn de aanwezige voorzieningen, beheer (onderhoud) en vervanging van de voorzieningen, de verbetermaatregelen en een overzicht van de financiële gevolgen opgenomen.

Op basis van het GWK, het beheerplan Riolering en het beheerplan Wegen wordt de riolering onderhouden, hersteld en waar nodig vervangen. Dit in het kader van het werk-met-werkprincipe.

Ad C: Baggeren

Het baggeronderhoud vindt in 2023 plaats op basis van het Groenblauw Omgevingsplan, afspraken met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en het beheerplan Groenblauw. Met name het onderdeel PFAS krijgt vanaf dit jaar nadrukkelijke aandacht. In overleg met het waterschap is een aanpak geformuleerd om tegen reële maatschappelijke kosten aan de normen te kunnen voldoen.

Ad D: Sportvelden/sporten in de openbare ruimte

Het onderhoud van de sportvelden wordt uitgevoerd conform het Sport- en speelbeleid uit 2015 en de keuzes uit de taskforce. In 2023 wordt wederom extra aandacht gegeven aan het faciliteren van sporten/bewegen in de openbare ruimte.

Begraafplaatsen

De gemeentelijke begraafplaatsen worden op kwaliteitsniveau B/C onderhouden. Entrees of andere gezichtsbepalende plekken op een begraafplaats worden voor het onderdeel 'schoon' onderhouden op kwaliteitsniveau B. De basis voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen is het Beleidsplan Gemeentelijke Begraafplaatsen Woerden 2020-2030. Op basis van dit beleidsplan zijn de geldende verordeningen aangepast en wordt ingezet op een kostendekkende exploitatie van begraven. In het beleidsplan is tevens een aanpak beschreven hoe de gemeente in de toekomst wil omgaan met veranderende behoeften omtrent afscheid, herdenken en lijkbezorging.

Vastgoed

Gemeentelijk vastgoed

Uitgangspunt voor het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed is het meerjaren-onderhoudsplan, gebaseerd op de NEN 2767. Het beleidsniveau voor de uitvoering is conditiescore 3 (wat overeenkomt met ongeveer het cijfer 6,5 op een schaal van 10). De actuele gemiddelde jaarlijks benodigde middelen voor uitvoering van het onderhoud bedragen ca. € 1,7 miljoen. De jaarlijkse begrotingslast voor het uitvoeren van onderhoud bedroeg ongeveer € 1,31 miljoen. Omdat er dan sprake zou zijn van een tekort in meerjarenperspectief, zou dit bij ongewijzigd beleid op termijn resulteren in een uitputting van de Bestemmingsreserve onderhoud gemeentelijk vastgoed. In de begroting van 2023 is daarom een structurele verhoging van de begrotingslast opgenomen om te borgen dat er in meerjarenperspectief voldoende dekking is voor de uitvoering van het planmatig onderhoud .

Met ingang van 2021 is het meerjaren-onderhoudsplan ten behoeve van het gemeentelijk vastgoed voor de periode 2021-2030 volledig geactualiseerd en omgezet naar een duurzaam meerjaren-onderhoudsplan (DMOP). Via het DMOP wordt inzichtelijk gemaakt welke duurzame keuzes gemaakt kunnen worden bij regulier vervangingsonderhoud op natuurlijke vervangingsmomenten. Voorbeelden van dergelijke duurzame keuzes zijn het gebruik van duurzaam materiaal, duurzame vervanging van componenten of onderdelen van installaties en het aanbrengen van isolatie bij vervanging van dakbedekking.

Extra investeringen die nodig zijn om gebouwen energieneutraal te maken of om het energielabel met stappen te verbeteren, zijn niet in het DMOP opgenomen. Dergelijke maatregelen vragen om aparte besluitvorming door de gemeenteraad. Het geactualiseerde meerjaren-onderhoudsplan wordt in Q4 2022 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

PARAGRAAF 4 FINANCIERING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

De financieringsparagraaf heeft als doel de raad te informeren over het beleid op het vlak van financiering/treasury en de daarmee samenhangende risico's.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) vormt het wettelijk kader. Het doel van deze wet is het bevorderen van de kredietwaardigheid en van de transparantie van het financieringsbeleid. In de Wet Fido zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie van de decentrale overheden. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente beschikt verder op grond van de Wet Fido over een Treasurystatuut dat op 16 december 2014 door de raad is vastgesteld. Dit statuut is ingegaan per 1 januari 2015 vanwege de samenwerking met Oudewater. Voor beide gemeenten geldt hetzelfde statuut.

Eind 2013 is de Wet Hof (Houdbare overheidsfinanciën) in werking getreden. Hierin is opgenomen dat het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsplicht hebben om de begrotingseisen te respecteren. De gelijkwaardige inspanning wordt uitgedrukt in een macronorm voor het EMU-saldo van de medeoverheden gezamenlijk.

Gemeenten, provincies, waterschappen en openbare lichamen ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn verplicht tot deelname aan schatkistbankieren, wat inhoudt dat zij hun liquide middelen moeten aanhouden bij de schatkist van het Rijk. Verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden is ingesteld om de overheidsschuld terug te dringen. Het rekening-courantsaldo bij de Bank Nederlandse Gemeenten wordt afgeroomd ten gunste van de rekening-courant van het Rijk.

Het beleid is erop gericht de rentelasten zo veel als mogelijk te beperken door op het juiste moment te consolideren op basis van de voorliggende treasuryprognose en de actuele renteontwikkeling.

3. Ontwikkelingen

Financieringspositie

Het geïnvesteerd vermogen, dat zijn de boekwaarden van alle geactiveerde investeringen (inclusief voorraden), bedraagt per 1 januari 2023 € 303 miljoen. Het schuldrestant van de aangetrokken langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2023 € 205 miljoen en de stand van de eigen reserves en voorzieningen € 75 miljoen, exclusief verliesvoorziening.

Risicobeheer

Onder risico's wordt begrepen: rente-, krediet-, liquiditeits- en valutarisico's. Deze spelen in Woerden als volgt een rol:

- De te beheersen renterisico's op grond van de Wet Fido uiten zich concreet in de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten beogen de renterisico's te begrenzen die verbonden zijn aan de korte en lange schuld. Deze worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.
- Valutarisico's spelen geen rol. Transacties in vreemde valuta doen zich niet voor en de gemeente neemt alleen deel in het aandelenvermogen van twee (semi-)overheidsgerichte instellingen, namelijk Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens. Dit aandelenbezit is echter niet gebaseerd op winst oogmerk c.q. speculatieve doeleinden. Het risico van deze aandelen vinden wij verwaarloosbaar. De aandelen worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs.
- De kredietrisico's zijn zeer gering. De risico's die voortvloeien uit een mogelijke waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het (niet) tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij (kredietrisico) worden in het Treasurystatuut geregeld conform de eisen die de Wet Fido stelt.

4. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximumbedrag waarvoor kortlopende middelen mogen worden aangetrokken op de geldmarkt. Dit maximum bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal (lasten) met een minimum van € 300.000. De kasgeldlimiet wordt voor 2023 geraamd op € 13,8 miljoen.

In onderstaande tabel is informatie opgenomen over de verwachte kasgeldlimiet. Bij het structureel overschrijden van de kasgeldlimiet dienen maatregelen genomen te worden zoals het aantrekken van langlopende geldleningen en/of het beperken van het aangaan van de korte schuld.

Grondslag	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	161.934	159.299	158.460	152.845
Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
- in bedrag	13.764	13.540	13.469	12.992
(bedragen x € 1.000)				

5. Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld is de mate waarin het saldo van de rentelasten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van een jaar of langer. Om dit risico te beperken, schrijft de wet voor dat herfinanciering jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal mag bedragen. Het doel van deze norm is om overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één jaar te voorkomen.

Indien wordt afgeweken van de renterisiconorm kan ontheffing worden verleend. Als bij afwijkingen de toezichthouder wordt geïnformeerd en ontheffing wordt verkregen, handelt de gemeente rechtmatig. Afwijking van de renterisiconorm is niet aan de orde voor de gemeente Woerden.

Grondslag	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Begrotingsomvang (excl. mutaties reserves)	161.934	159.299	158.460	152.845
Toegestane renterisiconorm				
- In procenten	20%	20%	20%	20%
- In bedrag, maximum	32.387	31.860	31.692	30.569
- In bedrag, minimum (wettelijk bepaald)	2.500	2.500	2.500	2.500
Renterisico				
- Renteherziening	0	0	0	0
- Aflossing	13.180	12.279	9.562	8.446
Renterisiconorm				
Toets renterisiconorm				
- Toegestane renterisiconorm	32.387	31.860	31.692	30.569
- Begroot renterisico	13.180	12.279	9.562	8.446
Overschrijding renterisiconorm	€ 19.207	€ 19.581	€ 22.130	€ 22.123
Onderschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
(bedragen x € 1.000)				

6. Renteresultaat op treasury

Het BBV geeft als aanbeveling om in de financieringsparagraaf het renteresultaat op de treasury op te nemen. Met onderstaand overzicht wordt gehoor gegeven aan deze aanbeveling.

	Begroting 2023
a1. externe rentelasten lange financiering	2.273.086
a2. externe rentelasten korte financiering	528.829
b. rentebaten	-2.000
totaal a+b	2.799.915
c1. rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-223.012
c2. rente projectfinanciering door te berekenen taakvelden	0
totaal c	-223.012
Saldo door te berekenen externe rente (a+b+c)	2.576.903
d1. rente over reserves	898.154
d1. rente over voorzieningen	131.065
d2. rente voorzieningen tegen contante waarde	0
totaal d	1.029.219
e. aan taakvelden door te berekenen externe rente (a+b+c+d)	3.606.122
f. werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	4.478.264
Renteresultaat op treasury (e-f)	-872.142

7. Financieringsbehoefte en leningenportefeuille

De financieringspositie heeft betrekking op de financiering van de organisatie voor de lange termijn. De financieringsstructuur wordt hierbij bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en vreemd vermogen versus de waarde van de investeringen. Zodra de financieringsmiddelen (de reserves, voorzieningen en opgenomen geldleningen) lager zijn dan het totaal van de boekwaarde van de investeringen, is dit een teken dat de gemeente een vaste geldlening moet gaan aantrekken.

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose. Op basis van de verwachte baten en lasten (kasstromen) wordt een schatting gemaakt van het verwachte liquiditeitsverloop. Voor een goede liquiditeitsplanning is vooral inzicht nodig in de financiële planning van grote projecten en investeringen. Wekelijks wordt de liquiditeitspositie bepaald waardoor snel ingespeeld kan worden op de financieringsbehoefte van de gemeente. Gelet op de verwachte financieringsbehoefte is het zeer waarschijnlijk dat één of meerdere nieuwe langlopende geldleningen moeten worden afgesloten.

Het verloop van het saldo van de langlopende geldleningen van de laatste 10 jaar en de hieraan gekoppelde gemiddelde rentepercentages zijn in onderstaande tabel opgenomen:

Datum	saldo langlopende leningen (x € 1.000)	gemiddelde rente	omslagperc.
1-1-2013	83.971	4,11%	3,75%
1-1-2014	83.659	3,92%	3,75%
1-1-2015	97.159	3,16%	3,75%
1-1-2016	88.418	3,52%	3,75%
1-1-2017	89.656	3,51%	3,75%
1-1-2018	94.872	3,22%	3,22%
1-1-2019	142.832	2,17%	2,20%
1-1-2020	146.826	2,04%	2,00%
1-1-2021	162.653	1,78%	2,00%
1-1-2022	166.594	1,44%	1,50%
1-1-2023	173.020	1,31%	1,50%

De afgesloten leningen van de laatste 10 jaar zijn in onderstaande tabel opgenomen:

jaar	bedrag (x € 1.000)	rente
2013	6.000	2,90%
2014	10.000	2,06%
2014	10.000	1,61%
2016	10.000	0,75%
2017	15.000	1,47%
2018	10.000	-0,33%
2018	15.000	1,31%
2018	2.119	0%
2018	30.000	1,41%
2019	25.000	0,69%
2020	30.000	0,72%
2021	17.000	0,45%
2022	28.000	1,03%

8. Uitgangspunten

In de meerjarenbegroting 2023-2026 is rekening gehouden met de volgende rentepercentages:

- Renteomslagpercentage 1,50 %
- Rente nieuwe investeringen 1,50 %
- Rente grondbedrijf 1,25 %

Het eerste jaar van investering wordt geen rente berekend.

De renteomslag is nagenoeg gelijk aan het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen. De Rentenotitie van de commissie BBV is hierin leidend.

9. Verwachting

De rente is de afgelopen jaren gedaald tot een historisch laagterecord in 2021, waarbij de rente zelfs negatief is geweest. In de tweede helft van 2021 begon de rente al licht te stijgen, in 2022 is de rentestijging extreem fors geweest: de 10-jaarsrente bij de BNG is sinds begin dit jaar gestegen van 0,42% tot 3,27%. Dit heeft grote gevolgen voor de rentelasten van nieuwe leningen, die hoger zullen liggen dan het percentage van de huidige rekenrente (1,5%). Dit heeft de komende jaren een negatief effect op de rentelasten die wij als gemeente moeten betalen. De Europese Centrale Bank heeft aangegeven de rente verder te zullen verhogen als dit nodig is om de inflatie tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen. De verwachting is dan ook dat de rente nog verder zal stijgen.

PARAGRAAF 5 BEDRIJFSVOERING

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Bedrijfsvoering draait om het sturen en beheersen van de organisatie om de geplande resultaten zo effectief en efficiënt mogelijk te realiseren. Het gaat dus om antwoorden op hoe-vragen. Vraagstukken waar het college zich dagelijks mee bezighoudt. Er zijn ook thema's die de kaderstellende rol van de raad raken. Deze paragraaf gaat daarop in.

2. Organisatieontwikkeling en bestuursopdracht

De ambtelijke organisatie werkt aan de uitvoering van het directieplan 'Huis op Orde', waarmee ingezet wordt op het verbeteren van het ritme, de structuur en de voorspelbaarheid in het werk. Dit creëert overzicht en maakt dat de organisatie adequater kan anticiperen en reageren op vragen van bestuur, samenleving en buitenwereld. Begin 2022 stelde de raad middelen beschikbaar uit het investeringsbudget van de bestuursopdracht voor alleen het project 'Processen structureren en sturingsinformatie' binnen het geheel van het directieplan 'Huis op orde' (D/22/048157).

De uitvoering van dit project is gestart, in 2022 wordt naast een organisatiebreed producten- en dienstenhandboek ook een begin gemaakt met het in kaart brengen en verbeteren van 10 organisatiebrede processen (denk aan haalbaarheidsverzoeken, beantwoording art 32/42-vragen, afhandelen klachten en bezwaarschriften). De looptijd van dit project is 24 maanden, waarbij wordt opgemerkt dat het verbeteren van processen een continue activiteit hoort te zijn in een organisatie. Het borgen van dit continu verbeteren is nadrukkelijk een punt van aandacht de komende jaren. Passend bij het streven naar continu verbeteren staat in 2023 de kernwaarde Eigenaarschap centraal binnen de organisatie. De kenmerken uit het bestuursakkoord van Woerden – betrouwbaarheid, dienstbaarheid en daadkracht – verbinden we in 2023 met de organisatie-kernwaarden: eigenaarschap, samenspel en avontuur. Dit krijgt ook een praktische uitwerking in het leeraanbod van de Groene Hart Academie.

3. Informatiebeleid

COVID-19 heeft de manier hoe wij kijken naar plaats- en tijdonafhankelijk werken blijvend en ingrijpend gewijzigd. Het gemeentehuis is niet meer leidend als plek waar je je werk gaat doen. Je werkt daar waar je dat het beste kunt doen. Dit heeft consequenties voor onze informatiehuishouding. Deze verschuiving leidt immers tot vraagstukken op het gebied van informatiebeveiliging, digitaal werken en een digitaal werkplekconcept. Vanzelfsprekend heeft ook het directieplan 'Huis op Orde – onderdeel processen en sturing' – consequenties voor hoe wij werken en dus ook voor onze informatiehuishouding.

In 2023 werken wij volgens onderstaande pijlers:

- Informatiebeveiliging

Woerden heeft in 2022 een goedkeurende auditverklaring gekregen op (opzet, bestaan en werking van) de algemene IT-beheersmaatregelen over 2021. In 2022 breiden we dit uit met meer informatiebeveiligingsmaatregelen en in 2023 gaan we hiermee door. Ook zullen we in 2023 zorgen dat de monitoring en respons verbeterd wordt. Daarnaast worden het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid in 2023 aangepast aan de huidige situatie.

- Digitaal werken

Sinds COVID is Microsoft Teams niet meer weg te denken in hoe wij digitaal (samen)werken. Het kantoor is ingericht om dit ook goed te faciliteren. In 2023 zullen we zorgen dat steeds meer informatie geïntegreerd wordt in dit platform. In 2023 zal dit platform ook geschikt zijn voor project- en programma's en voor telefonische bereikbaarheid.

- Digitaal werkplekconcept

Met de verschuiving naar hybride werken en digitaal samenwerken zijn wij genooddaakt om het digitaal werkplekconcept aan te passen. We gaan de flexibiliteit vergroten door laptopgebruik verder te faciliteren (in plaats van het gebruik van thin clients (vaste computers)). Dit, in combinatie met MS Teams, vergroot de bereikbaarheid van medewerkers en ook de mogelijkheden om effectiever digitaal te werken.

- Huis op orde

Met Huis op orde (onderdeel Processen) zorgen we voor ritme en cadans in de organisatie. Daarmee werken we aan continue verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners. Een deel van de verbeteracties zal liggen in procesaanpassingen of systeemaanpassingen die nodig zijn om in cadans te werken. Maar ook het verbeteren van sturingsinformatie zal gewenst zijn om voortdurend te kunnen bijsturen.

Naast deze pijlers zijn er landelijke ontwikkelingen:

- In 2022 is de Wet openbaarheid van bestuur vervangen door de Wet open overheid (Woo). De Woo legt ons de volgende verplichtingen op:
 - informatiehuishouding op orde brengen en houden;
 - overheidsinformatie duurzaam toegankelijk houden;
 - overheidsinformatie actief openbaar maken.
- Eind 2022 zal de Omgevingswet in werking treden. De transitie in het kader van de Omgevingswet vraagt om verbeteringen op gebied van digitale dienstverlening voor initiatiefnemers van projecten. Het vraagt ook om nieuwe en betere werkprocessen bij ons als gemeente en ook in de samenwerking met onze ketenpartners. We sluiten hierbij aan op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en richten voor onze werkprocessen nieuwe digitale systemen in. De verwachting is dat we in 2023 in Woerden nog bezig zijn met alle ICT-aanpassingen.
- Inwoners en bedrijven gebruiken steeds vaker digitale kanalen voor contact met onze gemeente. Voor eenvoudige producten en diensten beschouwen we deze als voorkeurskanalen. Een goede inrichting en werking van onze webtoepassingen is daarvoor noodzakelijk. We zorgen dat deze voldoen aan de eisen voor kwaliteit, toegankelijkheid, veiligheid en beschikbaarheid.
- Diverse archiefprojecten m.b.t. Basisadministratie Systemen (BAS) waarmee we de archieven voorbereiden op digitale overdracht naar het e-depot van het Regionaal Historisch Centrum.

4. Rechtmatigheid

Het college draagt zorg voor de rechtmatigheid van de beheerhandelingen. Het gaat hierbij om de rechtmatigheid van verschillende processen. Hiertoe is een plan van aanpak voor de verbijzonderde interne controle (VIC) opgesteld. Daarnaast geven de auditors (die de VIC uitvoeren) vergaande ondersteuning bij de uitvoering van de interne controle (IC). Hiermee worden stappen gezet richting de rechtmatigheidsverantwoording 2023. Door een wetwijziging wordt het college van Burgemeester en Wethouders vanaf boekjaar 2023 zelf verantwoordelijk voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Momenteel is het nog de accountant die hierover verslag uitbrengt en het gesprek voert met de gemeenteraad. In de toekomst moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De accountant betreft de rechtmatigheidsverantwoording nog wel bij het oordeel in zijn verklaring. De accountantscontrole is en blijft opgedeeld in een interimcontrole (tegen het einde van het kalenderjaar) en een jaarrekeningcontrole (na afloop van het kalenderjaar). Tijdens de interimcontrole vormt de accountant zich een beeld van de kwaliteit van de administratieve organisatie en van de interne beheersingssystemen. De belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten worden opgenomen in zijn managementletter. De opvolging van de aanbevelingen worden periodiek gemonitord. Ook het accountantsverslag dat daarna volgt over het *gehele* afgelopen boekjaar bevat aanbevelingen, adviezen en/of opmerkingen. Deze worden besproken met de verantwoordelijken en de opvolging wordt periodiek gemonitord. De managementletter en het accountantsverslag worden voorzien van een bestuurlijke reactie die wordt besproken in de Auditcommissie.

5. DVO met gemeente Oudewater

De gemeente Woerden voert zoals bekend ook taken uit voor de gemeente Oudewater. Deze dienstverlening is beschreven in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Deze DVO is op 16 juli 2020 door de gemeenteraden van zowel Oudewater als Woerden weer voor 5 jaar vastgesteld. Hiermee zijn de volgende bedragen gemoeid:

Omschrijving	Bedrag
Te ontvangen van de gemeente Oudewater:	
Bijdrage op basis van de DVO	5.663.737
Constructeur	16.151
Horecacoördinatie (t/m 2024)	21.535
BOA	59.223
Klimaatakkoord	92.000
btw	49.162
Totaal te ontvangen van de gemeente Oudewater	€ 5.901.808

Omschrijving	Bedrag
Te betalen aan de gemeente Oudewater:	
Bijdrage team Oudewater	120.000
Bijdrage in griffiekosten Oudewater	18.000
Totaal te betalen aan de gemeente Oudewater	€ 138.000

6. Indicatoren personeel en overhead

Vanaf het begrotingsjaar 2017 lichten gemeenten de effecten van beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. Dit wordt voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het gaat hier deels om indicatoren afkomstig uit <http://waarstaatjegemeente.nl> (-> product -> BBV). De overige indicatoren dienen uit eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden omdat er geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden dus niet ontsloten via waarstaatjegemeente.nl. De indicatoren zijn in de programmaverantwoording vermeld onder programma 1. Het betreft:

- Formatie
- Bezetting
- Apparaatskosten
- Externe inhuur
- Overheadkosten

Formatie/bezetting

De formatie van het ambtelijk apparaat voor het begrotingsjaar betreft het aantal fte's op peildatum dat is ingevuld met een vaste of tijdelijke aanstelling plus de nog in te vullen vacatures. Eén fte is het equivalent van een 36-urige werkweek. De totale bedrijfsomvang is inclusief de capaciteit die benodigd is voor taken die de organisatie uitvoert voor andere overheidsorganisaties. Het aantal fte's in het overzicht is exclusief de formatie van het RHC, het college, de griffie en de raad.

Externe inhuur

Kosten inhuur externen. Bron: eigen begroting.

Uitgangspunt is dat er beperkt kosten voor inhuur externen worden begroot. Externe inhuur is begroot op plekken waar het werkaanbod kan fluctueren, zoals in het sociaal domein (aanvragen) of burgerzaken (balie). Verreweg de meeste kosten voor externe inhuur worden uitgegeven in de projectenorganisatie. De projecten (ruimtelijke ontwikkeling en openbare ruimte) worden deels door eigen mensen uitgevoerd en deels door externe inhuur. In de begroting van de projecten worden de uren voor eigen mensen en externe inhuur meegenomen in de VAT-kosten. Overige externe inhuur wordt betaald uit de reguliere loonsom, bijvoorbeeld bij vacatures die op korte termijn ingevuld moeten worden met een externe.

	2021	2022	2023	2024
Fte's (peildatum 1 januari)	415,5	455	455	455
Ziekteverzuim (v.a. 2021 streefwaarde)	5,3%	5,7%	4,0%	4,0%
Aantal inwoners Woerden (peildatum 1 januari) *)	52.614	52.918	53.097	53.397
Aantal inwoners Oudewater (peildatum 1 januari) *)	10.138	10.178	10.261	10.281
Totaal aantal inwoners	62.752	63.096	63.340	63.678
Aantal fte's per 1000 inwoners	6,6	7,2	7,2	7,1

*) Het CBS levert de cijfers aangaande de ontwikkeling van inwonersaantallen voor gemeenten. Er zijn geen meerjarige prognoses beschikbaar.

7. Stelposten

Verspreid over de begroting zijn diverse stelposten opgenomen. In een overzicht samengebracht zijn dit de volgende:

Overzicht stelposten begroting 2023-2026				
	2023	2024	2025	2026
Stelpost besparing personeel openbare ruimte (loopbaanontwikkeling)	0	-150.000	-150.000	-150.000
Stelpost coalitieakkoord (voortgang bestuursopdracht)*	-585.000	-585.000	-585.000	-585.000
Kostendekkende evenementen	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Taakstelling sport (sportbedrijf vormen o.a. zwembaden, lagere lasten)	0	0	-200.000	-200.000
Stelpost gymlokaal Oudeland afstoten	-34.500	-1.639	-36.639	-36.639
Klompgebden (bruggen)	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Optimaliseren brugbedieningstijden	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Bomenonderhoud anders	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Extensiveren grasonderhoud 10K (in budget 2024 verwerkt)	0	0	0	0
Omvormen 30% beplantingsmateriaal 25K (in budget 2024 verwerkt)	0	0	0	0
Omvormen 10% grasareaal 10K (in budget 2024 verwerkt)	0	0	0	0
Inkomensvoorziening	-50.000	-150.000	-150.000	-150.000
Sociale werkvoorziening	-90.000	-240.000	-240.000	-240.000
Re-integratie	-50.000	-200.000	-200.000	-200.000
Jeugd	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
Totaal stelposten	-€ 933.500	-€ 1.450.639	-€ 1.685.639	-€ 1.685.639

* Inmiddels is hiervan nog € 200.000 gerealiseerd, waardoor nog een stelpost van € 385.000 resteert.

PARAGRAAF 6 VERBONDEN PARTIJEN

Wat is het doel van deze paragraaf?

Een gemeente kan in principe zelf bepalen hoe een bepaalde taak wordt uitgevoerd. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen de uitvoering zelf ter hand te nemen of de uitvoering te regelen (via een gemeenschappelijke regeling) met een aantal regiogemeenten gezamenlijk. Kernvragen blijven steeds of de doelstellingen van het uitvoerende orgaan corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente gerealiseerd worden.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijke risico's is het gewenst dat in de begroting aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een band heeft. Deze paragraaf geeft dan ook per verbonden partij informatie over die partij en over de doelstelling van het gemeentebestuur die via de verbonden partij wordt gerealiseerd.

Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie van een verbonden partij: "Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft".

Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij op basis van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een verbonden partij als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alleen een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – wanneer de gemeente een bestuurder of commissaris in de organisatie mag benoemen of voordragen – is er strikt genomen geen sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen dat er goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Ook een stichting waarin bijvoorbeeld de wethouder cultuur op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt – en dus niet de gemeente vertegenwoordigt – is volgens deze definitie geen verbonden partij.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, of een bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Dit betekent dat wanneer een verbonden partij failliet gaat, de deelnemers in deze verbonden partij, dus ook de gemeente Woerden, voor extra kosten komen te staan. Uit bovenstaande blijkt dus ook dat bij leningen en garantstellingen geen sprake is van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is geen sprake van een verbonden partij: het gaat om overdrachten (subsidiës).

Met deze paragraaf voldoen wij aan onze wettelijke plicht (BBV) om per verbonden partij inzicht te geven in de volgende onderwerpen:

- de beleidsvoornemens van de verbonden partij
- de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten
- onze visie op de verbonden partij in relatie tot de realisatie van de doelstellingen in onze programmabegroting
- naam en vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan begin en einde van het begrotingsjaar, het financiële resultaat van de verbonden partij

Aanvullend hierop, op grond van de Financiële verordening Woerden, staat in deze paragraaf informatie over beëindigde, nieuwe, en gewijzigde bestaande verbonden partijen en eventuele problemen bij verbonden partijen.

De kaders voor de verbonden partijen zijn vastgesteld in de nota Verbonden partijen.

De verbonden partijen waarin de gemeente Woerden bestuurlijke en financiële belangen heeft, worden hierna een voor een volgens hetzelfde stramien toegelicht.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Doel van deze regeling is het door de Veiligheidsregio Utrecht realiseren van een gelijkwaardig kwaliteitsniveau van de beheersing van rampen en crises in de Utrechtse gemeenten, waaronder het (verplicht) organiseren van brandweezorg op regionaal niveau. De gemeentelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een aantal crisisbeheersingsprocessen zoals: crisiscommunicatie, publieke zorg en nazorg. Geen enkele gemeentelijke organisatie is in staat om deze taken geheel op eigen kracht te vervullen. Regionale samenwerking en bundeling van ambtelijke capaciteit is absoluut noodzakelijk.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De 26 Utrechtse gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder A. Noorthoek
Bestuurlijk belang	Veiligheid houdt zich niet aan gemeentegrenzen. Bestuurlijke afspraken over prioriteiten en inzet worden op regionaal niveau gemaakt via de Veiligheidsregio Utrecht of het Regionaal College van de politie.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Eenduidige en efficiënte inrichting van de brandweer Eenduidige aanpak van rampen en crises Eenduidige aanpak brandweezorg
Financiële bijdrage	Begroting 2022 : € 3.139.000 (6.110.0011/6830.0040) Begroting 2023 : € 3.237.000 De bijdrage aan de VRU staat voor 90% geraamd bij taakveld 1.1 crisisbeheersing en voor 10% bij taakveld 8.3 wonen en bouwen.
Belang van Woerden	De Veiligheidsregio Utrecht houdt zich met o.a. de volgende werkzaamheden bezig:

- De VRU heeft de risico's in de regio in beeld en vastgelegd in het risicoprofiel. De informatie wordt met in- en externe partners gedeeld via:
 - regionaal risicoprofiel;
 - provinciale risicokaart;
 - brandrisicoprofiel;
 - (Gemeentelijke) Integrale Veiligheidsplannen.
- De VRU adviseert het bevoegd gezag om onveilige situaties te voorkomen en/of te beperken, met betrekking tot:
 - ruimtelijke ordening & externe veiligheid (incl. overstromingsrisico's);
 - bouwen;
 - brandveilig gebruik van gebouwen en bouwwerken;
 - milieu;
 - evenementen.
- De VRU houdt risicogericht toezicht op (brand)veiligheid in bestaande bouw en bij evenementen en adviseren het bevoegd gezag over te nemen maatregelen.
- De VRU wil met stimulerende preventie de zelfredzaamheid van burgers en bedrijven vergroten.
- De VRU zorgt voor goed voorbereide en opgeleide brandweermensen die de beschikking hebben over voldoende materieel en materiaal voor de uitvoering van hun taak.
- De VRU onderhoudt een aantal specialismen waaronder waterongevallen, rietkapbrandbestrijding, natuurbrandbestrijding en technische hulpverlening.
- Op het gebied van Bevolkingszorg beheert de VRU de regionale piketten.
- De VRU zorgt er voor dat piketfunctionarissen uitgebreid opgeleid, geoefend en getraind worden . Hoe dit uitgevoerd wordt, is vastgelegd in het Beleidsplan Opleiden, Trainen en Oefenen (OTO).
- De VRU adviseert de gemeenten over de optimale inrichting van hun crisisorganisatie. Voor de lokale functionarissen verzorgt de VRU ook het totale opleiding, training en oefentraject.
- De VRU volgt met het veiligheidsinformatiecentrum (VIC) de ontwikkelingen van risico's in onze regio, die mogelijk kunnen uitgroeien tot een ramp of crisis.
- De VRU coördineert en organiseert geneeskundige hulp aan slachtoffers bij een ramp of crisis. In de voorbereidende fase valt hieronder ook het op geneeskundig vlak adviseren bij evenementen.
- De VRU adviseert het openbaar bestuur en organisaties die een rol hebben in geneeskundige hulpverlening over te nemen maatregelen.
- De VRU organiseert crisisoefeningen met zorgverleners, brandweer, gemeenten en politie zodat de hulpverlening goed op elkaar aansluit.
- De VRU stelt de wettelijke verplichte incidentbestrijdingsplannen op of actualiseert deze.
- De VRU evalueert GRIP-incidenten conform het evaluatiebeleid van de VRU.
- De VRU beschikt over actuele aanvals- en/of bereikbaarheidskaarten voor risicovolle en kwetsbare objecten.

	<ul style="list-style-type: none"> • De VRU draagt zorg voor de continuïteit van de meldkamerfunctie in aanloop naar de samenvoeging, onder meer door harmonisatie van de meldkamerprocessen. • De VRU gaat verder met het verder terugdringen van de nodeloze meldingen via de brandmeldinstallatie. De VRU zet in op een combinatie van voorlichting, toezicht & handhaving en verificatie van de melding. • Op het gebied van organisatieontwikkeling zal de VRU zich onder andere bezig houden met het ontwikkelen van accountmanagement, harmonisatie rechtspositie en loketgericht werken <p>De VRU voert een aantal taken op het gebied van onderhoud en exploitatie van de brandweerkazernes uit. De pakketten operationeel onderhoud, schoonmaak en ARBO & veiligheid neemt de gemeente af bij de VRU.</p>
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2023	In 2023 gaat de nieuwe beleidsplanperiode van de VRU in. Het ontwerpbeleidsplan wordt voor vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 17.732.000 Einde boekjaar: € 23.237.000
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 30.900.000 Einde boekjaar: € 45.777.000
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 5.505.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 3.102.000
Risico's	Het grootste risico betreft het zich voordoen van grote rampen en calamiteiten in een regiogemeente, waardoor er een financieel risico ontstaat voor het bekostigen van de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling VRU.

Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard (RHC)

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Uitvoering Archiefwetgeving en het beheer van historische archieven en collecties en beschikbaarstelling ervan aan burgers en organisatie. Op grond van de Archiefwet-1995 moeten besturen van overheden ervoor zorgdragen dat hun archieven in goede en geordende en toegankelijke staat verkeren. Verder is het RHC belast met het wettelijk toezicht op het gemeentelijk beheer van nog niet overgebrachte archieven.
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	Gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Lopik, Montfoort, Oudewater, Woerden en IJsselstein, en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : burgemeester V.J.H. Molkenboer Plv. lid : wethouder M. Pennarts-Pouw
Bestuurlijk belang	De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de overgebrachte archieven ligt sinds 2006 bij het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling RHC .
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Bovengenoemde taken (zie achter Doel) vloeien voort uit de Archiefwet. Deze wet verplicht overheidsinstellingen om de archieven in goede, geordende en toegankelijke staat te bewaren. Daarnaast verplicht de Archiefwet overheidsinstellingen om archieven die ouder zijn dan 20 jaar en voor blijvende bewaring in aanmerking komen, toegankelijk te maken voor het publiek. Hierbij verandert de status van deze archieven in principe naar openbaar en zijn ze voor iedereen kosteloos te raadplegen.
Financiële bijdrage	Begroting 2022 : € 271.423 Begroting 2023 : € 278.472 De kosten voor 2023: Depotkosten inclusief compensatie bedrag (te betalen): Bijdrage per meter depotruimte € 35,11 x 1.472 meter = € 51.682 Compensatiekosten i.v.m. eigen depotruimte andere leden: € 1205 Totaal: € 52.887 Kosten per aantal inwoners: Bijdrage per inwoner € 4,2724 x inwoners 52.800 = € 225.585

	<p>Door het RHC wordt btw in rekening gebracht (zit ook in de bijdrage). De deelnemers kunnen deze via het btw-compensatiefonds verhalen.</p> <p>Begroting 2023 valt iets lager uit i.v.m. vertraging van het project e-depot.</p> <p>De salariskosten zijn met 2% verhoogd.</p>
Belang van Woerden	<p>Doel van het RHC is in het samenwerkingsgebied: uitvoering geven aan de Archiefwet en het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken voor een breed publiek.</p>
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>Vanuit de Archiefwet richt het RHC zich op het beheer van het statisch archief en de uitvoering van de inspectietaak. Het fungeert voor de gemeente als historisch informatiecentrum. De niet-wettelijke taken van het RHC werden afgebouwd.</p> <p>Het vergroten van de digitale toegankelijkheid van de archieven en collecties is een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. Het RHC zal ook de vorming van een regionaal E-depot de komende tijd oppakken.</p> <p>Via de RHC-website is het mogelijk om sommige archiefbescheiden digitaal te raadplegen. Voor Woerden gaat het om het oud-rechterlijke archief (ook van Harmelen, Kamerik en Zegveld), en het notarieel archief van voor 1811. Deze archieven behoren tot de meest opgevraagde bronnen. Archieven en bronnen die zijn ontsloten worden zoveel mogelijk op de website voor publiek beschikbaar gesteld. Natuurlijk blijft het mogelijk de studiezaal te bezoeken om onderzoek te doen of (bouw)dossiers in te zien.</p> <p>De overbrengingstermijn voor Archiefbescheiden naar het RHC staat momenteel volgens de Archiefwet op 20 jaar. Er is een traject gestart om deze termijn terug te brengen naar 10 jaar. Verkorting van de overbrengingstermijn van 20 jaar naar 10 jaar zal een behoorlijke invloed op de werkzaamheden bij het RHC.</p> <p>Deze verkorting van de overbrengingstermijn zal waarschijnlijk in 2023 worden geëffectueerd.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Nihil
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	N.v.t.
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Het eventuele batig saldo wordt verrekend met de begroting 2023.
Risico's	De taken worden uitgevoerd op basis van een sobere dienstverlening: alleen de wettelijke taken.

Afvalverwerking Utrecht (AVU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	<p>De AVU is een gemeenschappelijke regeling ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen en is in 1984 opgericht door de Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht. Deze gemeenschappelijke regeling heeft als doel een efficiënte en uit oogpunt van milieuhygiëne verantwoorde wijze van overslag, transport en verwerking van huishoudelijke en andere categorieën van afvalstoffen (geen bedrijfsafval) voor de deelnemende gemeenten te organiseren.</p> <p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteeranalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en mobiliteit
Deelnemende partijen	<p>Alle gemeenten binnen de provincie Utrecht met uitzondering van de gemeente Vijfheerenlanden (in 2021 uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling):</p> <p>de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Lid : wethouder J. Vierstra</p> <p>Plv. lid : wethouder A. de Regt</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>Namens de gemeenten voert de gemeenschappelijke regeling AVU de regie op de overslag, het transport, de bewerking en de verwerking van het door de inwoners van de provincie Utrecht aangeboden huishoudelijk afval. Ook organiseert en regisseert de AVU de papierinzameling, de glaszameling en de inzameling van oude medicijnen en injectienaalden (i.s.m. de Apothekersvereniging AVNM) in de provincie Utrecht en laat de AVU jaarlijks de sorteeranalyses van het restafval per gemeente uitvoeren.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022: € 1.489.459</p> <p>Begroting 2023: € 1.474.982</p> <p>(zie grootboeknummers 6730.0012/6730.0013/6730.0014)</p>

Belang van Woerden	De AVU bundelt de deskundigheid van de aangesloten gemeenten, waardoor er voor beleid en uitvoering een platform met veel (plaatselijke) kennis beschikbaar is. Door inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gezamenlijk aan te besteden, worden dankzij grote hoeveelheden in de regel gunstige tarieven verkregen.
Financiële en inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>De bijdrage voor 2023 aan de AVU bedraagt voor Woerden € 1.474.982. Dit is nagenoeg gelijk aan de AVU-bijdrage voor 2022, deze bedroeg € 1.489.459. In 2021 werd € 1.404.073 aan de AVU betaald, in dat jaar zorgden hogere papierprijzen voor een financiële meevaller.</p> <p>Voor 2022 is een herziening van het Grondstoffenbeleidsplan van de gemeente voorzien. Deze wordt eind 2022 aan uw raad voorgelegd. De in het Grondstoffenbeleidsplan gemaakte keuzes kunnen invloed hebben op de verwachte afvalhoeveelheden voor 2023.</p> <p>De afrekening met de AVU vindt plaats op basis van de werkelijke hoeveelheden aangeboden afval, organisatiekosten en de inkomsten van glas en oud papier/karton. Hoewel er geen significante wijzigingen in regelgeving of tarieven zijn voorzien, kunnen inkomsten uit afvalstoffen fluctueren.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 250.201</p> <p>Einde boekjaar: € 250.335</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 23.539.865</p> <p>Einde boekjaar: € 21.389.957</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten voor belasting en onttrekking: € 5.505.000</p> <p>Gerealiseerd resultaat € 3.102.000</p>
Risico's	In principe kent de AVU geen risico's. Alleen wanneer een grote contractpartner haar verplichtingen niet kan nakomen zou een nieuwe overeenkomst meerkosten met zich mee kunnen brengen. Deze meerkosten worden dan wel weer doorberekend aan de deelnemende gemeenten.

Recreatieschap Stichtse Groenlanden (RSG)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	<p>Recreatieschap Stichtse Groenlanden is een van twee schappen in de provincie Utrecht. Via het Recreatieschap is de gemeente Woerden ook (financieel) verbonden met Routebureau Utrecht.</p> <p>De regeling is getroffen ter behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeente op het terrein van recreatie, natuur en landschap. Hieronder wordt begrepen de instandhouding en verbetering van voorzieningen en voor het hele grondgebied van de deelnemende gemeente een samenhangend beleid op het gebied van de openluchtrecreatie alsmede de natuur- en landschapsbescherming te ontwikkelen.</p>
Programma	Programma 4 Cultuur, Economie, Recreatie & Toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeenten: Woerden, Utrecht, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Houten, IJsselstein, Lopik, De Bilt, De Ronde Venen en de provincie Utrecht.
Bestuurders vanuit onze gemeente	<p>Leden: burgemeester V.J.H. Molkenboer (DB) en wethouder A. de Regt (AB) Plv. lid: wethouder A. Noorthoek</p> <p>Per 1 januari 2023 wordt de samenstelling van het Dagelijks bestuur gewijzigd van 10 leden naar 5 leden. Op dit moment is nog niet duidelijk of Woerden dan in het DB plaats neemt.</p>
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Het belang is voor alle gemeenten en provincie gelijk, namelijk goede recreatievoorzieningen voor de inwoners binnen handbereik. Gebruik van recreatievoorzieningen door inwoners zijn regelmatig niet gebonden aan de gemeente waar je woont. De ene gemeente heeft door de ligging (bijvoorbeeld langs de rivier Lek) en/of het grotere, groene buitengebied meer ruimte voor opvang van recreanten dan een meer stedelijke gemeente. Daarnaast zijn routestructuren bij uitstek gemeente overschrijdend.
Financiële bijdrage	<p>De bijdragen van de Gemeente Utrecht en de Provincie Utrecht (gezamenlijk 65,1%) worden berekend over de totale deelnemersbijdrage. De overige deelnemers betalen naar rato van het aantal inwoners gezamenlijk de andere 34,9%) . De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform de uitgangspunten voor de begroting 2023.</p> <p>Begroting 2022 € 220.954 Begroting 2023 € 234.653 . Is geïndexeerd bedrag 2022, de (concept)begroting is nog niet gereed (d.d. 1 sept 2022). (grootboeknummer 6.570.0021)</p>
Belang van Woerden	Voor onze inwoners is het van belang dat er voldoende recreatiemogelijkheden in Woerden en de regio zijn. Het ontwikkelen en beheren van recreatievoorzieningen draagt bij aan de leefbaarheid van de gemeente Woerden en de regio.

Financiële ontwikkelingen 2023	<p>Voor 2023 is een beleidsarme begroting vastgesteld voor het Recreatieschap Stichtse Groenlanden (recreatieschap). De begroting 2023 is gelijk het eerste jaar dat Staatsbosbeheer de uitvoeringsorganisatie wordt van het recreatieschap. De oude uitvoeringsorganisatie, Recreatie Midden Nederland (RMN), wordt per 31 december 2022 (volgens planning) geliquideerd.</p> <p>De afspraak met Staatsbosbeheer is dat de uitvoering van de taken zal plaatsvinden binnen het daarvoor beschikbare taakstellende budget. Voor de transitie van RMN naar Staatsbosbeheer is in 2022 hiervoor budget beschikbaar gesteld.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>In 2019 is het Ontwikkelplan met bijbehorende investeringsprogramma (programma A) opgesteld binnen de kaders van de kadernota 2019-2022. Dit ontwikkelplan blijft de komende jaren (2023 en 2024) het kader waar binnen gehandeld wordt.</p> <p>Ontwikkelingen gemeente Woerden: De realisatie van het Oortjespad Plusplan heeft 'on hold' gestaan in verband met de effecten van de coronacrisis. In 4e kwartaal 2022 of begin 2023 wordt duidelijk of Kameryck de overeengekomen ontwikkeling uit dit Oortjespad Plusplan gaat realiseren w.o. realisatie van een pannenkoekenhuis. Deze uitkomsten worden gedeeld met het bestuur van het schap en afhankelijk daarvan zal dit worden gerealiseerd in 2023.</p> <p>De bijdragen aan het Routebureau Utrecht, de beheerder van onze routenetwerken voor wandelen, fietsen en varen, lopen voor de schapsdeelnemers via het recreatieschap. Het Routebureau Utrecht wordt i.v.m. liquidatie RMN vanaf 1 januari 2023 ondergebracht bij de provincie Utrecht. Voor 2023 staat een grootschalige update van het fietsknooppuntennetwerk op de rol bij het Routebureau.</p>
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 4.610.456 Einde boekjaar: € 5.256.361</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 5.420.366 Einde boekjaar: € 5.947.480</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten -/- € 1.065.598 (Programma A -/- € 554.879 / Programma B -/- € 510.718) Gerealiseerd resultaat (na mutaties reserves) € 521.758 (Programma A +€ 433.156 / Programma B +€88.602)</p>
Risico's	<p>2023 is het eerste jaar van de nieuwe samenwerking met Staatsbosbeheer en de vereenvoudigde organisatiestructuur van het recreatieschap. Tussen het recreatieschap en Staatsbosbeheer zijn goede afspraken gemaakt over o.a. de financiën, taakuitvoering en ontwikkelingen bij het recreatieschap. Maar omdat het het eerste jaar is van deze nieuwe samenwerking en de vereenvoudigde organisatiestructuur van het recreatieschap is niet uit te sluiten dat hier toch onverwachte zaken zullen optreden.</p>

Ferm Werk

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	<p>Ferm Werk is de uitvoeringsorganisatie van vier gemeenten op het terrein van Participatie, Werk & Inkomen. De vier deelnemende gemeenten hebben alle taken van hun sociale diensten ondergebracht bij Ferm Werk inclusief het daarmee verbonden operationele beleid.</p> <p>De dienstverlening die Ferm Werk verzorgt, betreft het uitvoering geven aan taken in het kader van de Participatiewet waarin zijn opgenomen de volgende voormalige wetten: Wet Werk en Bijstand, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Daarnaast geeft Ferm Werk uitvoering aan de Wet Sociale Werkvoorziening en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen.</p> <p>Tot de taken van Ferm Werk behoort het op basis van genoemde regelgeving verstrekken van uitkeringen en overige inkomensondersteuning en het uitvoering geven aan in de regelgeving aangegeven activiteiten ter bevordering van participatie en re-integratie in het arbeidsproces.</p>
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Woerden, Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk. De deelnemende gemeenten hebben in het bestuur stemrecht naar rato van het aantal inwoners. Dit komt erop neer dat de gemeente Woerden 60% van de stemmen in het Algemeen Bestuur heeft. Besluiten worden genomen met 2/3 meerderheid van stemmen. Zowel in het regionaal ambtelijk overleg als in het bestuur van Ferm Werk vindt afstemming tussen de vier deelnemende gemeenten plaats.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Leden: wethouder J. Rozendaal (DB) en raadslid W. den Boer (AB) Plv. leden: wethouder M. Pennarts-Pouw (DB) en raadslid L. Noorthoek (AB)
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.

Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022: Reguliere dienstverlening € 19.647.000 Begroting 2022: Aanvullende dienstverlening € 792.000</p> <p>Begroting 2023: Reguliere dienstverlening € 20.161.000 Begroting 2023: Aanvullende dienstverlening € 748.000</p>
Belang van Woerden	Zie doel.
Financiële ontwikkelingen 2023	<p>De begroting 2023-2026 bevat een beperkt aantal wijzigingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022. In verband met de verkiezingen, governancewijzigingen en begrotingswijzigingen is geen ruimte geweest om gezamenlijke nieuwe kaders vast te stellen. De wijzigingen beperken zich daarom tot actualisaties naar aanleiding van de jaarrekening en andere trendmatige ontwikkelingen. Zo zijn de uitgaven voor bijzondere bijstand de afgelopen jaren fors gestegen, de structurele verhoging van deze kosten is in deze begroting verwerkt. De toename van kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van de huisvesting van statushouders (inrichtingskosten). Daarnaast is in de begroting 2023-2026 de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering verwerkt. De uitvoering van de Wet inburgering vindt plaats binnen de financiële middelen zoals die door het rijk aan de gemeenten beschikbaar is gesteld.</p> <p>De ontwikkeling van het cliëntenbestand van Ferm Werk is voor een belangrijk deel bepalend voor de uitgaven voor 2023 en verder. De prognose van het bijstandsvolume is gebaseerd op de CBP-ramingen. Voor 2023 laat het bijstandsvolume een lichte daling zien ten opzichte van 2022. Vanwege de grote onzekerheid van de voorspellingen voor de komende jaren is voor de jaren 2024 en verder het bijstandsvolume 'bevroren'. Onzeker is in welke mate het rijk kostenstijgingen zal compenseren.</p> <p>De deelnemende gemeenten hebben een richtinggevende opdracht gegeven om diverse bezuinigingen door te voeren, waar mogelijk heeft Ferm Werk de begroting 2023-2026 aangepast aan de wens van de gemeenten, hierbij is een deel van de gewenste bezuinigingen gerealiseerd. Ferm Werk werkt aan een nota die meer inzicht verschaft in de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie, de verdere uitvoering van de bestuursopdrachten en de aandachtspunten welke opgenomen zijn in de vastgestelde zienswijze op de gewijzigde begroting 2022-2025. Het vaststellen van een gemeenschappelijk kader is hierbij het uitgangspunt. Dit gemeenschappelijk kader zal vervolgens in de vorm van een kadernota (begrotingsjaar 2024) worden voorgelegd door het bestuur van Ferm Werk aan de gemeenteraden. In de kadernota wordt beoogd een goede balans neer te leggen tussen inhoudelijke doelen en beschikbare middelen waarmee richting wordt gegeven aan toekomstige begrotingen en de uitvoering van de taken van Ferm Werk.</p>

<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2023</p>	<p>In 2023 zal de lijn waarin met Ferm Werk de samenwerking wordt gezocht binnen het brede sociaal domein worden voortgezet. Ferm Werk zal zich verder ontwikkelen tot een partner binnen het brede sociale domein, de relatie met en de dienstverlening aan het bedrijfsleven zal verder worden verstrekt. Het gaat daarbij met name over de invulling van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor participatie van cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Maar ook om het samen optrekken ten behoeve van een meer integrale dienstverlening aan cliënten van Ferm Werk die tevens klant zijn van andere partijen in het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld schuldhulpverlening, jeugdzorg of justitie.</p> <p>Ferm Werk hanteert de 'omgekeerde toets' als uitgangspunt. Hiermee wordt de hulpvraag van inwoners in volle omvang zichtbaar en daarmee ook de raakvlakken met andere domeinen, waaronder Wmo en Jeugd. De inwoner wordt centraal gesteld en vanuit de hulpvraag ontstaat een 'ontschotter' benadering. Deze benadering willen we centraler stellen door de hulpvraag te relateren aan de doelstelling 'meedoen naar vermogen' en de benodigde inzet aan middelen om het doel te bereiken.</p> <p>Vergelijkbaar met voorgaande jaren ligt de focus van Ferm Werk op het bevorderen van economische participatie. Ferm Werk zal door deelname in de arbeidsmarktregio's voor verbinding tussen lokale ondernemers en onze inwoners zorgen.</p> <p>De begroting 2023-2026 laat een zichtbare verbetering van de transparantie van de dienstverlening zien door differentiatie in de programma's inkomensregelingen, arbeidsparticipatie, SW-bedrijf en Nieuw Beschut en aanvullende dienstverlening. De programma's worden gezien als een opmaat voor een verdere verdieping van de transparantie van de dienstverlening van Ferm Werk.</p>
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar € 74.603 Einde boekjaar € 74.603</p>
<p>Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar € 13.321.665 Einde boekjaar € 5.729.550</p>
<p>Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)</p>	<p>€ 0</p>
<p>Risico's</p>	<p>De inkomensregelingen die Ferm Werk uitvoert zijn open-einderegelingen. De begroting gaat uit van verwachtingen over het aantal mensen dat bijstand of inkomensondersteuning aanvraagt. En van een bepaald aantal cliënten dat gebruik gaat maken van een garantiebanaan of nieuw beschut werk. Ook ten aanzien van de hoogte van de BUIG-uitkering is een inschatting gemaakt. In werkelijkheid kan dit alles mee- of tegenvallen. Het risico daarvoor berust volledig bij de deelnemende gemeenten.</p>

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht (GGDrU)

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Het in stand houden van een dienst van gemeenten ter uitvoering van de taken bij of krachtens de Wet publieke gezondheid opgedragen aan de colleges op het gebied van de publieke gezondheid.
Programma	3. Sociaal domein
Deelnemende partijen	Alle 26 gemeenten van de provincie Utrecht houden de gemeenschappelijke regeling in stand.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid : wethouder M. Pennarts-Pouw Plv. lid : wethouder J. Rozendaal
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De GGDrU levert een bijdrage aan het bevorderen van een gezonde bevolking door middel van onderzoek, advies en ondersteuning. Infectieziektenbestrijding is een belangrijk onderdeel van het werk; dat belang is door de corona-uitbraak nog duidelijker geworden. De JGZ heeft een belangrijke signalerende functie als het gaat om de ontwikkeling van onze jeugd. Een andere belangrijke taak van de GGDrU is het verzamelen van epidemiologische gegevens waarmee de gemeenten hun beleid kunnen richten.
Financiële bijdrage	Begroting 2023: Basistaken € 401.845 Intensivering basistaken € 9.820 Basistaken-plus € 1.483.395 Maatwerk € 355.745 Totaal bijdrage en vergoedingen: € 2.250.805 (zie grootboeknrs 6710.0010/6710.0011/6610.0010/6120.0012) De inwonerbijdrage voor de Algemene Publieke Gezondheidsstaken bedraagt in 2023 € 316.532,86 De kindbijdrage voor de uitvoering van de JGZ bedraagt in 2023 € 1.453.672,65
Belang van Woerden	Onderdeel uitmaken van de verbonden partij GGDrU levert Woerden voordelen op het gebied van (financiële) risicospreiding, bestuurlijke kracht en effectiviteit, kennis en expertise en efficiency dankzij samenwerking met andere gemeenten én GGDrU zelf.

<p>Financiële ontwikkelingen 2023</p>	<p>Omdat de organisatie van de GGDrU niet robuust genoeg was, worden verbeteringen doorgevoerd. Voor de dekking van de daarmee gepaard gaande kosten is een Ombuigingsplan (2018-2021) opgesteld en momenteel nog in uitvoering. Door vertraging in de oplevering van het nieuwe Digitaal Dossier JGZ, het GGiD, met daarmee samenhangende financiële tegenvaller, is het Ombuigingsplan verlengd tot 2024. De tegenvaller is daardoor opgevangen in de eigen langetermijnbegroting en heeft geen financiële gevolgen voor de bijdrage van de gemeenten aan de GGDrU.</p> <p>Uit extern onderzoek is gebleken dat ombuigingen voldoende financiën kunnen opleveren voor de intensivering van de ondersteunende organisatie van de GGD. Niet zeker is of alle ombuigingen (tijdig) gerealiseerd kunnen worden (zie verder bij risico's). Verhoging van de inwonerbijdrage, anders dan op basis van indexering of uitvoer van extra taken in opdracht van de gemeente, is tot nu toe niet nodig geweest.</p>
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen 2023</p>	<p>GGDrU heeft het bevorderen en beschermen van de gezondheid verdeeld over de inhoudelijke pijlers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kansrijk opgroeien • Een gezonde en veilige leefomgeving • Langer gelukkig en gezond zelfstandig <p>Sommige inwoners hebben meer aandacht nodig om dezelfde kansen te krijgen. Ongelijke gezondheidskansen ontstaan niet plotseling. Ze zijn vaak een gevolg van een opeenstapeling van problemen gedurende de levensloop en zelfs van generatie op generatie.</p> <p>De begroting van GGDrU omvat 1 programma: publieke gezondheid, met de volgende indeling:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een veilige en gezonde leefomgeving 2. Ondersteuning sociaal kwetsbaren 3. Gezonde wijken en scholen 4. Een goede start voor ieder kind 5. Voorkomen van gezondheidsproblemen en –risico's <p>Naast inhoudelijke ambities is er ruim aandacht voor het verbeteren van de dienstverlening en het verder op orde brengen van de organisatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. De organisatie op orde 7. Eigentijdse dienstverlening <p>Per programma en onderdeel zijn de beoogde resultaten, de acties en de kosten vastgelegd.</p> <p>GGDrU is vanaf februari 2020 intensief betrokken bij de bestrijding van het COVID-19 virus. In 2022 zullen onderdelen van het coronabedrijf worden ingevlochten in de reguliere organisatie. Het komende jaar zal duidelijker worden hoe het virus zich ontwikkelt, en hoe de bestrijding daarvan vorm krijgt. Vooralsnog is nog niet duidelijk hoe de financiering vanaf 2023 is geregeld. GGDrU zal hiermee bij de inrichting van de organisatie zo veel mogelijk rekening houden.</p>
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar: € 5.142.740 Einde boekjaar: € 4.112.693</p>
<p>Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021</p>	<p>Begin boekjaar: € 35.524.368 Einde boekjaar: € 49.257.955</p>

Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Saldo van baten en lasten: € 997.000 Resultaat (na mutaties reserves): € 565.000
Risico's	<p>Uit het laatste bestuurlijk gedeelde Ombuigingenplan blijkt dat de Algemene Reserve naar verwachting de komende jaren zal teruglopen naar een saldo van circa € 850.000, wat in de buurt komt van het minimumniveau van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de huidige risico-inventarisatie.</p> <p>Op de risicokaart is af te lezen dat er een aantal risico's is met midden tot hoge kans en impact:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interne bedrijfsvoering: <ul style="list-style-type: none"> - te weinig gekwalificeerd (medisch) personeel: het is lastig om personeel te vinden; - fluctuatie kind aantallen: vanaf 2018 financiering JGZ op basis van kind aantallen. Aantal kinderen neemt af; - asielzoekers JGZ: aanbesteding JGZ dienstverlening bij asielzoekers; - reizigersvaccinatie: de vraag fluctueert (structurele lasten bij fluctuatie opbrengsten); - GGID (= digitaal kinddossier): de implementatie is vertraagd. 2. Samenwerking in de GR: <ul style="list-style-type: none"> - het maatwerk: aansluiten behoefte gemeenten afname vraag maatwerk door gemeenten en ook financiële positie gemeenten kan aanleiding zijn maatwerk te stoppen; - ombuigingen: duren langer dan voorzien, mede als gevolg van vertraging GGID; 3. Externe ontwikkelingen: <ul style="list-style-type: none"> - risicoinventarisatie & -evaluatie gebouwen: arbobeleid is wettelijk verplicht en nog niet alle benodigde RI&E's zijn uitgevoerd. <p>Corona De coronacrisis heeft grote impact op het werk van de GGDrU en heeft ook financiële gevolgen. Vooralsnog is nog niet duidelijk hoe de financiering vanaf 2023 is geregeld. GGDrU zal hiermee bij de inrichting van de organisatie zo veel mogelijk rekening houden.</p>

Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU)

Vestigingsplaats	Provinciehuis Utrecht
Doel	<p>De Omgevingsdienst Regio Utrecht ondersteunt en adviseert de gemeente Woerden bij het uitvoeren van milieutaken en het ontwikkelen van beleid voor milieu en duurzaamheid.</p> <p>De ODRU levert een bijdrage aan het realiseren van een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en het versterken van de bestaande milieukwaliteit door inwoners, bedrijven en overheden te stimuleren tot milieuvriendelijk handelen en gedrag.</p> <p>Voor de uitvoering van de milieutaken is de programmabegroting van de gemeente leidend. Binnen dit financiële kader wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma (UVP) opgesteld. Dit zijn de kaders waarbinnen de Omgevingsdienst haar taken uitvoert.</p>
Programma	4. Cultuur, Economie, Recreatie & toerisme, Energietransitie
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Montfoort, Oudewater, Renswoude, Rhenen, De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJsselstein en Zeist.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder A. de Regt Plv. lid: wethouder J. Vierstra
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving (in het kader van milieu)
Financiële bijdrage	<p>Conform de gemeenschappelijke regeling dragen de 15 deelnemende gemeenten gezamenlijk het risico voor de Omgevingsdienst.</p> <p>Begroting 2022 € 1.368.352 Begroting 2023 € 1.347.382 (zie grootboeknummer 6740.0011)</p>
Financiële en ontwikkelingen 2023	Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Deze Omgevingswet heeft een grote impact op de werkzaamheden van de ODRU. De ODRU heeft een inschatting gemaakt dat de komst van de Omgevingswet extra kosten met zich meebrengen. Deels betreft dit kosten voor nieuwe bodemtaken waar budget vanuit het Rijk tegenover staat. Er is nog geen landelijk besluit over de verdeling van dit budget. Deels betreft het anders werken. Onder de uitvoering van de Omgevingswet gaan we monitoren welke inspanning van de ODRU nodig is om de werkzaamheden uit te voeren en welke kosten dit met zich mee zal brengen.

	<p>In de Voorjaarsrapportage 2022 is een meerjarig extra budget opgenomen voor de ODRU. Het grootste deel van dit budget is voor de te verwachten extra kosten vanwege de Omgevingswet. Een derde deel van de kosten is incidenteel budget voor 2023. Een beperkt deel van het budget is voor de uitvoering van extra wettelijke verplichte taken, namelijk het afhandelen van meer meldingen.</p> <p>In totaal gaat het om een bedrag in 2023 van € 138.593 voor tijdelijke uren t.b.v. onvermijdelijke ontwikkelingen.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	Een belangrijke ontwikkeling in het samenspel tussen ODRU en gemeente is de komst van de Omgevingswet per 1 juli 2022.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 1.157.790</p> <p>Einde boekjaar: € 1.707.560</p>
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	<p>Begin boekjaar: € 7.863.561</p> <p>Einde boekjaar: € 3.334.329</p> <p>Solvabiliteitsratio 33,87% (hoe hoger, hoe groter de weerbaarheid)</p>
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	<p>Saldo van baten en lasten € 691.871</p> <p>Geraamd resultaat (na mutaties reserves) € 596.157</p>
Risico's	<p>Op een deel van het eigen vermogen van de ODRU rusten diverse bestemmingen zodat het weerstandsvermogen van de ODRU zich beperkt tot de algemene of equalisatiereserve.</p> <p>In het Algemeen Bestuur van de ODRU van 19 december 2019 is besloten uit te gaan van waarderingscijfer C wat uitgaat van een voldoende weerstandsvermogen met een bandbreedte van 1,0 tot 1,4.</p> <p>Eind 2021 was de ratio 0,87. Dit ligt buiten de ratio van 1,0 tot 1,4 en dat betekent dat de risico's onvoldoende gedekt kunnen worden vanuit het weerstandsvermogen. Op 7 april 2022 heeft het Algemeen Bestuur besloten om van het positieve resultaat van 2021 106K toe te voegen aan de algemene reserve om de ratio op 1,0 te brengen. Als de Algemene Reserve boven deze bandbreedte uit komt, wordt het meerdere teruggegeven aan de eigenaar-gemeenten. Het niveau van het benodigde weerstandsvermogen wordt ieder jaar vastgesteld in de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement.</p>

Vennootschappen en coöperaties

Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort

Vestigingsplaats	Amersfoort
Doel	<p>Woerden heeft in zijn binnenstad gereguleerd parkeren ingevoerd en exploiteert twee parkeergarages. Het uitvoeren van het parkeerbeleid en het beheren van de parkeergarages is ondergebracht bij de Coöperatie Parkeerservice (CPS). De coöperatie is een samenwerkingsverband van gemeenten die samenwerken in parkeren met als doel zo laag mogelijke uitvoeringskosten tegen een zo hoog mogelijke kwaliteit. Vestigingsplaats is Amersfoort.</p> <p>CPS is in 2010 opgericht en is de rechtsopvolger van Parkeerservice Amersfoort (het verzelfstandige parkeerbedrijf van de gemeente Amersfoort).</p>
Programma	2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit
Deelnemende partijen	Huidige 15 leden: De gemeenten Alkmaar, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Barneveld, Bergen, Gouda, Hilversum, Hoogeveen, IJsselstein, Lelystad, Nieuwegein, Nijkerk, Woerden, Zandvoort en Zeist.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder A. Noorthoek Plv. lid: n.n.b.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	<p>De gemeente is lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A. Als lid van CPS is de gemeente als mede-eigenaar automatisch ook lid van de algemene ledenvergadering (ALV), het hoogste orgaan van de coöperatie. In deze vergadering worden besluiten genomen die invloed hebben op de koers, de bedrijfsvoering en het resultaat van CPS.</p> <p>Als mede-eigenaar van de coöperatie dragen we hiervoor een medeverantwoordelijkheid. In de ALV hebben alle gemeentelijke leden een gelijke stem. De wethouder Verkeer vertegenwoordigt Woerden in de ALV.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022 € 580.603 Begroting 2023 € 639.729 (zie grootboeknummers 6220.0010/6220.0011/6220.0015)</p>
Belang van Woerden	<p>CPS is een niet-winstbeogende organisatie die tegen marktconforme prijzen voor haar leden kwalitatief hoogwaardige parkeerdiensten verricht. CPS werkt daarvoor in coöperatief verband samen met de aangesloten leden en biedt een kwalitatief hoogwaardig, technologisch vooruitstrevend en volledig integraal parkeerdienstenpakket aan tegen zo laag mogelijke kosten, met zo min mogelijk risico en met een sterke focus op zowel het maatschappelijke als financiële rendement voor haar leden.</p>

Financiële ontwikkelingen	In 2020 en 2021 ondervond de exploitatie van het product parkeren zware tegenslagen door de geldende Corona-maatregelen. In 2022 zal dit zich naar verwachting herstellen naar het oude niveau.
Inhoudelijke ontwikkelingen	De ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit en parkeren verkeren in een stroomversnelling. Belangrijk is om hier sterk op te sturen en de stem van Woerden goed te vertegenwoordigen tijdens de ALV.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 1.983 miljoen Einde boekjaar: € 2.216 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 1.973 miljoen Einde boekjaar: € 3.637 miljoen
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	€ 300.000
Risico's	Keuzes vanuit de Strategische Heroriëntatie moeten zich nog bewijzen; als het nieuwe Parkeerbeleid vraagt om aanpassingen heeft dit directe gevolgen voor de exploitatie.

Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandeelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek-private samenwerking.
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Alleen overheden, namelijk het Rijk (50%), gemeenten, waterschappen en provincie, mogen aandeelhouder zijn van de BNG. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.
Programma	7. Algemene inkomsten
Deelnemende partijen	De gemeente Woerden heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.
Financiële bijdrage (ontvangst dividend)	De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Woerden bezit 123.201 aandelen (= 0,225% van het totaal aantal aandelen). Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend naar rato van het aantal aandelen. Baten (dividenduitkering): Begroting 2022 € 156.545 Begroting 2023 € 156.465 (zie grootboeknummer 6050.0011)

Belang van Woerden	Eventuele kortlopende en langlopende leningen aangaan en deposito's uitzetten. Daarnaast heeft de gemeente aandelen van de bank in haar bezit. Op deze aandelen wordt jaarlijks dividend ontvangen.
Financiële ontwikkelingen 2023	De positieve ontwikkeling van de leverage ratio is aanleiding voor de BNG bank om de pay-out ratio te verhogen van 37,5% naar 50%.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	BNG Bank wil de positie van expert in financiering van publieke voorzieningen in de komende jaren verder versterken. De strategie is gericht op het inspelen op de (veranderende) behoeften van de klant door het volgen van het overheidsbeleid en het bieden van maatwerk-oplossingen voor de financiering van duurzame investeringen.
Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 5.097 miljoen Einde boekjaar: € 5.062 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 155.262 miljoen Einde boekjaar: € 143.995 miljoen
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	Nettowinst na belastingen van € 236 miljoen (vorig jaar 221 miljoen)
Risico's	Leverage ratio: De naar risico gewogen solvabiliteitsratio's zijn ten opzichte van ultimo 2019 stabiel gebleven op een hoog niveau; de Common Equity Tier 1-ratio en de Tier-1 ratio kwamen eind 2020 uit op 33% respectievelijk 39%. Dit is een lichte stijging.

Vitens

Vestigingsplaats	Utrecht
Openbaar belang	<p>De kernactiviteiten zijn winning, productie en levering van (drink)water aan particulieren en bedrijven.</p> <p>Vitens is een publiek bedrijf. De aandeelhouders van Vitens – gemeenten en provincies – ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van Vitens, met (mede)verantwoordelijkheid voor gezondheid (door veilig en betrouwbaar drinkwater) en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.</p> <p>Voor de aandeelhouders wil Vitens een financieel krachtig bedrijf zijn en een marktconform dividend uitkeren bij een gezonde solvabiliteit.</p>
Doel	<p>Vitens NV is een publiek (drink)waterbedrijf, waaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De aandelen van de NV zijn (in)direct in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Hierdoor kan toezicht gehouden worden op optimale belangenbehartiging voor deze overheden.</p>
Programma	4. Cultuur, economie en milieu (nutsbedrijven 6.050.010)
Deelnemende partijen	<p>De gemeente Woerden is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht. De gemeente heeft 45.284 aandelen (0,9% van het totaal aantal aandelen) in haar bezit.</p> <p>Betrokken zijn diverse gemeenten en provincies.</p>
Bestuurders vanuit onze gemeente	Geen deelname in het bestuur. Wel zeggenschap door het bezit van aandelen.
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	Zie doel.

<p>Financiële bijdrage (ontvangst dividend)</p>	<p><u>Baten (dividenduitkering):</u> Begroting 2022 € 0 Begroting 2023 € 0 (zie grootboeknummer 6050.0010)</p> <p>Het dividend wordt gerelateerd aan het nettoresultaat. Het bedrag aan dividend dat wordt uitgekeerd bedraagt minimaal 40% en maximaal 75% van het nettoresultaat. Relevant hierbij is de benodigde toevoeging aan de reserves om de continuïteit van de onderneming te waarborgen (t.b.v. investeringen in vaste activa of het versterken van de solvabiliteit).</p>
<p>Belang van Woerden</p>	<p>Een goede drinkwatervoorziening tegen een betaalbare prijs voor de inwoners van Woerden. Daarnaast het belang als aandeelhouder.</p> <p>Vitens streeft naar zo laag mogelijke drinkwatertarieven, onder voorwaarde dat aan de continuïteitsdoelstelling wordt voldaan. Uitgangspunt hierbij is een bedrijfsresultaat (EBIT) dat jaarlijks wordt begroot op het niveau van het vastgestelde maximaal toegestane WACC-percentage (Weighted Average Cost of Capital) minus de bepaalde afslag, die varieert tussen de 0-0,5%.</p>
<p>Financiële ontwikkelingen</p>	<p>Dividendverwachtingen Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren, als gevolg van de lage WACC =Weighted Average Cost of Capital. (Voor 2020 en 2021: 2,75%) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren.</p> <p>Hierdoor kan Vitens niet voldoen aan de continuïteitsdoelstelling zoals opgenomen in het Financieel beleid.</p> <p>In relatie tot deze ontwikkelingen onderneemt Vitens de volgende acties die met aandeelhouders zijn afgestemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vitens is, in samenwerking met de koepelorganisatie Vewin, een lobby gestart bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om te komen tot aanpassingen op de WACC-systematiek, die meer in lijn liggen met de toekomstige ontwikkelingen in de drinkwatersector waaronder een stijgend structureel niveau aan investeringen en dito financieringsbehoefte; • Onderzoek uitvoeren door een onafhankelijke instantie naar de methodiek die ten grondslag ligt aan de hoogte van het meerjarige investeringsplan (IP) zoals is goedgekeurd door de AvA in het najaar van 2019 (als onderdeel van het meerjarenplan 2020-2022); • Driejaarlijkse evaluatie/ herijking van het Financieel Beleid van Vitens zoals is vastgesteld in de AvA van juni 2019.
<p>Inhoudelijke ontwikkelingen</p>	
<p>Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2020</p>	<p>Begin boekjaar: € 533.200.000 Einde boekjaar: € 557.100.000</p>

Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2020	Begin boekjaar: € 1.293.000.000 Einde boekjaar: € 1.340.100.000
Financieel resultaat 2020 (saldo van baten en lasten)	Bedrijfsresultaat: € 52.100.000 (2019: € 41.400.000) Resultaat na belasting: € 23.900.000 (2019; € 11.100.000)
Risico's	Hoogte investeringen om beschikbaarheid van voldoende drinkwater te kunnen blijven garanderen

Stichtingen en verenigingen

Stichting Urgentieverlening West Utrecht

Vestigingsplaats	Woerden
Doel	Het verlenen van urgentieverklaringen voor een sociale huurwoning aan woningzoekenden uit de regio West Utrecht. De verklaringen worden afgegeven door de stichting op basis van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, gemeente Woerden. Deze is vastgesteld door de gemeenteraad. Er is geen eigen visie van de stichting voor de realisatie van de doelstellingen uit de programma's van de begroting. De stichting en de urgentiecommissie van de stichting voeren de huisvestingsverordening uit bij mandaatbesluit van de deelnemende gemeenten.
Programma	6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen
Deelnemende partijen	De gemeenten De Ronde Venen, Lopik, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.
Bestuurders vanuit onze gemeente	Lid: wethouder A. Noorthoek. Plv. lid: -
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	
Financiële bijdrage	Begroting 2022 : € 17.550. Begroting 2023 : Niet bekend, begroting wordt in oktober/november 2022 vastgesteld (in 2021 was dit op 8 november).
Belang van Woerden	26%
Financiële ontwikkelingen 2023	n.v.t.
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	Vanuit de betrokken gemeenten is er een urgentiecommissie die urgentieaanvragen behandelt. Het Vierde Huis (extern) bereidt de besluiten van de Stichting Urgentieverlening West Utrecht voor. Voor het maken van verweerschriften en extra medisch advies worden extra bedragen in rekening gebracht.

Eigen vermogen begin en einde boekjaar 2021	Begin boekjaar: € 19.992 Einde boekjaar: € 12.299
Vreemd vermogen begin en einde boekjaar 2021	n.v.t.
Financieel resultaat 2021 (saldo van baten en lasten)	€ 7.693 (-)
Risico's	Bij een grote toename van urgentieaanvragen zal het budget niet kostendekkend zijn. Gezien de inrichting van het voortraject waarbij een intake plaatsvindt, is dit risico beperkt.

Overige verbonden partijen

U10

Vestigingsplaats	Utrecht
Doel	Doel van de samenwerking is om te komen tot een regionale aanpak van de regionale uitdagingen op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, energietransitie, groen en landschap en gezond leven, waarbij de lijn van het verdicht verstedelijken rondom knooppunten is vastgelegd in de Ruimtelijk Economische Koers die door de gemeenteraden van de U10 is vastgesteld. In de stedelijke regio rond Utrecht speelt zich het merendeel van het economisch, maatschappelijk en fysieke verkeer af. De samenwerking richt zich niet alleen op overheden, maar wil deze ook verbinden met het bedrijfsleven en kennisinstellingen ('triple helix'). Hiermee wil de samenwerking bereiken dat de regio Utrecht in de toekomst een aantrekkelijke vestigingsplaats voor inwoners en bedrijven blijft en er gezond kan worden geleefd in een stedelijke regio.
Programma	1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid
Deelnemende partijen	De gemeentebesturen van Bunnik, De Bilt, Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden, Zeist, Montfoort, De Ronde Venen en Oudewater zijn lid van de U10. Het betreft een flexibele netwerksamenwerking waarbij de gemeenten niet allemaal even intensief deelnemen op alle thema's.
Bestuurders vanuit onze gemeente	De U10 kent geen dagelijks of algemeen bestuur. Het betreft een 'lichte' samenwerking op basis van een bestuursconvenant. Leden van het college nemen op basis van hun portefeuille deel aan de regionale bestuurstafels. Momenteel is de bestuurlijke deelname als volgt: <ul style="list-style-type: none"> • Wethouder Noorthoek: bestuurstafel 'Gezonde woon- en leefomgeving'; • Wethouder De Regt: bestuurstafels 'Groen en Landschap' en 'Duurzame bereikbaarheid'; • Wethouder Rozendaal: bestuurstafel 'Economische positionering'; • Wethouder Vierstra: voorzitter bestuurstafel 'Klimaatneutrale regio'; deelnemer voorzittersoverleg; • Burgemeester Molkenboer: burgemeestersoverleg; • Gemeentesecretaris Brander: netwerkdirectie
Gemeenschappelijk belang dat wordt behartigd	De U10 is een netwerksamenwerking in ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de manier van samenwerken (flexibel, doelverkenkend, samen met andere partners) als voor de inhoud. In de bestuurstafels worden steeds nieuwe actuele thema's geagendeerd. Iedere keer wordt daarin gekeken met wie het wordt opgepakt en op welke manier.

	<p>De U10 ontwikkelt zich in 2022 naar een samenwerking die op basis van een breed gedragen perspectief en programma (Ruimtelijk Economisch Programma en Perspectief (REP)) gemeenschappelijk de verstedelijkingsvraagstukken van de regio Utrecht aanpakt. De strategie van de U10 is hierbij om van de regio Utrecht een ontmoetingsplaats te maken voor gezond leven in een stedelijke regio.</p>
Financiële bijdrage	<p>Begroting 2022 : € 77.100 Begroting 2023 : € 81.000</p> <p>De financiële jaarlijkse bijdrage is een vaste deelnemersbijdrage per inwoner voor het samenwerkingsconvenant en een bedrag per inwoner voor het mobiliteitsconvenant. Dit wordt besteed aan een klein processteam (6 fte) en een werkbudget voor bijeenkomsten, communicatie etc. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van een mixpercentage van 70% loonindex en 30% prijsindex.</p>
Belang van Woerden	<p>Woerden is onlosmakelijk onderdeel van de regio Utrecht, als het gaat om wonen, verplaatsen, werken en leven. Daarom is het in het belang van Woerden om in regionaal verband te werken aan een gezonde, slimme en groene regio. Dat gebeurt aan de volgende bestuurstafels in het bestuurlijk netwerk U10:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gezonde woon- en leefomgeving • Economische positionering • Klimaatneutrale regio • Duurzame bereikbaarheid • Groen en Landschap <p>Daarnaast wordt samengewerkt in het opgaveteam Ruimtelijk-Economisch Perspectief en Programma (REP) en is de U10 betrokken bij het opstellen van de Regionale Energiestrategie U16 (RES).</p>
Financiële ontwikkelingen 2023	<p>Voor het boekjaar 2023 zijn, anders dan indexatie, geen aanvullende financiële middelen van de gemeenten nodig. Dit enerzijds doordat de reeds ter beschikking gestelde middelen voor de kwartiermakersfase niet volledig zullen worden besteed in 2022 en kunnen worden aangewend in 2023. Daarnaast is in de reguliere U10 begroting alvast enige ruimte ingebouwd voor financiering van de ondersteuning van de drie kernactiviteiten. Voor 2024 en verder is de verwachting dat de realisatie van ons gezamenlijk perspectief zal vragen om aanvullende financiële middelen. In het vierde kwartaal van 2023 stelt het regieoverleg de U10 begroting voor het boekjaar 2024 vast.</p>
Inhoudelijke ontwikkelingen 2023	<p>De eerste drie fasen van het Integraal Ruimtelijk Perspectief zijn in de afgelopen collegeperiode met succes afgerond, conform de hertoe bestuurlijk vastgestelde plannen van aanpak. De vierde fase behelst de programmering, financiering en realisatie en heeft ultimo een doorlooptijd tot aan 2040.</p> <p>Met het Integraal Ruimtelijk Perspectief 2040 weten we waar we gezamenlijk voor staan, wat we te bieden hebben en wat we willen bereiken. Dit vormt een solide basis voor onze gezamenlijke strategie. Het is primair aan ieder van de colleges om, al dan niet in allianties, te investeren in en werk te maken van de ruimtelijke ontwikkeling zoals deze in het gezamenlijk perspectief is</p>

geschetst. Aan de bestuurstafels doen we wat aanvullend nodig en behulpzaam is. Dit ondersteund door de zestien gemeentelijke ambtelijke organisaties en de gezamenlijke U10 organisatie. We richten ons hierbij op de volgende drie kernactiviteiten:

1. Stimuleren dat het door ons gewilde perspectief van 2040 in de jaren daarnaartoe stap voor stap werkelijkheid worden. Wij houden nauw in de gaten welke ontwikkelingen en kansen zich bij onze beoogde partners zoals het voordoen. En we doen vervolgens wat nodig is om deze kansen te verzilveren. Als voorbeeld: in 2022 identificeerden we verschillende kansen voor mogelijke hulp aan de realisatie van het Integraal Ruimtelijk Perspectief, zoals de versnellingsafspraken woningbouw (met als resultaat een rijksbijdrage van 110 miljoen euro in de eerste tranche, de tweede tranche bereiden we nu voor), het BO MIRT van november 2022 (we zetten in op een rijksbijdrage voor een duurzame verbetering van onze bereikbaarheid, als aanvulling op de reeds gereserveerde bijdragen van ieder 200 miljoen euro door de centrumgemeente en de provincie) en we onderzoeken de kansrijkheid van het aanvragen van een regiodeal (met als focus gezond en groen). Wij verwachten dat dergelijke kansen zich de komende jaren in meer of mindere mate zullen blijven voordoen. Het tijdig signaleren en op waarde schatten van deze kansen vraagt dat we zowel bestuurlijk als ambtelijk: onze contacten met de departementen adequaat onderhouden en uitbouwen; onze verhaallijn en proposities regelmatig aanscherpen, vanuit het perspectief van beoogde partner; in staat zijn om bij een opkomende kans daadkrachtig op te treden en indien nodig mede te financieren.
2. Uitwerken van het perspectief. In het Integraal Ruimtelijk Perspectief hebben we in de kern uitgesproken hoe we de regio in 2040 ruimtelijk voor ons zien. De volgende stap is dat we ons perspectief concretiseren. Dit zeker samen met onze partners: voor bijvoorbeeld het regionaal programmeren wonen en werken en de programmering van de vitale kernen hebben we de provincie hard nodig.
3. Actualiseren van het perspectief. Uitgangspunt is dat de zestien colleges hun ruimtelijke ontwikkeling verzorgen binnen de kaders van het perspectief. Het kán zijn dat er redenen ontstaan voor een of meerdere colleges om hiervan af te wijken. In dergelijke gevallen gaan we hier over in gesprek met elkaar, volgens de filosofie van consent (zie het bestuursconvenant samenwerking U10 gemeenten voor nadere toelichting). Met als doel om gezamenlijk in beeld te hebben in hoeverre het gezamenlijk perspectief wordt gerealiseerd, ontwikkelen en beheren we een dashboard. Op basis van de voortgangsinformatie in dit dashboard krijgen de colleges van b&w elke twee jaar ter instemming een voorstel voorgelegd over het al dan niet actualiseren van het gezamenlijk perspectief.

Risico's

De netwerksamenwerking drijft op de inzet van de deelnemers en de urgentie van de onderwerpen. Als de deelnemers zich niet inzetten (bijvoorbeeld omdat ze het belang er niet van inzien) is het rendement nihil.

PARAGRAAF 7 GRONDBELEID

1. Wat is het doel van deze paragraaf?

Doel van deze paragraaf is om uw raad inzicht te geven in de resultaten en risico's van de grondexploitatie. Deze paragraaf is een van de onderdelen van het gemeentelijk grondbeleid, naast onder meer het Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG) dat jaarlijks in de raad wordt behandeld.

In deze paragraaf komen de volgende onderdelen aan de orde:

- Een beschrijving van het wettelijk kader en het gemeentelijk beleid met een blik op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt;
- De uitgangspunten ten aanzien van rekenparameters en risicoafdekking die in de grondexploitaties worden gehanteerd;
- Een stand van zaken en vooruitblik van elk grondexploitatiegebied, waarbij ook eventuele risico's worden benoemd;
- De financiële relatie tussen de algemene reserve grondbedrijf en de algemene dienst;
- Aandachtspunten bij de grondexploitatie en kostenverhaal bij particuliere locatieontwikkelingen.

2. Wettelijk kader en gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk grondbeleid is ondersteunend aan de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen. Grondverwerving, -productie, -uitgifte en -beheer zijn onmisbare en logische ingrediënten van elke ontwikkeling met ruimtelijke consequenties. Het gaat bijvoorbeeld om het bouwen van woningen, bedrijven, de aanleg van wegen of het realiseren van scholen en andere maatschappelijke voorzieningen. De gemeentelijke doelstellingen van en werkwijzen binnen het grondbeleid, inclusief het te voeren grondprijnsbeleid liggen vast in de door de raad vastgestelde nota grondbeleid genaamd 'Vaste grond voor beleid'. In 2011 is een addendum op deze nota vastgesteld. Voor particuliere locatieontwikkelingen is tevens in 2014 de nota Kostenverhaal door de raad vastgesteld. Met de nota Vaste grond voor beleid wordt ook invulling gegeven aan de begrotingsvoorschriften die een transparant en ingekaderd grondbeleid beogen. Op dit moment wordt er gewerkt aan een vernieuwde Nota Grondbeleid. Het grondprijnsbeleid wordt uitgewerkt in de elk jaar, en dus ook dit jaar, door het college vast te stellen grondprijnsbrief. Tevens worden jaarlijks het Meerjarenperspectief Grondbedrijf en de herziene grondexploitaties naar uw raad gestuurd. Ook in 2023 wordt deze cyclus doorlopen.

Ontwikkelingen economie en woningmarkt

De economie is door de coronacrisis flink geraakt en wordt nog harder geraakt door de Russische inval in Oekraïne. De coronapandemie heeft gezorgd voor een hoge inflatie en daarbovenop is er momenteel sprake van stijgende tarieven voor gas en energie. De oorlog in Oekraïne en de daarna getroffen sancties tegen Rusland leveren (indirect) economische schade op aan Europa. Normaal gesproken wordt er veel metaal en hout geïmporteerd uit Rusland en Oekraïne. Verder leidt de verminderde aanvoer van met name graan en zonnebloemolie tot toenemende voedselprijzen. Desondanks groeit de Nederlandse economie door en blijft de arbeidsmarkt zeer krap. Het Centraal Planbureau verwacht dat de economie in 2022 met 3,6% zal groeien en in 2023 met 1,7%. De werkloosheid blijft in 2022 beperkt tot 4%, deze neemt volgens het CPB naar verwachting toe tot 4,3% in 2023. De coronapandemie heeft minder invloed op de economische groei, deze blijft echter wel relevant in de voorspellingen. De economische verwachtingen worden op dit moment voornamelijk beïnvloed door de grote onzekerheid over de verdere ontwikkelingen/ gevolgen van de oorlog in Oekraïne.

De Nederlandse woningmarkt staat nog steeds onder grote druk. De afgelopen jaren stegen de woningprijzen vooral hard in de Randstad. Momenteel kennen overige delen van Nederland, zoals Groningen, Flevoland en Overijssel de hoogste woningprijsstijgingen. Hoewel de rentestanden aan het stijgen zijn, is nog geen afname in woningaankopen te zien op de woningmarkt. De woningprijzen zijn verder gestegen ten opzichte van een jaar eerder, desondanks is wel te zien dat de prijsstijging aan het stabiliseren is. Op de lange termijn zijn de gevolgen lastig te voorspellen; gezien de blijvende hoge vraag is de voorspelling dat de prijzen minder hard zullen stijgen, dan wel licht zullen dalen. De stijgende

rentetarieven houden immers verband met de ontwikkeling van de woningprijzen. Het consumentenvertrouwen geeft hier onder andere aanleiding toe. Het consumentenvertrouwen (Eigen Huis Marktindicator) van de Vereniging Eigen Huis (VEH) is in juni 2022 naar het laagste niveau gedaald sinds de metingen.

Er is bovendien sprake van een forse stijging van prijzen van de materialen, de bouwkosten en de prijzen van nieuwbouwwoningen. Bekende bouwkostenindexen (zoals Bouwkostenkompas, BDB) laten in 2022 een versnelling van de groei zien van materiaalkosten en bouwkosten. Middels de Monte Carlo Simulatie zijn de mogelijke effecten hiervan op de grondexploitaties, zoals opgenomen in MPG 2022, doorgerekend.

Woerden

Woningen

In augustus 2022 stonden er op Funda 87 woningen te koop in Woerden. In Harmelen 23 woningen, in Kamerik 5 en in Zegveld 11.

Kijkend naar de historische transactiepreisen van NVM van bestaande woningen is een stijging te zien in 2022 t.o.v. 2021. Wanneer de kwartaalcijfers van 2021 worden vergeleken met 2020 is te zien dat deze stijging is toegenomen. De gemiddelde verkooptijd in dagen in regio Woerden is gemiddeld 21 dagen.

Kantoren

In Woerden worden nauwelijks nog nieuwe kantoren ontwikkeld. Ondanks de verbeterde marktomstandigheden op de kantorenmarkt blijft het van belang om terughoudend te zijn ten aanzien van nieuw kantoorareaal.

In 2014 hebben de gemeenten van de U10 onderlinge afspraken gemaakt om de kantorenleegstand aan te pakken en de regionale kantorenmarkt weer gezond te maken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de 'Regionale Overeenkomst Kantoren 2014-2030'. Gemeenten ondersteunen actief de transformatie van leegstaande en boventallige kantoorpanden naar bijvoorbeeld woningen of bedrijfsruimte, en bovenal: bestaande plannen voor nieuwe kantoren worden sterk beperkt.

Door de verandering in wet- en regelgeving is er een trend zichtbaar op de kantoorterreinen in Woerden als het gaat om de verduurzaming van kantoorgebouwen. Per 1 januari 2023 moet elk kantoorgebouw minimaal energielabel C hebben. Voldoet het gebouw dan niet aan de eisen, dan mag het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruikt worden. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012. (Bron: RVO)

Bedrijventerreinen

In het bestuursakkoord 2022 - 2026 is opgenomen dat in samenhang met herstructurering van bestaande bedrijventerreinen er vaart wordt gemaakt met de aanleg van nieuwe bedrijfsruimte bij de Putkop en de Van Zwietenweg. Voor kleinschalige uitbreiding en herstructurering van bedrijventerrein Kamerik en Zegveld zal het college een voorstel voorleggen aan de gemeenteraad.

3. Uitgangspunten voor grondexploitaties

a. Parameters

De gemeentelijke grondexploitaties worden jaarlijks herzien. In de grondexploitaties wordt uitgegaan van de boekwaardes per 31 december 2021, zoals opgenomen in de jaarrekening 2021. Daarnaast zijn de laatst bekende wijzigingen doorgevoerd waardoor meevallers en tegenvallers zijn ontstaan.

De huidige geactualiseerde exploitatieopzetten hebben als prijspeil 2022. Hier ligt een notitie aan ten grondslag met de door het college vastgestelde (nieuwe) parameters, rentepercentages en kosten- en opbrengstenindexen.

b. Reserves

De gemeente Woerden kende het gebruik om vanuit de grondexploitaties afdrachten te doen aan de Reserve Infrastructurele Werken en het Groenfonds. In 2016 is door de Commissie BBV bepaald dat deze werkwijze aangepast moest worden. De bijdrage aan genoemde reserve en fondsen zal moeten komen uit de algemene middelen nadat er tussentijds winst is genomen uit de grondexploitaties of via resultaatsbestemming, na afsluiting van een grondexploitatie.

Bij initiatieven van derden verhaalt de gemeente haar (apparats)kosten en de bovenwijkse voorzieningen via een exploitatieovereenkomst. De kosten worden in rekening gebracht indien op grond van een

exploitatieovereenkomst medewerking wordt verleend aan particuliere plannen. De bedragen zijn gebaseerd op de structuurvisie en de daarop volgende 'Nota bovenwijks'.

c. Winstnemingen

In 2018 is de Commissie BBV met een nadere toelichting gekomen over de verplichte werkwijze bij tussentijdse winstnemingen in grondexploitaties. Voor winstneming hanteert de Commissie BBV de percentage of completion (POC-)methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet verplicht tussentijds, naar rato van de voortgang van de grondexploitatie, winst worden genomen. Hieruit volgde de verplichting tot tussentijdse winstneming in drie grondexploitaties, te weten Snel en Polanen, Jan Steenstraat en Kamerik Noord-Oost II. Voor verdere toelichting zie MPG 2022.

d. Risicovoorzieningen

Voor de afdekking van risico's werd, conform de nota 'Vaste grond voor beleid', in elke grondexploitatie een risicovoorziening opgenomen. De Commissie BBV heeft bij de actualisatie van de spelregels inzake grondexploitaties aangegeven dat de post onvoorzien (risicovoorziening) niet langer onderdeel mag uitmaken van een grondexploitatie. De accountants citeren dit in de managementletter 2018 eveneens en stellen het volgende: "Bij het opstellen van de prospecties is het van belang dat geen rekening meer wordt gehouden met de post onvoorzien". Bij de actualisaties van de grondexploitaties is de post 'risicovoorziening', conform BBV geschrapt.

De exploitatieresultaten worden genomen naar gelang de opbrengsten gerealiseerd worden. Jaarlijks wordt het bedrijfsresultaat bepaald. Dit resultaat wordt gestort in de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Deze reserve heeft onder andere ten doel om onvoorzien risico's in de grondexploitatie op te vangen.

De reserve wordt gevoed door (tussentijdse) winsten uit exploitatiegebieden, en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht (na aftrek verliesvoorziening). In de nota 'Vaste grond voor beleid' is een streefwaarde gesteld voor de omvang van de ARG: 10% van het totale in de grondexploitaties geïnvesteerde vermogen, met een minimum van € 1 miljoen. De boekwaarde van alle complexen gezamenlijk bedraagt € 11.076.388. De huidige stand van de ARG ligt boven het gewenste minimale niveau. Door de verandering in de BBV-regelgeving is het niet meer toegestaan een risicovoorziening op te nemen in de diverse grondexploitaties, hierdoor is het risicoprofiel toegenomen. In de nieuwe nota Grondbeleid zal daarom een wijziging (Monte Carlo i.c.m. IFLO-norm) worden voorgesteld voor de hoogte van de ARG. Mede gezien de omvangrijke projecten, die in de grondexploitaties ook vertaald worden, is het noodzakelijk dat de ARG op peil blijft. De gemeenteraad heeft hiertoe besloten bij de vaststelling van het MPG 2022 en de jaarrekening.

Per 31 december 2021 is het geïnvesteerde vermogen als volgt:

Complex	Boekwaarde 31-12-2021
Snel en Polanen	-7.569.663
Defensie-eiland	16.695.021
Kamerik Noordoost II	-169.431
Brediuspark	1.191.685
Jan Steenstraat	0
Harmelen	529.239
Pionier	-315.623
Putkop Harmelen	79.100
Burg. van Zwietenweg	21.442
Kamerik Schoollocaties	614.618
Totale boekwaarde complexen per 31-12-2021	€ 11.076.388
Gewenste minimale omvang ARG 2021 (10% van de boekwaarde of 1 miljoen)	€ 1.107.639

Voor 2022 en verder worden de volgende stortingen en onttrekkingen van de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) verwacht.

Stand per 31-12-2021 (cf. MPG 2022)	€ 5.062.544
Stortingen/onttrekkingen 2022:	
Af: Resultaatbestemming jaarrekening 2021	
Verliesvoorziening Defensie-eiland	-146.784
Verliesvoorziening Pionier	-41.020
Verwachte stortingen/onttrekkingen 2022:	
Af: Extra verliesvoorziening Burgemeester van Zwietenweg	-343.561
Af: Kredietaanvraag Stationsomgeving 2022	-320.000
Geprognosticeerde omvang ARG eind 2022	€ 4.211.179

4. Toelichting per exploitatiegebied

In het navolgende overzicht zijn de geprognosticeerde resultaten van de in exploitatie genomen complexen weergegeven per 1-1-2022:

In exploitatie genomen complex	Boekwaarde 1-1-2022	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengsten	Verwacht expl. res. op eindwaarde	Voorziening	Verwacht expl.res. op eindwaarde incl. voorz.	Verwacht expl.res. op startwaarde incl. voorz.
Snel en Polanen	-7.569.663	37.333.730	31.915.949	-2.083.041			
Defensie-eiland	16.695.021	102.200	0	17.007.557	-17.007.557	0	0
Kamerik Noordoost II	-169.431	144.036	0	-27.467			
Brediuspark	1.191.685	888.977	2.375.521	-232.447			
Jan Steenstraat	0	0	0	0			
Harmelen	529.239	2.655.620	4.770.070	-1.548.220			
Pionier	-315.623	399.649	0	95.959	-95.959	0	0
Putkop Harmelen	79.100	7.859.835	8.515.782	-595.043			
Burg. v Zwietenweg	21.442	15.327.079	15.029.648	371.492	-371.492		
Kamerik Schoollocaties	614.618	1.836.595	4.317.914	-1.874.552			
Totaal	€ 11.076.388	€ 66.547.721	€ 66.924.884	€ 11.114.238	-€ 17.475.008	€ 0	€ 0

Ad 1: Snel en Polanen

Snel en Polanen	Boekwaarde 31 december 2021	-€ 7.569.663
------------------------	------------------------------------	---------------------

Dit betreft een samengestelde gebiedsexploitatie bestaande uit meerdere deelexploitaties (Waterrijk, Snellerpoort, Recreatiegebied Cattenbroek en Snel en Polanen Algemeen).

Toelichting per deelgebied Snel en Polanen:

Deelgebied Algemeen

Deze exploitatie bestaat uit het gebied ten westen van de Cattenbroekerdijk. Daarnaast bestaat het gebied uit bedrijventerrein Polanen dat inmiddels geheel is uitgegeven. Het onderdeel bedrijventerrein Polanen is derhalve afgesloten. Tot het deelgebied/exploitatie Snel en Polanen Algemeen behoort ook de sportstrook die is gelegen tussen de spoorlijn en Steinhagenseweg ten oosten van de Cattenbroekerdijk. Daarnaast zitten in deze deelexploitatie onder andere de kosten voor de nog te realiseren bovenwijkse werken waarbij gedacht moet worden aan o.a. de aanpassing van de Steinhagenseweg buiten Snellerpoort en kosten voor speelvoorzieningen en aanleg ondergrondse vuilinzameling (gestapelde bouw) voor het gehele gebied Snel en Polanen.

Deelgebied Waterrijk

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied ten oosten van de Cattenbroekerdijk. Het gebied bestaat uit in totaal 1.110 woningen verdeeld over het Villapark, vier wooneilanden, een brede school en een wijkpark. In 2021 is er in Waterrijk de laatste PO-kavel (particulier opdrachtgeverschap) geleverd voor de bouw van vrijstaande zelfbouwwooning. In 2021 zijn de laatste woonrijpwerkzaamheden uitgevoerd en is de deelexploitatie Waterrijk afgesloten.

Deelgebied Snellerpoort

Dit deelgebied/exploitatie bestaat uit het gebied tussen de Steinhagenseweg/Beneluxlaan en het spoor. In 2018 is het ambitiedocument 'Snellerpoort, een ander perspectief' vastgesteld door uw raad. De uitgangspunten van dit ambitiedocument zijn verwerkt in de deelexploitatie Snellerpoort. In 2019 is gestart met het aanpassen van de bestemmingsplannen. In 2021 zijn de bestemmingsplannen ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Begin 2022 is het bestemmingsplan Snellerpoort onherroepelijk geworden na een uitspraak van de Raad van State. Voor het bestemmingsplan Winkelcentrum Snellerpoort moet als gevolg van een Raad van State uitspraak een aanvulling komen op het onderdeel windhinder. De overige bezwaren zijn afgewezen. In de loop van 2022 wordt dit onderdeel aangevuld en is ook dit bestemmingsplan onherroepelijk. Eind 2021 is na voorbelasting van het gebied Snellerpoort met de feitelijk aanleg begonnen van de verlengde Beneluxlaan en aanleg van 2 bruggen over de Cattenbroekertunnel. In de zomer van 2022 is deze weg opengesteld voor verkeer. Er is 2021 voor bouwblok B1 een ontwikkelovereenkomst gesloten met Cazas Wonen voor de realisatie van 100 sociale huurwoningen en 20 middeldure huurwoningen. Naar verwachting zal er begin 2023 een koopovereenkomst kunnen worden, zodra het ontwerp definitief en goedgekeurd is. Eind 2022 zal de selectie worden opgestart voor bouwblok B2.

Deelgebied Recreatiegebied Cattenbroek

Dit deelgebied/exploitatie ligt tussen de Cattenbroekerdijk, Potterskade en A12. Hier is een recreatievoorziening voorzien. Inmiddels heeft de ondernemer het plan gepresenteerd aan de inwoners. In 2023 zal de bestemmingsplanprocedure worden vervolgd.

Ad 2: Defensie-eiland

Defensie-eiland

Boekwaarde 31 december 2021

€ 16.695.021

Op het Defensie-eiland voeren we een unieke binnenstedelijke herstructureringsopgave uit met een bouwprogramma van circa 230 woningen en een beperkt aantal voorzieningen. Binnen dit project is sprake van een grote bodemsanering en worden daarnaast oude structuren teruggebracht. In 2013 is gestart met de bouw van de eerste fase. In het najaar van 2017 is de laatste fase van Defensie-eiland (fase Zuid) in verkoop gegaan. De laatste gronden zijn in 2019 geleverd. In 2020 zijn de laatste woningen verkocht, maar de afronding van het openbaar gebied ijlt na (met name als gevolg van de aanleg van - en aansluiting op - de centrale brug).

Op de ontwikkeling is sprake van een substantieel financieel tekort, hetgeen niet ongebruikelijk is bij dit soort grootschalige binnenstedelijke ontwikkelingen. Het tekort is volledig afgedekt met een verliesvoorziening. Daarbij de kanttekening dat het grondexploitatie resultaat nog niet helemaal vastligt als

gevolg van voornoemde kosten in verband met afrondende werkzaamheden en de daaromtrent nog te maken afspraken.

Ad 3: Kamerik Noord-Oost II

Kamerik Noordoost II	Boekwaarde 31 december 2021	-€ 169.431
-----------------------------	------------------------------------	-------------------

Kamerik Noord-Oost is een uitbreidingslocatie voor woningbouw aan de noordoostzijde van de kern Kamerik. Het plan bevat circa 57 woningen en een zorgcomplex. In 2019 is de gemeente een overeenkomst aangegaan met betrekking tot het CPO-project (10 woningen). De CPO-kavel en de grond voor nog eens twee woningen zijn inmiddels verkocht. Daarmee zijn alle gronden verkocht. Na inrichting van de openbare ruimte kan het project in 2023 worden afgesloten.

Ad 4: Brediuspark

Brediuspark	Boekwaarde 31 december 2021	€ 1.191.685
--------------------	------------------------------------	--------------------

De grondexploitatie Brediuspark bestaat uit twee woningbouwontwikkelingen. Vier bouw kavels aan de Veste (vml. polobadterrein) en twee kavels aan de zijde van de Van Kempensingel. Tevens zijn er kosten opgenomen voor aanpassing van de entree aan de zijde van de Van Kempensingel. Het college heeft besloten dat op De Vestekavels tijdelijk de Wilhelminaschool gevestigd wordt nadat de tijdelijke school wordt geamoveerd (in de loop van 2023) kunnen deze kavels in de verkoop worden gebracht. Voor de 2 kavels aan de Van Kempensingel kunnen na afronding van de herinrichting van het entreegebied in de verkoop worden gezet. In verband met personele wisselingen en in het verleden gemaakte afspraken tussen partijen rondom het entreegebied zullen een aantal kosten hoger uitvallen dan in eerste instantie geraamd. Deze aanpassingen zullen in de herziening van de grondexploitatie in 2023 worden verwerkt.

Ad 5: Jan Steenstraat

Jan Steenstraat	Boekwaarde 31 december 2021	€ 0
------------------------	------------------------------------	------------

De locatie Jan Steenstraat betreft een voormalige schoollocatie waar 33 woningen zijn gerealiseerd. Dit betreft realisatie van rijwoningen, koopappartementen en appartementen in de vrije sector huur. In 2018 is de grond geleverd aan de ontwikkelende partij. De woningen zijn reeds gerealiseerd en de openbare ruimte is in 2021 helemaal ingericht door de gemeente. De grondexploitatie is per 31-12-2021 afgesloten.

Ad 6: Harmelen diverse locaties

Harmelen	Boekwaarde 31 december 2021	€ 529.236
-----------------	------------------------------------	------------------

De grondexploitatie Harmelen bestaat uit meerdere gebieden waaronder de voormalige zwembadlocatie, de Fonteinschoollocatie, de voormalige Raadhuislocatie, de Mauritshof, de Triaq-locaties en de Kind&Co locatie. Op deze gezamenlijke locaties worden circa 86 woningen gerealiseerd. Het betreft hier de realisatie van sociale en vrije sector woningbouw waaronder een CPO-project. De woningen op de Mauritshof zijn in 2020 opgeleverd waarna de gemeente het openbaar gebied woonrijp heeft gemaakt. Voor de Raadhuislocatie is het bestemmingsplan vastgesteld en is een aanvang gemaakt met de selectie van een ontwikkelende partij. In het najaar van 2022 is naar verwachting een partij geselecteerd, waarna in 2023 de bouw zal starten. De ontwikkeling van de overige locaties op de Willem Alexanderlaan 2, 4 en 6 heeft in 2020 vertraging opgelopen. In het voorjaar van 2023 wordt gestart met de bouw waarna de

gemeente een jaar later het openbaar gebied woonrijp maakt. De grondexploitatie zal naar verwachting in 2024 worden afgesloten.

Ad 7: Pionier

Pionier	Boekwaarde 31 december 2021	-€ 315.623
----------------	------------------------------------	-------------------

De voormalige basisschool De Pionier in Zegveld (Clausstraat 22) is gesloopt, het terrein is door de gemeente bouwrijp gemaakt en verkocht. Er zullen 24 appartementen worden gerealiseerd door GroenWest, waarvan 18 in de sociale sector. De omgevingsvergunningsprocedure heeft geleid tot een Raad van State procedure. Na de voor de gemeente positieve uitspraak van de Raad van State is het planontwikkelingsproces vervolgd. De koop-realisatie overeenkomst is in de tweede helft van 2021 gesloten, waarna is overgegaan tot uitgifte van de gronden en start bouw. In 2022 en 2023 kan de openbare ruimte worden ingericht door de gemeente, waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten.

Ad 8: Putkop Harmelen

Putkop Harmelen	Boekwaarde 31 december 2021	€ 79.100
------------------------	------------------------------------	-----------------

In de zoektocht naar schuifruimte voor lokale bedrijven die groeien is als een van de locaties Putkop Harmelen naar voren gekomen. Plangebied Putkop III grenst aan het bestaande bedrijventerrein De Putkop. Het plangebied betreft ruim 7,1 ha, waarvan 3,2 ha uitgeefbaar. De rand van het bestaande bedrijventerrein De Putkop aan de kant van het plangebied voor de nieuwe ontwikkeling, kenmerkt zich door een rafelrand van achterkanten in de richting van het aangrenzende kleinschalige landschap. Er is mede daarom gekozen om met het ontwerp het bestaande bedrijventerrein ruimtelijk af te ronden en zo ook de landschappelijke inpassing van het gehele bedrijventerrein te verbeteren. Het ontwerp zal in september aan college en raad worden voorgelegd. Op dit moment wordt gewerkt aan het bestemmingsplan. Indien de gronden niet zijn verworven en geen anterieure overeenkomst met de grondeigenaar is gesloten dient parallel aan het bestemmingsplan ook een exploitatieplan te worden vastgesteld. Aan zowel het bestemmingsplan als exploitatieplan wordt gewerkt, zodat deze nog in 2022 (onder de Wro als wettelijk regime) kunnen worden vastgesteld. De onderhandelingen met de grondeigenaar over aankoop van de gronden voor de ontwikkeling zijn gestart. De planning is dat de eerste gronduitgifte is voorzien in 2025 en dat de grondexploitatie in 2029 kan worden afgesloten.

Ad 9: Burgemeester van Zwietenweg

Burgemeester van Zwietenweg	Boekwaarde 31 december 2021	€ 21.442
------------------------------------	------------------------------------	-----------------

Behalve de locatie de Putkop (Harmelen) is uit het schuifruimteonderzoek ook de locatie Burgemeester van Zwietenweg naar voren gekomen. De locatie Burgemeester van Zwietenweg ligt in de oksel tussen de A12, de Burgemeester van Zwietenweg en ten zuiden van de Kromwijkerdijk. Het plangebied is circa 9 ha groot. Daarvan is ruim 5,7 ha uitgeefbaar. Belangrijke kostenposten betreffen de verwerving van de gronden en het bouw- en bedrijfs-gereedmaken (inrichting openbaar gebied). Een ontwerp voor het plan, waarin nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de landschappelijke inpassing, zal aan college en raad worden voorgelegd. Daarin zijn meerdere optimalisatie doorgevoerd, maar die kunnen niet (volledig) voorkomen dat het tekort toeneemt (en dus een verhoging van de verliesvoorziening noodzakelijk is). Op dit moment wordt gewerkt aan het bestemmingsplan. Indien de gronden niet zijn verworven en geen anterieure overeenkomsten met de grondeigenaren zijn gesloten dient parallel aan het bestemmingsplan ook een exploitatieplan te worden vastgesteld. Aan zowel het bestemmingsplan als exploitatieplan wordt gewerkt, zodat deze nog in 2022 (onder de Wro als wettelijk regime) kunnen worden vastgesteld. De planning is dat de eerste gronduitgifte is voorzien in 2026 en dat de grondexploitatie in 2030 kan worden afgesloten.

Ad 10: Kamerik Schoollocaties

Kamerik Schoollocaties

Boekwaarde 31 december 2021

€ 614.618

De grondexploitatie Kamerik Schoollocaties is per 01-01-2021 geopend middels een raadsbesluit. De gemaakte kosten hebben voornamelijk te maken met de overboeking van historische boekwaardes, historische sloopkosten en gemaakte planontwikkelingskosten. In 2021 is de selectie opgestart voor de uitgifte van Mijzijde 76-A, inmiddels is er een ontwikkelaar gekozen en zijn er al verschillende starterswoningen verkocht. In zijn totaliteit worden er op deze kavel 20 appartementen gebouwd. In het najaar van 2022 zal een tweede selectie opgestart worden voor een andere locatie (Overstek 1) binnen deze grondexploitatie. Voor de Mijzijde 88-A wordt gewerkt aan een bestemmingsplan.

PARAGRAAF 8 DE INWONER CENTRAAL IN PARTICIPATIE EN DIENSTVERLENING

Deze paragraaf gaat over activiteiten en ervaringen met communicatie en interactie tussen gemeente en inwoner.

Stand van zaken rondom participatie

In september 2021 heeft de raad het participatiekader en bijbehorende toolbox aangenomen. In maart 2022 is een participatieadviseur aangenomen. Zij richt zich eerst op de interne organisatie om meer bekendheid te geven aan participatie. Daarnaast ontwikkelt zij een werkvorm voor alle collega's, zodat participeren makkelijk is voor iedereen. Ook werkt zij aan een participatieplatform.

Kengetallen dienstverlening

De gemeentelijke dienstverlening vindt op veel fronten en niveaus plaats. In 2023 blijven we inzetten op het verbeteren van onze dienstverlening waar dit nodig is. We maken gebruik van het klanttevredenheidsonderzoek dat in 2022 is gehouden en ook de komst van de nieuwe telefooncentrale (2023) heeft mogelijkheden om de dienstverlening te verbeteren.

Clëntervaringen Woerden Wijzer

Vanaf 2021 wordt er 'continu gemeten', dat betekent dat direct na afloop van een vraag de ervaring wordt getoetst. Verder wordt op dit moment, samen met communicatie, gewerkt vanuit de concrete verbeterpunten uit het storytelling onderzoek dat in 2021 heeft plaatsgevonden. Concrete aandachtspunten:

- mensen zijn positiever als zij een vast aanspreekpunt hebben
- Woerden Wijzer zelf is nog niet goed vindbaar.

We streven naar een volledig overzicht van alle onderzoeken op klanttevredenheid in onze organisatie.

Toetsingscontacten met de samenleving

Vanuit de organisatie zijn er veel verschillende contacten die input opleveren over ons handelen en functioneren. We noemen:

Domein	Contactmomenten met de samenleving
Bedrijfsvoering	<u>Juridische zaken</u> Via WOB-verzoeken, bezwaarschriften. <u>Openbare orde & veiligheid</u> Via JOR & Buurtveiligheidsteams (veiligheidsbeeld), huisverboden. <u>Bestuurs- en directiesecretariaat</u> Verbindingscontacten tussen de samenleving en bestuur / directie. <u>Financiën</u> Contactmomenten met inwoners m.b.t. heffingen en belastingen. <u>Gebiedsgericht Werken</u> Via de overleggen van en met de wijk- en dorpsplatforms, de contacten die wijkambtenaren hebben met inwoners in de wijken en dorpen, initiatiefbegeleidingscontacten, procesbegeleidingscontacten.
Dienstverlening	<u>KCC</u> Alle inkomende en uitgaande contacten. <u>Vergunningen, Toezicht en Handhaving</u> Via handhaving, verstrekken van vergunningen, het houden van toezicht en het communiceren hierover.
Sociaal domein	<u>Strategie & beleid:</u> Met inwoners via inspraakbijeenkomsten. Direct en indirecte contacten met en via partijen betrokken bij beleid & uitvoering. <u>Sociaal team / jeugd & gezin:</u> Ondersteuningsvragen op het gebied van zorg & welzijn.
Ruimte	<u>Vastgoed</u> Het huurdersgebruikersoverleg dat wordt gevoerd. <u>Ruimtelijk beleid & projecten, ruimtelijke plannen</u> - Met inwoners en ondernemers op hiervoor georganiseerde avonden t.b.v. het actief ophalen van wensen (bv. voor het waardenkader van de Omgevingswet). - Contacten ontstaan door het ter inzage leggen van bestemmingsplannen, participatieve contacten vanuit de opgaven (bv. energietransitie) en contacten vanuit de processen (haalbaarheidsverzoeken).
Openbare ruimte	<u>Afval & Reiniging / Wijkonderhoud / Realisatie & Beheer</u> Contacten op de milieustraat, contacten tijdens het werk in de openbare ruimte, meldingen openbare ruimte (telefonisch, online, real life), bewonersbijeenkomsten t.b.v. participatie, voorlichting en informatie.

Gebundelde contacten: in rapportages, verslagen en monitoren

De contacten die we hebben worden deels gebundeld. In rapportages en verslagen waaruit we kunnen analyseren, en in monitoren waarbij we vooraf gerichte vragen hebben gesteld om de thermometer over een bepaald onderwerp goed te kunnen aflezen:

- rapportages van de meldingen openbare ruimte
- rapportages Cumulus
- monitor Leefbaarheid & Veiligheid
- jaarverslag juridische zaken
- enquêtes & evaluaties vanuit de ruimtelijke projecten die de basis vormen voor aanpassingen in nieuwe projecten en opgaven
- Key2Vergunningen: een tool waarin de doorlooptijd van de processen wordt bijgehouden

Van handelen naar toetsen, van interpretatie naar verbetering

Om ervoor te zorgen dat we als organisatie excelleren in het centraal stellen van onze inwoners is het noodzakelijk dat we ons handelen structureel toetsen en bundelen, vervolgens interpreteren en duiden waarna we actiegericht naar verbetering kunnen toewerken. De afzonderlijke teams binnen de organisatie leren en reflecteren ieder op afzonderlijk gekozen wijzen. We zien dat alle teams een vorm hebben gevonden om het werk dat we doen te toetsen zodat we kunnen verbeteren, en dat mondeling in te brengen in werkoverleggen.

Inzet toegankelijkheid

Toegankelijke communicatie heeft op verschillende manieren onze aandacht. Zo zijn de filmpjes op onze social media altijd ondertiteld. In alle uitingen streven we een taalniveau van maximaal B1 na. In communicatie over onder andere schuldhulpverlening heeft begrijpelijke taal extra onze aandacht. Via de Groene Hart Academie bieden we medewerkers trainingen aan om hen te leren begrijpelijk te schrijven. Bij de aanbesteding van de nieuwe website en het nieuwe intranet is digitale toegankelijkheid een belangrijk aandachtspunt.

Wat gaan we in 2023 doen?

In 2023 zal gewerkt worden aan passende methoden om de interactie met de samenleving te verbeteren. Hierbij moet gedacht worden aan:

- De implementatie van het participatiekader
- Heldere en verbeterde afspraken met wijk- en dorpsplatforms
- Het aanjagen van wijk- en dorpsagenda's
- Het werken vanuit de samenleving meer vormgeven
- Een participatieplatform opstarten, onderhouden en promoten
- Participatie digitaal toegankelijk maken
- Meer participeren op verschillende niveaus over meer verschillende onderwerpen
- Een publieksvriendelijke versie van het participatiekader maken

FINANCIËLE BEGROTING

1 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN
--

Baten en lasten

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Lasten	8.564.184	8.627.848	8.876.526	9.047.111	170.585	9.249.495	9.482.984	9.540.434
Baten	-1.057.038	-777.180	-777.180	-834.228	-57.048	-879.111	-1.081.193	-1.081.171
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	7.507.146	7.850.668	8.099.346	8.212.883	113.537	8.370.384	8.401.791	8.459.263
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Lasten	26.706.704	27.708.907	29.146.835	30.517.355	1.370.520	31.494.689	32.029.148	32.243.534
Baten	-15.184.128	-15.870.678	-15.280.678	-16.945.981	-1.665.303	-17.236.249	-17.545.866	-17.873.293
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	11.522.576	11.838.229	13.866.157	13.571.374	-294.783	14.258.440	14.483.282	14.370.241
3. Sociaal domein								
Lasten	57.390.023	55.055.897	58.393.819	58.910.172	516.353	57.920.951	57.200.632	56.293.115
Baten	-11.427.715	-10.563.314	-10.545.381	-9.981.183	564.198	-10.013.623	-9.485.398	-9.485.398
Totaal 3. Sociaal domein	45.962.307	44.492.583	47.848.438	48.928.989	1.080.551	47.907.328	47.715.234	46.807.717
4. Cultuur, economie en milieu								
Lasten	7.962.674	7.689.904	8.311.199	8.588.523	277.324	8.282.410	8.194.693	8.071.296
Baten	-1.148.207	-1.513.901	-1.626.528	-1.530.173	96.355	-1.605.173	-1.580.173	-1.576.365
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	6.814.467	6.176.003	6.684.671	7.058.350	373.679	6.677.237	6.614.520	6.494.931
5. Sport en Onderwijs								
Lasten	12.821.644	13.472.398	14.264.787	12.605.779	-1.659.008	12.772.957	12.105.653	11.917.541
Baten	-2.996.981	-2.492.015	-3.451.458	-2.569.673	881.785	-2.899.673	-2.569.673	-2.569.674
Totaal 5. Sport en Onderwijs	9.824.663	10.980.383	10.813.329	10.036.106	-777.223	9.873.284	9.535.980	9.347.867
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Lasten	10.630.256	23.073.893	23.767.045	20.297.082	-3.469.963	17.516.906	16.634.413	11.359.817
Baten	-9.119.193	-20.779.158	-20.960.408	-17.638.624	3.321.784	-14.818.555	-13.978.010	-8.718.309
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	1.511.063	2.294.735	2.806.637	2.658.458	-148.179	2.698.351	2.656.403	2.641.508
7. Algemene inkomsten								
Lasten	-518.803	1.817.206	696.798	3.499.300	2.802.502	3.786.472	4.863.664	6.093.070
Baten	-97.573.117	-97.938.239	-103.446.610	-109.633.426	-6.186.816	-112.662.062	-113.926.820	-105.886.309
Totaal 7. Algemene inkomsten	-98.091.919	-96.121.033	-102.749.812	-106.134.126	-3.384.314	-108.875.590	-109.063.156	-99.793.239
Overhead								
Lasten	18.120.593	18.213.189	18.809.146	18.469.160	-339.986	18.275.154	17.948.928	17.326.405
Baten	-6.747.114	-6.179.726	-6.395.625	-6.896.139	-500.514	-6.896.139	-6.896.139	-6.896.139
Totaal Overhead	11.373.479	12.033.463	12.413.521	11.573.021	-840.500	11.379.015	11.052.789	10.430.266
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.576.218	-454.969	-217.713	-4.094.945	-3.877.232	-7.711.551	-8.603.157	-1.241.446
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid								
Stortingen	45.380	43.000	43.000	0	-43.000	0	0	0
Onttrekkingen	-201.070	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-155.690	43.000	43.000	0	-43.000	0	0	0
2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer								
Stortingen	307.042	300.975	300.975	190.041	-110.934	181.840	198.302	154.776
Onttrekkingen	-786.997	-752.327	-752.327	-745.141	7.186	-736.939	-753.402	-734.606

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer	-479.955	-451.352	-451.352	-555.100	-103.748	-555.099	-555.100	-579.830
3. Sociaal domein								
Onttrekkingen	-641.636	0	-130.575	0	130.575	0	0	0
Totaal 3. Sociaal domein	-641.636	0	-130.575	0	130.575	0	0	0
4. Cultuur, economie en milieu								
Storting	24.167	2.500	2.500	0	-2.500	0	0	0
Onttrekkingen	-224.060	-60.000	-60.000	0	60.000	0	0	0
Totaal 4. Cultuur, economie en milieu	-199.893	-57.500	-57.500	0	57.500	0	0	0
5. Sport en Onderwijs								
Storting	445.000	194.451	194.451	669.820	475.369	669.820	669.820	669.820
Onttrekkingen	-147.338	-42.000	-219.500	0	219.500	-28.572	-28.572	-149.044
Totaal 5. Sport en Onderwijs	297.662	152.451	-25.049	669.820	694.869	641.248	641.248	520.776
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen								
Storting	1.621.920	0	0	908.468	908.468	928.394	934.509	940.734
Onttrekkingen	-1.037.320	-1.311.464	-1.311.464	0	1.311.464	0	0	0
Totaal 6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	584.600	-1.311.464	-1.311.464	908.468	2.219.932	928.394	934.509	940.734
7. Algemene inkomsten								
Storting	1.443.168	3.195.907	3.598.907	2.323.647	-1.275.260	2.327.949	2.332.453	2.056.145
Onttrekkingen	-2.326.910	-1.398.634	-1.398.634	-294.413	1.104.221	-293.026	-256.856	-178.121
Totaal 7. Algemene inkomsten	-883.742	1.797.273	2.200.273	2.029.234	-171.039	2.034.923	2.075.597	1.878.024
Overhead								
Storting	0	0	0	45.666	45.666	45.666	45.666	45.666
Onttrekkingen	0	0	0	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Totaal Overhead	0	0	0	5.666	5.666	5.666	5.666	5.666
Mutaties reserves	-1.478.653	172.408	267.333	3.058.088	2.790.755	3.055.132	3.101.920	2.765.370
Totaal alle programma's	-5.054.871	-282.561	49.620	-1.036.857	-1.086.477	-4.656.419	-5.501.237	1.523.924

Totaaloverzicht

Exploitatie	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Vershil begroting 2023 en begroting 2022 na wijzigingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Lasten	141.677.275	155.659.242	162.266.155	161.934.482	-331.673	159.299.034	158.460.115	152.845.212
Baten	-145.253.493	-156.114.211	-162.483.868	-166.029.427	-3.545.559	-167.010.585	-167.063.272	-154.086.658
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-3.576.218	-454.969	-217.713	-4.094.945	-3.877.232	-7.711.551	-8.603.157	-1.241.446
Stortingen	3.886.677	3.736.833	4.139.833	4.137.642	-2.191	4.153.669	4.180.750	3.867.141
Onttrekkingen	-5.365.331	-3.564.425	-3.872.500	-1.079.554	2.792.946	-1.098.537	-1.078.830	-1.101.771
Mutaties reserves	-1.478.653	172.408	267.333	3.058.088	2.790.755	3.055.132	3.101.920	2.765.370
Gerealiseerd resultaat	-5.054.871	-282.561	49.620	-1.036.857	-1.086.477	-4.656.419	-5.501.237	1.523.924

Algemene dekkingsmiddelen

+ = nadeel / lasten

- = voordeel / baten

	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Algemene uitkering gemeentefonds							
Baten	-83.331.710	-83.359.541	-88.572.697	-93.129.629	-96.158.265	-97.423.023	-89.382.512
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	-83.331.710	-83.359.541	-88.572.697	-93.129.629	-96.158.265	-97.423.023	-89.382.512
Lokale heffingen							
Baten	-13.952.052	-14.375.550	-14.330.041	-16.343.332	-16.343.332	-16.343.332	-16.343.332
Lasten	633.319	551.080	562.735	550.950	549.959	549.959	549.959
Saldo	-13.318.732	-13.824.470	-13.767.306	-15.792.382	-15.793.373	-15.793.373	-15.793.373
Dividenden							
Baten	-222.994	-156.465	-280.898	-156.465	-156.465	-156.465	-156.465
Lasten	0	0	0	0	0	0	0
Saldo	-222.994	-156.465	-280.898	-156.465	-156.465	-156.465	-156.465
Saldo financieringsfunctie							
Baten	-66.361	-46.683	-46.683	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Lasten	-1.187.237	-1.269.177	-1.269.177	-1.874.743	-1.995.079	-1.713.690	-1.417.711
Saldo	-1.253.598	-1.315.860	-1.315.860	-1.878.743	-1.999.079	-1.717.690	-1.421.711
Overige algemene dekkingsmiddelen							
Baten	0	0	-216.291	0	0	0	0
Lasten	35.115	2.535.303	1.403.240	4.823.093	5.231.592	6.027.395	6.960.822
Saldo	35.115	2.535.303	1.186.949	4.823.093	5.231.592	6.027.395	6.960.822
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-€ 98.091.919	-€ 96.121.033	-€ 102.749.812	-€ 106.134.126	-€ 108.875.590	-€ 109.063.156	-€ 99.793.239

Vennootschapsbelasting en Onvoorzien

	Werkelijk 2021	Primitieve begroting 2022	Begroting 2022 inclusief wijzigingen	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Vennootschapsbelasting	-15.161	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	50.276	26.533	26.600	-	26.960	27.200	27.410

2 INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

In deze bijlage is rekening gehouden met de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV van 30 augustus 2018. In aansluiting op deze notitie is in september 2021 een handreiking verschenen van de provincies ter verduidelijking van de notitie en als aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

	2023	2024	2025	2026
1. Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
- Onderhoudscontracten 2024 en samenwerking teams Wijkonderhoud en R&B (externe inhuur)	150.000			
- Inventarisatie kabels en leidingen	90.000			
- Planstudie verbreden fietspad Woerden-Kamerik	50.000			
- HIOR actualisatie en implementatie	20.000			
- Onderzoek VRI Europabaan-Wulverhorstbaan-Noordzee	30.000			
- Planstudie Europabaan-Steinhagenseweg-Middellandbaan	50.000			
- Planstudie fietspad Rembrandtlaan-Leidsestraatweg	40.000			
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
- Herstructurering Bedrijventerrein Barwoutswaarder	225.000			
5. Sport en onderwijs				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
- Grondexploitaties	14.571.000			
7. Algemene inkomsten				
Overhead				
- Aansluiting E-depot	80.000			
Totaal incidentele lasten	€ 15.306.000	€ 0	€ 0	€ 0
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid				
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit				
3. Sociaal domein				
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie				
5. Onderwijs en Sport				
6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen				
- Grondexploitaties	14.571.000			
7. Algemene inkomsten				
Totaal incidentele baten	€ 14.571.000	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo lasten minus baten	€ 735.000	€ 0	€ 0	€ 0

3 STRUCTURELE TOEVOEGINGEN EN ONTTREKKINGEN AAN DE RESERVES

Toevoegingen aan reserves	2023	2024	2025	2026
Structurele toevoegingen:				
Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	190.041	181.840	198.302	154.776
Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	66.090	62.665	59.210	56.145
Incidentele toevoegingen	3.881.511	3.909.164	3.923.238	3.656.220
Totaal toevoegingen	€ 4.137.642	€ 4.153.669	€ 4.180.750	€ 3.867.141

Onttrekkingen aan reserves	2023	2024	2025	2026
Structurele onttrekkingen:				
Reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut	735.427	727.225	743.688	724.892
Reserve dekking kapitaallasten economisch nut	294.413	293.026	256.856	178.121
Incidentele onttrekkingen	49.714	78.286	78.286	198.758
Totaal onttrekkingen	€ 1.079.554	€ 1.098.537	€ 1.078.830	€ 1.101.771

Structurele saldi	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	4.094.945	7.711.551	8.603.157	1.241.446
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.058.088	-3.055.132	-3.101.920	-2.765.370
Begrotingssaldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	1.036.857	4.656.419	5.501.237	-1.523.924
Af:				
Incidentele baten	-14.571.000	0	0	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-49.714	-78.286	-78.286	-198.758
Bij:				
Incidentele lasten	15.306.000	0	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	3.881.511	3.909.164	3.923.238	3.656.220
Structureel saldo (+ = voordelig, -/- = nadelig)	€ 5.603.654	€ 8.487.297	€ 9.346.189	€ 1.933.538

4 RAMINGSGRONDSLAGEN

In deze begroting zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Lonen en prijzen

De raming van de personeelskosten is gebaseerd op de huidige salarissen, reguliere periodieke verhogingen en reeds gemaakte cao-afspraken. Indien bij de Algemene Uitkering (meicirculaire) een compensatie wordt gegeven voor loonstijging, dan wordt deze in programma 7 als stelpost gereserveerd.

Voor de prijzen wordt rekening gehouden met de Consumenten Prijs Index (CPI) van februari 2022 ad 6,2%.

Algemene uitkering

De Algemene Uitkering wordt geraamd op basis van de meicirculaire. Voor indexen worden alleen rekening gehouden met het begrotingsjaar 2023. Voor het meerjarenperspectief gelden constante prijzen (meerjarenbegroting is prijspeil 2023).

Tarieven lokale heffingen

Voor de belastingen en retributies worden de bij de Strategische Heroriëntatie/begroting 2021-2024 besloten meerjarige percentages als basis genomen. Daarnaast wordt de algemene index van 6,2% toegepast. Voor afvalstoffenheffing en rioolrechten, alsmede diverse leges, wordt rekening gehouden met de maximale kostendeckendheid.

Rente

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten rentekosten aan de taakvelden/programma's worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. De commissie BBV heeft een aanbeveling gedaan ten aanzien van de systematiek waarop het renteomslagpercentage kan worden berekend. Op basis van deze systematiek is het renteomslagpercentage voor 2023 becijferd op 1,5%.

Er vindt geen rentebijdrage plaats op reserves en voorzieningen.

Grondexploitaties

De berekeningswijze van de rente grondexploitaties is in het BBV voorgeschreven. Het rentepercentage is bepaald door het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2023 is dit rentepercentage berekend op 1,25%.

De disconteringsvoet voor verliesvoorzieningen binnen grondexploitaties schrijft het BBV verplicht voor op 2,0%.

5 GEPROGNOSTICEERDE BALANS

Activa 1.000)	(bedragen x €	jaarrekening	actueel	begroting	begroting	begroting	begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste activa							
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>		31	53	40	26	12	6
<u>Materiële vaste activa</u>							
- investeringen met een economisch nut		174.677	180.923	194.744	200.916	204.105	209.732
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		92.851	108.422	117.877	133.549	138.491	144.623
<i>Totaal materiële vaste activa</i>		267.528	289.345	312.621	334.465	342.596	354.355
<u>Financiële vaste activa</u>							
- Deelnemingen		352	352	352	352	352	352
- Overige langlopende geldleningen		997	997	997	997	997	997
<i>Totaal financiële vaste activa</i>		1.349	1.349	1.349	1.349	1.349	1.349
Totaal vaste activa		268.908	290.747	314.010	335.840	343.957	355.710
Vlottende activa							
<i>Totaal voorraden (incl. verliesvoorziening)</i>		-5.640	12.147	16.147	19.261	26.171	19.131
<i>Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		16.512	16.000	15.000	15.000	15.000	15.000
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>		113	100	100	100	100	100
<i>Totaal overlopende activa</i>		5.702	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende middelen		16.687	33.247	36.247	39.361	46.271	39.231
Totaal activa		285.595	323.994	350.257	375.201	390.228	394.941

Passiva	(bedragen x € 1.000)	rekening	actueel	begroting	begroting	begroting	begroting
		2021	2022	2023	2024	2025	2026
Vaste passiva							
<i>Totaal eigen vermogen</i>		66.451	65.251	69.346	77.055	85.656	86.897
<i>Totaal voorzieningen</i>		9.878	9.448	8.927	8.726	8.732	8.903
<i>Totaal vaste schulden, met een rentetypische looptijd >= 1 jaar</i>		166.871	205.295	228.484	245.920	252.340	255.641
Totaal vaste passiva		243.200	279.994	306.757	331.701	346.728	351.441
Vlottende passiva							
<u>Netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>							
- Kasgeld		10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
- Overige schulden		10.949	12.000	11.500	11.500	11.500	11.500
<i>Totaal netto vlott. schulden, met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		20.949	22.000	21.500	21.500	21.500	21.500
<i>Liquide middelen (kas- en banksaldi)</i>							
<i>Overlopende passiva</i>		21.446	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Totaal vlottende passiva		42.395	44.000	43.500	43.500	43.500	43.500
Totaal passiva		285.595	323.994	350.257	375.201	390.228	394.941

6 EMU-SALDO

Omschrijving	bedragen x € 1.000	2022	2023	2024
		Volgens realisatie t/m sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV art. 17c)		-218	-4.095	-7.712
2. Mutatie (im)materiële vaste activa		21.817	23.276	21.844
3. Mutatie voorzieningen		-430	-521	-201
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)		17.787	4.000	3.114
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa				
Berekend EMU-saldo (x 1.000)		-€ 40.252	-€ 31.892	-€ 32.871

7 INVESTERINGSPLANNING

Rente	1,50%
-------	-------

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2023	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
VMWare Licenties	Overhead	2023	209.000	2	107.635	106.068	104.500	
Overige servers	Overhead	2023	83.000	3	28.912	28.497	28.082	
Datacenter licenties	Overhead	2023	100.000	5	21.500	21.200	20.900	
Aanschaf devices	Overhead	2023	50.000	3	17.417	17.167	16.917	
Vervanging stemhokjes 2023	1	2023	45.000	10	5.175	5.108	5.040	
Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking) m.i.v. 2028 activeren	2	2023	1.160.910			17.414	17.414	17.414
<i>Rentelasten reeds gedane investeringen</i>					98.475	147.061	147.061	147.061
Vervanging verhardingen 2023	2	2023	2.089.000	40	83.560	82.777	81.993	
Renovatie verhardingen 2023	2	2023	1.656.000	25	91.080	90.086	89.093	
Groeninvesteringen 2023	2	2023	1.065.000	20	69.225	68.426	67.628	
Civiele kunstwerken 2023	2	2023	534.000	25	29.370	29.050	28.729	
Oevers en beschoeiingen 2023	2	2023	67.000	25	3.685	3.645	3.605	
Openbare verlichting armaturen 2023	2	2023	628.000	20	40.820	40.349	39.878	
Openbare verlichting masten 2023	2	2023	383.000	40	15.320	15.176	15.033	
Speelvoorzieningen 2023	2	2023	55.000	12	5.408	5.340	5.271	
Renovatie natuurgrasveld 1 VEP	5	2023	83.000	15	6.778	6.695	6.612	
Vervangen lichtarmaturen veld 5 SCH	5	2023	34.000	20	2.210	2.185	2.159	
Vervanging div. voorzieningen (beregening/ ballenvangers/ hekken) VEP	5	2023	60.000	30	2.900	2.870	2.840	
Vastgoedinvesteringen nieuw								
Extra krediet verduurzamen brandweerpost Woerden	1	2023	330.000	40	13.200	13.076	12.953	
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed - voorbereidingskosten (25%)	6	2023	452.000	40	18.080	17.911	17.741	
Onderwijsinvesteringen nieuw								
Aanvulling krediet Overige schoolgebouwen (annuïtair)	5	2023	1.000.000	50	28.572	28.572	28.572	
Openbare ruimte nieuw								
Oevers en beschoeiingen Kromwijkerdijk *	2	2023	1.438.000	25	79.090	78.227	77.364	
Oevers en beschoeiingen Jaagpad Oude Rijn *	2	2023	1.380.000	25	75.900	75.072	74.244	
OVL vervangingsachterstand armaturen	2	2023	100.000	20	6.500	6.425	6.350	
OVL vervangingsachterstand masten	2	2023	850.000	40	34.000	33.681	33.363	
VRI vervangingen Wulverhorstbaan voorbereidingskosten	2	2023	150.000	15	12.250	12.100	11.950	

Vervanging electriciteitskasten 2022	2	2023	75.000	10	8.625	8.513	8.400
Vervanging parkeerautomaten 2023 (binnenwerk) (20 stuks)	2	2023	140.000	10	16.100	15.890	15.680
Totaal jaarschijf 2023			14.216.910		98.475	987.786	978.578

* Voor deze investeringskredieten worden afzonderlijke raadsvoorstellen aan de raad voorgelegd, voordat deze budgetten besteed kunnen worden.

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2024	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Storage	Overhead	2024	231.000	3		80.465	79.310	
Firewall	Overhead	2024	75.000	5		16.125	15.900	
Telefonie	Overhead	2024						
Virtualisatie Servers	Overhead	2024	200.000	3		69.667	68.667	
Aanschaf devices	Overhead	2024	50.000	3		17.417	17.167	
Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking) m.i.v. 2028 activeren	2	2024	5.700.000			85.500	85.500	
Renovatie verhardingen 2024	2	2024	1.656.000	40		66.240	65.619	
Vervanging verhardingen 2024	2	2024	1.325.000	25		72.875	72.080	
Groenvoorzieningen 2024	2	2024	1.049.000	20		68.185	67.398	
Civiele kunstwerken 2024	2	2024	453.000	25		24.915	24.643	
Oevers en beschoeiingen 2024	2	2024	51.000	25		2.805	2.774	
Openbare verlichting 2024 (armaturen)	2	2024	615.000	20		39.975	39.514	
Openbare verlichting 2024 (masten)	2	2024	391.000	40		15.640	15.493	
Speelvoorzieningen 2024	2	2024	55.000	12		5.408	5.340	
Toplaag renovatie SCH veld 2 SBR (was 2022)	5	2024	298.000	12		29.303	28.931	
Vervanging verlichtingsarmaturen KV Thor (LED)	5	2024	19.000	20		1.235	1.221	
Retoppen kunststof toplaag Clytoneus (komt uit 2025)	5	2024	157.000	8		21.980	21.686	
Vastgoedinvesteringen nieuw								
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	6	2024	1.356.000	40		54.240	53.732	
Onderwijsinvesteringen nieuw								
Vernieuwing St. Bavo school - voorbereidingskrediet * (annuïtair)	5	2024	422.000	50		12.057	12.057	

Openbare ruimte nieuw								
Vervanging verhardingen Kromwijkerdijk 2024 *	2	2024	480.000	25		26.400	26.112	
Oevers en beschoeiingen Kromwijkerdijk 2024 *	2	2024	1.500.000	25		82.500	81.600	
Openbare verlichting armaturen 2024 Kromwijkerkade *	2	2024	18.000	20		1.170	1.157	
Openbare verlichting masten 2024 Kromwijkerkade *	2	2024	54.000	40		2.160	2.140	
Vervanging deklaag Oude Rijn 2024 *	2	2024	600.000	25		33.000	32.640	
Vervanging beschoeiing Oude Rijn 2024 *	2	2024	1.440.000	25		79.200	78.336	
OVL vervangingsachterstand armaturen	2	2024	100.000	20		6.500	6.425	
OVL vervangingsachterstand masten	2	2024	850.000	40		34.000	33.681	
VRI vervanging Wulverhorstbaan installatie	2	2024	150.000	15		12.250	12.100	
VRI vervanging Wulverhorstbaan masten	2	2024	125.000	40		5.000	4.953	
VRI vervanging Wulverhorstbaan - renovatie verhardingen kruispunt	2	2024	225.000	25		12.375	12.240	
Totaal jaarschijf 2024			19.645.000		0	0	978.587	968.414

*** Voor deze investeringskredieten worden afzonderlijke raadsvoorstellen aan de raad voorgelegd, voordat deze budgetten besteed kunnen worden.**

OMSCHRIJVING JAARSCHIIF 2025	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
VMWare Licenties	Overhead	2025	217.000	2				111.755
Uitwijk ESX + Backup	Overhead	2025	60.000	3				20.900
Thin Clients	Overhead	2025	115.000	6				20.892
Beeldschermen groot	Overhead	2025	110.000	6				19.983
Monitorarmen	Overhead	2025	75.000	6				13.625
Mobiele telefoons + acc.	Overhead	2025	371.000	3				129.232
Aanschaf devices	Overhead	2025	60.000	3				20.900
Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking) m.i.v. 2028 activeren	2	2025	5.200.000					78.000
Renovatie verhardingen 2025	2	2025	1.656.000	40				66.240
Vervanging verhardingen 2025	2	2025	1.325.000	25				72.875
Groenvoorzieningen 2025	2	2025	1.049.000	20				68.185
Civiele kunstwerken 2025	2	2025	453.000	25				24.915
Oevers en beschoeiingen 2025	2	2025	51.000	25				2.805
Openbare verlichting 2025 (armaturen)	2	2025	615.000	20				39.975
Openbare verlichting 2025 (masten)	2	2025	391.000	40				15.640

Speelvoorzieningen 2025	2	2025	55.000	12		5.408
SC Woerden veld 3 toplaag renovatie SBR (was 2022)	5	2025	298.000	12		29.303
Renovatie natuurgrasveld Reflex	5	2025	66.000	15		5.390
Sportvelden toplaagrenovatie Siveo SBR (was 2023)	5	2025	298.000	12		29.303
Vervanging lichtarmaturen SC Woerden veld 3 (LED)	5	2025	35.000	20		2.275
Vervanging lichtarmaturen SDO (LED)	5	2025	19.000	20		1.235
Vervanging div. voorzieningen (bereggen/ ballenvangers/ hekken)-Sportlust	5	2025	64.000	30		3.093
Auto landmeters - Renault Kangoo	6	2025	36.000	8		5.040
Onderwijsinvesteringen nieuw						
Vernieuwing St. Bavo school - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2025	3.795.000	50		108.430
Vernieuwing School De Kring - voorbereiding (10%) (annuïtair)	5	2025	265.000	50		7.571
Openbare ruimte nieuw						
Vervanging deklaag Kromwijkkerkade 2025 *	2	2025	625.000	25		34.375
Renovatie natuurgrasveld 3 Sportlust	5	2025	74.000	15		6.043
Totaal jaarschijf 2025			17.378.000		0	0
					0	943.389

* Voor deze investeringskredieten worden afzonderlijke raadsvoorstellen aan de raad voorgelegd, voordat deze budgetten besteed kunnen worden.

OMSCHRIJVING JAARSCHIJF 2026	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Overige servers	Overhead	2026	92.000	3				
RDS licenties	Overhead	2026	83.000	5				
Laptops + acc.	Overhead	2026	400.000	3				
Switches	Overhead	2026	130.000	5				
Locatie aanwezige software	Overhead	2026	55.000	3				
Aanschaf devices	Overhead	2026	50.000	3				
Mercedes sprinter - enkele cabine (02-BJZ-3)	wijkonderhoud	2026	59.000	10				
Mercedes sprinter - enkele cabine -klein rijbewijs (V-293-NG)	wijkonderhoud	2026	75.000	10				
Maaimachine Ransomes MP 655C	5	2026	72.000	8				
Tractor nieuw Holland T4-75	5	2026	50.000	10				
Heftruck Linde TPB-99-Z	stadserf	2026	45.000	20				

Rembrandtbrug (gefaseerde kredietverstrekking) m.i.v. 2028 activeren	2	2026	5.200.000					
Rembrandtbrug - kruising Hollandbaan - Molenvlietbaan m.i.v. 2029 activeren	2	2026	300.000					
Renovatie verhardingen 2026	2	2026	1.656.000	40				
Vervanging verhardingen 2026	2	2026	1.325.000	25				
Groenvoorzieningen 2026	2	2026	1.049.000	20				
Civiele kunstwerken 2026	2	2026	453.000	25				
Oevers en beschoeiingen 2026	2	2026	51.000	25				
Openbare verlichting 2026 (armaturen)	2	2026	615.000	20				
Openbare verlichting 2026 (masten)	2	2026	391.000	40				
Speelvoorzieningen 2026	2	2026	55.000	12				
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 2 VEP SBR (komt uit 2023)	5	2026	298.000	12				
Toplaag renovatie Sportlust veld 5 SBR (komt uit 2024)	5	2026	298.000	12				
Renovatie natuurgrasveld en toplaag kunstgras Athloi(komt uit 2025)	5	2026	42.000	15				
Renovatie sprintlaan Athloi	5	2026	39.000	10				
Renovatie natuurgrasveld 4 Sportlust	5	2026	96.000	15				
Renovatie natuurgrasveld 4 VEP	5	2026	105.000	15				
Kunstgrasmat vervangen toplaag veld 4 SCW SBR	5	2026	298.000	12				
Renovatie natuurgrasveld 3 Siveo	5	2026	42.000	15				
Renovatie natuurgrasveld 4 SCH incl. drainage (uitstel uit 2022)	5	2026	125.000	15				
Auto landmeter	6	2026	39.000	8				
Onderwijsinvesteringen								
Vernieuwing School De Kring - uitvoering (90%) (annuïtair)	5	2026	2.386.000	50				
Vernieuwing school De Keerkring - voorbereiding (10%)	5	2026	544.000	50				
Bouw sportzaal in Nieuw Middelland (annuïtair)	5	2026	2.440.000	50				
Verwerving grond tbv school Nieuw Middelland (geen afschrijving)	5	2026	1.339.000	nvt.				
Totaal jaarschijf 2026			19.487.000		0	0	0	0
Totaal Investerings 2023-2026			70.726.910		0	98.475	987.786	1.957.165
					2.881.173			

Budgettaire neutrale investeringen in de programmabegroting 2023-2026

Riolering, conform het nieuwe GWP

	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
Vrijvervalriolering	2	2023	5.124.000	40		204.960	203.039	201.117
Extra duikers klimaatadaptatie	2	2023	0	40		0	0	0
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2023	244.000	15		19.927	19.683	19.439
Duikers en drainage	2	2023	260.000	40		10.400	10.303	10.205
Uitvoeringsplan KbOR	2	2023	942.000	40		37.680	37.327	36.974
Totaal jaarschijf 2023			6.570.000		0	272.967	270.350	267.734
Vrijvervalriolering	2	2024	5.124.000	40			204.960	203.039
Extra duikers klimaatadaptatie	2	2024	0	40			0	0
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2024	244.000	15			19.927	19.683
Duikers en drainage	2	2024	260.000	40			10.400	10.303
Uitvoeringsplan KbOR	2	2024	909.000	40			36.360	36.019
Totaal jaarschijf 2024			6.537.000		0	0	271.647	269.043
Vrijvervalriolering	2	2025	5.124.000	40				204.960
Extra duikers klimaatadaptatie	2	2025	0	40				0
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2025	244.000	15				19.927
Duikers en drainage	2	2025	260.000	40				10.400
Uitvoeringsplan KbOR	2	2025	909.000	40				36.360
Totaal jaarschijf 2025			6.537.000		0	0	0	235.287
Vrijvervalriolering	2	2026	4.147.000	40				
Vervanging en renovatie rioolgemalen	2	2026	276.000	15				
Duikers en drainage	2	2026	260.000	40				
Uitvoeringsplan KbOR	2	2026	650.000	40				
Totaal jaarschijf 2026			5.333.000		0	0	0	0
Totaal Riolering 2023-2026			24.977.000		0	272.967	541.997	790.244

Budgettaire neutrale investeringen in de programmabegroting 2023-2026
Afval & Reiniging
ANNUITAIR

Omschrijving	Programma	Jaar	Investering	Afschr.	2023	2024	2025	2026
PMD containers BGC 2023	2	2023	21.000	5	4.391	4.391	4.391	
rest OGC 2023	2	2023	76.500	10	8.295	8.295	8.295	
PMD Pers OGC	2	2023	30.000	10	3.253	3.253	3.253	
papiercontainers OGC (verzamelcontainers glas/papier) 2023	2	2023	22.000	15	1.649	1.649	1.649	
Bovengrondse glascontainers	2	2023	40.000	10	4.337	4.337	4.337	
Vervanging klike, s/mini-containers jaarschijf 2023	2	2023	52.500	10	5.693	5.693	5.693	
40m3 container milieustraten (midlife-upgrade en vervanging) 2023	2	2023	13.000	15	974	974	974	
Totaal jaarschijf 2023			255.000	75	0	28.592	28.592	28.592
PMD containers BGC 2024	2	2024	21.000	5		4.391	4.391	
rest OGC 2024	2	2024	76.500	10		8.295	8.295	
papiercontainers OGC (verzamelcontainers glas/papier) 2024	2	2024	22.000	15		1.649	1.649	
pers container vrachtwagen (vervanging)	2	2024	20.000	15		1.499	1.499	
Vervanging klike, s/mini-containers jaarschijf 2024	2	2024	52.500	10		5.693	5.693	
40m3 container milieustraten (midlife-upgrade en vervanging) 2024	2	2024	13.000	15		974	974	
GFT cocon met paslezer (via exploitatie)	2	2024						
Totaal jaarschijf 2024			205.000	0	0	22.501	22.501	
PMD containers BGC 2025	2	2025	21.000	5			4.391	
Rest OGC A&R 2025	2	2025	76.500	10			8.295	
Rolpacker A&R 2025	2	2025	25.000	10			2.711	
papiercontainers OGC (verzamelcontainers glas/papier) 2025	2	2025	22.000	15			1.649	
Vervanging klike, s/mini-containers jaarschijf 2025	2	2025	52.500	10			5.693	
40m3 container milieustraten	2	2025	13.000	15			974	
Totaal jaarschijf 2025			210.000	0	0	0	23.713	
Volvo/hsm ondergronds (81-BJH-6)	2	2026	350.000	8				
Volvo/hsm ondergronds (00-BLG-3)	2	2026	350.000	8				
PMD containers BGC 2026	2	2026	21.000	5				
rest OGC 2026	2	2026	76.500	10				
papiercontainers OGC (verzamelcontainers glas/papier) 2026	2	2026	22.000	15				
Vervanging klike, s/mini-containers jaarschijf 2026	2	2026	52.500	10				
40m3 container milieustraten	2	2026	13.000	15				
Totaal jaarschijf 2026			885.000	0	0	0	0	0
Totaal Afval & Reiniging			1.555.000	178	0	28.592	51.093	74.806

INVESTERINGEN UIT HET PARKEERBELEIDSPLAN - worden gedekt uit verhoging van de tarieven

OMSCHRIJVING	Jaar	Investering	Afschr. 2023	2024	2025	2026
Investerings i.v.m. invoering betaald parkeren Bloemenkwartier en schilwijken	2023	87.000	10	10.005	9.875	9.744
Totaal jaarschijf 2023		87.000	10	0 10.005	9.875	9.744

INVESTERINGEN UIT HET BELEIDSPLAN BEGRAVEN - worden gedekt uit hogere baten (door opbrengsten andere manier van begraven zoals natuurlijk begraven)

OMSCHRIJVING	Jaar	Investering	Afschr. 2023	2024	2025	2026
Vervanging groen	2023	20.000	25	1.100	1.088	1.076
Vervanging paden tussen de graven en beter toegankelijk maken	2023	30.000	25	1.650	1.632	1.614
Totaal jaarschijf 2023		50.000	0	2.750	2.720	2.690
Realiseren nieuwe urnenmuur	2025	40.000	40			1.001
Totaal jaarschijf 2025		40.000	0	0	0	1.001

8 STAAT VAN RESERVES

Beleidsuitgangspunten

In aansluiting op de Kadernota Rechtmatigheid worden, in overeenstemming met de door uw raad vastgestelde beleidsuitgangspunten eventuele over- of onderschrijdingen van enkele reserves in principe verrekend in de jaarrekening. Slechts in uitzonderlijke gevallen vindt tussentijds bijstelling plaats. Het betreft de reserves onderhoud gemeentelijk vastgoed, dekking kapitaallasten maatschappelijk nut, dekking kapitaallasten economisch nut, onderwijskansenbeleid, WW 3e jaar en inventaris zwembaden. Met ingang van 2022 geldt dit ook voor de reserve Onderwijshuisvesting.

Algemene en bestemmingsreserves

In deze paragraaf staat de door de raad vastgestelde beleid over de algemene en bestemmingsreserve. Een algemene reserve is vrij aanwendbaar. Bestemmingsreserves zijn gevormd voor door de raad bepaalde bestemmingen. Deze reserves hebben specifiek een bestedingsfunctie.

In de begroting zijn de volgende reserves opgenomen.

Algemene reserves:

Algemene reserve

Doel: buffer voor calamiteiten, exploitatietekorten/incidentele uitgaven en neutraliseren negatieve reserves. Binnen de Algemene reserve is een bedrag gelabeld voor Volkshuisvesting en voor het Investeringsfonds SD.

Op basis van de Strategische Heroriëntatie wordt structureel een bedrag van € 2,0 miljoen toegevoegd aan de Algemene Reserve ten behoeve van de verbetering van de schuldquote.

In de jaarschijf 2023 is een toevoeging opgenomen van € 257.557, conform het raadsbesluit van 22 juni 2017 over de verkoop Carrosserieweg 1, 17R.004. Deze toevoeging vindt ook nog in de jaren 2024 en 2025 plaats.

Algemene reserve grondbedrijf

Doel: onvoorziene risico's in de grondexploitaties op te vangen. De reserve wordt gevoed door winsten uit exploitatiegebieden en verliezen worden ten laste van deze reserve gebracht.

Bestemmingsreserves:

Groenfonds

Doel: financiering van fysieke maatregelen aan de groene ruimte zoals die voortkomen uit; incidentele groenplannen, landschap ontwikkelingsplan (LOP), projecten groenblauw omgevingsplan, realiseren van ecologische verbindingszones, natuurontwikkeling of 'groene' burgerinitiatieven zoals stadslandbouw. Reserve wordt ook gebruikt voor dekking van een structurele begrotingspost subsidiebijdrage "bijzondere bomen of boomgroepen".

In 2022 wordt hiervoor € 9.714 onttrokken.

Toevoegingen aan de reserve kan plaatsvinden vanuit verkopen snippergroen en vanuit kostenverhaal.

Grote infrastructuurle werken

Reserve heeft als doel dekking van grote infrastructuurle werken. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

Infrastructuurle werken

Doel: realiseren van bovenwijkse voorzieningen van veelal grote omvang.

Er vindt aan deze reserve een afdracht plaats bij particuliere en gemeentelijke ontwikkelingen op basis van de Wro en de nota kostenverhaal, zoals vastgesteld door de raad. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

Dekking kapitaallasten met economisch nut

Investerings met economisch nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Dekking kapitaallasten met maatschappelijk nut

Investerings met maatschappelijk nut moeten worden geactiveerd. Voor het bedrag van de investering mogen geen reserves in mindering worden gebracht. Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten vindt onttrekking aan deze reserve plaats. Aan deze reserve wordt jaarlijks rente toegevoegd.

Onderwijskansenbeleid

Betreft het niet-verplichte deel. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

Onderhoud gemeentelijk vastgoed

Begrotingstechnisch is jaarlijks een bedrag beschikbaar voor onderhoud, gebaseerd op een gemiddeld bedrag over een periode van 10 jaar. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de betreffende jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats.

Inventaris zwembaden

Structureel is een budget opgenomen voor inventaris van de zwembaden. Onder- of overschrijdingen van dit bedrag worden verrekend via de reserve in de jaarrekening. Tussentijds vindt geen bijstelling plaats. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

Organisatieontwikkeling

In het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 2.800.000 beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

WW 3e jaar

Met ingang van 1 januari 2018 is de CAR/UWO uitgebreid met artikel 10C Reparatie-uitkering bij werkloosheid. Met ingang van 1 januari 2016 zijn in de Wet Werk en Zekerheid er een aantal versoeringen in de WW rechten aangebracht. Sindsdien is er sprake van een vertraagde WW opbouw en de maximale duur wordt geleidelijk teruggebracht van 38 naar 24 maanden.

In de CAR/UWO is hiervoor ter reparatie van deze achteruitgang van WW-rechten een reparatie-uitkering opgenomen. Om de reparatie-uitkering te bekostigen regelt artikel 10c:7 van de CAR/UWO de bevoegdheid aan de werkgever om een werknemerspremie te heffen voor de reparatie-uitkering. Deze premie wordt sinds 1 januari 2018 ingehouden op het salaris van de medewerkers en is specifiek bedoeld voor de betaling WW-uitkeringen. De gemeente is eigen risicodragers voor de ontstane WW-lasten.

Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 heeft de raad besloten om de reserve WW 3e jaar in te stellen. In de begroting 2023-2026 wordt jaarlijks een bedrag van € 45.666 toegevoegd aan deze reserve.

De inzet van de mobiliteitsadviseur (€ 40.000) wordt vanaf 2023 gedekt uit deze reserve.

Woerden 650 jaar stad

In 2022 bestaat Woerden 650 jaar. In de begroting 2023-2026 zijn hiervoor geen bedragen meer opgenomen. Deze reserve komt te vervallen.

Gebiedsfonds Middelland

Het gebiedsfonds wordt gebruikt om investeringen in de openbare ruimte te doen. Deze reserve wordt gevuld door exploitatiebijdragen door initiatiefnemers, bijdrage door de gemeente en bijdrage/subsidie door provincie en rijk. Vervolgens worden o.a. de uitgangspunten op het gebied van kosten en opbrengsten gedeeld, wordt stilgestaan bij een tweetal scenario's en worden ten slotte de kanttekeningen en risico's gedeeld. In de begroting 2023-2026 is geen mutatie opgenomen.

Onderhoud Onderwijshuisvesting

Met ingang van 2022 is deze reserve van toepassing. Bij raadsbesluit van 4 oktober 2018 is besloten tot instelling van de reserve Onderwijshuisvesting. Met ingang van 2022 wordt jaarlijks een bedrag geraamd in de begroting. De bedragen in de begroting 2023-2026 zijn gebaseerd op het raadsvoorstel 'Investerings onderwijshuisvesting 2023 e.v.'.

Voorzieningen

In de begroting zijn de volgende voorzieningen opgenomen:

Pensioen (oud-)wethouders

Bedragen worden uit deze voorziening onttrokken als de betreffende personen de AOW gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Ook worden ontvangen overhevelingsbedragen toegevoegd en worden toekomstige pensioenaanspraken verwerkt.

Wachtgelden wethouders

Vanaf 2022 is een voorziening gevormd voor wachtgelden wethouders. Dit op basis van de notitie 'Arbeidskostengerelateerde verplichtingen' van de commissie BBV.

Afvalstoffenheffing

Doel: gelijkmatige heffing afvalstoffen d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op de reiniging/afvalstoffen.

Riolering

Doel: gelijkmatige heffing rioolrechten d.m.v. verrekening exploitatieoverschotten/-tekorten op het begrotingsonderdeel riolering.

Exploitatietekort Woerden Sport

In 2020 is besloten tot instelling van deze voorziening om de verliezen van Woerden Sport te compenseren.

Rentepercentages

Het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden (de zgn. omslagrente) bedraagt 1,5%. Het rentepercentage Grondexploitatie bedraagt 0,87%

Rentetoerekening:

Aan de volgende reserves wordt direct rente toegevoegd.

- Dekking kapitaallasten investeringen met economisch nut
- Dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut.

Het rentepercentage toe te rekenen aan deze reserves ligt lager dan de het rentepercentage toe te rekenen aan de taakvelden, welke onttrokken wordt aan deze reserves. Op termijn betekent dit een tekort op de dekkingsreserves.

Om dit te voorkomen wordt het verschil toegevoegd aan deze dekkingsreserves, zie ook notitie Financiële Sturing.

Naam reserve	prognose 2022					begroting 2023				begroting 2024				
	saldo 1-1-2022 o.g.v. jaarrek. 2021 excl. resultaatbest. st.	resultaat- bestemming 2021	vermeerderingen i.v.m. bijboeking rente	overige vermeerderingen excl. jaarrek. 2021	verminderingen 2022	saldo eind dienstjaar 31-12-2022	vermeerderingen i.v.m. bijboeking rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2023	vermeerde -ringen wegens bijboeking rente	overige vermeerde -ringen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2024
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit														
Kapitaallasten maatschappelijk nut	20.025.993		300.975		743.864	19.583.104	190.041		735.427	19.037.718	181.840		727.225	18.492.333
Groenfonds	666.757	68.150			8.463	726.444			9.714	716.730		9.714		707.016
Infrastructurele werken	1.870.295	941.725				2.812.020				2.812.020				2.812.020
Grote infrastructuurle werken	1.481.716					1.481.716				1.481.716				1.481.716
Subtotaal 2	24.044.761	1.009.875	300.975	0	752.327	24.603.284	190.041	0	745.141	24.048.184	181.840	0	736.939	23.493.085
3. Sociaal Domein														
TOZO	357.755	76.000				433.755				433.755				433.755
Subtotaal 3	357.755	76.000	0	0	0	433.755	0	0	0	433.755	0	0	0	433.755
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie														
Woerden 650 jaar stad	47.941			2.500	50.441	0				0				0
Subtotaal 4	47.941	0	0	2.500	50.441	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Onderwijs en sport														
Onderwijskansenbeleid	37.975					37.975				37.975				37.975
Onderwijshuisvesting	0		194.451		194.451		669.820		864.271		669.820	28.572		1.505.519
Inventaris zwembaden	309.253				309.253				309.253					309.253
Subtotaal 5	347.228	0	0	194.451	0	541.679	0	669.820	0	1.211.499	0	669.820	28.572	1.852.747
6. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen														
Gebiedsfonds Middelland	674.930	291.423				966.353				966.353				966.353
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	2.704.348	-334.000			1.311.464	1.058.884		908.468		1.967.352		928.394		2.895.746
Subtotaal 6	3.379.278	-42.577	0	0	1.311.464	2.025.237	0	908.468	0	2.933.705	0	928.394	0	3.862.099
7. Algemene dekkingsmiddelen														
Algemene reserve	20.270.237	2.773.377		3.503.056	1.453.075	25.093.595		2.257.557		27.351.152		2.265.284		29.616.436
Algemene reserve grondbedrijf	5.062.545	-187.804				4.874.741				4.874.741				4.874.741
Dekking kapitaallasten economisch nut	6.496.351		95.851		295.634	6.296.568	66.090		294.413	6.068.245	62.665		293.026	5.837.884
Budgetoverhevelingen	0	1.426.000			1.426.000	0				0				0
Subtotaal 7	31.829.133	4.011.573	95.851	3.503.056	3.174.709	36.264.904	66.090	2.257.557	294.413	38.294.138	62.665	2.265.284	293.026	40.329.061

Overhead															
Organisatieontwikkeling	1.224.142					1.224.142				1.224.142					1.224.142
Werkloosheidswet 3e jaar	165.364			43.000		208.364		45.666	40.000	214.030		45.666	40.000		219.696
Subtotaal Overhead	1.389.506	0	0	43.000	0	1.432.506	0	45.666	40.000	1.438.172	0	45.666	40.000	1.443.838	
Totaal reserves	€ 61.395.602	€ 5.054.871	€	€	€	€ 256.131	€	€	€	€ 244.505	€	€	€	€ 71.414.585	
			396.826	3.743.007	5.288.941	65.301.365		3.881.511	1.079.554	68.359.453		3.909.164	1.098.537		

Naam reserve	begroting 2025				begroting 2026			
	vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2025	vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2026
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit								
Kapitaallasten maatschappelijk nut	198.302		743.688	17.946.947	154.776		724.892	17.376.831
Groenfonds			9.714	697.302			9.714	687.588
Infrastructurele werken				2.812.020				2.812.020
Grote infrastructurele werken				1.481.716				1.481.716
Subtotaal 2	198.302	0	753.402	22.937.985	154.776	0	734.606	22.358.155
2. Sociaal Domein								
TOZO				433.755				433.755
Subtotaal 3	0	0	0	433.755	0	0	0	433.755
4. Cultuur, Economie, Recreatie en toerisme, Energietransitie								
Woerden 650 jaar stad				0				0
Subtotaal 4	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Onderwijs en Sport								
Onderwijskansenbeleid				37.975				37.975
Onderwijshuisvesting		669.820	28.572	2.146.767		669.820	149.044	2.667.543
Inventaris zwembaden				309.253				309.253
Subtotaal 5	0	669.820	28.572	2.493.995	0	669.820	149.044	3.014.771
6. Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen								
Gebiedsfonds Middelland				966.353				966.353
Onderhoud gemeentelijk vastgoed		934.509		3.830.255		940.734		4.770.989
Subtotaal 6	0	934.509	0	4.796.608	0	940.734	0	5.737.342
7. Algemene dekkingsmiddelen								
Algemene reserve		2.273.243		31.889.679		2.000.000		33.889.679
Algemene reserve grondbedrijf				4.874.741				4.874.741
Dekking kapitaallasten economisch nut	59.210		256.856	5.640.238	56.145		178.121	5.518.262
Budgetoverhevelingen				0				0
Subtotaal 7	59.210	2.273.243	256.856	42.404.658	56.145	2.000.000	178.121	44.282.682
Overhead								
Organisatieontwikkeling				1.224.142				1,224.142
Werkloosheidswet 3e jaar		45.666	40.000	225.362		45.666	40.000	231.028
Subtotaal Overhead	0	45.666	40.000	1.449.504	0	45.666	40.000	1.455.170
Totaal reserves	€ 257.512	€ 3.923.238	€ 1.078.830	€ 74.516.505	€ 210.921	€ 3.656.220	€ 1.101.771	€ 77.281.875

9 STAAT VAN VOORZIENINGEN

Naam voorziening	saldo 1-1-2022 op grond van jaarrekening 2021 excl. resultaatbest.	Vermeerde- ringen wegens bijboeking van rente 2022	overige vermeerde- ringen excl. jaarrekening 2021	Verminde- ringen 2022	saldo eind dienstjaar 31-12-2022	begroting 2023			saldo eind dienstjaar 31-12-2023	begroting 2024			saldo eind dienstjaar 31-12-2024
						Vermeerde- ringen wegens bijboeking van rente	overige vermeerde- ringen	Verminde- ringen		Vermeer- deringen wegens bijboeking van rente	overige vermeer- d- eringen	Verminde- ringen	
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid													
Pensioen (oud-)wethouders	5.683.182		172.260	204.724	5.650.718		257.868	137.868	5.770.718		257.868	137.868	5.890.718
Wachtgelden wethouders			742.414	229.947	512.467			259.500	252.967			178.978	73.989
Subtotaal 1	5.683.182	0	914.674	434.671	6.163.185	0	257.868	397.368	6.023.685	0	257.868	316.846	5.964.707
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit													
Afvalstoffen	249.343				249.343		180.758		430.101		165.057		595.158
Riolering	2.925.595			160.566	2.765.029			292.061	2.472.968			307.261	2.165.707
Subtotaal 2	3.174.938	0	0	160.566	3.014.372	0	180.758	292.061	2.903.069	0	165.057	307.261	2.760.865
5. Onderwijs en Sport													
Woerden sport	260.800		270.000	260.800	270.000			270.000	0				0
Subtotaal 5	260.800	0	270.000	260.800	270.000	0	0	270.000	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	9.118.920	0	0	595.237	9.447.557	0	438.626	959.429	8.926.754	0	422.925	624.107	8.725.572
Verliesvoorzieningen													
Complex De Pionier Zegveld	55.244				55.244				55.244				55.244
Defensie-eiland	16.860.773			16.860.773	0				0				0
TOTAAL rubriek E	€ 16.916.017	€ -	€ -	€ 16.860.773	€ 55.244	€ -	€ -	€ -	€ 55.244	€ -	€ -	€ -	€ 55.244

Naam voorziening	begroting 2025			begroting 2026				
	Vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	Verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2025	Vermeerderingen wegens bijboeking van rente	overige vermeerderingen	Verminderingen	saldo eind dienstjaar 31-12-2026
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid								
Pensioen (oud-)wethouders		257.868	137.868	6.010.718		257.868	137.868	6.130.718
Wachtgelden wethouders			73.989	-				-
Subtotaal 1	0	257.868	211.857	6.010.718	0	257.868	137.868	6.130.718
2. Fysiek beheer openbare ruimte en Mobiliteit								
Afvalstoffen		180.368		775.526		171.198		946.724
Riolering			219.972	1.945.735			119.865	1.825.870
Subtotaal 2	0	180.368	219.972	2.721.261	0	171.198	119.865	2.772.594
5. Onderwijs en Sport								
Woerden sport				0				0
Subtotaal 5	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	0	438.236	431.829	8.731.979	0	429.066	257.733	8.903.312
Verliesvoorzieningen								
Complex De Pionier Zegveld				55.244				55.244
Defensie-eiland				0				0
TOTAAL rubriek E	€ -	€ -	€ -	€ 55.244	€ -	€ -	€ -	€ 55.244

10 KASSTROOMOVERZICHT

(bedragen x € 1.000)	jaarrekening	jaarrekening	actueel begroting	begroting	begroting	begroting	begroting
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Operationele kasstromen							
Baten	142.125	145.253	162.484	166.029	167.010	167.063	154.087
Lasten	-144.285	-141.677	-163.692	-161.934	-159.299	-158.460	-152.845
Saldo van baten en lasten (excl. Reservemutaties)	-2.160	3.576	-1.208	4.095	7.711	8.603	1.242
<i>Mutaties in balansposities</i>							
Voorraden (grex), inclusief verliesvoorziening	-3.799	-1.756	-17.787	-4.000	-3.114	-6.910	7.040
Uitzettingen	960	1.503	512	1.000	0	0	0
Overlopende activa	-4.178	1.392	702	0	0	0	0
Voorzieningen (excl. Grex)	207	-460	-430	-521	-201	6	171
Netto vlottende schulden	-2.964	-536	1.051	-500	0	0	0
Overlopende passiva	8.811	5.618	554	0	0	0	0
Afschrijvingslasten (geen kasstroom)	9.045	9.885	10.216	11.717	12.918	13.725	13.900
Totaal Operationele kasstromen	5.922	19.222	-6.390	11.791	17.314	15.424	22.353
Investeringskasstromen							
Immateriële Vaste Activa	-299	285	0	0	0	0	0
Materiële Vaste Activa	-21.172	-16.038	-32.047	-34.980	-34.750	-21.844	-25.654
Financiële Vaste Activa	397	1.628	0	0	0	0	0
Totaal Investeringskasstromen	-21.074	-14.125	-32.047	-34.980	-34.750	-21.844	-25.654
Financieringskasstromen							
Vaste schulden	15.766	4.140	38.424	23.189	17.436	6.420	3.301
Netto vlottende schulden - kasgeld	-600	-10.000	0	0	0	0	0
Totaal Financieringskasstromen	15.166	-5.860	38.424	23.189	17.436	6.420	3.301
Saldo Operationele + Financierings- + Investeringskasstromen (= mutatie liquide middelen)	14	-763	-13	0	0	0	0